JOHN CHEEVER BULLET PARK

JOHN CHEEVER

BULLET PARK

Çeviri: AYÇA SABUNCUOĞLU

can
roman

JOHN CHEEVER

BULLET PARK

Bullet Park, John Cheever
© 1969, John Cheever
© 2016, Can Sanat Yayınları A.Ş.
Bu eserin Türkçe yayın hakları The Wylie Agency (UK) Ltd. aracılığıyla alınmıştır.
Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Aralık 2016, İstanbul
Bu kitabın 1. baskısı 3000 adet yapılmıştır.

Editör: Berrak Göçer

Düzelti: Mert Tokur
Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak baskı: Azra Matbaası
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2
Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul
Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Yıldız Matbaa Mücellit
Davutpaşa Cad. Emintaş Kazım Dinçol San. Sit. No: 81/25-26
Topkapı-İstanbul
Sertifika No: 33837

ISBN 978-975-07-3360-4

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.
Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33
canyayinlari.com
yayinevi@canyayinlari.com
Sertifika No: 31730

JOHN CHEEVER

BULLET PARK

ROMAN

İngilizce aslından çeviren

Ayça Sabuncuoğlu

can

JOHN CHEEVER, 1912'de Quincy, Massachussetts'te dünyaya geldi. Yazın hayatına, liseden kovulmasını öyküleştirerek başladı. İlk öykü derlemesi 1943'te yayımlandı, ilk romanı *Wapshot Kayıtları* ise 1958'de Ulusal Kitap Ödülü'nü aldı. Eserlerinde çoğunlukla Amerikan taşrasını ele alan Cheever, "banliyönün Çehov'u" olarak anılmaya başlandı. 1979'da yayımlanan toplu öyküleri Pulitzer Ödülü, Ulusal Kitap Eleştirmenleri Birliği Ödülü ve Ulusal Kitap Ödülü'ne layık görüldü. 1941'de Mary Winternitz'le evlenen Cheever hayatının son yıllarına kadar cinsel yönelimiyle ilgili sıkıntılarla ve alkolizmle boğuştu. 1982'de kanserden ölmeden birkaç ay önce Ulusal Edebiyat Madalyası'yla ödüllendirildi.

AYÇA SABUNCUOĞLU, 1972'de İstanbul'da doğdu. Avusturya Lisesi'ni ve Boğaziçi Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. Almanca ve İngilizceden çeviriler yapıyor. Kitaplarını çevirdiği yazarlar arasında Raymond Carver, Stefan Zweig, Heinrich Böll, Franz Kafka, Joseph Conrad, Uwe Timm, Martin Walser ve Daniel Kehlmann var.

Robert ve Susan Cowley'ye

BİRİNCİ BÖLÜM

I

Bana küçük bir tren istasyonu çiz öyleyse, hava kararmadan on dakika önce. Peronun ilerisinde Wekonsett Nehri'nin suları, hüzünlü bir günbatımı kızıllığını yansıtan. İstasyonun mimarisi tuhaf bir şekilde samimi, kasvetli ama ciddi değil, daha çok bir kameriyeyi, kulübeyi ya da yazlık evi andırıyor, gerçi bu iklimde kışlar sert geçer. Peron boyunca uzanan lambalar neredeyse elle tutulur bir kederle yanıyor. Olay yeri bir şekilde konunun tam ortasında görünüyor. Çoğu zaman uçakla seyahat ediyoruz, yine de ülkemiz, demiryolu ülkesi ruhunu korumuş gibi görünüyor. Sabahın üçünde, ismini bilmediğin ve asla öğrenemeyeceğin bir şehirde, yataklı vagonda uyanıyorsun. Bir adam, omuzlarında bir çocukla peronda duruyor. Bir yolcunun arkasından el sallıyorlar; ama çocuğun bu saatte ayakta ne işi var ve adam neden ağlıyor? Peronun ilerisindeki tali hatta ışıkları yanan bir yemekli vagon var, garson masada tek başına oturmuş, hasılatı topluyor. Bunun ilerisinde bir su kulesi, onun da ilerisinde iyi ışıklandırılmış boş bir sokak var. O zaman, bunun senin ülken olduğunu düşünüyorsun mutlulukla – eşsiz, esrarengiz ve uçsuz bucaksız. Uçaklarda, havaalanlarında ve başka milletlerin trenlerinde böyle duygulara kapılmıyor insan.

Bir tren istasyona varıyor, bir yolcu iniyor ve Hazzard isminde bir emlakçı tarafından karşılanıyor; zira kasabadaki evlerin tam yaşını, kullanışlılığını, değerini ve iyi olup olmadığını başka kim bilecek ki. "Bullet Park'a hoş geldiniz. Umarız burayı sever ve aramıza katılırsınız." Mr. Hazzard her nasılsa Bullet Park'ta oturmuyor. İsmi, diğer tüm lisanslı emlakçılar gibi, boş arsalardaki ağaçlara çivilenmiş; ama işini bitişik köydeki küçük ofisten yürütüyor. Yabancı, karısını Hotel Plaza'da televizyon seyrederken bıraktı. Barınak arayışı neredeyse ilkel bir düzeyde devam ediyor gibi geliyor ona. Fiyatlar bugünlerde yüksek ve hiçbir yer insanın tam istediği gibi değil. Çizik içindeki boyalar ve eski ev sahiplerinin ıskartaya çıkardığı portatif eşyalar, ailede yaşanan bir ölümün ardından insanın tasnif ettiği kıyafetler ve kâğıtlar kadar canlı ve talepkâr görünüyor. Biliyor ki aradığı ev ya da daire en az iki kez rüyasına girmiş olmalı. Her şey bittiğinde, bahçe ekildiğinde ve mobilyalar yerleştirildiğinde yolculuğun zorlukları örtbas edilmiş olacak; ama bu akşam seyahat ve göçlerin kanlı hatırası damarlarında dolaşıyor. Bullet Park halkı oraya varmış olmaktan çok, orada kök salıp büyümüş olmaktan dem vurur; ama bu doğru değildi tabii. Kargaşa, nakliye kamyonları, yüksek faizli banka kredileri, gözyaşları ve çaresizlik, varışlarının ve ayrılışlarının çoğuna damgasını vurmuştu.

"Burası ticari merkezimiz," diyor Hazzard. "Gelişmesi için her türlü planımız var. Şurası Powder Hill," diyor Hazzard, sağ taraflarındaki ışıklı tepeye doğru başını sallayarak. "Size göstermek istediğim bir mülk var orada. Talep edilen fiyat elli yedi bin. Beş oda, üç banyo..." Powder Hill'in ışıkları pırıldıyor ve bacaları tütüyordu; pembe pelüş bir klozet kılıfı çamaşır ipinden uçtu. Golf sahasında dolaşan ateşli ve kindar bir yeniyetme tarafından uzak mesafeden bakıldığında, pelüş parçası Powder

Hill'in onayı, tazminatı, mükâfatı ve sancağı gibi görünüyordu; arkasında eş değiştirme, Yahudi karşıtlığı, içkiyle mücadele alanlarındaki ruhsal iflaslardan oluşan lejyonlar, dar İngiliz ayakkabıları içinde uygun adım yürüyordu. Hepsinin canı cehenneme, diye düşündü yeniyetme. Kimsenin altında kitap okumadığı parlak ışıkların canı cehenneme, kimsenin dinlemediği kesintisiz müziğin canı cehenneme, kimsenin çalamadığı kuyruklu piyanoların canı cehenneme, en ücra köşesine kadar ipotekli beyaz evlerin canı cehenneme, derilerini giydikleri vizonları beslemek için okyanustaki balıkları yağmalayanların canı cehenneme ve tek bir kitabın, pembe brokar ciltli bir telefon rehberinin durduğu rafların canı cehenneme. İkiyüzlülüklerinin canı cehenneme, samimiyetsizliklerinin canı cehenneme, kredi kartlarının canı cehenneme, insan ruhunun yabanıllığını hiçe saymalarının canı cehenneme, kusursuzluklarının canı cehenneme, zamparalıklarının canı cehenneme ve hepsinden öte, hayata anlam katan o gücü, uygunsuzluğu, rengi ve şevki ondan söküp aldıkları için hepsinin canı cehenneme. Ağlayın, inleyin, uluyun.[1]

Ama yeniyetme, her yeniyetme gibi yanılıyordu. Wickwire'ları alın örneğin; Hazzard ile gezgin, Wicker'ların beyaz evinin (tahminî yeniden satış fiyatı: 65.000$) önünden geçmekteydi. Yeniyetme, Powder Hill'in toplumsal âdetlerine saldıracaksa, Wickwire'lar şahane bir hedef olurdu. Çekiciydiler, parlak zekâlıydılar, göz kamaştırıcıydılar ve randevu defterleri İşçi Bayramı'ndan 4 Temmuz'a kadar tamamıyla doluydu. Kelimenin tam anlamıyla toplumsal işçilerdi –ayin yöneten papazlar–, çekiciliklerini ve parlak zekâlarını işlerin toplumsal bir

1. Shakespeare, *Kral Lear*, çev. Özdemir Nutku, İş Bankası Kültür Yay., İstanbul, 2015, s. 159. (Ç. N.)

düzeye ulaşması için kullanırlardı. Onlar, yeri ve zamanı geldiğinde kokteyl partileri ile akşam yemeklerinin toplumun refahı için köy ihtiyar heyeti, okul yönetim kurulu ve belediye hizmetleri kadar önemli olduğunu anlayan insanlardı. Bu kadar az altarı olan –tam olarak dört tane– ve hiçbirinde kurban sunulmayan bir toplum için, kendini adamış ciddi ayin papazları olarak bir kurban altarı uydurmuş gibiydiler; bu altarda tam anlamıyla et ve kan sunmuşlardı. Her zaman merdivenden yuvarlanıyor, sivri kenarlı mobilyalara çarpıyor ve arabalarını çukurlara sokuyorlardı. Bir partiye geldiklerinde iki dirhem bir çekirdek giyinmiş olurlardı ama kadının sağ kolu askıda olurdu. Erkek sakat bacağını altın topuzlu bastonla destekler ve güneş gözlüğü takardı. Kadın düşüp kolunu burkmuştu. Erkek bacağını kışın kırmıştı; güneş gözlüğü de kış sonlarında ayın, özlem dolu ve şaşkına dönmüş bir genç tarafından gözlemlenen bulutlarla örtülü ayın büründüğü çarpıcı kızıllıklarla pembelikleri barındıran bir morluğu saklıyordu. Sakatlıkları parlak zekâlarına gölge düşürmüyordu. Aslında hemen her zaman bir uzuvları askıda, kol ya da bacakları sargılı, bir yerleri yara bantlı halde boy gösteriyorlardı.

Parlak zekâları, ayin papazı olarak şevkleri ciddi boyutlarda. Öğle ve akşam yemeğini üç gün arka arkaya dışarıda yedikleri sıradan bir hafta sonunun ardından, rollerinin ciddiyetini takdir etmenin en iyi zamanı, pazartesi sabahının ışığının uyurken üzerlerine vurduğu an. Alarm çaldığında erkek telefon çaldı sanıyor. Çocukları okula gitmiş, erkek bir tanesinin hasta ya da başının dertte olduğu sonucunu çıkarıyor. Çalanın telefon değil de alarm olduğunu anladığında ayaklarını yere basıyor. Sızlanıyor. Küfrediyor. Ayağa kalkıyor. Kendini içi boş biri gibi hissediyor ama bağırsakları daha geçenlerde çıkarılmış, canlı ışıklar ve hayati organlarla dolu olmanın

nasıl bir şey olduğunu hatırlayabiliyor. Kadın acıyla inleyip yüzünü yastıkla örtüyor. Kendini acı dolu bir boşluk olarak hisseden erkek koridordan geçip banyoya gidiyor. Aynada kendine bakınca dehşet ve tiksintiden yüksek sesle haykırıyor. Gözleri kızarmış, yüzü çizgilerle kaplı, sarı saçları beceriksizce boyanmış gibi. Bir an için o tuhaf kendini korkutabilme gücüne sahip oluyor. Yüzünü bol suyla yıkayıp tıraş oluyor. Enerjisini tüketiyor bu, koridordan geçip tekrar yatak odasına geliyor, daha sonraki bir trene bineceğini söylüyor, yatağa geri dönüyor ve battaniyeyi yüzüne çekip sabahı dışarıda bırakıyor. Kadın inleyip ağlıyor. Sonra yataktan çıkıyor; geceliği çekici poposuna takılmış. Banyoya gidiyor ama aynanın önünden geçerken gözlerini kapıyor. Yatağa dönünce yüzünü yastıkla örtüyor ve ikisi de yüksek sesle sızlanarak öylece yatıyor. Derken erkek yatakta kadının olduğu tarafa kayıyor ve zahmetli bir aşk meşk işine girişiyorlar; bu onları yirmi dakika meşgul ediyor ve ikisinde de ağır bir baş ağrısı bırakıyor. Erkek 08.11'i, 08.22'yi ve 08.30'u kaçırdı. "Kahve," diye mırıldanıp bir kez daha yataktan çıkıyor. Alt kattaki mutfağa iniyor. Mutfağa adım atıp da eviyenin yanındaki rafta duran boşları gördüğünde bir kez daha acıyla haykırıyor.

Bir nedamet panteonundaki tanrılar gibi dizilmişler oraya. Niyetleri, onu dizlerinin üzerine çöktürüp zorla dua okutmak gibi. "Boşlar, ah boşlar, Jack Daniels ve Seagram Distillers uğruna merhamet edin bana, merhametli boşlar." Sabit boşlukları onlara zalim ve tenkitçi bir görünüm veriyor. Etiketleri –İskoç viskisi, cin ve burbon– Çin iblislerinin vahşiliğine sahip ama diz çökerek onları yatıştırmaya çalışırsa merhametsiz olacaklarına dair kesin bir his var içinde. Onları çöp sepetine bırakıyor ama bu onların gücünü yok etmiyor. Ocağa su koyuyor ve kör bir adam gibi el yordamıyla duvar boyunca

ilerleyerek yatak odasına geri dönüyor; orada karısının acıyla haykırdığını duyabiliyor. "Ah, keşke ölsem," diye haykırıyor kadın, "keşke ölsem." "Haydi, haydi canım," diyor erkek samimi bir tavırla. "Haydi, haydi." Temiz bir takım elbise, bir gömlek, bir kravat ve ayakkabıları diziyor, sonra da yeniden yatağa girip battaniyeyi yüzüne çekiyor. Saat dokuz olmak üzere, bahçe ışıkla dolmuş. Köşedeki okul otobüsünü duyuyorlar, Marsden'ların oğlu için korna çalıyor. Hafta, şahane günler geçidine başladı. Çaydanlık ıslık çalmaya başlıyor.

Erkek üçüncü kez yataktan çıkıyor, mutfağa geri dönüp kahve yapıyor. İkisi için bir fincan getiriyor. Kadın yataktan çıkıyor, yüzünü aynada incelemeden yıkıyor, sonra da yatağa geri dönüyor. Erkek iç çamaşırlarını giyiyor ve o da yatağa geri dönüyor. Bir saat boyunca bir aşağı bir yukarı, bir içeri bir dışarı gidip geliyorlar, hayatın akışına yeniden katılmaya uğraşıyorlar; nihayet erkek giyiniyor, vertigo, melankoli, bulantı ve aralıklı ereksiyonlarla kıvranarak işkence trenine biniyor – pazartesi sabah 10.48.

Wickwire'ların pazartesi sabahlarının ikiyüzlü bir tarafı yoktu; yeniyetme de bir yere kadar.

Yabancı, bu yerin çok sakin göründüğünü gözlemleyebilir; ıssız arazinin seslerinden –martılar, trenler, acı ve aşk çığlıkları, gıcırdayan şeyler, çekiçle vurmalar, silah sesleri– uzaklaşıp iç kesimlere gelmiş gibiler; sesten arındırılmış bu bölgede bir çocuk bile piyano çalışmıyor. Howeston'ların eviyle (7 oda, 5 banyo, 65.000$) Welcher'ların evinin (3 oda, 1 buçuk banyo, 31.000$) önünden geçiyorlar. Farların ışığından rüzgârla uçuşan sarı karaağaç yaprakları, bir kredi kartı, patates cipsleri, faturalar, çekler ve küller geçiyor. Bu yer için yazılmış şarkılar var mıdır, diye merak ediyor yabancı; var. Çocuklara söylenen ve çocuklarca söylenen şarkılar, yemek pişirirken söylenen şarkılar,

soyunurken söylenen şarkılar, su şarkıları, komik kilise manzumeleri (Taçlarımızı ayaklarınızın dibine atarız), madrigaller, halk şarkıları, biraz da yerli müziği. Mr. Elmsford (6 oda, 3 banyo, 53.000$) hiç hâkim olamadığı bir şey olan lekeli "Mezmurlar Kitabı"nın tozunu alıp şarkı söylüyor: "Hotchkiss, Yale, vasat bir evlilik, üç çocuk ve Universal Tuffa Şirketi'nde yirmi üç yıl. Ah, neden bu kadar hüsrana uğradım," diye şarkı söylüyor, "neden her şey yanımdan geçip gitmiş gibi?" İkinci dörtlüğüne başlamadan önce aceleyle kapıya gidiyor ama şarkı söylemeye devam ediyor. "Neden her şeyde kül tadı var, yaptığım işler neden parlak değil ya da bir şey vaat etmiyor?" Garsonlar kül tablalarını boşaltıyorlar, barmen şişelerin üzerine demir bir kafes geçirip kilitliyor ve nihayet ışıkları söndürüyorlar; ama erkek şarkı söylemeye devam ediyor: "Denedim, denedim, bildiğimin en iyisini yaptım, peki neden bu kadar üzgün ve keyifsizim?" "Mekân kapandı bayım," diyorlar ona, "kapatan da sizsiniz." Bir de olumlu şarkıcılar var: "Bullet Park büyüyor, büyüyor, Bullet Park gitmez elden, Bullet Park büyük ilerleme kaydediyor, her gün her yönden..."

Yaşam istatistikleri mi? Onların önemi yoktu. Boşanma oranı çok düşüktü, intihar oranı bir sırdı; bir çocuk tarafından keçeli kalemle harita üzerine çizilmiş gibi görünen dolambaçlı otoyol yüzünden trafik kazalarında yılda ortalama yirmi iki kişi ölüyordu. Kışlar narenciye için fazla sert, yerli akçaağaç içinse fazlasıyla yumuşaktı.

Hazzard arabasını pencereleri ışıklı, beyaz bir evin önüne çekti. "Sizin için aklımdaki mülk buydu," dedi. "Umarım kadın evde değildir. Pek iyi bir satıcı olduğu söylenemez. Dışarı çıkacağını söylemişti." Zili çaldı ama Mrs. Heathcup kapıyı açtı. Görünüşe bakılırsa dışarı çıkmaya hazırlanıyordu ama işi bitmemişti. Şiş tokayla tutturulmuş sırma saçlı, tıknaz bir kadındı, üzerinde sabah-

lık vardı. İpek terliklerinden birinin ucunda kumaş bir gül vardı, ötekinde yoktu. "Buyurun, bakabilirsiniz," dedi çatlak, tiz bir sesle. "Umarım satın alacak kadar beğenirsiniz. İnsanların evin her yerine çamur bulaştırıp sonra da başka bir şeye karar vermelerinden sıkılmaya başladım. Güzel bir ev ve her şey çalışıyor –bunun için benim sözüme güvenmeniz gerekecek– ama bu civarda insanların elektrik tesisatı tehlikeli, fosseptiği tıkalı, su tesisatı köhne olan ve çatısı sızdıran evler sattığını gördüm. Burada böyle şeyler yok. Kocam vefat etmeden önce her şeyin yerli yerinde olmasına özen gösterdi; satmamın tek nedeni de, o gittiğine göre beni buraya bağlayan bir şeyin kalmaması. Hiçbir şey. Yalnız bir kadını böyle bir yere bağlayan bir şey olamaz. Kabilelere gelince, düzenli bir kabile gibi. Dul kadınlar, boşanmış kadınlar, yalnız erkekler; kabilenin yaşlıları hepsini kapının önüne koyuyor. Fiyatım elli yedi. Pazarlık fiyatım değil, nihai fiyatım. Eve yirmi bin harcadık ve kocam vefat etmeden önce evi her yıl boyadı. Ocak ayında mutfağı boyayacaktı. Cumartesi pazarları ve geceleri yani. Sonra holü, oturma odasını, yemek odasını ve yatak odalarını boyayacak, bir dahaki ocakta da yeni baştan mutfaktan başlayacaktı. Vefat ettiği gün yemek odasını boyuyordu. Ben üst kattaydım. Vefat etti derken, uykusunda öldüğünü düşünmenizi istemem. Boya yaparken kendi kendine konuştuğunu duydum. 'Daha fazla dayanamıyorum,' dedi. Ne demek istediğini hâlâ bilmiyorum. Sonra bahçeye çıkıp kendini vurdu. Ne tür komşularım olduğunu o zaman anladım. Dünyanın altını üstüne getirin, Bullet Park'taki insanlar kadar nazik ve düşünceli komşular bulamazsınız. Kocamın vefat ettiğini duyar duymaz beni teselli etmeye geldiler. On-on iki kişiydiler, hepimiz içecek bir şeyler aldık, beni o kadar rahatlattılar ki olan biteni neredeyse unuttum. Demek istediğim, sanki hiçbir şey olmamış gibiydi. İşte oturma

odası. Beş buçuğa on metre. Buradaki kokteyl partilerinde elli tane misafirimiz oldu; ama asla kalabalık görünmez. Kilimi, verdiğim paranın yarısına satarım size. Saf yün. Karınız perdeleri isterse bir şekilde anlaşabileceğimizden eminim. Kızınız var mı? Bu hol nikâh için güzel bir yer olurdu. Gelin, buketini fırlattığında, demek istiyorum. Gelelim yemek odasına..."

Çorba kâseleri, şarap kadehleri, şamdanlar ve mumçiçekleriyle on iki kişilik sofra kurulmuştu. "Soframı her zaman kurulu tutarım," dedi Mrs. Heathcup. "Aylardır misafir ağırlamadım ama Mr. Heathcup boş sofra görmekten nefret ederdi, ben de onu her zaman kurulu tutarım, bir nevi onun anısına. Boş sofra içini karartırdı. Haftada bir-iki kez yemek takımını değiştiririm. Köyde dört tane kilise var. Gorey Brook Golf Kulübü'nü biliyorsunuzdur herhalde. Pete Ellison tarafından tasarlanmış güzel bir on sekiz delikli sahası var, dört tane de toprak kort, bir de havuz. Umarım Yahudi değilsinizdir. Bu konuda çok katılar. Benim şahsen havuzum yok ve açıkçası bu, insanın elini kolunu biraz bağlıyor. İnsanlar havuz kimyasalları filan hakkında konuşmaya başladığında kendinizi sohbetten dışlanmış hissedeceksiniz. Keşif yaptırdım, sekiz bine, arka bahçeye bir havuz yaptırabilirsiniz. Bakımı haftada yaklaşık yirmi beşe geliyor, açma kapatma için de yüz alıyorlar. Komşular dediğim gibi harika insanlar, gerçi biraz tanımak gerekiyor. Hikâyesini bilmezseniz, sokağın karşısında oturan Harry Plutarch'ın biraz tuhaf olduğunu düşünebilirsiniz. Karısı Howie Jones'la kaçtı. Bir sabah eve bir nakliye kamyonu getirtti ve bir koltuk, tek kişilik bir yatak ile bir papağan kafesi dışında her şeyi alıp götürdü. Adam işten geldiğinde evi boş buldu, o zamandan beri de bir koltuk, bir yatak ve bir papağanla yaşıyor. İşte akşam gazetesinin bir nüshası. Evin neye benzediği hakkında size bir fikir verir..."

Mrs. Heathcup sifonları çeker, kapıları açıp kaparken, ismi Hammer olan yabancı onun evine duyduğu ilgisizliğin, bir tür melankoli gibi görünene dek arttığını hissetti; ama parlak ışıklı, trajik ev ferah ve kullanışlıydı, insanlar böyle evlerde oturuyorlardı. Evde zavallı Heathcup'ın hayaleti dolaşıyordu ama her evin bir hayaleti vardır. "Sanırım istediğimiz bu," dedi. "Yarın Mrs. Hammer'ı getirir ve kararı ona bırakırım."

Hazzard sonra onu arabayla tren istasyonuna geri götürüp bıraktı. Banliyölerin bekleme salonları bakımsız olur; bu mekân da talan edilmişti. Kırık pencerelerden içeriye gece rüzgârı giriyordu. Saat kadranı parçalanmıştı. Kolların yerinde yeller esiyordu. Mimar uzun yıllar önce binayı seyahatin erotik ve romantik özüne dayanarak tasarlamıştı ama bütün yaratıcı buluşları soyulup ya da sökülüp atılmıştı; Hammer savaştan çıkmış gibi bir harabede buldu kendini. Gazeteyi açıp okudu: "Lithgow Kulübü'nün yıllık yemeği perşembe akşamı Harvey's Restoranı'nda yapıldı. Program sevgililerin –üyelerin eşlerinin– geçit töreniyle başladı, Mr. Leonard A. Atkinson'ın karısının sunduğu Hawaii dansı gösterisiyle devam etti, kendisine kocası ukulelede eşlik etti...

On yedi genç kız Gorey Brook Golf Kulübü'nde sosyeteye takdim edildi...

Mr. Lewis Harwich dün gece Redburn Circle 23 numaradaki evinin bahçesinde verdiği mangal partisi sırasında bir kutu kömür ateşleyicinin patlayıp kıyafetlerini tutuşturması sonucu yanarak öldü...

Okul vergilerinin artması bekleniyor."

19.14'ü yakaladı.

II

Kutsal Komünyon. Büyük Perhiz'den önceki ikinci pazar. Nailles dua ederken mihrapta bir cırcırböceği ve yağmur oluklarından gelen bir teneke trampet sesi duydu. Onun kilise takvimi anlayışı, Kutsal Kitap'ın vahiyleri ve yergilerinden çok, havayla yakın ilişkiliydi. Aziz Pavlus, tipi demekti. Aziz Matta, karların erimesi demekti. Vitraylı pencerelerdeki havalandırma delikleri bazen soğuk ve rutubetli bahar havasına açık olsa da, Kana'da Düğün ve İsa'nın Cüzamlıyı İyileştirmesi için yağlı fırın hâlâ çalışıyor olurdu. Fuhuştan kaçının. Her biriniz saygınlıkla kendine bir eş alsın.[1] Kayak sona erince, İsa, Tyre ve Sidon sahilinden yola çıkar. Çarmıha germe için bir kızak çiçek tarhının ortasına kurulmuş, ressamı erken açan menekşelerin arasına kıvrılmış. Alabalık yeniden diriliş için sudan fırlar. Hamsin Yortusu'ndaki kızıl örtüler ve dillerin mucizesi yüzmek demekti. Aziz Yuhanna ve vahiyler, penceredeki sarmaşık güllerin kokusunu alabildiğiniz ve rasgele bir arının vızıldayarak Tanrı'nın evine girip çıktığı, yazın ilk sıcak günlerinde denk geliyordu. Teslis, insanı yaza taşıyordu, en sıcak ve kurak günlere; mevsim değişirken Samiriyelinin meseli söyleniyor ve gece bahçesinin tatlı ses-

1. Yeni Ahit, 1. Selanikliler, 4:3-4. (Ç.N.)

leri kulakları tırmalar hale geliyordu. Yanan yaprakların dumanında beden ruha şehvet duyuyordu, tıpkı ölülerin dirilmesi gibi. Derken insan yeniden Aziz Andreas'a ve Noel'den önceki dört haftanın karlarına dönüyordu.

İbadet sırasında Nailles'ın dikkatinin böyle bölünmesi, küçük bir çocukken kilisede zamanının çoğunu budaklı meşe sıralara kazınmış şekilleri inceleyerek geçirdiğinde başlamıştı. Belirli ışıklar ve ruhsal durumlarda açık açık görünüyorlardı. Sağdan üçüncü sırada, vaftiz kurnasının yan tarafında, Moğol atlılarının hücumu vardı. Onun önündeki sırada geniş bir göl –bir su kütlesi– ve yarımadada bir deniz feneri var gibi görünüyordu. Koridorun karşı tarafındaki sırada bir silahlı çatışma vardı, onun önündeki sırada ise bir sığır sürüsü var gibiydi. Bu konsantrasyon eksikliği Nailles'a sıkıntı vermiyordu. Nartekste bedeninden ya da hafızasından ayrılmayı beklemiyordu. Kilisedeki endişeleri hiç değilse kısmen gerçek hayata ilişkindi; bu kış sabahında da Mrs. Trencham'ın kendine has rekabetçi papazlık kisvesine büründüğünü fark etti. Mrs. Trencham daha yeni mezhep değiştirmişti –eskiden Üniteryendi– ve ayinde verilen karşılıklara ve yapılan kibar hareketlere hâkim oluşuyla ayrı bir gurur duyuyordu; mücadeleciydi. Rahibin sesinin giyinme odasında ilk duyuluşuyla birlikte ayağa fırlıyor, "amin"lerini ve "affet"lerini sert ve çınlayan bir sesle patlatıyor, zamanlamayı iyi ayarlayarak cemaatin geri kalanının önüne geçiyordu; dinî bir yarışa girmişti sanki. Diz çöküşleri içten ve zarifti, dua okuması ve günah çıkarması hatasızdı, "Tanrı'nın Kuzusu"nu okuyuşu içliydi ve bazen olduğu gibi rekabete maruz kalırsa, dualarının üstünlüğünün kanıtı olarak birkaç kez haç çıkarırdı. Mrs. Trencham kazanmasını biliyordu.

Altarda krizantemler vardı. Örtü mordu. Beden ve ruhu temsil eden iki mum yanıyordu sadece. Charlie Stuart içeri girip öndeki bir sıraya oturdu. Görünüşüyle ilgili

bir şey Nailles'ı afallattı. Kıyafetleri üzerinden dökülüyordu. Kilo vermiş olmalıydı; ama ne kadar? On beş kilo. Yirmi kilo. Ceketinin bolluğu ona şaşırtıcı, tükenmiş ve dermansız bir görünüm veriyordu. Kanser mi acaba, diye düşündü Nailles. Ama karıları iyi arkadaştı, kanser olmuş olsa duyardı. Kanserle ilgili gerçekler ve söylentiler mahallede rüzgâr kadar serbestçe dolaşırdı. Çökmüş arkadaşının görüntüsü, hastalık ve ölümün esrarengizliği hakkında ağır düşünceler dayattı ona. Ölüm düşünceleri Charlie' nin babasının altı ay önce Güney Amerika'da bir uçak kazasında öldüğü gerçeğine döndürdü onu, bu da Charlie'nin üzerinde babasının takım elbisesi olduğu şeklinde neşeli bir sonuca varmasına yol açtı. Her şey ne kadar basitti! Pratikliğin ölüm karşısında kazandığı bu zafere keyifle gülümsedi. Derken yabancılar girdi içeri.

Nailles, Kutsal Komünyon'a katılan bir avuç erkek ve kadının hepsini iyi tanıyordu. Ayine yeni katılanlar nadiren görülürdü, merak etmekte haklıydı. Muhtemelen kırklı yaşlarındaydılar –adam kumraldı–, heteroseksüel tekeşliliğin üstün ürünleri. Kadın içtenlikle diz çöktü, aslında reverans yaptı. Erkek çarmıha sertçe baş salladı. Temel duada Meryem Ana zikredildiğinde kadın yeniden diz çökerken erkek ayakta kaldı. Kadın belli ki bir zamanlar çok güzeldi ve daha gençken bu güzel servetin ona vermiş olduğu nüfuzu muhtemelen asla kaybetmeyecekti. Erkeğin yüzü temiz pak, düzgün ve parlaktı. Ama parlaklığına göre sıradan görünmüş olabilirdi. Net bir sesle karşılık verdiler.

Kadın, Nailles'a göre, zarafeti ve sevimliliğiyle, kutsal evliliğin olağanüstü ve düşsel halinden zevk alıyor gibi görünen kadınlardan biriydi. Pişmanlık, diye düşündü Nailles, yüzünde iz bırakmamış. Bütün rollerinde –gayretli, akıllı, bilge ve sevecen– sivrilecek biriydi. Evlilik onun gibiler için icat edilmiş gibiydi; gerçekten de onun

gibilerin evliliğin icat edilmesinde parmağı olmuş olabilirdi. Nailles kadar anlayışlı olmayan biri erkeği, vahşi ve anormal cinsel iştahının doyumu ile şantajına para sağlamak için, kendine emanet edilen hesaplardan iki milyon doları zimmetine geçirdiği tam mükemmelliğin zirvesindeyken ortaya çıkan adamlardan biri olarak mimlerdi. Aynı eleştirel kişi kadını bıkkın, kindar biri olarak hayal ederdi; geceleri rüyasında erkekler hareminde âlem yaptığını gören gizli bir şarapçı. Ama bu yağmurlu sabahta Nailles'a alt edilmez göründüler. Hakikaten onurlu, tutkulu ve zekiydiler. Hayatlarından tehlike eksik olmazdı; ama hayal kırıklıklarına da başarılarına da sarsılmaz bir sağduyuyla yaklaşırlardı.

Anlayışı aşan huzur aralarına yayıldığında, rahip altardan ayrılıp giyinme odasından bir dua mırıldandı. Mırıldanılan duaların sesinde yapısal bir eskilik var gibi geliyordu Nailles'a; bir dalganın nahoş sesi gibi çarpıyordu kulağına. Rahip yardımcısı bedenin ve ruhun ışıklarını söndürdü, Nailles ibadetini bitirip koridorda yabancıların arkasından yürüdü.

Yabancı, "Biz Hammer'larız," dedi rahibe.

Nailles bunun komik olduğunu düşünmedi, oysa mahalledeki hemen herkesin öyle bulacağını tahmin ediyordu. Kaç yüz ya da belki bin tane kokteyl partisini yan yana atlatmak zorunda kalacaklardı: Hammer ve Nailles.[1] Nailles batıl inançlı bir adam olmadığını iddia ederdi ama isimlendirmenin gizemli gücüne inanırdı. Örneğin John ve Mary isimli insanların asla boşanmayacağına inanırdı. İyi günde ve kötü günde, hastalıkta ve sağlıkta, isimlerinin basitliğiyle sonsuza kadar birbirlerine bağlılardı sanki. Birbirlerinden tiksinip nefret edebi-

1. *Hammer* "çekiç" demektir. "Çiviler" anlamına gelen *nails* kelimesi ile Nailles'ın okunuşu aynıdır. (Ç.N.)

lir; tartışabilir, ağlayabilir ve çıngar çıkarabilirlerdi ama boşanmakta özgür değillerdi. Tom, Dick ve Harry bir heves Reno'ya gidebilirlerdi ama John ile Mary'yi ancak ölüm ayırabilirdi. Hammer ile Nailles daha da beterdi.

"İsa'nın Kilisesi'ne hoş geldiniz," diyordu rahip coşkuyla. "Bullet Park'a hoş geldiniz. Peder Frisbee mektubunda sizden bahsetmişti." Peder Frisbee muhtemelen mali durumlarına girmemişti ama Peder Ransome, bir bakışta, yılda en az beş yüz kazandıklarını tahmin etmişti; gerçi geçmişte birçok kez hayal kırıklığı yaşamıştı. Örneğin binek atları olan ve her yaz Avrupa'ya giden Follansbee'ler ne zaman kiliseye gelseler tabağa bir dolar atıyor, gerisine de aldırmıyorlardı. Bu da yetmezmiş gibi, büyük ihtimalle bin dolarlık vergi muafiyeti talep ediyorlardı. Daha neler görecekti. "Mr. ve Mrs. Hammer," dedi rahip, "komşunuz Mr. Nailles'ı takdim edeyim." Güldü.

Bakışmaları son derece meraklı, bir bakıma da düşmancaydı. Yabancının, isimlerinin benzerliğinin böyle bir yerde dayatacağı istenmedik birliği tahmin ettiği aşikârdı. Soy kütüğünden, zirvelerden, geçen zamanın güzelliğinin yersizce incelenmesinden nefret eden Nailles, bir duygu karmaşasıyla şöyle dedi: "Eskiden ismimiz Noailles'miş."

"Ben ismimizin tarihçesini hiç araştırmadım," dedi yabancı. Ters davranmış sayılabilirdi. Karısının koluna girip kiliseden ayrıldı.

"Tony'nin konfirmasyon dersi işi ne oldu, anlatsana," dedi rahip, Nailles'a.

"Okulda basketbola yazıldı," dedi Nailles hayli yüksek sesle. Hammer'lar hâlâ duyma mesafesindeydiler. "Okul takımında onun kadar formda olan yok, bırakmasını istemek de hiç içimden gelmiyor."

"Peki," dedi Peder Ransome, "piskopos ilkbaharda yeniden gelecek; ama o zaman da beyzbol oynuyor olur herhalde."

"Korkarım haklısınız," dedi Nailles; yerini verdiği Mrs. Trencham şöyle bir reverans yaptı, rahibin yüzüğü olsa muhtemelen öperdi ama adamın parmakları çıplaktı.

Nailles arabayla kiliseden uzaklaşırken, yağmur dinmiş olmasına rağmen cam sileceğini çalıştırdı. Bunun nedeni şuydu; (benim yazdığım dönemde) toplum o kadar motorize ve göçebe hale gelmişti ki farlar, park lambaları, sinyal lambaları ve cam silecekleri kullanılarak göçebe işaretler ya da iletişim araçları oluşturulmuştu. Akşam gazetesi ilgili konuları ve uygun işaretleri tarif ediyordu. Çocuk katilini asın. (Farlar.) Gelir vergisini düşürün. (Park lambaları.) Gizli polisi feshedin. (Dörtlü flaşör.) Bölge piskoposu, kiliseye gidenlerin ölülerin dirilişine ve öbür dünyaya duydukları inancı işaret etmek için cam sileceklerini çalıştırmalarını önermişti. Nailles, bütün evlerin iki ya da dört dönümlük arsalarda bulunduğu bir mahalleden geçti. Bütün evler beyazdı. Kendi evi kasabanın batı kıyısındaydı. On iki dönümü vardı. Mülkünün kenarındaki tabelada şöyle yazıyordu: "Çöp atmayın. Cezası 50$. İhlal edenlere dava açılacaktır." Tabelanın altında tüm parçaları sökülmüş bir otomobil, artık kullanılmayan üç tane televizyon ve kirli bir şilte vardı. Bullet Park'ın gece nüfusu azdı ama en anlaşılmaz ve esrarengiz üyeleri çöp toplayanların tersiydi – çöp atanlar. Nailles yılda dört-beş kez mülkünde bir yığın bozuk buzdolabı, televizyon, tanınamayacak derecede kırık dökük otomobil ve her zaman birkaç şilte bulurdu; yırtık, lekeli, insan eli değmiş ve pis. Şilteler her yerden fışkırıyordu. Kasaba sicil memuru, bunları çöplüğe götürmenin maliyeti ve zahmetinin çöplerin hurda değerine ağır bastığını açıklamıştı ona. Şehirden arabayla Bullet Park'a gidip çöpünüzü atmak, profesyonel birine taşıtmaktan daha ucuz ve kolaydı. Şimdiye dek bu suçu işleyen biri yakalanıp yargılanmamıştı. Nailles için sorun sadece duygusaldı; Nellie memuru arardı ve

sabah bir kamyon gelip çöpleri taşırdı; ama arazisini çirkinleşmiş görünce kapıldığı öfke, bu mahrem ve evsel atıklardaki insanlığa dair imaların verdiği üzüntü ve huzursuzluk onu rahatsız ediyordu.

Nailles'ın evi (beyaz), kapısında bir çift sütun olan şu düz çizgili Hollanda kolonyal tarzı evlerdendi; bu evlerin iç tasarımı o kadar ender çeşitlilik gösterirdi ki, kavisli merdivenin olduğu holde duran insan her mobilya parçasının, kuzeydoğudaki ebeveyn odasında bulunan çift kişilik yataktan kilerdeki bara, oradan da zemin kattaki çamaşırhanede bulunan çamaşır makinesine kadar hemen hemen her eşyanın yerini doğru tahmin edebilirdi. Nailles, kendi eğittiği ve on iki yıldır birlikte ava çıktığı Tessie isimli yaşlı İrlanda seteri tarafından holde karşılandı. Tessie'nin kulakları ağır işitiyordu ve artık kapı sinekliği ne zaman çarpsa silah sesi duyduğunu sanıp hızlı adımlarla bahçeye çıkıyor, bir kuş ya da tavşanı bulup getirmeye hazırlanıyordu. Tessie'nin burnu, kasık tüyleri ve patilerinin altı ağarmıştı, merdiven çıkmakta da zorlanıyordu. Nailles gece yatağa yattığında onu da yanına kaldırırdı. Tessie bazen acıyla haykırırdı. Yaşlılıktan ileri gelen haykırışları yürek parçalayıcıydı ve Nailles satın aldığından beri evin duyduğu bu şekilde yegâne (ya da bu şekilde ilk) haykırışlardı. Nailles, aptalca görünebilecek bir samimiyetle konuşurdu yaşlı köpekle. Ona günaydın der ve nasıl uyuduğunu sorardı. Barometreye hafifçe vurup gökyüzüne bakarken hava durumuyla ilgili görüşünü sorardı. Onu bir parça kızarmış ekmek yemeye davet eder, *Times*'daki başmakaleler hakkında onunla konuşur ve trene binmek için evden ayrılırken, okul müdürü edasıyla, iyi bir gün geçirmesi konusunda ısrar ederdi. Akşam eve döndüğünde, kokteylleri hazırlarken ve her şeyden çok o zevk alsın diye odun ateşi yakarken, ona biraz kraker ya da fıstık verirdi. Bir zaman gelip de köpeğin öldürülmesi gerekirse,

onu gül bahçesinin arkasına götürüp kendi elleriyle vurmaya karar vermişti. Tessie yaşlandıkça mizacında iki genel zayıflık ortaya çıkmıştı. Yükseklikten ve gök gürültülü fırtınalardan korkuyordu. Art arda gelen ilk gök gürültüleri duyulduğunda Nailles'ı arayıp bulur ve şiddet kesin olarak komşu eyalete geçene kadar onun yanından ayrılmazdı. Nailles sonbaharda hâlâ onunla ava çıkıyordu.

Nellie mutfakta domuz pastırması kızartıyordu, Nailles onu öpüp tutkuyla kucakladı. Nailles, Nellie'yi seviyordu. Belirli bir kaderi varsa, Nellie'yi sevmekti. Nellie ölecek olsa Nailles onun yakıldığı odun yığınında kendini kurban ederdi, gerçi Nellie'nin ölebileceği düşüncesi hiç aklına gelmemişti. Onun ölümsüz olduğunu düşünüyordu. Tekeşliliğe bağlılığının yoğunluğu, evlilik bağının kutsallığına olan inancının mutlaklığı şaşırtıcı sayıda kişi tarafından hastalıklı, sapkın ve çarpık bulunuyordu. Nailles olayların gidişatı içinde başka birçok kadını karşısında hazır ve nazır bulmuştu; ama ateşli bir boşanmış kadın, dul kadın ya da sağı solu belli olmayan bir ev kadını üzerine saldırdığında, erkeklik organı acı verici bir ilgisizlik tavrı takınırdı. Onu eve çağırır gibi olurdu. Ev yemeğini, açık havada yakılan ateşleri ve Nellie'nin kalçalarını seven evcimen bir organdı onunki. Nailles'ın yeteneği olsa Nellie'nin kalçalarına şiir yazardı. Bu fikir aklına gelmişti. Ruhsal ve bedensel aşkını abideleştirmeyi yürekten isterdi. Onun geceliğini yukarı kaldırırken gördüğü manzara başını döndürüyordu. Ne güzellik; ne inanılmaz bir güzellik. Gözle görülür dünyaya olan aşkının kilit noktası burasıydı.

Yemek odasında kahvaltı ettiler. Nailles hole gidip merdivenden yukarıya, oğluna bağırdı: "Kahvaltı hazır Tony."

"Burada değil ki sevgilim," dedi Nellie. "Pendleton'larda. Kiliseye giderken bıraktın ya onu."

"Ha, evet," dedi Nailles ama şaşırmış göründü. Oğlanın onun evine girip çıkmakta, onun yörüngesine ve ilgi alanına girip çıkmakta serbest olduğunu bir türlü anlamıyor gibiydi. Oğlanın uzakta olduğunu, aslında onu arabayla havaalanına götürüp uçağa bindirdiğini bilirken, sonra eve dönüp onu bahçede arardı. Nailles'ın karısına ve tek oğluna duyduğu sevgi berrak, kehribar rengi bir sıvının sınırsız miktarda boşalması gibiydi; onları kuşatıyor, kaplıyor, koruyor ve jölenin içindekiler gibi yalıtılmış ama görünür kılıyordu.

Nailles ve Nellie kahvaltı sofrasında otururken bir bant karikatürden daha az boyutlu gibiydiler; iyi ama neden böyleydi? Erotik derinlikleri, kökenleri, anıları, hayalleri vardı, melankoli ve coşku krizlerine giriyorlardı. Nailles iç çekti. Annesini düşünüyordu. Kadın dört ay önce felç geçirmiş ve bilinci tam olarak yerine gelmemişti. Köyün batı ucundaki bir bakımevinde yatıyordu. Nailles her pazar onu ziyaret ediyor ve bir hafta önceki ziyaretini sıkıntıyla hatırlıyordu.

Bakımevi, hizmetkâr sınıfının ortadan kaybolmasıyla modası geçen, cenaze levazımatçılarının gözdesi olan şu kocaman yerlerden biriydi. Giriş salonunda kristal avize ve mermer zemin vardı ama mobilyalar eskiden kalma bir verandadan toplanmış gibiydi; masadaki çiçekler de balmumundan yapılmaydı. Müdür İsveçliydi, hali vakti yerinde bir İsveçli olsa gerekti zira ücretleri haftada yüz elli dolardan başlıyordu; ama parasını kılık kıyafete harcamazdı. Pantolonu parlardı, biçimsiz bir kahverengi pamuklu ceket giyerdi. Aksansız ama İskandinavların o güzel, şarkı söyler gibi tarzıyla konuşurdu. "Dr. Powers dün buradaydı," diye şakımıştı, "ama rapor edecek bir şey bulamadı. Annenizin tansiyonu on yedi nokta iki. Kalbi hasarlı ama hâlâ çok güçlü. Günde altı kez yirmi iki cc. PLM ve her zamanki kan sulandırıcıları

alıyor." Müdür tıbbi eğitim almamıştı ama kendisine bulaşmış olan tıbbi bilgiyi, acemi bir erin askerî unvanını doğal bir yetenekle sergilemesi gibi sergiliyordu. "Kuaför çarşamba günü geldi ama onun saçını boyatmadım. Siz böyle istemiştiniz."

"Annem saçını hiç boyamadı," dedi Nailles.

"Evet, biliyorum," dedi müdür, "ama müşterilerimin çoğu ebeveynlerinin iyi görünmelerini istiyor. Ben onlara oyuncak bebeklerim diyorum," dedi, içten bir sevecenlikle konuşarak. "İnsana benziyorlar ama aslında değiller." Nailles, müdürün oyuncak bebeklerle oynayıp oynamadığını belli belirsiz merak etti. Bu kıyaslamayı başka nereden bulmuş olabilirdi ki? "Onları giydiriyoruz. Onları soyuyoruz. Saçlarını yaptırıyoruz. Onlarla konuşuyoruz ama cevap veremiyorlar tabii. Oyuncak bebeklerim olduklarını düşünüyorum."

"Onu görebilir miyim?" diye sordu Nailles.

"Elbette."

Müdür onu mermer merdivenden yukarı çıkarıp annesinin odasının kapısı açtı. Tek pencereli küçük bir yatak odasıydı burası. Binada bir aile yaşarken çocuğun yatak odasıydı herhalde. "Geçen perşembe konuştu," dedi müdür. "Hastabakıcı ona yemeğini yediriyordu. Dedi ki, 'Tilki deliğinde yaşıyorum.' Kelimeler tam seçilemiyordu tabii. Artık sizi yalnız bırakayım." Kapıyı kapadı, Nailles da, "Anne, anne..." dedi.

Kadının ak saçları seyrekti. Dişleri yatağın başucundaki masanın üstünde, bir bardağın içindeydi. Hafifçe nefes alıp örtünün üstündeki sol elini kıpırdattı. Nailles doktora, kendi deyimiyle onu ölüme terk etmesi için yalvarmıştı ama doktor sorumluluğunun hayat kurtarmak olduğunu söylemişti. Hareketsiz, etrafında olup bitenden habersiz, bir deri bir kemik kalmış bu insan Nailles'ı hâlâ müthiş duygulandırıyordu. Her konuda adil bir kadın ol-

muştu –nazik, terbiyeli ve sevecen–, onun böyle acımasız bir darbe almış olması ve ölümle burun buruna gelmesi, Nailles'ın olayların yerindeliğine olan inancına meydan okuyordu. Ona göre annesi, mükemmelliği karşılığında zarif bir vefatla ödüllendirilmiş olmalıydı. Nailles, günahın ölümcül bedelini kelimenin gerçek anlamıyla algılıyordu. Kötüler hastaydı, iyiler sağlıklı; oysa kadının hareketsizliği bunları bir budalanın görüşleri haline getiriyordu. Eli kıpırdadı, o sırada Nailles onun elmas yüzüklerini takmış olduğunu fark etti. Oyuncakla oynayan bir hasta-bakıcı onları parmaklarına geçirivermiş olmalıydı. "Anne," dedi, "anne, senin için yapabileceğim bir şey var mı? Tony' nin seni ziyarete gelmesini ister misin? Nellie'yi görmek ister misin?" Kendi kendine konuşuyordu.

Derken Nailles babasını düşündü. İhtiyar eskiden keskin nişancı, şanslı bir balıkçı, bir ayyaş ve kulübünün neşe kaynağıydı. Nailles birinci sınıfta üniversiteden dönüşünü hatırlıyordu. Oda arkadaşını da yanında getirmişti. Oda arkadaşına hayrandı, tren istasyonunda onu babasına gururla tanıttı; ama ihtiyar ani bir küçümseme ve reddetme ifadesiyle yabancıyı tepeden tırnağa süzdü ve oğlunun arkadaş seçiminde göstermiş olduğu inanılmaz kötü zevk karşısında başını fark edilir şekilde iki yana salladı. Nailles akşam yemeğini evde yiyeceklerini düşünmüştü ama babası bunun yerine onları canlı müzik ve dans olan bir otele götürdü. Yemeği sipariş etmeye başladığında Nailles babasının çok sarhoş olduğunu gördü. Babası garson kadınla şakalaştı, poposunu elledi ve suyunu döktü. Grup "I'm Forever Blowing Bubbles"ı çalmaya başladığında sofradan kalktı, dans edenlerin arasından geçti ve şefin elinden batonu alıp grubu yönetti. Restorandaki herkes eğleniyordu ama Nailles'ın tabancası olsa babasını sırtından vururdu.

İhtiyar, ak saçlı başını iki yana salladı, zikzak çizdi,

sallandı, *fortissimo* ve *pianissimo* çalmalarını istedi ve bir orkestra şefinin komik taklidini yaptı. Kulüpteki en başarılı numaralarından biriydi bu. Grup güldü, şef güldü, garson kadınlar tepsilerini bırakıp onu seyrettiler; Nailles ise perişanlık ve huzursuzluk uçurumunun derinliklerine battıkça battı. Mekândan ayrılıp taksiyle eve dönebilirdi; ama babasıyla arasındaki zaten hassas olan ilişki kötüleştiğiyle kalırdı. İzin isteyip tuvalete gitti, orada lavabonun üzerine eğildi. Kederini ifade etmenin tek yolu buydu. Sofraya döndüğünde gösteri bitmişti ve babası üçüncü ya da dördüncü içkisini içiyordu. Nihayet yemek yediler; eve dönerlerken takside babası sızdı. Nailles evin basamaklarını çıkmasına yardım etmişti, bir oğul olarak rolünü bu kadar oynayabildiğine minnettardı. İhtiyarı sevmeye can atıyordu ama evlat olarak vazifesini yerine getirmek için eline geçen tek fırsat bu olmuştu. Babası odasına çıktı, Nailles ise annesinin cılız, kırgın, bilgili ve alımlı gülümsemesiyle karşılandı.

Odadaki tek koltukta temiz bir yastık duruyordu. Nailles bir adım atarak onu alabilir, annesinin yüzüne sıkıca bastırabilir ve acısını birkaç dakika içinde dindirebilirdi. O adımı attı, yastığı koltuktan aldı ve yerine geri döndü; ama diyelim ki kadın mücadele etti, diyelim ki acısına ve bilinç kaybının zihninde yarattığı boşluğa rağmen hayatından geri kalanı hâlâ içgüdüsel olarak, inatla seviyordu; diyelim ki oğlunun anne katili olduğunu görmeye yetecek kadar bilinci yerine geldi. Bunlar Nailles'ın kahvaltı sofrasındaki anılarıydı.

Nellie, bir yemekli davette sizi karşılayarak, daha şapkanızı asmadan dilini gırtlağınızın yarısına kadar sokan türden bir ev sahibesi değildi. Alımlıydı. O sabah dantelli bir şey giymişti ve karanfil kokuyordu. Kızıl saçlı, narin bir kadındı; komite çalışmaları, çiçek aranjmanları ve ahlaki görüşleri bir gece kulübü gösterisinin hammad-

desini oluşturabilirdi. Güzel sanatlara ilgi duyuyordu. Yemek odasındaki üç resmi o yapmıştı. Tuval, jeodezik bir ölçüm haritası gibi, üzerine mavi çizgilerden oluşan bir labirent basılmış halde gelmişti. Çizgilerin içindeki bölgeler numaralandırılmıştı –sarı için bir, yeşil için iki vs.– ve talimatları dikkatle takip ederek, cansız kumaşta, Vermont'taki bir sonbahar akşamüstünün derinliği ve görkemini ya da (büfenin üzerinde) Gainsborough'nun Binbaşı Gillespie'nin kızları portresini canlandırabildi. Zevksizlikti bu, o kadarını seziyordu ama yine de hoşuna gidiyordu. Geçenlerde –içtenlikle merak ederek ve öğrenmeye can atarak– modern tiyatro üzerine bir sınıfa kaydolmuştu. Ödevlerinden biri, New York'a gidip Village semtinde sahnelenen bir oyun hakkında rapor hazırlamak olmuştu. Bir arkadaşıyla gitmeyi planlamış ama arkadaşı hastalanmıştı, o da yolculuğu tek başına yapmıştı.

Oyun bir çatı katında küçük bir izleyici kitlesinin karşısında sahnelenmişti. Ortam havasızdı. Birinci perdenin sonuna doğru erkek oyunculardan biri ayakkabılarını, gömleğini, pantolonunu, sonra da, izleyicilere sırtı dönük halde, külotunu çıkardı. Nellie gözlerine inanamıyordu. Tiyatrodan çıkarak protesto etseydi, ki annesi öyle yapardı, hayatın gerçeklerini reddediyor gibi görünecekti. Modern bir kadın olmayı ve dünyayla uzlaşmayı amaçlıyordu. Derken oyuncu kendini bilmez bir halde esneyerek ve gerinerek yavaşça döndü. Her şey gerçeğe uygundu; ama bir dizi şiddetli tezat, görgü kuralları ve kendi kolay heyecanlanan yapısı onu duygusal bir krize soktu, bu da terlemesine yol açtı. Bunlar sadece hayatın gerçekleriyse, neden gözleri adamın erkeklik organının bezgin ve susuz kalmış bir çiçek gibi sarktığı gür kasık kıllarına dikilsindi ki? Işıklar azaldı. Oyunun geri kalanı boyunca oyuncular giyinikti ama Nellie'nin siniri bozulmuştu. Tiyatrodan çıktığında hava yağmurlu ve nemliy-

di. Washington Meydanı'nı geçip bir otobüsü yakaladı. Üniversiteden bazı öğrenciler, üzerinde Sikiş, Çük ve Am yazan dövizlerle havuzun etrafında dönüyorlardı. Delirmiş miydi? Geçit törenini gözden kaybolana kadar seyretti. Bok, gördüğü son pankarttı. Dermanı yoktu. Otobüse binince kendi gibilerin güven verici yüzlerini arandı; namuslu anneleri, eşleri, evleriyle, bahçeleriyle, çiçek aranjmanlarıyla, yemekleriyle gurur duyan kadınları çaresizce arandı. Önünde oturan iki genç adam gülüşüyordu. Bir tanesi kolunu diğerinin beline dolayıp onu kulağından öptü. Şemsiyesini kafalarına geçirse miydi? Bir sonraki durakta, aradığı kişi –namuslu bir kadın– yanındaki yere oturdu. Yabancıya gülümsedi, o da gülümseyerek karşılık verdi ve yorgun argın şöyle dedi: "Her yerde İngiliz kretonu aradım, güzel İngiliz kretonu, New York şehrinde bir metre bile yok gibi görünüyor. Güzel İngiliz eşyalarım ve İngiliz tarzı bir evim var; pütürlü, esnek döşemelik kumaşlar dekorasyon planıma kesinlikle uymuyor; ama tek bulabildiğiniz pütürlü, esnek döşemelik kumaşlar. Herhalde bir yerlerde kreton olmalı ama ben bulamadım. Eski kretonum çok güzel ama eprime belirtileri gösteriyor. Mavi bir fonda süsenler, şakayıklar ve peygamberçiçekleri. Yanımda bir örnek var." Çantasını açıp bir emprime keten parçası çıkardı.

Nellie'nin istediği de buydu; ama yabancı kadın kumaşlar hakkında konuşmaya devam ederken, dövizlerin üzerinde yazan kelimeler –Sikiş ve Çük– kalıcı bir ak korlukla bilincine kazınıyor gibiydi; oyuncunun kasık kıllarını ve susuz kalmış çiçeğini de unutamıyordu. Eskiden olduğu yere geri dönemiyor gibiydi. Yabancı kadın eşyalarını tarif etmeye başlamıştı, Nellie'nin tepkisi can sıkıntısından asabiliğe kaydı. Kilimler ve koltuklarla yüklü bir hayat, portatif eşyalarla dolu bir bilinç, kretonda vücut bulmuş erdem ve döşemelik kumaşla temsil

edilen kötülük ne kadar rezildi. Önünde öpüşüp koklaşan genç erkeklerden ve öğrencilerin yaptığı eşeklikten daha rezil görünüyordu. Onu şaşkın ve perişan bir halde bırakan ama çiçek aranjmanları için duyduğu coşkuyu da baltalayan erotik bir devrimle karşılaşmış gibiydi. Yağmurda doğudaki istasyona yürüdü, çıplak erkek fotoğraflarında uzmanlaşmış gibi görünen gazete bayilerinin önünden geçti. Trene binmek doğru yönde atılmış bir adımdı. Eve gidiyordu ve bir saatlik zaman dilimi içinde, o rahatsız edici ve yağmurlu akşamüstüne kapısını kapatabilecekti. Yeniden kendisi olacaktı, Nellie Nailles, Mr. Eliot Nailles'ın karısı, dürüst, vicdanlı, zeki, namuslu vs. Ama sükûneti kapıları kapatmaya bağlıysa, sükûneti rezil bir halde sayılmaz mıydı? Rezil ya da değil, tren hareket edince eskiye dönüş belirtilerini hissetti. Durağında trenden inerken ve otoparktan geçip arabasına yürürken tekrar kendine gelmişti. Arabayla tepeye çıktı; kapıyı açtı. Aşçı tereyağında mantar soteliyordu, oturma odasını da bunun kokusu sarmıştı. "Gününüz iyi geçti mi?" diye sordu aşçı.

"Evet, teşekkür ederim. Çok iyiydi. Yağmur yağması hayal kırıklığı yarattı ama barajlar için yağmura ihtiyacımız var, öyle değil mi?" Hislerinin su katılmadık yapmacıklığını sinir bozucu buldu; ama gerçeğe ne kadar yaklaşabilirdi ki? Aşçıya siktir deyip sahnede gördüklerini tarif edebilir miydi? Merdiveni çıkıp güzel odasına gitti ve güzel bir banyo yaptı; ama tek kavrama aracı sahtelik, kapana kısılma, dışlanma ve bir tür körlük gibi görünüyordu. Yaşadığı deneyimden Nailles'a söz etmedi.

Kahvaltıdan sonra Nailles merdiveni çıkıp oğlunun odasına gitti. Nailles ile Nellie önceki gece bir partiden gelip de genç adamı kitap okurken bulunca, Nailles oğluyla birlikte geç saatlere kadar oturmuştu.

"İyi vakit geçirdiniz mi?" diye sormuştu Tony.

"Gayet iyiydi."

"Yatmadan önce bir içki içecek misin?" diye sordu Tony.

"Tabii. Neden olmasın. Bira ister misin?"

"Evet. Ben getiririm."

"Ben getiririm," dedi Nailles, sertçe değil ama kesin olarak. Oğlu yaşında bir erkeğin içki servisi yaptığını görmekten hoşlanmıyordu. Bazı arkadaşları ve komşuları çocuklarının içkileri uzatmalarına ve içkileri karıştırmalarına izin veriyorlardı. Nailles bunun verimsiz ve yakışıksız olduğunu düşünüyordu. Çocuklar genellikle oranları yanlış koyuyor ve bu performansla, ona göre, çocuklarda olması beklenen masumiyeti yitiriyorlardı. Birayla viskiyi alıp koltuğuna döndü. Yoğun olarak düşüncelere dalmış gibiydi; kilimin yukarısındaki havaya kaşlarını çatarak baktı. Konuşmaya hazırlanan ama hâlâ sessiz duran iki erkek arasında, sevginin özü olan o sığınma duygusu vardı.

Nailles partiyi Tony'ye anlattı, Tony konukların çoğunu tanıyordu. Oğlan, annesinin uykuya dalıp dalmadığını ve annesiyle babasının yatak odasından sık sık duyduğu cinsel talepler, teşvikler, haykırışlar ve sevinç çığlıklarından kurtulup kurtulmadığını merak etti. Annesinin uykuya daldığını umuyordu. Ortada birbirlerini seçtiklerine dair bir hava vardı; baba ve oğul olarak onlar için yazılmış rolleri oynadıklarına dair eğlenceli ama yine de sıkılgan bir hissiyat. Nailles'ın hissettiği şey kesinlikle sevgiydi ve başka bir ülkede, duygularını daha çok gösteren bir adam oğlunu kucaklayıp sevgisini ilan edecekken Nailles bunu yapmazdı. Nailles bir sigara yakıp öksürdü. Öksürük acı vericiydi, balgamlıydı, onu insafsızca sarstı, yüzünü kan bastı. Yaşları arasındaki farkı başka her şeyden çok açığa vurdu. Tony onun sigarayı neden bırakmadığını merak etti. Sigarayı bıraksa öksürmeyi de bırakabilirdi. Babasının öksürüğünün ahenksizliği, onu kısa bir süreliğine halsiz bırakma gücü karşısında oğlan hastalık,

yaşlılık ve ölüme dair gerçekleri duygusuzca hatırladı. Ama gururla babasının yaşından çok daha genç göründüğünü ve davrandığını düşündü; Don Waltham'ın babasından ya da Henry Pastor'ın babasından ve Herbert Matson'ın babasından çok daha genç. Babası hiçbir oyunu hayranlık uyandıracak kadar iyi oynamazdı ama yine de kısa bir buz hokeyi arbedesinde kalabalığı yarıp geçebilir, Amerikan futbolunda ara sıra skor yapabilir ve orta seviye pistlerde kayabilirdi. Kırk iki yaşındaydı. Hayatın bu dönemi Tony'ye şaşırtıcı, eskiden kalma ve yaşlı başlı geliyordu. Bu kadar uzun süre yaşamış olma düşüncesi, bir arkeoloğun Sümer ya da İskit kalıntıları karşısında heyecanlanması gibi heyecanlandırıyordu onu. Ama babasının saçı gürdü ve kırlaşmamıştı, yüzünde çizgiler vardı ama şişmemişti, kendine bakıyordu ve düz bir karnı vardı. Tony babasının sıra dışı olduğunu düşündü, onun sıra dışılığının kendisine miras kalacağını da düşündü kayıtsızca; kır saç, kellik, şişmanlık ve huysuzluğun sıradanlığından kurtulmuş sıra dışı bir babanın sıra dışı oğlu olacaktı.

Nailles pikaba bir plak koydu. Tony bunun *Guys and Dolls* olacağını biliyordu. Nailles hemen hemen hiç tiyatroya gitmez, müziğe de ilgi duymazdı; ama çok uzun zaman önce, artık kimsenin tam olarak hatırlamadığı bir nedenden dolayı, *Guys and Dolls*'un açılış gecesi için bir çift bilet verilmişti ona. Bir arkadaşı hastalanmış ya da şehir dışına çağrılmıştı. Nailles biletleri başka birine devretmek istedi, müzikallerden nefret ederdi, Loesser ya da Runyon'ı da hiç duymamıştı; ama Nellie'nin giymek istediği yeni bir elbisesi vardı, bu nedenle tiyatroya gittiler. Nailles uvertürü şüpheyle dinledi; ama açılış füğüyle kendinden geçmeye başlamış ve bu durum her parçada artmış gibiydi. Final nakaratında ayağa kalktı, "Bir daha, bir daha," diye haykırarak ellerini çırpmaya başladı. Salonun ışıkları yandığında el çırpıp bağırmaya devam etti; tiyatrodan en son ayrılanlardan biriydi.

O gece tiyatro tarihinin yazıldığını gördüğünü ve yüce olanın trajedisi hakkında duygusal bir teori geliştirdiğini düşündü. Frank Loesser'ı Orpheus'la karıştırdı ve gazetede Loesser'ın boşanmış olduğunu okuyunca, –üzülerek– bunun *Guys and Dolls*'un mükemmelliğiyle bir ilgisi olduğunu düşündü. Loesser'ın başka gösterilerinden birine gitmek ilgisini çekmiyordu; zira onların trajedi bakımından daha aşağıda olacağından emindi. Hiçbir insan –hiçbir oyuncu– böyle bir zaferi tekrarlayamazdı. Aziz Vasil Katedrali'nin mimarı gibi Loesser'ın da gözlerinin oyulması gerektiğini hissediyordu sanki. O açılış gecesi, yüceliğiyle kışın ve ölümün kaçınılmazlığını ima eden bir yaz gününün mükemmelliğine sahip olmuş gibi geliyordu ona.

Plağa eşlik etmeye başladı. Plağı açılıştan hemen sonra almış ve yenisiyle değiştirmemişti, o yüzden ses kalitesi düşmüştü. Umurunda değildi. Sözleri es geçip yerine bir dizi yarım yamalak ses koydu (dadadadad) ama "Lucky Be a Lady Tonight"ta ayağa kalktı, yumruğunu avucuna vurdu ve hatırladığı dizeleri söyledi. Son nakaratta, yıldızlara uzanan bir adamı canlandırmak için el yordamıyla arama hareketi yaptı ve son nota çalındığında iç çekip şöyle dedi: "Büyük bir gösteri bu, gerçekten büyük. Görememiş olman ne acı. Neyse, iyi geceler."

Şimdi, bu pazar sabahı, gözleri oğlanı arıyor gibiydi. Tony'nin odası soğuktu. Oğlan kaloriferi kapalı tutar ve iki pencere de açık uyurdu. Soğuk, odanın sabahtan daha uzun süre önce boşaltılmış gibi görünmesine yol açıyordu. O gideli bir yıl olmuş olabilirdi, böyle hissetti Nailles, iyi ama neden? Etrafındaki mahrem ve olağan dağınıklığa sevgiyle baktı: yıpranmış çivili futbol ayakkabıları, bir futbol süveteri, aralarında Stephen Crane, Somerset Maugham, Samuel Butler ve Hemingway'in de

olduğu bir kitap yığını. Bir süre önce, Nailles sözlük ararken oğlunun kütüphanesindekini almış, sözlüğü açınca elliden fazla çıplak kadın fotoğrafı kayıp yere dökülmüştü. Kendini kışkırtılmış hissediyordu, ilk tepkisi buydu. Fotoğrafları inceledi, kadınlarla ilgili çok kısıtlı bilgisini bu müstehcen yabancılar galerisinde kullandı. Kâğıt ucuzdu; resimlerin bazı lostra salonlarında ve berber dükkânlarında bulunan şu çıplak kadın dergilerinden kesilmiş olduğunu tahmin etti. Sevgili oğlunun pullar, Kızılderili ok uçları, jeolojik örnekler ve nümismatik nadir eserler yerine bu resimleri biriktirmeyi seçmesinden zerre kadar dehşete düşmemişti. Resimleri çöp sepetine attı ve sözlükten onu ilgilendiren kelimenin yazılışına baktı. Bir süre sonra, belki bir ay sonra, oğlan şöyle sordu: "Sen benim sözlüğümü mü kullandın?"

"Ya evet," dedi Nailles, "bütün resimleri de attım."

"Ha," dedi oğlan ve ikisi de başka bir şey söylemedi.

Pencerenin yanındaki masada, oğlana doğum günü hediyesi olarak vermiş olduğu bir teyp vardı. Nasıl ki oğlanın mektuplarını açmazdı, teybi de çalıştırmazdı. Mahremiyetin bu yönlerine dair anlayışı titiz ve sabitti; ama teybi açmış olsa oğlunun sesini duymuş olacaktı, kayıtta yarım oktav alçalmış ses şöyle diyecekti: "Seni pis yaşlı şebek, seni pis yaşlı şebek. Kendimi bildim bileli bana öyle geliyor ki, ne zaman uyumaya çalışsam senin pis şeyler söylediğini duyabiliyorum. Sen dünyadaki en pis şeyleri söylüyorsun, seni pis, iğrenç, azgın yaşlı şebek." Ne var ki teybi açmadı.

Kiliseye giderken giydiği takım elbiseyi çıkarıp iş kıyafetlerini giydi. Bir keresinde kilise yönetimine, cemaatin eski üyelerinin kiliseye pazar günü genelde giydikleri spor ve iş kıyafetleriyle gelmeye teşvik edilmelerini önermişti; ama Peder Ransome ayini tenis şortuyla yönetmesinin mi bekleneceğini sorarak karşı çıkmıştı. Nailles bod-

ruma indi, motorlu testereye benzin ve yağ doldurdu. Evin güneyinde küçük bir vadi vardı, on iki tane karaağaçtan oluşan koru karaağaç böceği tarafından kalıcı olarak tahrip edilmişti. Nailles hafta sonlarını ölü ağaçları keserek ve odunları şömineye girecek uzunlukta parçalara bölerek geçiriyordu. Ağaçların göz yaşartıcı güzelliğinden eser kalmamıştı. Üst dalları dökülmüş ve kabukları sıyrılmıştı, ağaçlar kış ışığında kemik gibi parlıyordu, tepeleri yarı kesik ve biçimsizdi; bir kâbusa ya da savaş meydanına uygun manzara. Bir ağaç seçti ve nasıl keseceğini planladı. Motorlu testeredeki uzmanlığıyla gurur duyuyor, hatta böbürleniyordu; uluyan, haykıran aleti ve katil dişlerini manevra etmek hoşuna gidiyordu. Vadi koruma altındaydı ve o sabah mevsimsiz şekilde o kadar sıcaktı ki, ölü ağaçlar güzel bir koku salmıştı – ona Roma'daki soğuk kiliseleri hatırlatan bir baharat kokusu. İlkbahar. Bir orman kumrusunun ya da baykuşun ötüşünü duydu. Hava yumuşaktı; ama cennet gibi olmak şöyle dursun –sıkıntılı bir yumuşaklık– değişimin huzursuzluğunu taşıyordu. Büyük Perhiz'den önceki ikinci pazar. Havari mektubu mu? Neydi o? Derken hatırladı. "Yahudilerden beş kez otuz dokuzar kırbaç yedim. Üç kez değnekle dövüldüm, bir kez taşlandım, üç kez deniz kazasına uğradım. Bir gün bir gece açık denizde kaldım. Sık sık yolculuk ettim. Irmaklarda ve haydutlar arasında, gerek soydaşlarım gerekse de diğer uluslar arasında tehlikelere uğradım. Şehirde, çölde, denizde ve sahte kardeşler arasında tehlikelere düştüm. Emek verdim, sıkıntı çektim, çok kez uykusuz kaldım. Açlık ve susuzluğu tattım. Çok kez yiyeceksiz ve soğukta çıplak kaldım."[1]

Sonra Nellie testerenin uğultusunu duydu.

1. Yeni Ahit, 2. Korintliler, 11:24-27. (Ç.N.)

III

Bir sabah Tony yataktan çıkmayı reddetti.

"Hasta değilim," dedi annesi ateşine baktığında. "Sadece kendimi çok üzgün hissediyorum. Canım kalkmak istemiyor."

Annesiyle babası o gün evde kalmasına karar verdiler.

Beş gün sonra hâlâ yataktaydı.

Nellie oğluna bakmaya gelen üç doktoru, seyyahlara üç kutudan birini –altın, gümüş ve kurşun– seçme şansının sunulduğu bir mit ya da efsanedeki talipler gibi gördü. Kutulardan birinde büyük bir talihin anahtarı olacaktı – mücevherler ve bir gelin. Tahmin unsuru Nellie'ye efsanevi prensleri hatırlattı. Birer birer oğlunun tepesinde durup onu çarpmış olan gücü sezmeye ya da tahmin etmeye çalıştılar. Altın mı? Gümüş mü? Kurşun mu? İlk gelen, pratisyen doktordu.

Dr. Mullin gönülsüzce geldi; zira bu saatte doktorlar hastalarını asla evde muayene etmezlerdi. Kritik bir hastalık baş gösterdiğinde, kurban ambulansla hastaneye götürülür, burada asistanlarla stajyerler nihai işleri yapardı. Dr. Mullin, Tony'yi muayenehaneye getirmesi için Nellie'ye ısrar etti. Tony'nin yataktan çıkmayı reddettiğini açıklamak Nellie için zordu. Bu durum nihayet açıklığa kavuşturulduğunda, Mullin öğlen eve gelmeyi kabul etti.

Yıkanmamış, tamponu vuruk bir Volkswagen'la geldi. Genç bir adamdı –Nellie'den daha genç–; hastalığın, illetin ve ölümün vazgeçilmez gücü hakkında öğrenmiş olması gerekenlerden uzak ve habersiz gibi görünen bir iyimserliği, ışıltısı vardı. Bu durum aslında mesleğine zarar vermişti; zira mezarla yüz yüze gelen hastalar ıstırap konusunda bu kadar deneyimsiz olan bir şifacıdan hoşlanmıyorlardı. Yaygaracı bir adam değildi, aptal da değildi ama iyimserliğinin şiddeti, kapıları savurarak açıp kâğıtları ortalığa saçan o ani rüzgârlar gibi rahatsız ediciydi. Nellie onu Tony'nin odasına çıkardı ve alt katta bekledi. Mullin'in çınlayan, neşeli sesini ve Tony'nin usulca verdiği karşılıkları duyabiliyordu.

"Kesinlikle hiçbir şeyi yok," dedi doktor aşağı indiğinde. "Bir örnek, biraz da kan aldım, laboratuvarda bunları kontrol ettireceğim. Yarın ayağa kalkarsa bir kardiyogram çekerim; ama hiçbir sorun olmadığından eminim. Aslına bakarsanız uzun zamandır bu kadar mükemmel bir örnek görmedim. Genç bir adam tabii ama hayatının bu döneminin bütün nimetlerinin tadını çıkardığı kesin. Bu, yataktan çıkmasını sağlamıyor ama geçici bir depresyon olabilir. Yarın yataktan çıkmazsa bu işi görecek haplar vereyim size." Bir reçete yazıp Nellie'ye gülümsedi. Şifacılarla ilişkilerimiz hızlı, sıkı fıkı ve bazı yönlerden hassastır; bir an için Nellie doktoru sevdi. Doktor sabah on bir civarında kendisini aramasını istedi, o da öyle yaptı.

"Bir türlü kalkmıyor," dedi Nellie. "Altı gündür yataktan çıkmadı. On civarında haplardan birini bir bardak portakal suyuyla verdim. Biraz sonra kalkıp duş aldığını duydum, sonra da mutfağa indi. Giyinikti ama bir terslik olduğunu hemen anladım. Biraz yalpalıyordu, gülüyordu ve gözbebekleri iğne uçları gibiydi. Kahvaltı isteyip istemediğini sordum, o da altı tane sahanda yumurta,

altı dilim kızarmış ekmek ve bir litre süt istediğini söyledi. Hayatında hiç bu kadar acıkmadığını söyledi. Yerinde duramıyordu. Gülerek mutfakta dolandı ve sarhoş bir adam gibi masaya çarptı. Kahvaltısının hepsini bitirdikten sonra şöyle dedi: 'Kendimi güçlü hissediyorum. Hayatımda kendimi hiç bu kadar güçlü hissetmedim. Evi yıkmadan önce çıkıp gitsem iyi olacak.' Söylediği buydu. Sonra mutfak kapısından çıktı ve patikadan Courtland'a doğru koşmaya başladı. Ormanı altı kilometre kadar kesen eski bir atlı yoludur bu. Okulun atletizm takımındayken orada koşardı. Eh, ona yetişemezdim tabii, o yüzden patikanın bağlandığı 64 numaralı karayoluna çıktım arabayla. Orada bir saat kadar bekledim sanırım, derken patika boyunca koşarak geldi. Terle ilacı atmış gibiydi çünkü artık sarhoş görünmüyordu; ama hafızasını kaybetmiş gibiydi. Kahvaltı ettiğini hatırlayamıyordu ve karayoluna nasıl çıktığı konusunda kafası pek net değil gibiydi. Onu eve götürdüm. Arabada uyuyakaldı. Sonra bir duş daha aldı ve yatağa geri döndü."

"Şey, sanırım o ilacı bir daha denemeyeceğiz," dedi Dr. Mullin. "Kötü yan etkilerini duymuştum ama şansımızı deneyelim diye düşünmüştüm. Size ne söyleyeceğimi gerçekten bilmiyorum Mrs. Nailles, psikoterapiyi denemek isterseniz, o başka. Dr. Bronson'la çalışıyorum, aramak isterseniz köyde muayenehanesi var."

Psikiyatrist, muayenehanesinden ayrılmakta pratisyen doktordan daha da isteksizdi; ama Nellie durumu açıkça ortaya koyunca, nihayet gelmeyi kabul etti. Üçte arabayla geldiğinde Nellie pencerede duruyordu. Cart mavi, üstü açılır bir spor arabası vardı, kaputu özellikle uzundu; görünüşe bakılırsa, kaba ve pahalı bir izlenim vermekte kararlıydı. Mesleği melankoli ve hüznü tedavi etmek olan bir adamın böyle dünyevi bir arabasının olması Nellie'nin kafasını karıştırdı; ama doktor yarış ara-

basından inerken dünyevi görünmüyordu. Biraz yılgın ve kararsız görünüyordu. Kapıyı kapadı, ellerini ovuşturdu ve kaşlarını çatıp büyük bir endişe ve şüpheyle arabayı bir uçtan öbür uca inceledi. Sonra merdiveni çıkıp zili çaldı.

Elinde çanta yoktu tabii – kimliğini belli eden hiçbir şey yoktu. Nellie onun bir dişçinin bazı mesleki tavırlarını sergilediğini düşündü. Bitkin ve müşfik bir hali vardı, sürekli ellerini ovuşturuyordu. Nellie olanları anlatırken, adam kilimin ortasında bir dişçi koltuğu varmış gibi oturma odasında dönüp durdu. Vaktini eğimli duran hastaların yanında geçirmeye alışkınmış gibi biraz kamburdu, sesinde de hüzünlü ve iyileştirici bir ton vardı. Nellie onu üst kata, Tony'nin yatak odasına çıkarıp kapıyı kapadı. Elli dakika sonra adam oturma odasına geri dönmüştü.

"Korkarım oldukça hasta Mrs. Nailles, en kötüsü de iletişim kurmuyor. Bence onu hastaneye götürmeniz gerekebilir."

"Ne hastanesi?"

"Komşu kasabada, Stonehenge diye sık sık hasta yolladığım bir sanatoryum var. Elektroşoka yanıt verebilir."

"Yo, hayır," dedi Nellie. Ağlamaya başladı.

"Elektroşok ölümcül değildir Mrs. Nailles. İlk tedaviden sonra ne olup bittiğini anlamayacak. Tedavi kaygı duygusu oluşturmaz."

"Yo, hayır," dedi Nellie. "Lütfen."

"Derin sorunları var Mrs. Nailles. Neyin ters gittiğini anlayabilmek için, onun da işbirliğiyle, aylar sürecek yoğun bir tedavi gerekir. Onun nesline mensup, bu tür çevrelerden gelen erkekler çok sık olarak, analize direnen sorunlarla çıkıyorlar karşımıza. Sanırım oğlana her istediğini veriyorsunuz?"

"Makul ölçüde," dede Nellie. "Arabası yok."

"Anlaşılan teybi, pikabı, bir dolap dolusu pahalı kıyafeti var."

"Evet."

"Sizin gelir grubunuzda, ahlaki ve manevi ölçütlerin yerine mal mülk koyma eğilimi var. Katı bir iyi ve kötü anlayışı, hatalı bile olsa, hiç olmamasından daha iyidir."

"Eliot neredeyse her pazar kiliseye gider," dedi Nellie.

Şimdi sözler ağzından çıkınca ne kadar zavallı ve şeffaf görünüyordu bu gerçek. Eliot'ın bıkkınlıkla dua okuduğunu, kayıtsızca ibadet ettiğini biliyordu; onu Kutsal Komünyon için ayağa kaldıran şeyin alışkanlık, batıl inanç ve duygusallık olduğunu da biliyordu. "Yalan söylemeyiz," diye devam etti. "Bence Tony hiç yalan söylememiştir." Doktor ona nahoş denecek kadar cılız bir gülümsemeyle baktı. "Birbirimizin postalarını okumayız. Dolap çevirmeyiz. Dedikodu yapmayız. Faturalarımızı öderiz. Eliot beni sever. Akşam yemeğinden önce içki içeriz. Ben çok sigara içerim..."

Hepsi bu muydu? Sefil bir gösteri gibiydi ama ondan başka ne bekleniyordu ki? Sakallı peygamberler, haşin atlılar, gök gürültüsü ve şimşek, kadim dillerde tabletlere yazılmış kutsal emirler mi? "Dürüst ve namuslu insanlarız," dedi öfkeyle, "ve bu konuda kendimi suçlu hissedecek değilim."

"Niyetim size kendinizi suçlu hissettirmek değil Mrs. Nailles. Dürüst ve namuslu olmanın ayıp bir tarafı yok; ama gerçek şu ki oğlunuz çok hasta."

Telefon çaldı, Nellie açtı; birisi doktorla konuşmak istiyordu. "O mülkü elli bin dolardan aşağı satmam," dedi doktor. "Daha ucuz bir yer arıyorsanız Chestnut Caddesi'nde güzel, modern bir çiftliğim var. Mülke otuz bin dolar değer biçildiğini *biliyorum* ama o değer sekiz yıl önce biçildi. Elli bin dolar son fiyatım. Affedersiniz," dedi Nellie'ye.

"Buyurun," dedi Nellie; ama konuşma onu sinir etmişti. Bu şifacı ek olarak mı gayrimenkul satıyordu yoksa deliliğe şifa bulmak mı ek işiydi?

"Tekrar gelecek misiniz?" diye sordu Nellie.

"Beni isterse gelirim," dedi doktor. "Yoksa sizin için para, benim için vakit kaybı olur."

Doktor gidince Nellie merdiveni çıkıp Tony'ye nasıl olduğunu sordu.

"Aşağı yukarı aynı," dedi Tony. "Kendimi hâlâ çok üzgün hissediyorum. Ev iskambil kâğıtlarından yapılmış gibi hissediyorum. Küçük bir çocukken hastalandığımda bana iskambil kâğıtlarından evler yapardın, ben de onları yıkardım. Bu güzel bir ev, ben de onu seviyorum ama iskambil kâğıtlarından yapılmış gibi hissediyorum."

Gelen üçüncü doktor uyurgezerlik üzerine uzmanlaşmış biriydi. Tren ve taksiyle geldi; Nellie onu tamirciye benzetti. Elinde bir valiz ve aletlerle dolu büyükçe bir kutu vardı. Nellie, Tony'nin zarar görüp görmeyeceğini sorduğunda, adam elinde vücut ısılarını kaydeden hassas elektrotlardan başka bir şey olmadığı konusunda onu temin etti. Nellie onu yukarıdaki misafir odasına çıkardı, tam Tony'yle tanıştıracakken adam şöyle dedi: "Sanırım biraz kestireceğim. Anlarsınız ya, neredeyse bütün gece ayakta olacağım."

"Size bir şey getireyim mi?" diye sordu Nellie.

"Ah, hayır, teşekkür ederim. Sadece uzanacağım." Kapıyı kapadı.

Beşte aşağı indiğinde Nellie ona içki teklif etti. "Almayayım," dedi adam, "hayır, teşekkürler. Adsız Alkolikler'denim. Bırakalı bir buçuk yıl oldu. Ah, beni görmeliydiniz. Yüz on üç kiloydum, çoğu da cindi. Katıldığım ilk grup Village'daydı. Pek faydası dokunmadı. Yani hepsi ucubeydi. Sonra Doğu Yakası'nın 60. sokaklarından birinde bir gruba geçtim ve inanın bana Mrs. Nailles, o

toplulukta falso yok. Hepsi önemli işadamları. Avukatlar. Doktorlar. Alkolü kesince ortaya çıkan belirtilerden söz etmekten keyif alıyoruz. Dibe vurmanın nasıl bir his olduğundan. Cehenneme yapılan bir geziden söz etmek gibi. Hepimiz orada bulunduk ve gezginlerin gittikleri yerler hakkında konuşması gibi konuşuyoruz. Harika bir topluluk. Sonra toplantı bittiğinde dua ediyoruz. Sanırım," dedi, "papazlar ve rahipler sürekli Tanrı'yı düşünüyorlar. Sanırım uyanınca Tanrı'yı düşünüyorlar, sanırım gün boyunca gördükleri her şey onlara Tanrı'yı hatırlatıyor ve tabii yatmadan önce dualarını ediyorlar. İşte bende de durum böyleydi, Tanrı'yı düşünmememem dışında; ben ucuz içkiyi düşünüyordum. Sabah ilk iş ucuz içkiyi düşünüyordum, bütün gün ucuz içkiyi düşünüyordum ve her zaman zom halde yatıyordum. Ucuz içki benim için Tanrı gibiydi, yani Tanrı'dan beklendiği gibi her yerdeydi. Bulutlar bana ucuz içkiyi hatırlatıyordu, yağmur bana ucuz içkiyi hatırlatıyordu, yıldızlar bana ucuz içkiyi hatırlatıyordu. Ucuz içkiye başlamadan önce kızların hayalini kurardım; ama ondan sonra ucuz içkinin hayalini kurar oldum. Demek istediğim hayallerin, seks gibi, zihninizin çok derin bir yerinden gelmesi beklenir; ama bende kaynağı ucuz içkiydi. Bir elimde kadeh, diğerinde şişe olduğunu hayal ederdim. Sonra kadehe iki-üç parmak doldurduğumu hayal ederdim. Sonra içer ve yeni bir hayata başlıyormuşum gibi gelen o harika duyguyu hayal ederdim. Burbon, viski, cin ve votkayı hayal ederdim. Romu hiç hayal etmedim. Romu hiç sevmedim. Orada oturmuş, içki içerken ve televizyonda güldürüler seyrederken, yağlı bir direkten aşağı kayar gibi hissederdim kendimi, güzelce ve kolayca kayar gibi. Sonra sabah titremeler ve kederle uyanır ve yeniden ucuz içkiyi düşünmeye başlardım."

Uzman, akşam yemeğinde mesleğini açıklamaya ça-

lıştı ama kullandığı kelimeler o kadar teknikti ki, Nellie de Eliot da ne beklemeleri gerektiğinden emin olamadı. Adam saat sekizde alet kutusunu üst kata taşıyıp şöyle dedi: "İşe koyulma vakti." Kapıyı kapadı. Kahvaltı için aşağı indiğinde gözleri kızarmıştı; sabahlamış gibiydi. Nailles onu arabayla istasyonda götürdü, adam bulgularını onlara haftanın sonunda postayla gönderdi. Raporda şöyle diyordu: "Hasta 21.12'de geçici bilinç kaybı yaşadı, buna uygun olarak vücut ısısı düştü. Fanchon pozisyonunda uyudu – yani sağ dizini kıvırıp yüzüstü. 22.00'de iki dakikalık rüya sekansı oldu, bu da vücut ısısını yükseltti ve kardiyovasküler gerginliklerini genel olarak gevşetti. 22.03'te nimbus pozisyonuna geçti, yani sol bacağını büktü. Bir sonraki rüya sekansı 01.15'teydi ve üç dakika sürdü. Bu da ereksiyon olmasına yol açtı ve kısa bir süreliğine uyandı; ama sonra cenin pozisyonuna geçip yeniden uykuya daldı. Vücut ısısı sabit kaldı. 03.10'da Fanchon pozisyonuna geri döndü ve horlamaya başladı. Horlama hem ağzından hem burnundan geliyordu ve sekiz buçuk dakika sürdü..." Rapor daktiloda yazılmış beş sayfadan ibaretti, yanına da beş yüz dolarlık bir fatura iliştirilmişti.

IV

Nailles acı ve ıstırabın, Batı Avrupa'nın meşru sınırlarının ötesinde bir yerlerde bulunan bir prenslik olduğunu düşünüyordu. Hükümet feodal, ülke ise dağlıktı; ama asla onun gezi programında yer almayacak ve seyahat acentesi tarafından bilinmeyecekti. Ara sıra bu uzak yerden kartpostallar alıyordu. Parktaki Asklepios heykelinin görüntüsü, uzakta karlı dağlar, kartın arkasında da şu mesaj olacaktı: "Edna çoğu zaman yatıştırıcıların etkisi altında, üç hafta kadar ömrü kaldı; senden mektup almak hoşuna giderdi." Ölmekte olan kadına eğlenceli mektuplar yazıp o uzak ve acayip eyalet başkentine postayla yolladı; orada Rathaus Glockenspiel'deki[1] figürler eğri büğrüydü, parktaki heykeller acının hayal gücünden söküp alabildiği grotesk heykellerdi, saray hastaneye dönüştürülmüştü ve kemerli köprülerin altından köpük köpük kan nehirleri akıyordu. Aslında buraya seyahat etmeyecekti, bir tren penceresinden o dehşet verici dağ silsilesini gördüğü rüyadan uyandığında da şaşırdı ve korktu.

Tony yataktan çıkmayalı on iki gün olduğunda, Nailles'ın keder konusundaki deneyimsizliği sona erdi. Talihin,

1. Münih'teki belediye binasının kulesinde, belirli zamanlarda otomatik olarak bir melodi çalan, çok sayıda küçük çandan oluşan mekanizma. (Ç.N.)

bir çocuğun doğum günü partisinin sonunda dağıtılan fıstıklar gibi dağıtıldığını söyleyecek kadar ileri gitmezdi; ama insanın kaba zevk, ağır iş, para ve aşktan yana payına düşeni aldığını ve her yerde gördüğü sınıfsal adaletsizliklerin onu ilgilendirmeyen gizemler olduğunu belli belirsiz hissediyordu. Şanslı Nailles! Şimdi oğlu ölüm döşeğindeydi. Bu, hayatında yeni bir olgu gibi gelmedi. Bu onun hayatı olacaktı ve ıstırabın nasıl saplantıya dönüştüğünü öğrenecekti. Sabah uyandığında ilk düşüncesi, merdivende Tony'nin ayak sesini duyma ihtimaliydi. Onu meşgul eden her türlü şey –içki, oyun, iş ya da para– bir yastığa yapışmış olan yitik oğlunun insanı tüketen görüntüsünden uzaklaşmasına yarıyordu sadece. Acının saplantı haline geldiğini gözlemledikten sonra, şansının tükendiğini hisseden bir adamın iğrenç kıskançlığını gözlemlemeye geçti. Bullet Park'ta onca genç adam varken, gizemli ve çaresiz bir hastalıktan mustarip olmak için neden Tony seçilmişti ki? Bu kendi kendine sorduğu bir soru değil, sabahın ilk saatlerinden hava kararana dek muhatap olduğu dünya tarafından ona acımazsızca dayatılan bir soruydu. Perondaki neşeli ve düşüncesiz kahkahaları duyan Nailles, arkadaşlarının oğulları gün ışığında serbestçe yürüyüp koşarken neden kendi oğlunun yatağa mahkûm olduğunu öfkeyle ve için için merak etti. Öğle yemeği yediği arkadaşlarının kaçınılmaz olarak oğullarının başarılarından söz etmeleri onda öyle bir üzüntü ve kuruntu yaratıyordu ki, fiziksel olarak gruba yabancılaşmış gibi görünüyordu. Genç bir yabancıyı sokakta koşarken görünce arkasından şöyle seslenmek istiyordu: "Dur, dur, dur, dur. Tony de bir zamanlar senin kadar güçlü ve çevikti." Eskiden hayat tarzı konusunda bir yurtseverken kendini yıkım, casusluk ve kindarlığa bulaşmış halde buldu.

"Hammer adında birini tanıyor musun?" diye sordu Nellie bir akşam. Nailles, Hammer'larla kilisede karşılaş-

tığını anlattı. "Kadın bu öğleden sonra aradı," dedi Nellie. "Bizi yemeğe çağırdı. Yabancıları yemeğe çağırmayı tasvip etmem ama belki de geldikleri yerde böyle âdetleri vardır."

"Gerçekten de tuhaf, değil mi?" dedi Nailles. "Sadece verandada merhabalaştık. Belki de yalnızdırlar..." Hammer'ların değil, kendi muhtemel yalnızlığını düşünüyordu. Toplumsal uygunluğa dair katı anlayışını kıran, Tony'nin yataktaki görüntüsüydü. Tony hastaydı, Nailles üzgündü, hayatta onun sandığından daha çok ıstırap vardı, Mrs. Hammer'ın sırnaşıklığını hoş görüp davetini kabul etmek cömertçe olmaz mıydı? "Başka işimiz yoksa neden gitmiyoruz?" dedi. "Komşuluğa yakışır, hem erken kalkabiliriz." Bunun üzerine birkaç gece sonra arabayla Powder Hill'e gittiler. Yıldızlı bir geceydi – Çobanyıldızı ampul gibi parlıyordu, yürüyüş yolundan eve giderken Nailles eğilip karısını öptü. Hammer onları içeri aldı, karısı ve diğer konuklarla tanıştırdı. Marietta Hammer dalgın, durgun, belki de sarhoş görünüyordu. Nailles'ın en büyük kusurlarından biri, insanları dış görünüşlerine göre yargılayamamasıydı. Bütün erkeklerle kadınların dürüst, güvenilir, temiz ve mutlu olduklarını düşünür, çoğu zaman da şaşkınlığa ve hayal kırıklığına uğrardı. Kilisede Hammer'lar hakkında yaptığı iyimser değerlendirmenin gözden geçirilmesi gerekebileceğini hemen anladı. Üç çift daha vardı – Taylor'lar, Phillips'ler ve Hazzard'lar. Görünüşe bakılırsa hizmetçi yoktu. Hammer içkileri kilerde hazırladı, Marietta ise izin isteyip mutfağa gitti.

"Hammer'ları uzun süredir mi tanıyorsunuz?" diye sordu Eliot diğerlerine.

"Ben aslında hiç tanımıyorum," dedi Mr. Taylor. "Köyde Ford bayim var, araba almaya geldiğinde beni yemeğe çağırdı. Sanırım iki arabalı bir aile olacaklar –Powder Hill'deki herkes öyle–, yani aslında iş için buradayım."

"Derin dondurucularını onlara ben sattım," dedi Mr. Phillips.

"Evi de ben sattım," dedi Mr. Hazzard.

"Güzel bir ev değil mi?" dedi Mrs. Hazzard. "Mr. Heathcup vefat edene kadar burada Heathcup'lar oturdu."

"Çok iyi bir adamdı," dedi Mrs. Hazzard. "Bunu neden yaptığını hiç anlamadım."

"Bir bakalım," dedi Hammer, kilerden içeri girerek. "Size burbon. Viski ve su..."

"Siz ne iş yapıyorsunuz Mr. Hammer?" diye sordu Mr. Hazzard.

"Paul Hammer ve Ortakları'nın başkanıyım," dedi Hammer. "Hemen hemen her şeyi yapıyoruz."

Marietta Hammer güldü. Kahkahasının amacı kocasını bozmaktı. Ahenkli bir gülüştü –yarım oktav– ama Eliot'a göre kadın kulüplerinde, briç partilerinde ve zengin tatlıların sunulduğu restoranlarda duyulan türden bir kahkahaydı. Kahkahalarda sıkça görülen cinsel tahrik gücü bunda yoktu. Sarı saçları da, küpeleri de, elbisesi de uzundu ve su götürmez bir güzelliği vardı – dergi kapaklarında görebileceğiniz türden bir güzellik; ama bir dişçinin bekleme salonundaki eski bir kapak olurdu bu, biraz yıpranmış ve önceki yıldan kalma. Kadın kilere gidip kendine biraz daha viski koydu. Taylor iş için orada olduğu gerçeğini saklamadı ve kokteyller içilirken, ikinci arabasını alma zamanı geldiğinde Hammer'a sunabileceği ilginç indirimlerden söz etti. Akşam yemeği, Bullet Park'ta olanlar gibi, kayda değer değildi. Bir tür gulaş ya da yahni vardı ve Marietta tabağındakileri o kadar bariz bir tiksintiyle didikledi ki, Eliot yemeği Hammer pişirmedi mi acaba, diye merak etti. "Bullet Park'ta henüz bir fikir oluşturabilecek kadar uzun oturmadınız herhalde ama umarız burayı seversiniz. Ben her zaman çok nezih bir camia olduğunu düşünmüşümdür."

"Biz geleli daha iki hafta oldu," dedi Hammer.

"Benim fikrimi soracak olursanız," dedi Marietta, "size söylemekten mutluluk duyarım. Bence berbat bir yer. Maskeli balo gibi. Tek yapmanız gereken kıyafetlerinizi Brooks'tan almak, trene yetişmek ve haftada bir kilisede boy göstermek, o zaman kimse size kimliğiniz hakkında soru sormaz."

"Lütfen sevgilim," dedi Hammer. "Bu gece yapma."

"Ah, senin neyin var?" diye sordu kadın. "Neden bu kadar aksisin? Bütün hafta aksiliğin üzerindeydi. Bu elbiseyi aldığım için mi kızgınsın? Derdin bu mu? Sence kıyafetlerimi Macy's ya da Alexander's ya da ona benzer bir yerden mi almalıyım? Sence kıyafetlerimi kendim mi dikmeliyim, Tanrı aşkına. Ne olmuş dört yüz dolara patlıyorsa; bana yakışıyor ve giyecek bir şeylere ihtiyacım var. Hem çok da kıyafetim yok. Çok fazla kıyafetim yok. Tamam tamam, bir sürü kıyafetim *var* ve aptalca bir şey söyledim, şimdi de bundan şeytani bir zevk alacaksın. Aman Tanrım, keşke yüzünü görebilseydin. Beni güldürüyorsun."

"Ohrbach's'tan güzel modacıların kıyafetlerini alabilirsiniz," dedi Mrs. Taylor.

"Bu gece yapma hayatım," dedi Hammer.

"Sen eziksin," diye devam etti kadın. "Kılıbık eziğin tekisin; bunu suçunu bana atmaya da çalışma. Günün birinde, günün birinde, ince uzun, iyi yetişmiş, güzel, varlıklı, tutkulu ve zeki bir sarışının sana âşık olacağını düşünen türden bir adamsın. Ah Tanrım, hepsini hayal edebiliyorum. Öyle iğrenç ki. Uzun saçlı, uzun bacaklı, yirmi sekiz yaşlarında, boşanmış ama çocuksuz olacak. Bahse girerim oyuncu ya da gece kulübü şarkıcısıdır. Senin hayal gücünün seviyesi bu civarda. Onunla ne yaparsın, enayi, düdüklemekten başka ne yaparsın? Kılıbık bir eziğin elinden ne gelir? Onu tiyatroya mı götürürsün?

Ona mücevher mi alırsın? Seyahat mi edersin? Bahse girerim seyahat edersin. Senin büyük bir şeyden anladığın bu. Raffaello gemisinde on gün, sabah, öğle, akşam düdükleme ve yedide güzel kesimli smokininle birinci mevki barına geçiş. Ne seçkin bir çift! Ne saçma. Ama sanırım Fransa gemisi olur, uyduruk Fransızcanla hava atabileceğin bir yer. Herhalde yüksek topuklarıyla onu Paris'in her tarafına sürüklersin, bütün eski uğrak yerlerini ona gösterirsin. Onun için üzülüyorum, gerçekten. Ama şunu kafana sok, enayi, şunu kafana sok. Bu sarışın ortaya çıksaydı, onu yatağa atacak cesareti bulamazdın. Dalgın dalgın dolanıp dururdun, kiler kapılarının arkasında onu öperdin ve nihayet bana sadakatsizlik etmemeye karar verirdin. O da; eğer bir sarışın ortaya çıksaydı; ama sarışın marışın çıkmayacak. Öyle bir sarışın yok. Ömrünün geri kalanı boyunca yalnız olacaksın. Sen yalnız bir adamsın, yalnız bir adam da ıssız bir şeydir, bir sopa, bir taş, bir kemik, bir paspas, boş bir cin şişesi..."

"Bence gitsek iyi olur," dedi Mrs. Taylor.

"Evet," dedi Phillips'ler ve kapıya bir üşüşme oldu.

"İyi geceler."

"İyi geceler."

"İyi geceler."

Nailles o gece yatakta yatarken şunları düşündü: Hammer ve Nailles, makarna ve köfte, tuz ve biber, yağ ve sirke, Romeo ve Juliet, makara ve ip, gök gürültüsü ve şimşek, pastırma ve yumurta, sığır konservesi ve lahana, jambon ve peynir, dizgin ve gem, ayakkabı ve çorap, olta ve kurşun, doğru ve yanlış, keskin ve yassı, çizme ve mahmuz, şnorkel ve palet, balık ve patates kızartması, beyaz papyon ve frak, gelin ve damat, köpek ve kedi, şeker ve kaymak, masa ve sandalye, kalem ve mürekkep, yıldızlar ve ay, gülle ve zincir, gözyaşı ve kahkaha, anne ve baba, savaş ve barış, cennet ve cehennem, iyi ve kötü, yaşam ve

ölüm, aşk ve ölüm, ölüm ve vergiler... Uyudu ve rüya gördü.

Rüyasında, yazın bazen gittikleri küçük bir taşra kilisesinde olduklarını gördü. Kilise haç biçimindeydi ve havı dökülmüş yeşil bir halısı vardı. Havaya, kiliselere has keskin ve bunaltıcı bir vernik kokusu hâkimdi. Bir cenaze yüzünden oradaydılar ve tabut mihrabın önünde duruyordu ama Nailles kimin ruhu için dua etmeye geldiklerini hatırlayamıyordu, kimin eksik olduğunu anlamak için etrafındaki cemaate baktı. Charlie Estabrooke mu? Ama karısıyla beraber sol taraftaydı. Bailey Barnes mı? Bailey bütün ailesiyle beraber sağ taraftaydı. Alex Kneeland mi? Eddie Clapp mi? Jim Randolph mı? Sam Farrar mı? Dave Poor mu? Rick Rhodes mu? Jim Stesse mi? Yoksa Roger Cromwell mi? Cemaatin eksiksiz olduğunu görünce, bunun kendi cenazesi olması gerektiğini anladı.

V

Tony yataktan çıkmayalı on yedi gün olmuştu ki, bir süre hava güzel gitti ve Nailles bir sabah kendini harika hissederek uyandı. Altı sularıydı. Güneş henüz doğmamıştı ama gökyüzü parlaktı. Tıraş olup banyo yaptı, yatakta Nellie'nin tarafına sokuldu ve onu kollarının arasına alınca, tanıdığından çok daha genç bir kadın gibi göründüğünü düşündü. Severken ve sevilirken zamanın birikintilerini bir kenara bırakmış gibiydiler, sanki daha aşağılık özellikleri, somut bir varlık gibi, bir saat kadar uzaklaşmış, oynaşıp eğlenmekte onları serbest bırakmıştı. Nailles pencereye gittiğinde gördüğü arazi cennete benziyordu. Cennet değildi, biliyordu. Otların altında septik drenaj alanları vardı ve köknarlardaki şu kardinal kuşu sürüsünde pire olabilirdi; ama tüylerinin parlaklığının ve şakımalarının berraklığının dünyada barışla, aşkla ya da banka mevduatlarıyla bir ilgisi olmadığı halde ona öyle bir coşkunluk duygusu verdi ki, manzarayı ve kuşları kucaklayacakmış gibi kollarını iki yana açtı. "Ah, kendimi öyle harika hissediyorum ki," dedi. "Ben uyurken bir şey olmuş sanki. Bana bir şey, bir tür hediye verilmiş gibi hissediyorum. Her şeyin eskisi gibi harika olacağını hissediyorum. Tony bugün ya da belki yarın kalkacak ve okula dönecek. Biliyorum işte, her şey harika olacak."

Nailles mükellef bir kahvaltı etti, sonra da Tony'nin odasına çıktı. Şimdiye dek kendisinin de, karısının da, oğlunun da hastalanmamış olması, hasta odasının burnuna çarpan kötü kokusunu keskin ve tuhaf bir hale getiriyordu. Storlar çekilmişti. Tony uyuyordu. Külotuyla uyuyordu ve omuzları çıplaktı. Teni ciğer rengiydi. Saçı karmakarışıktı ve bir aydır kesilmemişti. Yastığına umutsuzca sarılmıştı. "Uyan Tony," dedi Nailles. "Uyan. Şahane, şahane bir sabah. Uyan da bir bak." Storları kaldırdı, hasta odasına parlak bir ışık doldu. "Bak Tony, her şeyin ne kadar muhteşem olduğunu gör. Kimse böyle bir günde yatakta kalamaz. Meydan okuma gibi Tony. Hayat seni bekliyor. Hayat. Üniversiteye gideceksin, ilgi çekici bir iş bulacaksın, evleneceksin ve çoluk çocuğa karışacaksın. Hayat seni bekliyor Tony. Pencereye gel."

Oğlunu elinden tuttu, yataktan çekerek çıkarıp pencereye götürdü ve kolunu omzuna dolayıp orada durdu. "Bak Tony, her şey ne kadar muhteşem. Kendini daha iyi hissetmiyor musun?" Tony yere, dizlerinin üzerine çöktü. "Yarın baba," dedi ağlamaklı bir sesle. "Belki yarın."

Nailles, bir tepenin üzerindeki çocuk gibi, manzarayı oluşturan çatıların, ağaçların, nehrin ve sokakların altında amaç ve düzenin yattığını hissetti. Nellie'yi ve sabah ışığını sevmesinde bariz bir amaç vardı; ama hastalığa yakalanmış oğlundan varılacak amaç, çıkarılacak mesaj, alınacak ders neydi? Keder başkaları içindi; üzüntü ve acı başkaları içindi; ortada korkunç bir hata vardı. Tony hıçkıra hıçkıra ağlıyordu, sonra da ulur gibi konuştu:

"Bana dağları geri ver."

"Ne evlat, ne dedin?"

"Bana dağları geri ver."

"Ne dağları evlat?" diye sordu Nailles. "Eskiden tırmandığımız dağları mı kastediyorsun? Beyaz Dağlar. Aslında beyaz değiller, değil mi? Eskiden Franconia'dan

Crawford'a nasıl tırmandığımızı hatırlıyor musun? Eğlenceliydi, öyle değil mi? Kastettiğin dağlar onlar mı?"

"Bilmiyorum," dedi Tony. Yatağa geri döndü.

"Gitmem gerek, yoksa treni kaçıracağım," dedi Nailles. "Akşam görüşürüz."

Nailles o sabah 07.56 trenini beklerken, oğlunun sağlığıyla ilgili soruları, mononükleoz olduğunu söyleyerek geçiştirdi. Peronda Harry Shinglehouse ile Hammer'ın arasında duruyordu. Nailles ve Hammer *Times* okuyorlardı. Shinglehouse *Wall Street Journal* okuyordu. Yemek davetinden beri Nailles ve Hammer birbirlerine günaydın demekle yetinmişlerdi. Bazen sabah aynı trene biniyorlardı ama Nailles 18.32 dönüş treninde komşusunu sadece bir kez görmüştü; Hammer uyuyordu, ya sarhoş ya yorgundu ya da ikisi birdendi. Kucağında siyah bir evrak çantası vardı, umutsuz ve perişan görünen bir pozisyonda bilinçsizce iki büklüm bunun üzerine eğilmişti. Trenlerde ve uçaklarda uyuyakalan erkeklerle kadınların acıklı hali nedir; neden terk edilmiş, darbe yemiş ve yitik görünürler? Horlarlar, kıvrılırlar, isimler mırıldanırlar, korkunç bir kargaşanın kurbanları gibi görünürler, oysa sadece akşam yemeği yemek ve çimleri biçmek için eve gitmektedirler. Nailles komşunu seyretti, adam Bullet Park'ta uyanmayınca da omzunu sarsıp şöyle dedi: "Kalkma vakti." "Ah, teşekkür ederim," dedi Hammer. Tek konuşmaları bu olmuştu.

Bu sabah başlarını sallayarak selamlaşıp katlanmış gazetelerini okudular; rayların öbür ucundan Chicago ekspresi geldi, iki saat gecikmeli ve saatte yaklaşık yüz elli kilometreyle. Nailles şapkasını tuttu, gazetesini katladı ve gözlerini kapadı; çünkü ekspresin gürültü patırtısı pis bir rüzgâr tünelinin burgacında olmak gibiydi. Ekspres geçince Nailles gözlerini açtı ve trenin hışımla uzaklaştığını

gördü, dumandan oluşan sorgucu domuz kuyruğu gibi neşeyle sallanıyordu. Yeniden *Times*'ı okumaya başlamıştı ki Harry Shinglehouse'un ortadan kaybolduğunu fark etti. Harry'nin başka bir yere geçip geçmediğini görmek için hızla döndü ama adam peronda değildi. Tekrar raylara bakınca, cürufların üzerinde gıcır gıcır parlayan kahverengi bir mokasen gördü. "Tanrım," dedi nihayet. "Şu adam. Neydi adı? Trenin altına çekilmiş."

"Hımmmmm," dedi Hammer, gazetesini indirerek.

"Shinglehouse. Gitti."

"Aman Tanrım, hakikaten de öyle," dedi Hammer.

"Shinglehouse!" diye bağırdı Nailles. "Öldü. Yani öldürüldü."

"Ne yapacağız?" dedi Hammer.

"Polisi arayacağım," dedi Nailles. "Polisi arasam iyi olur."

Peronun ucunda telefon kulübesi vardı, oraya koşup polisi aradı.

"Devriye polisi Shea, buyurun," dedi bir ses.

"Bakın," dedi Nailles. "Ben Eliot Nailles. İstasyondayım. Chicago treni az önce geçti ve Shinglehouse trenin altına çekildi."

"Anlamadım," dedi devriye polisi. Nailles hikâyesini üç kez tekrarlamak zorunda kaldı. 07.56 treni geldi, Hammer ve Nailles dışında herkes bindi. Birkaç dakika sonra siren sesini duydular ve bir polis arabasının ışıklarını gördüler. İki polis arabadan inip perona koştu. "Tam şurada duruyordu," dedi Nailles. "İşte mokaseni. Tam şurada duruyordu, tren geçti ve o gitti."

"Ceset nerede?"

"Bilmiyorum," dedi Nailles.

"Siz ikiniz sorgu için benimle karakola gelseniz iyi olur."

"Ama bizim işe gitmemiz gerek," dedi Hammer. "Toplantım var."

"Benim de," dedi Nailles, "zaten konuyla ilgili hiçbir şey bilmiyoruz. Neden demiryolu polisini aramıyorsunuz?" Boş atıp dolu tutmaya çalışmıştı ama ânın devamını getirmek için birinin bir şey yapması gerekiyordu, polis de öneri için minnettar görünüyordu. Bir tanesi ayakkabıyı raylardan aldı ve devriye arabasına döndüler. Birden Hammer ağlamaya başladı. "Tamam," dedi Nailles. "Tamam. Bir şey yok. Arkadaşın mıydı?"

"Hayır," dedi Hammer hıçkırarak. "Zavallı adamı tanımıyordum."

"Tamam, tamam," dedi Nailles, kolunu Hammer'a dolayarak. Sadece tanışıklıkları vardı ama bu kayıp onları zorla samimi bir ilişkiye sokmuştu. Hammer hıçkırıklarını bastırdı ama Nailles kolunu onun omuzlarından çekmedi ve bu acayip çift 08.11 treninin yolcuları tarafından görüldü. Nailles'la Hammer şehre arabayla beraber gittiler; yaşam ve ölümün esrarengizliği karşısında afallamışlardı.

Haber akşam gazetesinde yayımlandı. Ortadan kaybolan adam işsizmiş, geride bir eş ve üç çocuk bırakmış. Bir keresinde Cumhuriyetçi Parti'den belediye meclisine aday olmuş ve eskiden reklam işindeymiş. Nailles onun karısını aramak istedi ama aklına söyleyecek bir şey gelmedi.

Ertesi sabah kasvetli ve yağmurluydu. Nailles uyuyakaldı ve normalde onu ofisine götüren ekspres treni kaçırdı. Bindiği banliyö treni Bullet Park ile Grand Central İstasyonu arasında yirmi iki kez durdu. Pis tren pencereleri ve bulutlu gökyüzü içini karartmış gibiydi. Shinglehouse'un mokasenini hatırladı. Kendini tuhaf hissetti. *Times*'ını okudu ama gazetedeki haberler, spor sayfası dışında, başka bir gezegenden haberler gibiydi. Karabinalı bir manyak Dallas'taki bir parkta on yedi kişiyi katletmişti, içlerinde köpeğini yürüyüşe çıkarmış olan bir başpiskopos da vardı. Olağan savaşlar ortalığı kırıp geçiriyordu.

Müzisyenler Sendikası, pilotlar, itfaiyeciler, sirk gösterici-leri ve tayfalar grev yapmakla tehdit ediyorlardı. Beyaz Saray sekreteri; başkan, dışişleri bakanı ve savunma bakanı arasında yumruk yumruğa kavga çıktığı söylentilerini yalanlıyordu. Kuraklık buğday hasadını tehdit ediyordu. Ohio'da bir UFO görülmüştü. New Jersey, Linden'da bir kuaför karısını, dört çocuğunu, kanişini ve kendini vurmuştu. Chicago'da üç gün süren hava kirliliği ulaşımı büyük ölçüde felç edip birçok işletmenin kapanmasına yol açmıştı. Nailles kendini neşesiz hissetti ve nahif bir çareye başvurup iyi talihinin değerini bilerek moralini düzeltmeye çalıştı. Büyük bir hırsızlıkla mı itham edilmişti? Hayır. Bir parkta öldürülmüş müydü? Hayır. Yanan bir binada kapana mı kısılmıştı, bir buzulda kayıp mı olmuştu, kuduz bir köpek tarafından mı ısırılmıştı? Hayır. Öyleyse neden daha neşeli değildi?

Tren Tremont Point, Greenacres, Lascalles, Meadowvale ve Clear Haven'da durdu. Yol çekilmez görünüyordu; iyi ama neden? Bu yolu binlerce kez kat etmişti. Evi ile ofisi arasındaki bu hat neden acı verici gelsindi ki? Nefes alışı ağırdı, avuç içleri nemliydi, midesinde bir sarsılma hissi vardı ve kasvetli yağmur yüreğine vuruyor gibiydi. Tren Longbrook'a ulaştığında Nailles birden pardösüsünü kaptı, yaklaşmakta olan yolcuları iterek kendine yol açtı ve vagondan çıktı. Tren perona yanaştı ve Nailles sabahın sekiz buçuğunda kendini bir banliyö tren istasyonunda tek başına buldu.

Nailles'ın hayatta olmaktan anladığı, dünyasının apayrı çevreleri ve ritimleri arasında köprü ya da bağ kurmaktı, başlıca köprülerinden biri ise –beyaz evi ile ofisi arasında olan– çökmüştü. Yağmurdan kaçıp bekleme salonuna girdi. İhtiyacı olan şey cesaretti ama onu nerede bulabilirdi ki? Yoktan var edemezdi, orası belliydi. Spor salonunda geliştirebilir miydi, piyangoda kaza-

nabilir miydi, postayla sipariş verilen bir mağazadan satın alabilir miydi ya da takdiriilahi olarak kabul edebilir miydi? On beş dakika sonra bir banliyö treni daha vardı ve işe gidenler bunun için toplanmaya başlamıştı. Nailles aldatıcı bir neşe havası takınmaya çalışarak trene bindi. O banliyö treniyle iki durak gidip indi. İstasyon istasyon giderek şehre amansız bir hac yolculuğu yaptı.

Nailles o akşam yemekten sonra kendine sert bir viski koyup Tony'nin odasına çıktı. Geçmişte birçok kez oğlana *Hazine Adası*'nı okurken yaptığı gibi yatağının yanındaki koltuğa oturdu.

"Nasılsın evlat?"

"Hemen hemen aynı."

"Yemek yedin mi?"

"Evet."

"Pazar günkü gazetede uzun bir yazı vardı, senin neslin dünyanın son derece tehlikeli bir yer olduğunu düşünüyormuş. Sen de dünyanın son derece tehlikeli bir yer olduğunu mu düşünüyorsun?"

"Hayır, ben tehlikeli bir yer olduğunu düşünmüyorum."

"Sence bunun senin sıkıntınla bir ilgisi yok mu?"

"Ben dünyayı seviyorum. Sadece kendimi üzgün hissediyorum, hepsi bu."

"Eh, sanırım etrafına bakarsan üzülecek bir yığın şey var; ama insanların durmadan banliyöye verip veriştirmeleri beni sinirlendiriyor. Nedenini hiçbir zaman anlamadım. Tiyatroya gittiğinde durmadan banliyöye verip veriştirdiklerini duyuyorsun; ama ben golf oynamayı ve çiçek yetiştirmeyi ahlaksızlık olarak göremiyorum. Burada hayat daha ucuz; hem biraz egzersiz yapamazsam halim harap olurdu. İnsanlar saygınlık ile ahlaki temizlik arasında benim anlamadığım bir bağlantı kuruyor gibi. Örneğin yelek giydiğim gerçeği ille de kalbimin temiz olduğunu

iddia ettiğim anlamına gelmez. Bundan o sonuç çıkmaz. Her yerde her türlü rezalet yaşanıyor; sırf çiçek bahçesi olan insanların başına gelmesi çiçek bahçelerinin aşağılık yerler olduğu anlamına gelmez. Örneğin Charlie Stringer geçen yıl posta yoluyla pornografik malzeme yollamakla itham edildi. Bir tür yayıncı olduğunu iddia ediyor ve sanırım işi açık saçık resimler. Hansen Meydanı'ndaki şu Tudor stili evlerden birinde oturuyor, güzel bir karısı ve üç çocuğu var. Çiçek bahçeleri. Ağaçlar. Bir çift kaniş. Eleştirenler şöyle derdi: Bak, bak, bak, müstehcenlik ve namussuzluk ticareti yaptığı gerçeğini gizlemek için ne kadar büyük bir ön cephe yaptırmış; ama bunun ne anlamı var ki? Müstehcen yayın ticareti yapan bir adam neden bir mezbelelikte yaşamak zorunda olsun ki? Piç kurusu olduğu kesin; ama bir piç kurusu neden çimlerini sulamak ve çocuklarla beyzbol oynamak istemesin ki?

Yatıp kalkıp özgürlük ve bağımsızlıktan söz ediyoruz. Ulusal amacımızı tanımlayacak olsan, özgürlük ve bağımsızlık gibi kelimeleri kullanmaktan kaçınabileceğini sanmıyorum. Başkan durmadan özgürlük ve bağımsızlıktan söz ediyor, orduyla donanma durmadan özgürlük ve bağımsızlığı savunmak için mücadele ediyor, pazarları kilisede Peder Ransome özgürlük ve bağımsızlığımız için Tanrı'ya şükrediyor; ama sen ve ben nehrin aşağısındaki şu çıra gibi binalarda yaşayan siyahların ne yaptıklarını, nerede yaşadıklarını seçerken özgür ya da bağımsız olmadıklarını biliyoruz. Charlie Simpson gerçekten harika bir adam; ama o, Phelps Marsden ve bu civarda yaşayan beş-altı tane daha ünlü ve varlıklı adam, Salazar, Franco, Union Minière[1] ve bütün askerî cuntalarla iş yaparak para kazanıyor. Özgürlük ve bağımsızlık-

1. Eskiden Afrika'da faaliyet gösteren Belçikalı madencilik şirketi. (Ç.N.)

tan diğer herkesten çok söz ediyorlar ama özgürlük ve bağımsızlık ne zaman ufukta belirse başını ezmek için para, silah ve uzman tedarik ediyorlar. Yalandan nefret ederim, sahteliklerden de nefret ederim, bu kadar çok yalancıyı kabul eden bir dünyada yaşamak üzücü bir şey sayılır herhalde. Ben, aslına bakarsan, istediğim kadar özgürlüğe ve bağımsızlığa sahip değilim. Giydiklerim, yediklerim, seks hayatım ve birçok düşüncem büyük ölçüde kontrolüm altında; ama ne yapacağımın söylenmesinden hoşlandığım zamanlar da oluyor. Neyin doğru, neyin yanlış olduğunu her durumda kestiremeyebiliyorum.

Gazeteler bazen çok kafa karıştırıcı oluyor. Balta girmemiş ormanlarda ve çamur dolu çukurlarda ölen askerlerin fotoğraflarının hemen yanında kırk bin dolarlık zümrüt yüzük ya da samur kürk reklamı verip duruyorlar. Askerin zümrütler ve samurlar için öldüğünü söylemek çocukça olurdu ama orada işte, günbegün, ölen asker ve zümrüt yüzük. Bir de eşcinsellik. Bugünlerde eşcinsellik hakkında çok şey okuyoruz ve bu benim canımı sıkıyor. Keşke eşcinsellik olmasaydı. Kimyagerler Kulübü'ne katılmadan önce Grand Central'da su dökmek zorunda kalırdım ve o pisuarlara hemen hemen her gidişimde başım belaya girdi. Bir keresinde merdiveni çıkarken herifin teki yanıma gelip kolumu tuttu. Üzerimde Brooks takım elbise, Locke şapka ve Peal ayakkabılar vardı, üzerimde bütün bunların olmasının nedeni de niyetimi belli etmekti. Böylece ondan uzaklaştım. Ona vurmadım. Yüzünü görmedim. Hiçbirinin yüzünü görmedim. Kimyagerler Kulübü'ne katılmamın tek nedeni, şehir merkezinde ahlaki krize girmeden su dökebileceğim bir yere sahip olabilmekti. Tabii aslında kimyager değilim ve ağız bakım suyu satmak pek de ilham verici bir hayat değil; ama ihtiyacımız olan şeyleri düşünürsen, birinin onları yapması gerektiğini anlarsın. Yani tıraş bı-

çakları, sabun, pastırma, yumurta, benzin, tren biletleri, ayakkabılar. Birilerinin bütün bunları yapması gerek. Tony? Tony?" Tony uyuyordu.

Nailles içkisini bitirdi ve esrarengiz oğluna sevgiyle baktı. Tony, Nailles Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nde kimyager olarak çalışırken Roma'da doğmuştu. Nailles, Nellie'yi nehrin karşı kıyısındaki uluslararası hastaneye bir akşamüstü götürmüştü. Doktor çok şişman bir adamdı. Nellie'nin sancılarının süresini ölçtü ve Nailles'a on buçukta tekrar hastaneye gelmesini söyledi. Nailles geldiğinde bir çalışma odasına götürülüp kan grubuna bakıldı. Açıklama yapılmadı. Daha sonra bir arkadaşı bir şişe viski ve bir paket Amerikan sigarasıyla çıkageldi; ikisi de o dönemde zor bulunuyordu. Rahibelerin onların içki içmesine itirazı yok gibiydi, hatta onlara kadeh ve buz getirdiler. Nailles'ın arkadaşı gece yarısı gitti. Doktor üçte geldi. Terliyor ve endişeli görünüyordu. "Karım tehlikede mi?" diye sordu Nailles. "Evet," dedi doktor sertçe, "tehlikede. Hayat tehlikeli. Amerikalılar neden ölümsüz olmak istiyor?"

"Lütfen söyleyin bana," dedi Nailles.

"Size şunu söyleyeyim, bu iş bitince başka çocuk sahibi olmamasını tavsiye ederim."

Sokağın karşı tarafındaki parkta tavuskuşları vardı. Güneş doğarken çığlık atmaya başladılar. Nailles'a meşum geldi bu. Doktor sekizde yeniden geldi. "Yürüyüşe çıkın," dedi Nailles'a. "Kendinizi oyalayın. Biraz temiz hava alın." Nailles tepeden inip Aziz Petrus Bazilikası'na giderek dua etti. Sonra merdivenden çatıya çıktı; bütün devasa azizler ve havariler sırtlarını ona dönmüşlerdi. Roma'yı sevmişti. Oysa şimdi tekinsiz görünüyordu; kurdun şehri. Roma, Nellie'yi öldürecekti. Buranın kanlı tarihinin onun hayatı üzerinde etkisi var gibiydi. Roma, Nellie'ye kıyacaktı.

Yürüyerek şehri bir uçtan öbür uca kat etti; terleye-

rek acısını atmaya çalışıyordu. Bir arka sokakta fallik semboller ve kurukafalar satan yaşlı bir adamla karşılaştı. Hayvanat bahçesine yürüdü ve kafede bir Campari içti. Kafenin yanındaki kafeste etobur kuşlar vardı, çiğ eti parçalıyorlardı. Kafeden ayrılırken bir sırtlan gördü; sonra bir kafeste kurtlar. Hastaneye geri döndüğünde bir rahibe ona üç buçuk kilo ağırlığında bir oğlu olduğunu ve karısının tehlikeyi atlattığını söyledi. Rahatlayarak bağırdı ve bekleme odasında sarhoş sarhoş etrafa çarptı. O gece Nellie'yle oğlunu gördü; Tony o zaman ona cin gibi, tez canlı ve güçlü göründü. Çok sonraları Tony'ye bir erkek ya da kız kardeş evlat edinme olasılığını tartışmışlardı ama terk edilmiş bir çocuk Tony'nin saltanatına meydan okurdu, bu da istemedikleri bir şeydi.

Kendisinin bir baba olarak değerini ölçebilmesi mümkün değildi. Tartışmışlardı. Tony dokuz yaşındayken. Birdenbire atletizmi ve arkadaşlarını bırakıp televizyonun karşısına kurulmuştu. Tartıştıkları gece yağmurluydu. Nailles eve mutfak kapısından girdi. Nellie yemek pişiriyordu. Nailles onun ensesini öpüp eteğini kaldırdı ama o karşı koydu. "Lütfen sevgilim," dedi. "Kendimi burlesk bir skeçteymişim gibi hissediyorum. Tony'nin karnesi masada. Belki bir bakmak istersin." Nailles bir içki hazırladı ve karneyi okudu. Notların hepsi C ve D'ydi. Nailles yemek odasından geçti, karanlık holün öbür tarafındaki oturma odasına girdi; Tony bir program seyrediyordu. Tek ışık kaynağı televizyondu; sürekli değişen, sualtı gibi görünen bir ışık; dışarıdaki yağmurun sesiyle oda denizde bir mağarayı andırıyordu.

"Ödevin var mı?" diye sordu Nailles.

"Biraz," dedi Tony.

"Bence televizyon seyretmeden önce ödevini yapmalısın," dedi Nailles. Televizyonda çizgi karakterler hoplaya zıplaya dans ediyorlardı.

"Sadece bu program bitene kadar seyredeceğim," dedi Tony. "Sonra ödevimi yapacağım."

"Bence ödevini şimdi yapmalısın," dedi Nailles.

"Ama annem bu programı seyredebileceğimi söyledi," dedi Tony.

"Televizyon seyretmek için," dedi Nailles, "ne zamandan beri izin istiyorsun?" Oğluyla uğraşırken iğneleyici sözler söylemenin aralarındaki yanlış anlaşılmaları artırmaktan başka bir işe yaramayacağını biliyordu ama yorgun ve inatçıydı. "Hiç izin istemiyorsun ki. Üç buçukta eve geliyorsun ve koltuğunu televizyonun karşısına çekip akşam yemeğine kadar televizyon seyrediyorsun. Yemekten sonra şu kahrolası aletin karşısına kuruluyorsun ve dokuza kadar yerinden kıpırdamıyorsun. Ödevini yapmazsan okulda nasıl geçer notlar alacaksın?"

"Televizyondan bir sürü şey öğreniyorum," dedi Tony çekingen bir tavırla. "Coğrafya, hayvanlar ve yıldızlar hakkında bir şeyler öğreniyorum."

"Şimdi ne öğreniyorsun?" diye sordu Nailles.

Çizgi karakterler halat çekme oyunu oynuyorlardı. İri bir kuş gagasıyla halatı kopardı ve bütün karakterler yere düştü.

"Bu farklı," dedi Tony. "Bu eğitici değil. Bir kısmı öyle."

"Ah, onu rahat bırak Eliot, onu rahat bırak," diye seslendi Nellie mutfaktan. Sesi yumuşak ve berraktı. Nailles mutfağa geri döndü.

"İyi ama," dedi, "yemek için kısa bir ara vererek üç buçuktan dokuza kadar televizyonun karşısında vakit harcamak fazla değil mi sence?"

"Çok fazla," dedi Nellie, "ama şu anda onun için son derece önemli ve bence büyüyünce vazgeçecek."

"Son derece önemli olduğunu biliyorum," dedi Nailles. "Bunu anlıyorum. Onu Noel alışverişine götürdü-

ğümde, televizyonun başına geri dönmekten başka hiçbir şeyle ilgilenmedi. Sana, kuzenlerine ya da teyzeleriyle amcalarına hediye almak umurunda değildi. Tek yapmak istediği televizyonun başına geri dönmekti. Tıpkı bir bağımlı gibiydi. Yani, bağımlısı olunan şeyi kesince ortaya çıkan belirtileri gösteriyordu. Tıpkı benim kokteyl saatindeki halim gibiydi; ama ben otuz dört yaşındayım ve içkiyle sigara tüketimimi sınırlamaya çalışıyorum."

"Tüketimi sınırlamaya başlayacak kadar büyük değil," dedi Nellie.

"Bir programı kaçırma ihtimali yüzünden sahile gitmeyecek, top oynamayacak, ödevini yapmayacak, hatta yürüyüşe bile çıkmayacak."

"Bence büyüyünce vazgeçecek," dedi Nellie.

"Ama büyümek insanı bağımlılıktan kurtarmaz. Bunun için çaba göstermen ya da birinin senin için çaba göstermesi gerekir. Ciddi bağımlılıkları öylece bırakmazsın."

Oynak sualtı ışıklarının olduğu ve dışarıdan yağmur sesinin geldiği karanlık holün karşı tarafına geri döndü. Televizyonda, peltek konuşan, palyaço kılıklı bir adam, annelerine aerodinamik, pille çalışan bir oyuncak bebek arabası aldırmaları için arkadaşlarına ısrar ediyordu. Nailles ışığı açtı ve oğlunun peltek palyaçoya ne kadar dalmış olduğunu gördü.

"Şimdi annenle konuşuyordum da," dedi, "senin televizyon süren konusunda bir şeyler yapmamız gerektiğine karar verdik." (Palyaçonun yerini vals yapan bir çizgi fil ve kaplan almıştı.) "Bence günde bir saat bol bol yeter, hangi saati istediğine karar vermeyi de sana bırakıyorum."

Tony daha önce de tehdit edilmişti ama ya annesinin araya girmesi ya da Nailles'ın unutkanlığı onu kurtarmıştı. Oğlan okuldan sonraki saatlerin ne kadar yavan, acılı ve anlamsız olacağını düşününce ağlamaya başladı.

"Ağlamak bir işe yaramayacak," dedi Nailles. Valsta fil ve kaplana başka hayvanlar da katıldılar.

"Geç bunları," dedi Tony. "Seni ilgilendirmez."

"Sen benim oğlumsun," dedi Nailles, "ve en azından senden beklenenleri yaptığını görmek beni ilgilendirir. Sınıfını geçmen için geçen yaz özel ders aldın, eğer notların düzelmezse bu yıl sınıfını geçemezsin. Sınıfını geçtiğini görmek beni ilgilendirmez mi sence? Sana kalsa okula bile gitmezdin. Sabah uyanırdın, televizyonu açardın ve yatma vaktine kadar seyrederdin."

"Ah, lütfen geç bunları, lütfen beni rahat bırak," dedi Tony. Televizyonu kapadı, hole gitti ve merdiveni çıkmaya başladı.

"Buraya gel evlat," diye bağırdı Nailles. "Hemen buraya gel, yoksa ben gelip seni alırım."

"Ah, lütfen ona bağırma," dedi Nellie, mutfaktan çıkarak. "Dana sarma pişiriyorum, güzel kokuyor, eve geldiğin için kendimi iyi ve mutlu hissediyordum, şimdiyse her şey berbat görünmeye başladı."

"Ben de kendimi iyi hissediyordum," dedi Nailles, "ama burada bir sorunumuz var ve sırf dana sarma güzel kokuyor diye onu geçiştiremeyiz."

Merdivenin dibine gidip bağırdı: "Buraya gel evlat, hemen şimdi buraya gel, yoksa sana bir ay televizyon yok. Beni duyuyor musun? Hemen buraya gel, yoksa sana bir ay televizyon yok."

Oğlan yavaşça merdivenden indi. "Buraya gel de otur," dedi Nailles. "Bu konuyu konuşalım. Her gün bir saatin olabileceğini söyledim, tek yapman gereken hangi saati istediğini bana söylemek."

"Bilmiyorum," dedi Tony. "Saat dörtteki programı da seviyorum, altıdakini de, yedidekini de..."

"Yani kendini bir saatle sınırlayamıyorsun, öyle mi?"

"Bilmiyorum," dedi Tony.

"Sanırım bana bir içki hazırlasan iyi olur," dedi Nellie. "Viski soda."

Nailles bir içki hazırlayıp tekrar Tony'ye döndü. "Madem karar veremiyorsun," dedi Nailles, "ben senin yerine karar vereceğim. İlk olarak, televizyonu açmadan önce ödevini yaptığından emin olacağım."

"Eve gelmem üç buçuğu buluyor," dedi Tony, "bazen de otobüs gecikiyor, eğer ödevimi yaparsam saat dörtteki programı kaçırırım."

"Çok yazık," dedi Nailles. "Çok yazık."

"Ah, onu rahat bırak," dedi Nellie. "Lütfen onu rahat bırak. Bu akşamlık bu kadar yeter."

"Bu akşamdan söz etmiyoruz, cumartesi pazarlar ve tatiller dahil yılın her akşamından söz ediyoruz. Burada hiç kimse bir anlaşmaya varabilecek gibi görünmediğinden, ben kendim bir karar vereceğim. O kahrolası şeyi arka kapıdan atacağım."

"Ah, hayır baba, hayır!" diye bağırdı Tony. "Lütfen bunu yapma. Lütfen, lütfen, lütfen. Çalışacağım. Daha iyisini yapmaya çalışacağım."

"Aylardır çalışıyorsun, başarılı olamadın," dedi Nailles. "Azaltmaya çalışacağını söyleyip duruyorsun ama tek yaptığın gittikçe daha da çok seyretmek. Belki sözünde samimiydin ama kayda değer sonuçlar çıkmadı. Televizyon gidecek."

"Ah, lütfen yapma Eliot!" diye bağırdı Nellie. "Lütfen yapma. Televizyonunu seviyor. Sevdiğini görmüyor musun?"

"Sevdiğini biliyorum," dedi Nailles. "O yüzden kapı dışarı edeceğim. Ben de cinimi ve sigaramı seviyorum ama bu, bugünkü on dördüncü sigaram, bu da daha dördüncü içkim. Üç buçukta içkinin başına otursaydım ve dokuza kadar durmadan içseydim, birinin bana yardım eli uzatmasını beklerdim." Televizyonun fişini bir çekişte

çıkardı ve televizyonu kollarının arasına aldı. Televizyon ona ağır geliyordu, boyutu da biçimsizdi, bu yüzden onu taşımak için hamile bir kadın gibi sırtına biraz kavis vermesi gerekti. Arkasından sürüklenen kabloyla birlikte mutfak kapısına yöneldi.

"Ah, baba, baba!" diye bağırdı Tony. "Yapma, yapma, yapma!" Dizlerinin üzerine çöküp ellerini alışılagelmiş bir yalvarış pozisyonda kenetledi; televizyonda seyrettiği melodramlardan öğrenmiş olabilirdi bunu.

"Eliot, Eliot!" diye haykırdı Nellie. "Yapma, yapma. Pişman olursun Eliot. Pişman olursun."

Tony annesine koştu, kadın da onu kollarının arasına aldı. İkisi de ağlıyordu.

"İstediğim için yapmıyorum bunu!" diye bağırdı Nailles. "Ne de olsa evdeyken futbol ve beyzbol seyretmeyi seviyorum, kahrolası şeyin parasını da ben ödedim. İstediğim için yapmıyorum bunu. Yapmam gerektiği için yapıyorum."

Nellie, "Bakma, bakma," dedi Tony'ye ve yüzünü eteğine bastırdı.

Arka kapı kapalıydı, Nailles onu açmak için televizyonu yere koymak zorunda kaldı. Bahçeden yağmurun yüksek sesi geliyordu. Sonra, büyük çaba harcayarak televizyonu yerden aldı, kapı sinekliğini bir tekmede açtı ve televizyonu karanlığın içine fırlattı. Televizyon beton kaplamanın üzerine düştü, iki otomobilin çarpışmasından çıkan tok bir şangırtıyla kırıldı. Nellie, Tony'yi merdivenden yatak odasına çıkardı, hıçkıra hıçkıra ağlayarak kendini yatağın üzerine attı. Tony de ona katıldı. Nailles mutfak kapısını yağmur sesinin üzerine kapatıp kendine bir içki daha koydu. Beşinci, dedi.

Bütün bunlar sekiz yıl önceydi.

VI

Tony futbol oynamaya başlamış ve üçüncü sınıfta okulun ikinci takımına girmişti. Hiçbir zaman iyi bir öğrenci olmamıştı –çoğunlukla C alıyordu– ama Fransızcada notu o kadar düşüktü ki karnesine yazmaya bile değmezdi. Bir akşamüstü antrenman için takıma katılmak üzereyken, hoparlörden müdüre gitmesi gerektiği anons edildi. Müdürden korkmuyordu ama futbol antrenmanının herhangi bir kısmını kaçırma düşüncesi onu rahatsız etti. Ofisin giriş bölümüne adım attığında bir sekreter ondan oturmasını istedi.

"Ama geç kaldım," dedi Tony. "Antrenmana zaten geç kaldım."

"Kendisi meşgul," dedi sekreter.

"Başka zaman yeniden gelsem olmaz mı? Yarın gelsem olmaz mı?"

"Yarınki antrenmana geç kalırsın."

"Ders sırasında görüşsem olmaz mı?"

"Hayır."

Tony ofise göz gezdirdi. Öğrenmenin inatçı ve katı gerçeklerine rağmen, burası onda sinir bozucu bir gerçekdışılık duygusu uyandırdı. Bir duvarın önünde atletizm kupalarıyla dolu bir dolap vardı ama tek kalıcılık belirtisi bu gibiydi. Biraz sonra müdürün odasına buyur edildi ve ona bir sandalye verildi.

"İlk yıl Fransızcadan iki kez kalmışsın Tony," dedi müdür. "Görünüşe bakılırsa da yine kalacaksın. Annenle baban üniversiteye devam etmeni bekliyorlar, sen de modern diller kredisi gerektiğini biliyorsun. IQ'n çok yüksek, Miss Hoe da ben de neden kaldığını anlayamıyoruz."

"Fransızca konuşamıyorum efendim," dedi Tony. "Fransızca konuşamıyorum. Babam da konuşamaz. Fransızca konuşamıyorum işte. Yapmacık geliyor."

Müdür hoparlörü açıp ona doğru konuştu: "Tony'yle görüşebilir misiniz Miss Hoe?" Kadının olumlu cevabı açık seçik duyuldu. "Elbette." "Aşağı inip Miss Hoe'yla görüş," dedi müdür.

"Yarın dersten sonra görüşsem olmaz mı efendim? Futbol antrenmanını kaçırıyorum."

"Sanırım Miss Hoe'nun o konuyla ilgili söyleyecekleri var. Bekliyor."

Miss Hoe'nun beklediği odanın parlak ışıkları ve pastel renkleri Tony'yi neşelendirmeye yetmedi. Oyun sahasında hava çok geçmeden kararacaktı, pas vermeyi ve topu elden almayı zaten kaçırmıştı. Miss Hoe, Carcassonne surlarının olduğu büyük bir afişin önünde oturuyordu. Odadaki tek geleneksel yüzey buydu. Oda, tavandaki parlak, floresan ışıklarla kendiliğinden ışıldayan bir mağarayı andırıyor, sonbahar akşamüstünün artan karanlığından etkilenmediği için saygın görünüyordu; odanın aydınlanmasını sağlayan enerji başka bir eyaletten geliyordu, daha kuzeyden, karın çoktan yağdığı bir yerden. Sandalyeler ve masalar parlak renkli plastiktendi. Zemin cilalı vinildi.

"Otur Tony," dedi kadın. "Lütfen otur. Artık biraz konuşmamız lazım."

Belki eskiden güzel bir kadındı --çıtı pıtı ve ince– ama şimdi cildi solgundu ve parlak ışıkta çenesinde birkaç kıl görülüyordu. Beli çok inceydi, bununla gurur duyuyor gi-

biydi. Her zaman beline kemer, kuşak, zincir ya da kurdele takar, bazen de kumral saçına kız çocuğu gibi fiyonk iliştirirdi. Fransızca sesli harflerde yaptığı yorucu alıştırma düşünülecek olursa, ağzı çok küçüktü. Parfüm sürmezdi ve günün sonunda insanoğluna has hafif bayat kokuyu yayardı.

Yalnız yaşıyordu tabii; ama bekâretinin klinik gerçeklerini kurcalamayacak ya da tek odalı dairesini tıka basa dolduran mobilyaları, hediyelik eşyaları vs. sıralamayacak kadar mahremiyet bahşedeceğiz ona. Yalnız ve savunmasız bir kız kurusu olarak, durumunun yarattığı meşru endişelerin pençesine düşmüştü. Dairesinin kapısında dört tane kilit vardı ve saldırganların gözlerine fırlatmak için çantasında küçük bir şişe amonyak taşıyordu. Endişenin, cinsel suçluluk duygusunun tezahürü olduğunu okumuştu bir yerde, yalnızlığıyla bekâretinin onu suçluluk duygusu ve baskılamaya maruz bıraktığını sağduyuyla görebiliyordu. Ne var ki, suçluluk duygusunun yükünün, bir şekilde, kaderi ile akşam gazetesindeki haberler arasında bölünmesi gerektiğini düşünüyordu. Cinsel zulmün artmasına yol açan onun suçluluk duygusu değildi. Psikopatların düzensiz bir komplo geliştirmekte olduklarını düşünür hale gelmişti. Haftada bir, bazen günde bir, onu andıran kadınlar baştan çıkarılıyor, sakat bırakılıyor ve boğuluyordu. Karanlıkta tek başınayken her zaman korkuyordu. Bir batakhanede kaba saba bir adam tarafından baştan çıkarıldığını sık sık hayal ettiğinden, dehşete suçluluk duygusu da eklemek zorunda kalıyordu.

"Ne zaman doğdun Tony?" diye sordu.

"27 Mayıs."

"Ah, biliyordum," dedi kadın. "Biliyordum. İkizler' sin."

"İkizler nedir?"

"İkizler, altında doğduğun takımyıldız. İkizler, kişilik özelliklerinin çoğunu ve denebilir ki kaderini belirler; ama İkizler erkekleri dilbilim alanında her zaman iyidir. Senin İkizler olduğun gerçeği, işini yapabileceğini, hem de harika yapabileceğini kanıtlıyor bana. Yıldızlarına karşı gelemezsin, değil mi?"

Tony'nin bakışları kadını geçip pencereden oyun sahasına dikildi. Mağaralarının kendiliğinden ışıldamasıyla yarışabilmek için havada yeterince ışık, ağaçlarda yeterince renk vardı hâlâ; ama on dakika içinde pencerede Miss Hoe'yla kendisinin yansımasından başka görülecek bir şey kalmayacaktı. Aptalların sığındığı bir şey olduğunu düşünmenin ötesinde astroloji hakkında hiçbir şey bilmiyordu. Kadının, sevilmemiş, evlenmemiş, çocuksuz ve yalnız olmanın belirli kaderi olduğunu yıldızlardan okumuş olabileceğini tahmin etti (haklıydı da). Kadın iç çekti ve Tony birden onun nefes alışının farkına vardı, hafifçe vızıldıyor ve sıska göğsü kalkıp iniyordu. Birbirlerinin kollarındaymışlar gibi sıkı fıkı –cinsel– göründü bu ve Tony birden sandalyesini geriye itti; sandalyenin bacakları vinil zemine sürttü. Çıkan ses onu kendine getirdi.

"Bu konuyu Mr. Northrup'la görüştüm Tony ve bir karara vardık. Görünüşe bakılırsa kendi zamanını etkin bir şekilde yönetmeyi beceremediğinden sana biraz yardımcı olacağız. Senden futbolu bırakmanı isteyeceğiz."

Tony bu sarsıcı haksızlığı beklememişti. Ağlamayacaktı; ama gözyaşı kanallarında belirgin bir rahatsızlık vardı. Kadın ne dediğini bilmiyordu. Kendisi Fransızcadan ne kadar anlıyorsa zavallı kadın da futboldan o kadar anlıyordu. Tony futbolu seviyordu, manevraları, çimlerde çalışmayı, yorulmayı seviyordu, topun kendisini seviyordu – şeklini, rengini, kokusunu ve dirseğiyle göğüskafesinin oluşturduğu açıya döne döne gelmesini. Yılın o zamanını, başka okullara yapılan otobüs yolculuklarını

seviyordu, yedek kulübesinde oturmayı seviyordu. Futbol ona hayatındaki başka her şeyden daha doğal geliyordu, nasıl olur da bu doğallığı onun elinden alıp açılan gediği Fransızca fiillerle doldurabilirlerdi?

"Siz ne dediğinizi bilmiyorsunuz Miss Hoe."

"Korkarım biliyorum Tony. Sadece Mr. Northrup'la konuşmakla kalmadım. Koçla da konuştum."

"Koçla mı?"

"Evet, koçla. Koç, derslerine daha çok vakit ayırmanın senin için de, okulumuz için de, hatta belki futbol takımımız için de daha iyi olacağını düşünüyor."

"Koç böyle mi söyledi?"

"Koç hevesli olduğunu söyledi ama herhangi bir şekilde vazgeçilmez olduğunu düşünmüyor. Belki de vaktini boşa harcadığını düşünüyor."

Tony ayağa kalktı. "Bakın ne diyeceğim Miss Hoe," dedi.

"Ne Tony?" dedi kadın. "Ne canım?"

"Sizi öldürebilirim," dedi Tony. "Sizi öldürebilirim. Sizi boğabilirim."

Kadın ayağa kalktı, sandalyesini Carcassonne surlarına savurup haykırmaya başladı. Onun haykırışlarına Latince öğretmeni Mr. Graham ve Mr. Clark (bilim) koşarak geldiler. Kadın masasının başında duruyor, kolunu kaldırmış Tony'yi gösteriyordu. "Beni öldürmeye kalktı!" diye haykırdı. "Beni öldürmekle tehdit etti."

"Tamam, tamam Mildred," dedi Mr. Graham. "Tamam, tamam."

"Polis istiyorum!" diye haykırdı kadın. "Polis çağırın." Mr. Clark hoparlörden ofisi arayıp sekreterden polis çağırmasını istedi. Mr. Clark, Miss Hoe'nun sandalyesini yerden kaldırdı ve kadın sandalyeye oturdu, haylaz bir sınıfı azarlamak üzereymiş gibi titriyor ve ağır ama sert bir şekilde nefes alıyordu. Tony gözlerini ellerine dikip

bakmakla yetindi. Derken uzaktan polis sireninin sesini duydular, bu telaşlı ve kederli ses sonbahar alacakaranlığından değil de bir televizyon filminden geliyor gibiydi, onlar da bu filmdeki oyuncular ya da savaşçılardı, zavallı Fransızca notları ve yanlış anlaşılan bir tehdit kadar basit bir şey oynamamışlardı. Tony, Miss Hoe'nun uzun süredir kayıp olan kardeşiydi, seyahatlerinden yeni dönmüş, güzel annelerinin ünlü bir komünist casus olduğu haberini getirmişti. Bilim öğretmeni Miss Hoe'nun kocası çıkacaktı –bu sıkıcı ve başarısız adamın iş hayatında yaşadığı aksilikler ve içki âlemleri kadını sinir krizinin eşiğine getirmişti–, Mr. Graham ise FBI'dandı. Böylece, siren sesiyle bir an için yan yana dizilen bu insanların ikilemi bir ağrı-kesici ya da deterjan reklamıyla yarıda kesilmiş gibiydi, ta ki polis içeri girip şöyle sorana dek: "Ne var, neler oluyor burada?" Olayın vandalizm çıkacağını varsaymışlardı; gerçi günün yanlış zamanıydı ama genellikle vandalizmden şikâyet edilirdi. Çocuklar neden masaların kapaklarını söküp pencereleri kırmak isterlerdi ki? Miss Hoe başını kaldırdı. Gözyaşlarıyla parlayan zavallı yüzü çirkindi. "Beni öldürmeye kalktı," dedi. "Beni öldürmeye kalktı."

"Tamam Mildred," dedi Mr. Clark. "Tamam Mildred."

"Beni koruyacak kimse yok mu?" diye bağırdı kadın öfkeyle. "Bir gece boynum kırılmış halde bulunana dek hepiniz öylece durup bu katili mi savunacaksınız? Bıçağı olmadığını nereden biliyorsunuz? Üstünü arayan oldu mu? Hatta ona soru soran oldu mu?"

"Bıçağın var mı evlat?" diye sordu polislerden biri.

"Hayır," dedi Tony.

"Bu hanımı öldürmeye mi kalktın?"

"Hayır efendim," dedi Tony.

"Bu hanımı öldürmeye mi kalktın?"

"Hayır efendim. Ona kızdım ve öldürmek istediğimi söyledim ama elimi sürmedim. Ona asla elimi sürmem."

"Bu konuda bir şey yapılmasını istiyorum," dedi Miss Hoe. "Korunmaya hakkım var."

"Hakkında şikâyetçi olmak ister misiniz hanımefendi? Kasıtlı saldırı sanırım."

"İsterim," dedi Miss Hoe.

"Pekâlâ. Ben onu karakola götürüp kayda geçiririm. Gel bakalım evlat."

Bu sırada öğretmenler, sekreterler ve hademeler koridora üşüşmüştü, hiçbiri olan biteni bilmiyordu ve hepsi birbirine ne olduğunu soruyordu. Tony'yle polis koridorun sonuna varmıştı ve dönüp gözden kaybolmak üzereydiler ki Miss Hoe bağırdı: "Memur bey, memur bey!" Korku dolu bir sesti, onlar da çabucak döndüler.

"Beni eve bırakabilir misiniz, beni arabayla eve götürür müsünüz?"

"Nerede oturuyorsunuz?"

"Warwick Gardens."

"Elbette."

"Hemen geliyorum."

Mantosunu giydi, ışıkları söndürdü ve sınıfının kapısını kilitledi. Koridordan, kalabalığın arasından hızla geçip onların beklediği yere geldi. Arabanın arka koltuğuna bindi; Tony de öne, iki polisin arasına oturdu. "Beni eve bıraktığınız için çok naziksiniz," dedi Miss Hoe. "Gerçekten müteşekkirim; karanlıktan çok korkarım. Öğle yemeği için kafeteryaya girdiğimde düşündüğüm ilk şey, dört saat içinde havanın kararacağı. Ah, keşke hiç kararmasa – hiç. Geçen ay Maple Caddesi'nde taciz edilip boğularak öldürülen şu hanımdan haberiniz vardır herhalde. Benim yaşımdaydı, üstelik adaştık. Burcumuz aynıydı ve katili bulamadılar..."

Polislerden biri onu Warwick Gardens'ın kapısına kadar götürdü, sonra da kasabanın merkezindeki karakola gittiler. Tony annesinin şehirde olduğunu ama babası-

nın genellikle 18.32 treniyle döndüğünü anlattı. "Hâkim sekizden önce burada olmaz," dedi polislerden biri, "hâkim olmadan seni kayda geçiremeyiz; ama pek de gözü dönmüş birine benzemiyorsun, baban eve gelir gelmez seni onun gözetimine vereceğim. Hanım biraz isterik gibiydi..."

Bu, Tony'nin karakola ilk gelişiydi tabii. Yeni bir binaydı, hiçbir şekilde derme çatma değildi ama kesinlikle çirkindi. Floresan tüpler hisli, pütürlü ve keskin bir ışık yayıyordu, telsizden olağanüstü sert ve yapay bir ses yükseliyordu. "Boy bir yetmiş," dedi ses. "Gözler mavi. Dişler çarpık. Çenesinin sağ tarafında yara izi. Ensesinde doğum lekesi. Yetmiş kilo. Cinayetten aranıyor..." Tony'nin ismiyle adresini kaydettiler ve oturmasını istediler. Orada bulunan diğer tek sivil, boynunda lekeli, beyaz bir ipek eşarp olan, üstü başı dökülen bir adamdı. Kıyafetleri yağlı ve yırtık pırtıktı, elleri siyahtı ama beyaz ipek eşarp özsaygı ilanı gibiydi. "Burada ne kadar kalmam gerekiyor?" diye sordu adam, bankodaki düşük rütbeli polise.

"Hâkim gelene kadar."

"Hatam ne?"

"Serserilik."

"Yirmi yedi numaralı yolda otostop çektim," dedi serseri. "İşeyebilmek için adamdan arabayı durdurmasını istedim, ben arabadan iner inmez basıp gitti. Neden böyle bir şey yaptı ki?" Polis öksürdü. "Bu dünyada fazla uzun kalmazsın," dedi serseri. "Böyle bir öksürükle bu dünyada fazla uzun kalmazsın. Ha. Ha. Yirmi sekiz yıl önce bir doktor söyledi bana bunu, doktor şimdi nerede biliyor musun? Toprağın altında. Nalları dikti. Bir yıl sonra öldü. Genç kalmanın sırrı çocuk kitapları okumaktır. Küçük çocuklar için yazılan kitapları oku, genç kalırsın. Roman, felsefe falan oku, kendini yaşlı hissedersin. Nehirde balık tutar mısın?"

"Bazen," dedi polis, sesine olabildiğince kayıtsız bir hava vererek. Serseri onun burnuna, gözüne ve yerindelik anlayışına batıyordu, bariz ayrıksılığı yüzünden değil, polis bu hikâyeyi birçok kez duymuş olduğu için. Yol kenarı serserilerinin hepsi birbirine benziyordu, 18.32 trenine binen işadamlarının entelektüel ve tüketime dayalı benzerliğinden daha büyük bir benzerlikten mustariptiler. Hepsinin teorileri, seyahatleri, beslenme alışkanlıkları, renkli geçmişleri, üzerinde çalışılmış sohbet açılışları vardı ve genellikle üzerlerinde kirli bir şık parça olurdu, beyaz ipek eşarp gibi.

"Eh, umarım balığı yemiyorsundur," dedi serseri. "O nehir açık tuvaletten başka bir şey değil. New York'un bütün pisliği günde iki kez gelgitle yüzeye çıkıyor. Tuvalette bulduğun balığı yemezsin değil mi? Değil mi?"

Sonra Tony'ye dönüp sordu: "Sen niçin buradasın evlat?"

"Söyleme ona," dedi polis. "Onun işi soru sormak değil."

"Ne yani, arkadaşça davranamaz mıyım?" diye sordu serseri. "Belki biraz sohbet edersek ortak ilgi alanlarımız olduğunu keşfederiz. Örneğin ben Cherokee Kızılderililerinin âdetleri ve tarihiyle ilgili bir araştırma yaptım, bir sürü insan bunu ilginç buluyor. Bir zamanlar Oklahoma'da onlara ayrılmış bir arazide onlarla birlikte üç ay yaşadım. Kıyafetlerini giydim, âdetlerini gözlemledim ve yemeklerini yedim. Köpek yiyorlar, bilirsin. Köpek en sevdikleri yemek. Çoğunlukla haşlıyorlar, gerçi bazen de kızartıyorlar. Onlar..."

"Kes sesini," dedi polis.

Yediye çeyrek kala Nailles'ı aradılar; telefona cevap veren Nailles hemen geleceğini söyledi. Uzun adımlarla karakola girip de oğlunu orada bulduğunda, içinden gelen ilk şey delikanlıyı kucaklamaktı; ama kendini tuttu.

"Onu eve götürebilirsiniz," dedi polis. "Bu meseleden fazla bir şey çıkacağını sanmıyorum. Olup biteni size anlatır. Şikâyet sahibi biraz isterik davranmış gibi."

Arabayla eve giderlerken Tony babasına olup biteni anlattı. Nailles'ın o çılgın âna katabileceği nasihat, tavsiye, sansür, deneyim ya da başka bir babalık niteliği yoktu. Oğlanın takımdan atılmakla ilgili derin duygularını anlıyordu ve oğlunun Miss Hoe'yu kasıtlı olarak tehdit etmesine hak vermiş gibiydi. Hafif bir rüzgâr esiyor, otomobil ilerlerken her renkten yaprak –ama çoğunlukla sarı– farların ışık huzmesinden geçiyordu. Nailles şöyle dedi: "Yaprakların far ışığından geçtiğini görmeyi seviyorum. Neden bilmiyorum. Yani hepsi de sadece ölü yaprak, hiçbir işe yaramazlar; ama ışıktan geçtiklerini görmeyi seviyorum."

VII

Bir sonbahar günü akşamüstüydü. Cumartesi.

Evin aşağısında, ölü karaağaç korusunun yakınında, her ilkbahar bir kırmızı kanatlı karatavuk sürüsünün yuva yaptığı bir bataklık vardı. Türlerinin kanununa göre sonbaharda güneye dönmüş olmaları gerekirdi ama mahalledeki kuş besleme teçhizatının sayısı ve yemle dolup taşması onların göçmen içgüdülerini bozmuştu, artık sonbahar ve kışı tam bir kafa karışıklığı içinde Bullet Park'ta geçiriyorlardı. Şakımaları –yükselen iki ses ve ağustosböceği gibi kulak tırmalayan bir terane– kaçınılmaz bir şekilde yazın ilk uzun gecelerini çağrıştırırdı ama artık sonbaharda duyuluyordu, kar varken duyuluyordu. Yılın son ılıman günlerinden birinde duyulan bu yazdan kalma müzik bir opera nakaratı gibiydi; ölüme mahkûm olan kadın kahraman, ilk olarak 2. Perde'nin başında söylenen hareketli aşk şarkısını karanlık hücresinde (Orrido Carcere)[1] duyar. O gün rüzgâr batıdan esiyordu ve öğle yemeğinden sonra futbol sahasındaki bas davuldan yükselen güm güm güm sesleri duyuldu; bando, takımın kendi sahasında yapacağı maç için hazırlık yapıyordu.

1. (İt.) Korkunç hapishane. Verdi'nin *Il Trovatore* operasından söz ediliyor. (Ç.N.)

Tony takımdan atıldıktan sonra boş vakitlerini düzensiz fiilleri çalışmakla geçirmedi tabii. Onun yerine şiir okudu; olan biteni kenardan seyreden kişi rolüne zorlanmanın gizemli ve acılı deneyimini şairlerle paylaşıyordu sanki. Daha önce şiir okumamıştı. Nailles bu duruma karşı çıkacak kadar anlayışsız değildi ama huzursuz oldu. Şiirin en yüce sanat dallarından biri olduğunu söyleyebilirdi; ama kaknem kadınların ve hastalık derecesinde duyarlı erkeklerin uzmanlık alanına girdiği kanaatinden kendini kurtaramıyordu.

Tony o akşamüstü bas davulu duyar duymaz üst kata çıkıp yatağına uzandı. Nailles endişelenip merdivenden yukarı seslendi: "Tony, hey Tony, bir şeyler yapalım mı? Arabayla dolaşmak falan gibi."

"Hayır, teşekkürler baba," dedi Tony. "Sakıncası yoksa New York'a gitmeyi düşünüyorum. Sinemaya giderim ya da belki basketbol maçını seyrederim."

"Güzel," dedi Nailles. "Arabayla trene bırakayım seni."

Ertesi sabah üçte Nailles uyandı. Yataktan kalkıp koridorda Tony'nin odasına doğru yürüdü. Kendini çok yaşlı hissediyordu, uyurken güçlü bir erkeğin rüyalarını –karla kaplı dağlar ve güzel kadınlar–, takma dişlerini kaybettiğinden korkan seksenlik bir moruğun endişeleriyle değiştokuş etmişti sanki. Kendini çürük, pörsümüş hissediyordu; kendisinin gölgesine dönmüştü. Tony'nin yatağı boştu. "Aman Tanrım," dedi yüksek sesle. "Aman Tanrım." Biricik, sevgili oğlu hırsızlar, sapıklar, fahişeler, katiller ve uyuşturucu bağımlılarının saldırısına uğramıştı. Aslında oğlunun bilebileceği acıdan o kadar korkmuyordu da, oğlu alışılmamış bir acı çekerse, kendisinin onu sevgili dünyasının –krallığının– yıkıldığını görme dehşetinden koruyacak imkânları olmamasından korkuyordu. Oğlu olmadan yaşayamazdı. Kendi ölümünden korkuyordu.

Koridordan geri döndü, Nellie'nin uyuduğu odanın kapısını kapatıp alt kata indi ve New York kayıp kişiler bürosuna telefon etti. Cevap yoktu. Bunun üzerine emniyet müdürlüğünü aradı ama Tony diye birinin kaydı yoktu. Onlara numarasını verdi ve haber alırlarsa aramalarını istedi. Yarım kadeh viski içti, sonra da, "Aman Tanrım, aman Tanrım, aman Tanrım," diyerek oturma odasında dolanıp durdu. Sonra üst kata çıktı, bir Nembutal aldı, yatağa girdi ve birkaç dakika sonra kendinden geçti.

Nailles yedi buçukta uyanıp tekrar Tony'nin odasına gitti, oda boştu. Bunun üzerine Nellie'yi uyandırıp oğlanın kayıp olduğunu söyledi. Kayıp kişiler bürosuna telefon etti ama hâlâ cevap yoktu, polise telefon ettiğinde onların da haberi yoktu. New York'tan bir sonraki tren 8.10'daydı ve bel bağlayacak başka hiçbir şeyi kalmayan Nailles bir tür sahte, kararlı iyimserlik havası takındı. Tony o trende olacaktı. Geri dönmesini yeterince şiddetli ümit ederse oğlanın çıkageleceğini düşünüyordu. Arabayla istasyona gitti ve tren perona yanaştığında, pazar sabahları seyahat edip daima kâğıt torbalar taşıyan gizemli erkekler ve kadınlarla çevrili halde Tony çıkageldi. Nailles oğlunu kucakladı, kemikleri çatırdayana kadar kucakladı ve sordu: "Aman Tanrım, neden telefon etmedin, neden bize söylemedin?"

"Çok geç olmuştu baba. Sizi uyandırmak istemedim."

"Ne oldu?"

"Futbol işine canım sıkılıyordu, bir şiir kitabı almayı düşündüm, o yüzden bir kitapçıya girdim, orada hoş bir hanım vardı –Mrs. Hubbard–, biraz lafladık, sonra da benimle yemek yiyip yemeyeceğini sordum, o da beni evine çağırdı –onun deyişiyle dairesine– ve bana yemek pişireceğini söyledi, ben de gittim."

"Geceyi onunla mı geçirdin?"

"Evet."

Nailles oğlunun yetişkin bir erkek olduğunu ve bir yetişkin gibi davranmasına karşı çıkması için bir neden olmadığını biliyordu; iyi ama ne tür bir kadın kitapçıdan genç bir adamı kaldırıp yatağa atardı ki?

"Sürtük müydü?"

"Ah, hayır baba, çok hoş biri. Dul bir kadın. Smith'ten mezun olmuş. Kocası savaşta ölmüş."

Nailles'ı rahatsız etti bu. Kadın kocasını ülkesine feda etmişti, dolayısıyla Nailles da oğlunu ona feda etmeliydi. Savaş dullarının acilen tekrar evlenip mahzunluklarını topluma teşhir etmeme sorumlulukları olduğunu düşünüyordu. Çekici, zeki ve temiz bir kadınsa neden tekrar evlenmemişti?

"Bunu annene söylememeliyiz. Kahrından ölür. Bir hikâye uydurmalıyız. Basketbol maçına gittin, maç uzadı, sen de geceyi Crutchman'larda geçirdin."

"Ama ben onu öğle yemeğine çağırdım."

"Kimi?"

"Mrs. Hubbard'ı."

"Aman Tanrım," dedi Nailles. "Neden böyle bir şey yaptın?"

"Yalnız biri, pek fazla arkadaşı yok gibi, sen de her zaman bana insanları eve çağırmamı söylersin."

"Pekâlâ," dedi Nailles. "Hikâyemiz şu: Kitapçıya girdin, yalnız bir savaş duluyla tanıştın ve onu öğle yemeğine çağırdın. Sonra bir yerlerde yemek yedin, basketbol maçına gittin ve geceyi Crutchman'larda geçirdin. Tamam mı?"

"Denerim."

"Denesen iyi olur."

Nellie oğlunu şefkatle kucakladı. Oğlan dul bir kadını yemeğe davet ettiğini söyledi, Nailles da Tony'nin geceyi Crutchman'larda geçirdiğini anlattı. Oğlan gerçeği gizleyebilirdi belki ama doğrudan yalan söyleyemeyeceğini Nailles biliyordu.

"Crutchman'lar nasıllar?" diye sordu Nellie. "Uzun süredir görmedim onları. Konuk odaları güzel mi? Hep kalmamızı istediler ama ben eve dönmeyi seviyorum. Sanırım onlara bir şey yollamalıyız. Sence çiçek mi yollayalım? Bir not yazabilirim."

"Sen zahmet etme," dedi Nailles. "Ben bir şeyler yollarım."

Nailles kahvaltıdan sonra Tony'ye odun kesmek isteyip istemediğini sordu ama oğlan ödevini yapmayı düşündüğünü söyledi. "Ödev" kelimesi Nailles'ı duygulandırdı – masumiyet, gençlik, temizlik, basit şeyler anlamına geliyor gibiydi; hepsi sürtük bir savaş dulunun yatağında yitip gitmişti. Nailles hüzünlendi. Banyo yapıp giyinme vakti gelene kadar odun kesti, sonra da kendine bir içki hazırladı. Nellie kuzu budu pişiriyordu, bu mütevazı ve masum koku mutfağı doldurdu. Nailles, Nellie'nin yüzünde bir şüphecilik, ayıplama ya da kuruntu belirtisi aradı ama Nellie o kadar dalgın, o kadar masum görünüyordu ki, Nailles ocağın başına gidip onu öptü. Sonra oturma odasındaki pencereye gidip bekledi.

Tony arabayı garaj yoluna park edip Mrs. Hubbard'ın kapısını açtı, kadın gülerek indi. Kadife yakalı, gizli düğmeli gri bir manto giymişti; elindeki şemsiyeyi geniş bir kavisle salladı, baston gibi yere vurdu. Sağ kolunu teklifsizce Tony'ninkine geçirmişti; kısmen Tony kısmen şemsiye tarafından ileriye itiliyor gibiydi. Tony'den kısaydı, başını kaldırıp genç adamın yüzüne Nailles'ı öfkelendiren bir fingirdeklikle baktı. Şapkası yoktu, saçı ne idüğü belirsiz kızılımsı bir renkteydi, boyalı olduğu belliydi. Nailles, bir bakışta yaşını otuz olarak tahmin etti. Topukları çok yüksekti, bu da baldırlarının biraz pörtlemesine yol açıyordu. Yüzü yuvarlaktı ve kızarmıştı, Nailles merak etti: Hazımsızlıktan mı? Alkolden mi? Kapıyı açıp onu kibarca karşıladı, kadın da şöyle dedi:

"Zavallı dul bir kadına merhamet etmeniz eşsiz bir davranış."

"Sizi aramızda görmek çok güzel," dedi Nailles. Tony kadının mantosunu aldı.

"Nasılsınız?" dedi Nellie. "Buyurun lütfen." Holün sağ tarafında, şöminenin yandığı oturma odasındaydı. Evini, masasını yalnız olan birine takdim etmekten aldığı zevk yüzüne yansıdı.

"Ne kadar şahane bir ev," dedi Mrs. Hubbard, gözlerini kilimden ayırmadan. Nailles gözlüğe ihtiyacı olduğunu tahmin etti. "Size bir Manhattan[1] getirebilir miyim?" diye sordu Nailles. "Pazarları genellikle Manhattan içeriz."

"Her tür içki şahane olur," dedi Mrs. Hubbard, Nailles da kilerin yolunu tuttu. Tony yardım edip edemeyeceğini sordu, Nailles da kadını kapı dışarı ederek yardım edebileceğini düşündü ama bir şey demedi.

"Tren yolculuğu sıkıcı mıydı?" diye sordu Nellie.

"Pek sayılmaz," dedi Mrs. Hubbard. "İlginç bir yol arkadaşı bulma şansına eriştim – anlaşılan buralardaki gayrimenkullerle ilgilenen genç bir adam. İsmini hatırlayamıyorum. Sanırım İtalyan'dı. Kapkara gözleri vardı... Hımm," dedi masadaki roman için. "O'Hara."

"Sadece sayfalarını karıştırıyorum," dedi Nellie. "Yani tarif ettiği türde insanları biliyorsanız, zihninin ne kadar çarpık olduğunu görebilirsiniz. Muhitimizdekilerin çoğunun mutlu bir evliliği var ve basit hayatlar sürüyorlar. Ben Camus'nun eserlerini tercih ediyorum." Nellie adı Kamuuu diye telaffuz etti. "Çok faal bir kitap kulübümüz var, şu sıra da Camus'nun eserlerini inceliyoruz."

"Hangi Camus'leri inceliyorsunuz?"

1. Viski, tatlı vermut ve likörle hazırlanan bir kokteyl. (Ç.N.)

"Ah, bütün başlıkları hatırlayamıyorum," dedi Nellie. "Camus'nun *her şeyini* inceliyoruz."

Konunun peşine düşmemesi Mrs. Hubbard'ın inceliğinin bir göstergesiydi. Tony ona kül tablası getirdi, Nailles da sevgili oğluna ve bu sokak kadınına dikkatle baktı. Tony'nin ona karşı tavrı erkeksi ve nazikti. Ona hiçbir noktada dokunmadı ama sahiplenen ve samimi bir şekilde bakıyordu. Halinden memnun görünüyordu. Nailles, bu delikanlıyı baştan çıkaran kadının, onun annesiyle babasının karşısına çıkma yüzsüzlüğünü nasıl gösterdiğini anlamıyordu. Büsbütün ahlaksız mıydı? Onların büsbütün ahlaksız olduklarını mı düşünüyordu? Ama oğlanın hâkimiyet havasını gözlemleyince, Nailles'ın hissettiği en güçlü ve en tuhaf duygu tahttan indirilmişlikti; erkeklerin taç taktıkları ve yuvarlak kulelerde yaşadıkları kadim bir efsanede piç prens, gaspçı, tahtı ele geçirmek üzereydi sanki. Nailles'ın, evlilik yatağından fışkırıp evin bütün odalarında ve koridorlarında aktığını hayal ettiği cinsel otoriteye meydan okunmuştu. Bu erotik krallıkta iki erkeğe yer yok gibiydi. Rekabet değil, kaçınılmaz bir durumun içindeymiş gibi hissediyordu. Nellie'yi üst kata götürmek ve yaşlı bir horoz gibi, kraliyet asasının hâlâ onda olduğunu, genç prensin ise altın elmalar ve diğer âciz konularla meşgul olduğunu kendine kanıtlamak istiyordu.

"Kocanızı nasıl kaybettiniz Mrs. Hubbard?" diye sordu Nellie.

"Aslında bilmiyorum," dedi Mrs. Hubbard. "Pek fazla ayrıntıya girmiyorlar. Sadece çarpışmada hayatını kaybettiğini ve emekliliğe hak kazandığınızı bildiriyorlar. Ah, ne kadar şahane bir yaşlı köpek!" diye haykırdı, Tessie odaya girince. "Seterlere bayılırım. Babam onları yetiştirip şovlarda sergilerdi."

"Nerede?" diye sordu Nailles.

"Adada," dedi Mrs. Hubbard. "Adada büyükçe bir

yerimiz vardı, ta ki babam paracıklarını kaybedene dek; hepsini kaybettiğini söyleyebilirim."

"Köpeklerini nerede sergiliyordu?"

"Çoğunlukla adada. Bir köpeği New York'ta sergiledi –Aylshire Lassie– ama New York şovunu beğenmedi."

"Yemek için içeri girelim mi?" diye sordu Nellie.

"Yüznumarayı kullanabilir miyim?" diye sordu Mrs. Hubbard.

"Neyi?" dedi Nellie.

"Helayı," dedi Mrs. Hubbard.

"Ha, tabii," dedi Nellie. "Özür dilerim..."

Nailles eti kesip dağıttı ve yemeğin ortalarına kadar ilginç ya da önemli hiçbir şey söylenmedi; sonra Mrs. Hubbard rostosu için Nellie'ye iltifat etti. "Pazar günü öğle yemeğinde büyük bir et parçası yiyebilmek müthiş bir şey," dedi. "Dairem çok küçük, imkânlarım da kısıtlı, rostoyla hiç işim olmaz. Zavallı Tony dün akşam hamburgerle idare etmek zorunda kaldı."

"Nerede?" diye sordu Nellie.

"Emma dün akşam bana yemek pişirdi," dedi Tony.

"Öyleyse geceyi Crutchman'larda geçirmedin."

"Hayır anne," dedi Tony.

Nellie hepsini görür gibi oldu. Tertemiz oğlunu baştan çıkardığı için yabancıya sövüp saysa mıydı? Kaltak. Sürtük. Orospu. Soysuz. Ağlayarak sofrayı terk mi etsindi? Tony o sırada annesine bakan tek kişiydi ve bunları yapacağından korktu. Ne olurdu o zaman? "Anne, anne, anne," diye seslenerek peşinden merdiveni çıkardı. Nailles, edepsiz Mrs. Hubbard'ı alıp götürmesi için taksi çağırırdı. Yemeğinin yarısını bitiren Nellie bir sigara yakıp şöyle dedi: "Haydi, ninemin sandığını topladım oynayalım. Tony çocukken işler yolunda gitmediğinde hep oynardık."

"Ah, haydi," dedi Mrs. Hubbard.

"Ninemin sandığını topladım," dedi Nellie, "içine kuyruklu piyano koydum."

"Ninemin sandığını topladım," dedi Nailles, "içine kuyruklu piyano ve kül tablası koydum."

"Ninemin sandığını topladım," dedi Mrs. Hubbard, "içine kuyruklu piyano, kül tablası ve bir Dylan Thomas kitabı koydum."

"Ninemin sandığını topladım," dedi Tony, "içine kuyruklu piyano, kül tablası, bir Dylan Thomas kitabı ve futbol topu koydum."

"Ninemin sandığını topladım," dedi Nellie, "içine kuyruklu piyano, kül tablası, bir Dylan Thomas kitabı, futbol topu ve mendil koydum."

"Ninemin sandığını topladım," dedi Nailles, "içine kuyruklu piyano, kül tablası, bir Dylan Thomas kitabı, futbol topu, mendil ve beyzbol sopası koydum..."

Yemeği atlattılar, bu iş bitince de Mrs. Hubbard istasyona götürülmeyi istedi. Nailles ile Nellie'ye teşekkür etti, gizli düğmeli mantosunu giydi, kapıdan çıktı, sonra da geri dönerek şöyle dedi: "Amanın, az kalsın şemsiyemi unutuyordum." Sonra gitti.

Nellie ağladı. Nailles ona sarılıp, "Sevgilim, sevgilim, sevgilim, sevgilim," dedi. Kadın üst kata çıktı, Tony geri döndüğünde Nailles annesinin dinlendiğini söyledi. "Tanrı aşkına," dedi Nailles, "bir daha asla böyle bir şey yapma lütfen."

"Yapmam baba," dedi Tony.

VIII

Tony'nin Nailles'a göre mononükleozdan mustarip olmasından bir akşam önce, Nailles ile Nellie, Ridley'lerdeki yemek davetine gitmişlerdi.

Ridley'ler kutsal evlilik müessesesine kesinlikle ticari nitelik kazandıran bir çiftti; evlenip çocuk sahibi olmak, çocukları büyütüp eğitmek, başka imalatçılarla rekabet halinde üretilen faydalı bir ürünün imalatı ve ticaretiydi gibiydi sanki. Onlar George ve Helen Ridley değildi. Onlar "Ridley'ler"di. Kaderlerindeki hisseleri tezgâh üstünden birleştirip satmış olabileceklerini düşünüyordu insan. Steyşın vagonlarının kapısında "Ridley'ler" yazıyordu. Garaj yollarının sonunda "Ridley'ler" yazan bir levha vardı. Evlerindeki kibrit kutuları, bardak altlıkları ve peçetelerin hepsinde isimleri yazıyordu. Güzel çocuklarını, galerideki yeni bir arabanın meziyetlerine dikkat çeken satıcı edasıyla takdim ediyorlardı konuklarına. Evliliğin şehvetleri, kederleri, coşkuları ve uyduruk endişeleri, örgütlerinin verimliliğini hiç bozmamış gibiydi. Muhtemelen şubeleri ve gezici satış personelleri olduğunu düşünüyordu insan. İçki konusunda çok pintiydiler; Nailles ile Nellie eve geldiklerinde, Nailles yatmadan önce birer içki hazırladı.

Nailles viskiyi ölçmek için gözlük taktı. Gözlük ara

ara ışık demeti halinde parlıyordu. O gece buzu ve sodayı ölçerken Nellie'ye telaşlı göründü, kadın onun ağzının kenarında büyük bir ruj lekesi fark etti. Kiler kapısının arkasında masum bir öpüşme yaşamıştı herhalde, bu da kadını endişelendirmedi; ama kıpkırmızı iz onu gülünç gösteriyordu. Artık üreme konusunda işe yaramıyordu – öyle düşündü kadın– ama zührevi kaşıntısı dinmek bilmiyordu –Nellie seyrederken Nailles kaşındı– kadın kırklı yaşlarındaki şehvet düşkünü erkeğin modasının geçip geçmediğini merak etti, istenmeyen üreme enerjisiyle küçük bir şehri doldurabilecek yetiye doğanın bir yanlış hesaplaması yüzünden sahip olup olmadığını. Daha sonra, Nailles yatağın Nellie'ye ait tarafına kaydığında kadın onu gerçek anlamda tekmelemedi belki ama hoş karşılanmadığını belli etti.

Nailles kadınlardan korkan erkeklerden hoşlanmıyordu. Bu korkunç zaaftan mustarip bir adamla büyümüştü. Adı Harry Pile'dı ve Pile hayatı boyunca kadınlardan korkmuştu. Gayet tabii annesiyle başlamıştı bu – çelişkili emirler yağdıran, kocasının cesaretini kıran ve biricik oğlunu dikenli bastonla pataklayan iriyarı, koca memeli, tez canlı bir kadın. Pile sekiz-dokuz yaşlarındayken Janet Forbes adında bir kıza âşık oldu. Kız zeki ve duyarlıydı, yine de bir bakıma ürkütücüydü. Omuzları genişti, sesi bir kız için biraz boğuktu ve amcası Wilbert Forbes, Alaska'da kendi adını taşıyan bir dağ keşfetmişti. Harry'nin sevgilisinin bir dağla aynı adı paylaşması karla kaplı muazzamlığı, onu hem sevindiren hem de ürküten ulaşılmazlığı ima ediyor gibiydi. Okulda ve üniversitede, bağımsızlıkları ve inatçılıklarıyla ayırt edilen kadınlara âşık oldu hep. İlk evliliğini ateşli ve güzel bir genç kadınla yaptı, kadın ona üç kız çocuğu verdikten sonra İtalyan bir garsonla kaçtı. Bu onun korkularını derinleştirdi. İkinci karısı olarak öyle olağanüstü ağırbaşlı, hüzünlü ve utan-

gaç bir kadını seçti ki, korkularının üstesinden gelmiş gibiydi; ama kadın ayyaş çıktı ve başka bir endişe kaynağına dönüştü. Bu arada, ilk evliliğinden olan üç kızı büyüyüp kavgacı, çetin ve kararlı genç kadınlar olmuşlardı; Pile bir keresinde en büyüğünü düzeltmeye kalktığında, kız porselen bir lambayı alıp kafasına geçirmişti. Parçaları süpürüp yenilgiyi kabullenen Pile'dı. Pile sekreterinden korkuyordu, resepsiyonistinden korkuyordu, kaldırımda ona yaklaşan yabancı kadınlardan korkuyordu. Otuzlu yaşlarında yatağa düştü; Nailles hastanede ziyaretine gittiğinde Pile'ın hemşirelerden korktuğunu, sigarayla gazete satan kibar ve anaç gönüllülerden bile korktuğunu gördü tabii. Pile hızla güçten düştü; Nailles'ın onu son görüşünde bir deri bir kemik kalmıştı ve zar zor konuşabiliyordu. Nailles bir isteği olup olmadığını sorduğunda başını iki yana salladı. Nailles görmek istediği bir arkadaşı olup olmadığını sorduğunda iç çekmekle yetindi. Nihayet konuştuğunda, boğuk bir fısıltı çıktı ağzından. "Sence Tanrı kadın mıdır?" diye sordu. Söylediği son şeylerden biriydi, belki de son şeydi; zira o gece öldü.

Nailles, Nellie'den *korkmuyordu* ama onu daha fazla rahatsız etmedi. Hüsrana uğramış, öfkeli ve içerlemiş halde konuk odasına gidip orada uyudu.

Nailles'a trende, uçakta, otobüste ya da teknede rastlasanız ve ne iş yaptığını sorsanız, kendini kimyager olarak tanımlardı. Onu daha da sorgulasanız, Saffron Kimya Şirketi'nde çalıştığını söylerdi; ama ağzından daha fazla laf alamazdınız. Üniversitede kimya öğrenimi görmüş ama mezun olmamıştı ve kimya bilgisi eskimişti. Delaware'deki Monsanto'da beş yıl, sonra da Roma'daki Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Ofisi'nde kimyasal gübre analizinde üç yıl çalıştı. Birleşik Devletler'e döndüğünde Saffron onu işe aldı. Saffron, Westfield'da kü-

çük bir laboratuvar işletiyordu ama aslen Moppet adında patentli paspas süpürge, Tudor adında mobilya cilası serisi ve Spang marka ağız bakım suyu üreten bir imalatçı firmaydı. Nailles esasen Spang'in satışıyla meşguldü ve bu onu kesinlikle huzursuzlandırıyordu. İtibarını zedeliyor gibiydi. Bu konuda sık sık kendisiyle tartışmıştı. Şilte, tüy dökücü krem, vitray pencere ya da klozet kapağı imal etse daha mı itibarlı olurdu? Hayır. Spang'in televizyon reklamlarında, ringdeki boksörler birbirlerinin ağız kokusuna itiraz ediyordu. Ağız kokusu genç âşıkların, arkadaşların, karıkocaların arasına giriyordu. Bir bakıma bunların hepsi doğru, dedi kendi kendine. Ağız kokusu, obezite ve melankoli gibi bir insan zaafıydı, onun basit görevi de bunu gidermekti. Cinsel uyum her sağlam evliliğin temel taşıydı, ağız kokusu ise boşanma, nafaka ve velayet davalarına yol açabilirdi. Ağız kokusu bir erkeğin özsaygısını, duruşunu ve görünümünü yerle bir edebilirdi. İlletli olduğundan şüphelenen kurban, ağzından çıkan havayı aşağı doğru yönlendirdiğini umarak mırıl mırıl gömleğinin içine konuşurdu. Ağız kokusu sınıf tanımazdı. Nailles gazetede, ağız kokusunun Lord Russell ile sevgilisinin arasına girdiğini okumuştu. Ağız kokusu rahip ile cemaatinin arasına girebilirdi, Peder Ransome ayinde kadehe uzanırken nefesini ona doğru verdiğinde gözlemlemişti Nailles bunu. Nailles'ın mitolojisinde, periler aralarında Priapos'un ağız kokusundan yakınırlardı. Ağız kokusu çocukları evden uzaklaştırırdı. Konseylerde bilge devlet adamı, nefesi kötü koktuğu için dikkate alınmazdı. Ağız kokusu savaş nedeniydi.

Saffron ataerkil bir kuruluştu. Marshman adında nazik, yaşlı bir adam başkan ve en büyük hissedardı, geçen yıl da oğlu Michael üniversiteden mezun olup firmaya katılmıştı. Enerjik, yeni fikirlerle dolu, iğrenç bi-

riydi. Motivasyonel psikologlardan oluşan bir firma nezdinde ürünlere değer biçtirmişti. Spang'in formülünün fazla yavan olduğu sonucuna varmışlardı. Temizlik –onların iddiasına göre– acılıkla bağlantılıydı ve Spang'in tadı daha nahoş olsa satışları artardı. Laboratuvarın yeni bir formül geliştirmesi istenmişti; Ridley'lerin yemeğinden sonraki gün Nailles ağız bakım suyunu denemek için arabayla Westfield'a gitti. Anlamsız bir gündü. Ağzını çalkalayıp tükürdü, çalkalayıp tükürdü. Tat alma duyusu pek keskin sayılmazdı, tahmine dayalı olarak bir formülü seçti. Dört sularında Bullet Park'a dönüş yoluna koyuldu. Ağzının içi zehir gibiydi, içki içmek için yol kenarındaki bir barda durdu.

Dışarıdan mekânın çekici bir yanı yoktu. Salaş bir yere benziyordu ama Nailles karanlık salona adım attığında, müşterilerin elle tutulur bir ibadethane ortamında oturdukları şu sakin barlardan birinde buldu kendini. Barmenin üzerinde kiralık bir sarı ceket vardı. Bardaki dört adam viski içiyordu. İçlerinden biri melez bir köpeğe patates cipsi yediriyordu. "Southwark'tan ileriye hiç gitmem," dedi içlerinden biri. "Southwark gittiğim tek yer artık." Konuşmanın temposunda ölçülü bir düzenleme var gibiydi. Duygusal, samimi, çağrışımlar yapan ve şiir kadar rastlantısaldı. Başka yerlerden gelmişlerdi ve başka yerlere gideceklerdi ama akşamüstü dörtte ışığa karşı otururken bira muslukları kadar kalıcı görünüyorlardı. "Köpeğimin ne cins bir köpek olduğunu bilene içki ısmarlayacağım," dedi patates cipsli adam. Kimse oralı olmadı, bu yüzden soruyu kendi cevapladı. "Köpeğim yarı beagle yarı İrlanda seteri," dedi.

Nailles martini istedi, bu da ona gezgin ve yabancı damgası vurdu.

"Eskiden merhaba diyen bir kız arkadaşım vardı," dedi adamlardan biri. "Hiç böyle bir kız tanıdınız mı?"

Cevap gelmedi, o da devam etti. "Sürekli merhaba derdi. Perşembe akşamları yemekten sonra oraya giderdim. Kocası perşembeleri bovling oynardı. Kızın üzerinde genellikle sabahlık ya da onun gibi bir şey olurdu, bana kocaman bir öpücük verir ve merhaba demeye başlardı. Ben soyunurken kulaklarımı filan öper ve merhaba, merhaba, merhaba deyip dururdu. Ön sevişme sırasında merhaba deyip dururdu, asıl fasla geldiğimizde de giderek daha yüksek sesle merhaba derdi ve nihayet merhaba, merhaba diye haykırırdı. Ardından bana bir sigara yakıp viski getirirdi –hep böyle yapardı– ve beni öperek merhaba deyip dururdu. Sonra ben giyinirken ve ona iyi geceler öpücüğü verirken merhaba deyip dururdu. Başka bir şeyler daha söylemiş olsa gerek, ama açıkçası merhabadan başka bir şey dediğini hatırlayamıyorum."

"Eskiden karımın söylediği şeyleri," dedi dördüncü adam, "tekrar etmek istemem. Çok nazik konuşurdu ama yatağa girdiğinde her türlü şeyi söylerdi. Orospudan beter. Böyle konuşmayı ona kimin öğrettiğini merak ederdim. Ben değildim. Beni kıskandırırdı, çok da kıskanç bir yapım vardır. Güzel bir kadındı, yatıp kalkmayı da severdi, beni boynuzlamak istese her türlü fırsatı vardı. Yani, ben sabahın yedisinden altı buçuğa kadar yoktum, benimle yatıp kalkmadığında başka bir yerde işini hallediyordur, diye düşünüyordum. Kıskançlıktan kuduruyordum. Dedektif tutmazdım ya da onu takip filan etmezdim ama sadece emin olmak istiyordum, ne demek istediğimi anlıyor musunuz? Derken aklıma bir fikir geldi. Şey. Şey onda mı? Şey ondaysa yatıp kalkmayı planlıyordur. Şey'i ilaç dolabında saklardı, nerede olduğunu bulmak benim için çok kolaydı. Böylece bir akşam eve geldim, yüzümü yıkadım ve ilaç dolabına bakma fırsatı buldum; Şey'in orada olmadığını gördüm. Karımı yakaladığımı düşündüm. Alt kata indim, çok öfkeliydim, gününün nasıl geçtiğini sor-

dum, o da alışverişe çıktığını söyledi. Hiçbir şey almamış ama öğleden sonrayı elbiselere bakarak geçirmiş. Bunun üzerine, aslında başka bir şeye baktığını fark ettiğimi söyledim. Yemek pişirmeye gitti, ben de Şey'in nerede olduğunu, alışverişe giderken neden onu takması gerektiğini sordum. Sonra ona bağırıp çağırdım, ağzıma geleni söyledim, o da ağladı da ağladı ve sabah yaptığımız için Şey'i aldığını söyledi; işte orada beni yakaladı çünkü ben sabah yapıp yapmadığımızı hatırlayamıyordum. Bunun üzerine özür diledim, o da ağlamayı kesti ve yemek yedik; ama ona dokunmama izin vermedi, ben de hâlâ şüpheliydim. Kıskanıyordum yani. Bir hafta kadar sonra Detroit'teki kız kardeşini görmeye gidecekti. Kız kardeşi çok ahlaksızdır. Karımı arabayla havaalanına bıraktım, öpüşüp vedalaştım; o akşam eve geldiğimde ilaç dolabını açtım, Şey oradaydı. Eve döndüğünde onu havaalanında karşıladım, her şey yolundaydı ama o gece dişlerimi fırçalarken ilaç dolabını açtım ve iki tane Şey gördüm. Bir Şey'i beni kandırmak için evde bırakıp Detroit'ten başka bir Şey aldığını tahmin ettim. Neden Detroit'ten bir Şey alması gerektiğini sorduğumda ağlamaya başlayıp o akşamüstü yeni bir Şey aldığını çünkü eski Şey'de delik olduğunu söyledi. Bunun üzerine onu eczaneden alıp almadığını sordum, evet dedi, ben de gerçeği öğreneceğimi söyledim ve eczaneyi arayıp karımın o akşamüstü bir Şey alıp almadığını sordum. Bu satışların kaydını tutmadıklarını, akşamüstü çalışan görevlinin eve gittiğini söylediler, ben de telefon numarasını istedim, görevlinin numarasını, onlar da bana verdiler, ben de onu aradım, hatırlayamadığını söyledi, yoğun bir akşamüstü olmuş, yapılan her satışı hatırlayamıyormuş. Karım hâlâ ağlıyordu, doğal olarak ben de kendimi biraz ucuz hissettim; ama neler döndüğünden hâlâ emin değildim. Bir hafta kadar sonra, karım geç saate kadar uyuyordu, bense işe gitmek için giyiniyordum ki

ceketimin düğmesi koptu, iğne ipliği sakladığı kutunun yanına gidip açtım, orada bir Şey daha vardı. Yatak odasına götürüp ona gösterdim ve ne demeye bu kadar çok Şey edindiğini sordum, battaniyeyi yüzüne çekti, hiçbir şey söylemedi, ben de bir düğmesi eksik ceketle işe gittim. Bir hafta kadar sonra hapı piyasaya sürdüler, o da bütün Şeyleri çöpe atıp hap almaya başladı, böylece ben de hiçbir zaman bilemedim tabii. Altı-yedi ay sonra boşandık."

Nailles ikinciyi içip tekrar yola koyuldu. Bardaki sohbet onu eğlendirmekten çok sinirlendirmişti. Bovling takımındaki adama ne demeli? Karısının perşembe gecelerini nasıl geçirdiğini biliyor ya da umursuyor muydu? Nailles –onulmaz bir şekilde– tekeşliydi ve rasgele cinsel ilişkinin varlığı onu şaşkına çeviriyordu. Nellie'yle ilk karşılaştığında ona âşık olmuştu, evliliğinin başarısı da gönül işi değildi – ölüm kalım meselesiydi. Geçenlerde bir cumartesi akşamüstü Nellie'nin, kollarında uyuyakaldığını hatırladı. Ona sarılırken, zilzurna sarhoşluk kadar başa vuran bir kaynaşma duygusu yaşamıştı – iyi günde kötü günde ayrılmayacakları duygusu, bir olmalarının coşkusu. Nellie'nin nefes alışı biraz sertti, Nailles ise son derece huzurluydu. Kadın onun çocuğuydu, tanrıçasıydı, biricik oğlunun annesiydi. Nellie uyandığında, "Horladım mı?" diye sordu. "Ah, hem de çok," dedi Nailles, "motorlu testere gibi sesler çıkardın." "Güzel bir uyku çektim," dedi Nellie. "Kollarımda olman güzeldi," dedi Nailles. "Çok güzeldi..." O akşamüstü eve geldiğinde ikisine de birer içki hazırladı ve yüzünü yıkamak için üst kata çıkınca, bardaki yabancıyla aynı yakışıksız ve iğrenç amaçla ilaç dolabını açtı. Sonra alt kata indi ve Nellie'ye gününün nasıl geçtiğini sordu. "Alışverişe çıktım," dedi kadın. "Hiçbir şey almadım. Sadece elbiselere baktım. Hiçbir şeyin bedeni ya da rengi uymadı."

"Bir dakika oturma odasına gelir misin? Sana sor-

mak istediğim bir şey var." Nellie onun peşinden oturma odasına girdi ve Nailles, sesleri Tony tarafından duyulmasın diye, hole açılan çift kanatlı kapıyı kapadı.

Olayların doğal akışında ve cinsel ahlak anlayışı deneysel olan bir toplumda, çekici bir kadın olan Nellie'ye bir sürü erkek yaklaşmıştı. Sonrasında şunlar olmuştu: Bir cumartesi gecesi kulüpte Fallow'lar onu evlerinde misafir olarak kalan Ballard adında genç bir adamla tanıştırmışlardı. Adam onu dansa kaldırdı, onu kollarının arasına aldığında Nellie ani bir cinsel çekim hissetti, o güne dek Nailles'a hissettiklerinden çok daha güçlü bir şey. Adamın da aynı şekilde rahatsız olduğunu görebiliyordu. Dalgın dalgın pistte hareket ettiler. Adam onunla arabasına gelmesini isteseydi Nellie geri çeviremezdi, neden çevirsindi ki? Hayatının en derin cinsel çekimiyle boğuşuyordu. Adam gelmesini istemedi. İstemesine gerek yoktu. İkisinin de beti benzi atmıştı. Adam ona kolunu uzatmakla yetindi, yürüyüp pistten uzaklaştılar; ama barın yanından geçerlerken birisi bağırdı: "Yangın var, yangın, yangın!" Bar dumanla dolmaya başladı, içki içenler âşıkları ite kaka koridora döküldüler. Derken holün öbür ucundan Nailles geldi, elinde pirinç bir yangın söndürücü, dumanla dolu salona daldı. Grup çalmayı sürdürdü ama dans edenlerin hepsi pistten ayrılıp kapı aralıklarına doluştu. İtfaiye birkaç dakika içinde oradaydı, barmenler öksürüp ağlayarak şişeleri ikişer ikişer hole taşımaya başladılar. Beyaz yelken bezinden itfaiye hortumu kızıl halı boyunca çekildi ama mekânı suya boğmak zorunda kalmadan yangını kontrol altına aldılar. Nailles nihayet, ise bulanmış halde yanmış salondan çıktığında, Nellie onun yanına koşup şöyle dedi: "Ah, sevgilim. Senin için endişelendim." Sonra eve gittiler ve Nellie bir daha Ballard'ı ne gördü ne de düşündü.

Köyün çapkınları arasında Peter Spratt adında bir adam vardı, gerçi doğuştan Jack olarak tanınırdı. Karısı ayyaştı ve adamın zamparalığının kadının içmesiyle mi başladığı yoksa tam tersi mi olduğu hakkında sonsuz spekülasyon vardı. Partilerde genellikle Nellie'yi bir kenara çekip yalnız kalsalar neler yapacağını anlatırdı. Nellie ona gücenmezdi, bazen de tahrik olurdu. Adam cumartesi günü Nailles'ın budama makasını ödünç aldı. Pazartesi öğlen zili çaldı. Nellie kapıya baktı. Adam hole girdi, budama makasını sandalyeye koydu, Nellie'nin başını döndüren baygın ve delici bir bakışla şöyle dedi: "Şimdi seni yalnız yakaladım." Nellie ona karşı koyabilir miydi, koyamaz mıydı, hiçbir zaman bilemeyeceğiz; çünkü fena halde üşütmüş olan Nailles üst katta yataktaydı. "Kim o canım?" diye sordu. "Kim o hayatım?" Sabahlığı ve pijamasıyla merdivenin başında belirdi. "Bak sen Jack," dedi. "Neden işte değilsin?"

"Bir gün izin alayım diye düşündüm," dedi Jack.

"Bir içki iç, içeri gir de bir içki iç." Nellie buzu getirdi ve iki adam içki içti. Spratt bir daha şansını denemedi.

Mahalledeki başka bir zampara –Bob Harmon– Nellie'yi defalarca öğle yemeğine çağırmıştı, o da Nailles'tan ve ağız bakım suyuyla ilgili endişelerinden sıkıldığı bir zamanda kabul etti. Otuz sekiz yaşındaydı, bir restoran masasında yakışıklı bir adamla flört etmenin ne zararı olabilirdi ki? Şehir merkezindeki bir barda buluştular ve adam onu restorana götürmek yerine bir apartman dairesine götürdü. Baştan çıkarmak için gerekli her türlü ekipman vardı, şampanya ve havyar dahil. Nellie havyarlı sandviç yiyip bir kadeh şarap içerken adam onunla karşılaşana kadar hayatının ne kadar yavan olduğunu anlatmaya başladı. Hâlâ Nellie'ye doğru bir girişimde bulunmamıştı ki, ya havyarlı sandviç ya da kahvaltıda yediği bir şey yüzünden Nellie'nin iç organlarında volkanik

bir rahatsızlık başladı. Banyonun yerini sordu, sonraki on beş dakika boyunca kramplarla kıvranarak orada kaldı. Yeniden ortaya çıktığında epey solgun ve sarsılmıştı, eve gitmesi gerektiğini söyledi. Adam aslında onun gitmesine sevinmiş gibiydi. Böylece iffeti, bir yangın, akan bir burun ve bozuk mersinbalığı yumurtaları tarafından korunduğu için henüz bozulmamıştı; oysa kendini öyle bir satıyordu ki, erdemi bir karakter, disiplin ve zekâ mücevheriydi –simgesiydi– sanki.

Oturma odasındaki son derece sefil sahne sona erdiğinde, Nellie üst kata çıkıp gözyaşlarıyla kaplı yüzünü yıkadı. Sonra, Tony bir terslik olduğundan şüphelenmesin diye yemek servisi yaptı. Yemeğin sonunda Nailles, "Ödevini yaptın mı?" diye sordu.

"Hepsi yapıldı," dedi Tony. "İki etüdüm vardı."

"Golf oynayalım mı?"

"Olur."

Nailles holdeki dolaptan golf sopalarıyla toplar çıkardı ve arabayla 64 numaralı karayolunun ilerisindeki minyatür golf sahasına gittiler. Saha, Nailles'ın tahminine göre otuzlu yıllarda yapılmıştı. Derin su kapanları, köprüler ve bir yel değirmeni vardı. Burası uzun süre önce gözden düşmüş, sonra da terk edilmişti. Su kapanları kurumuştu, yel değirmeninin kanatları yoktu, yeşillikler ise çıplak beton olmuştu; ama engellerin çoğu sağlamdı ve her yerde girilmez levhası olmasına rağmen yaz geceleri erkeklerle oğlanlar hâlâ sahada oynuyorlardı. Işıklar yoktu tabii ama bu bir yaz gecesiydi ve gökyüzü aydınlıktı. Batıdan hafif bir rüzgâr esiyor, nehrin karşı kıyısında gök gürlüyordu. Nailles, yüzlerce kez yaptığı gibi sahneyi kendi kendine tarif ettiğinde şunları düşündü:

"Nellie'yle tartıştığım için utanıyor, bütün suçu psikolojik gerekçelere ve ağız bakım suyuna atıp duruyor-

dum. Westfield'a gitmeseydim bunların hiçbiri olmayacaktı. Tony oyuna başladı, onunla birlikte olmaktan çok mutlu olduğumu hatırlıyorum. Topa nasıl vuracağını öğrettim; güzel bir duruşu var. Golfü dört yıl önce bıraktım ama yeniden başlayabileceğimi düşündüm. Birlikte oynayabilirdik. Yakışıklı olmadığını biliyorum –burnu çok iri, ten rengi de kötü– ama o benim oğlum ve onu seviyorum. Hava rüzgârlıydı, nehrin öbür yakasında gök gürlüyordu. Gök gürültüsünü hatırlıyorum çünkü gök gürültüsünün sesini ne kadar sevdiğimi düşündüğümü hatırlıyorum. Çok insani bir ses gibi geliyor bana, jet uçaklarının sesinden çok daha insani; bir de gök gürültüsü hep bana genç olmanın nasıl bir şey olduğunu hatırlatıyor. Ben çocukken golf kulübüne üyeydik, bütün danslara –toplaşmalara– gittim; eskiden dans ettiğimiz parçaları –'Rain' ve 'The Red, Red Robin'– duyunca, on yedi on sekiz yaşlarındayken danslara gitmenin nasıl bir şey olduğunu hatırlıyorum ama gök gürültüsü hafızamı çok daha iyi tazeliyor. Gök gürültüsünü duyduğumda kendimi genç hissediyor değilim, sadece genç olmanın nasıl bir şey olduğunu hatırlayabiliyorum. İkinci delikte başabaş geldik, üçüncü delikte ise topunuzu eski bir otomobil lastiğinin içinden takla attırmanız gerekiyor. Bunda biraz sıkıntı yaşadım. Tony bir vuruşta yaptı ama ben iki vuruşu ıskalamıştım ve hâlâ deniyordum ki Tony, 'Bak ne diyeceğim baba,' dedi, ben de, 'Ne?' dedim, o da, 'Okulu bırakacağım,' dedi.

Beni gafil avladı. Gerçekten dağıldım. Aklının ucundan bile geçmemişti bu. Düşündüğüm ilk şey, kendimi kaybetmemem gerektiğiydi. Makul, sabırlı vesaire olmam gerektiği. Daha on yedi yaşındaydı. Bir oyun karakteri gibi, makul ve sabırlı bir karakter geliştirdim. Sonra rolü oynamaya çalıştım. Sabır kocaman bir yünlü battaniyeymiş de ben ona sarınıyormuşum ama battani-

ye kayıp duruyormuş gibi geliyordu aslında. Böylece çok sabırlı bir sesle, 'Neden Tony?' dedim, o da bir şey öğrenmediği için bırakacağını söyledi. Fransızcanın tam bir hüsran, İngilizcenin ise daha beter olduğunu çünkü öğretmenden daha çok okuduğunu söyledi. Sonra astronominin sezgisel bir ders olduğunu, öğretmeninin ise bunak olduğunu söyledi. Ne zaman öğretmen bir projeksiyon filmi için ışıkları söndürse herkesin uyukladığını ve kâğıt toplar fırlattığını, bir keresinde de cümlenin ortasında topluca sınıftan çıktıklarında öğretmenin ağladığını söyledi. Kapıya geldiğinde dönüp baktığını ve öğretmeni ağlarken gördüğünü söyledi. O da yanına gitmiş ve niyetlerinin kabalık etmek olmadığını, sadece bir sonraki derse geç kalmak istemediklerini açıklamış; dediğine göre öğretmen kimsenin onu anlamadığını, öğrencilerini sevdiğini, hepsini sevdiğini söylemiş. Sonra Tony ağlayan bir öğretmen hakkında pek de iyi şeyler düşünmediğini söyledi. Sonra da, topunu bir kapıdan geçirmen gereken beşinci deliği oynadık. Ben bunu bir vuruşta yaptım ama Tony üç vuruşu ıskaladı, biz de konuşmaya devam ettik. Diplomasını alması gerektiğini söyledim. Diplomasız ne yapmayı planladığını sordum, o da kenar mahallelerde sosyal hizmetler sunabileceğini düşündüğünü söyledi. Dengesiz ebeveynleri olan çocuklar için bir yer olduğunu, orada çalışabileceğini düşündüğünü söyledi. Sabırla, yün battaniyemle sorun yaşıyordum. Kayıp duruyordu. Sosyal hizmet sunmak istiyorsa benim için sakıncası olmadığını, annesi için de sakıncası olmayacağından emin olduğumu söyledim; ama önce diplomasını alması gerekiyordu. Başka her şey gibi sosyal hizmetin de eğitim ve hazırlık gerektirdiğini tahmin ettiğimi, diplomasını aldıktan sonra benim ve annesinin onu sosyal hizmet görevlisi olarak eğitim alabileceği bir üniversiteye göndermekten mutluluk duyacağımızı söyledim. Bunun üzeri-

ne, bir şey öğrenmiyorsa diplomanın ne işe yaradığını anlayamadığını söyledi. Bir yalan olduğunu, sahte bir anlaşma gibi sahte bir kâğıt parçası olduğunu söyledi. Bunun üzerine, sahte olsun ya da olmasın, oyunun kurallarına uymak gerektiğini söyledim. Örneğin pantolonun belki de en rahat giyinme şekli olmadığını ama pantolon giymenin oyunun kurallarından biri olduğunu söyledim. Trene anadan doğma gitsem ne olurdu diye sordum, o ise trene anadan doğma gitmemi umursamayacağını söyledi. Ona kalırsa trene anadan doğma gidebilirmişim. Bu sırada oynamayı bırakmıştık, işte şu diğer adamlar, adamlar ya da oğlanlar, oynayıp oynayamayacaklarını o sırada sordular, biz de evet deyip kenara geçtik.

Dediğim gibi, hava rüzgârlıydı, gök gürültüsü artmıştı, yağmur yağacağa benziyordu, sahadaki ışık da yetersizdi, o yüzden oynayanların yüzleri pek seçilmiyordu. Liseli çocuklardı sanırım, kenar mahalle çocukları, serseriler, her neyse, dar pantolonlu, esprili tişörtlü ve briyantinli. Ürkütücü sesleri vardı, seslerini ürkütücü çıkacak şekilde yükseltiyor gibiydiler; içlerinden biri topla meşgulken bir başkası ona parmak atıyor, o da yanlışlıkla geri geri gidip inliyordu. Aslında böyle çocukları sevmiyor değilim, sadece aklımı karıştırıyorlar, beni korkutuyorlar; çünkü nereden gelip nereye gittiklerini bilmiyorum, insanlar hakkında hiçbir şey bilmemek de korkunç bir karanlık gibidir. Karanlıktan korkmam ama insan cehaletinin bazı türleri vardır ki beni korkutur. Bunu düşündüğümde, yabancının yüzüne bakabiliyorsam ve ne tür bir insan olduğu hakkında bir ipucu yakalayabiliyorsam kendimi daha iyi hissettiğimi fark ettim; ama dediğim gibi hava kararıyordu ve bu yabancıların oynarken yüzleri görülmüyordu. Böylece onlar oynadı, biz de Tony'nin diploması ve oyunun kuralları hakkında konuşmaya devam ettik. Her ne yapmak istiyorsa, bunun için kendini eğitmesi, kendini hazırlama-

sı gerektiğini söyledim. Şair olmak istiyorsa bile şair olmak için kendini hazırlaması gerektiğini söyledim. Sonra da ona daha önce hiç söylemediğim şeyi söyledim. 'Seni seviyorum Tony,' dedim.

Bunun üzerine şöyle dedi: 'Beni sevmenin tek nedeni, beni sevdiğini düşünmenin tek nedeni, bana bir şeyler verebilmen.' Bunun doğru olmadığını söyledim, cömert bir baba olmamın tek nedeni kendi babamın bana pek bir şey vermemiş olmasıydı. Kendi babam cimri olduğu için cömert olmak istediğimi söyledim. Bunun üzerine, 'Cömert, cömert, cömert, cömert,' dedi. Benim çok cömert olduğumu bildiğini söyledi. Yılın hemen her günü ne kadar cömert olduğumu duyduğunu söyledi. Sonra şöyle dedi: 'Belki de evlenmek istemiyorumdur. Dünyada evlenmek istemeyen ilk adam ben olmazdım, öyle değil mi? Belki de ibneyimdir. Belki de eli yüzü düzgün bir nonoşla birlikte yaşamak istiyorumdur. Belki de uçkur düşkünü olmak ve yüzlerce kadını düzmek istiyorumdur. O işi yapmanın, kutsal evlilik bağıyla bağlı olmak ve beşiği doldurmak dışında başka yolları da var. Bebek sahibi olmak o kadar harikaysa siz neden sadece bir tane yaptınız? Neden bir tanecik?' O doğarken annesi az kalsın ölüyordu, bunu söyledim. 'Üzgünüm,' dedi. 'Bunu bilmiyordum.' Sonra da, hava kararırken evdeki güzel bir kadının yanına dönmek ve bir sürü düzgün uzuvlu oğulla beyzbol oynamak istemeyebileceğini anlamam gerektiğini söyledi. Hırsız, aziz, ayyaş, çöpçü, pompacı, trafik polisi ya da keşiş olmak isteyebileceğini söyledi. Bunun üzerine sabrımı, yünlü battaniyemi kaybettim ve kıçını kaldırıp işe yarar bir şey yapması gerektiğini söyledim, o ise, 'Ne gibi? Ağız bakım suyu satmak gibi mi?' dedi. Bunun üzerine sopamı kaldırdım, kafatasını ikiye yaracaktım ki başını eğdi, sopasını yere attı ve sahadan koşarak uzaklaşıp karanlığın içine daldı.

Yani o yıkık dökük minyatür golf sahasında adeta oğlumu öldürmüştüm ama o sırada tek yapmak istediğim, onu kovalayıp sopayla vurmayı bir kez daha denemekti. Çok kızmıştım. Dünyada her şeyden çok sevdiğim biricik oğlum onu öldürmek istememe nasıl yol açabilirdi, anlayamıyordum. Sonra sopasını yerden alıp arabaya döndüm. Eve gittiğimde Nellie'ye Tony'yle kavga ettiğimi söyledim; ama Nellie onun tarafını tuttu tabii çünkü zaten Nellie'yle de kavga etmiştim. Sonra bir içki içip televizyon seyrettim – başka yapacak bir şey yoktu. Televizyonun karşısında aşağı yukarı gece yarısına kadar oturmuştum ki Tony içeri girdi. Benimle konuşmadı, ben de onunla konuşmadım. Üst kata çıkıp yatmaya gitti, ben de biraz sonra yukarı çıktım.

O zamandan beri yatakta."

IX

Tony yataktan çıkmayalı yirmi iki gün olmuştu ki, Nellie bir zamanlar yanında çalışmış olan Mary Ashton adında bir temizlikçi kadından mektup aldı. Mary zeki ve çalışkan bir kadındı ama hırsızlık yapmıştı. Önce Nellie'nin annesinden kalma iki küçük elmas yüzük çalmıştı. Nellie yüzükleri hiç takmazdı ve hırsızlıktan ötürü hizmetçiyi suçlamadı. İyi bir temizlikçi kadın zor bulunuyordu, Mary fakir ve yardıma muhtaçtı, Nellie de elmasları ikramiye olarak gördü. Bir ay kadar sonra bir çift altın kol düğmesi ortadan kayboldu, Nellie de hizmetçiyi kovdu. Kol düğmelerine değinmemişti. Aldığı mektup daktiloyla (kadın daktiloyu çalmış mıydı?) güzel kâğıda (çalıntı mıydı?) düzgün bir şekilde yazılmıştı. Mektupta şöyle diyordu: "Sevgili Mrs. Nailles. Oğlunuzun hasta olduğunu biliyorum, bunu duyduğuma çok üzüldüm. O şimdiye dek tanıdığım en iyi çocuklardan biri. Köyde, kendine Swami[1] Rutuola diyen bir guru ya da üfürükçü var. Geçen yıl kız kardeşimin arteritini tedavi etti. Marangoz Percham'ın yanında yarı zamanlı çalışıyor ama akşamüstleri genellikle evde. Telefonu yok ama Hill Caddesi'nde, Peyton'ın cenaze evinin üst katında oturuyor."

1. Hindu dininde hoca. (Ç.N.)

Bu hırsızlık ve büyü karışımı Nellie'yi rahatsız etti. Nailles'la akşamüstü bir kokteyl partisi verdiler; Nellie mektubu Nailles'a gösterme fırsatı bulamadı. Parti dört dörtlüktü. Bir kokteyl partisini övmek zordur ama ev sahibesi olarak Nellie övgüyü hak ediyordu. Eviyle duyduğu gurur aptalca değildi. Güzel odalar kısmen onun zarafetiyle aydınlanıyor gibiydi. On altı-on yedi konuk, arkadaşlığından koşulsuz zevk aldığı insanlardı. Yemek ve içki müthişti, bayağı, sıkıcı ya da ahmakça hiçbir şey söylenmiyordu. Kanepede Martha Tuckerman'ın yanında oturan Charlie Wentworth, Martha'yla bir ölümsüz arzu ânı paylaştı. Birbirlerinin gözlerinin içine bakarken, birdenbire, birlikte bir hayat cennet olurdu gibi geldi ikisine de. Birbirlerinin şakalarına güler, birbirlerinin kemiklerini ısıtır, Japonya'ya seyahat ederlerdi. Derken Martha kanepeden kalkıp bardaki kocasına katıldı. Zina tutkusuna en çok yaklaşılan noktaydı bu. Tek zorluk, Nailles'ın garaj yolunun daire şeklinde olması ve trafiği idare edecek Tony olmadan –kendisi yataktaydı tabii– gelişigüzel park edilmesiydi. Nailles partinin son yarım saatini ya arabaları çekerek ya da insanlardan çekmelerini isteyerek geçirdi. Sekiz sularında herkes gitmişti. Mutfakta çırpılmış yumurtayla sosis yediler ve Nellie mektubu Nailles'a gösterdi.

"Aman Tanrım," dedi Nailles. "Çalan kişiydi o, değil mi? Belki de bir hırsızlık çetesidir. Belki de *swami* suç ortağıdır. Denemediğimiz bir tek büyü kaldı; ama ben taraftar değilim."

Nailles'ın trenle şehre gitme mücadelesi o kadar vahim bir hal almıştı ki, nihayet Dr. Mullin'e gitmiş, doktor da ona çok kuvvetli bir sakinleştirici yazmıştı. Bunu her sabah kahvesiyle alıyor, Nellie'ye vitamin hapı olduğunu söylüyordu. Sakinleştirici ona alegorik bir resimdeki Zeus gibi bulutun üstünde süzüldüğü sanrısı veriyordu. Peronda durmuş, 07.46'yı beklerken bu bulutla kuşatılmış gi-

biydi. Tren geldiğinde, bulutunu alıp pencere kenarına kuruluyordu. Kasvetli bir günse, kış manzarası varsa, geçtikleri küçük kasabalar sefil ve bunaltıcıysa, bunların hiçbiri pembe bulutunda yattığı yere ulaşmıyordu. Yoksulluğa, hastalığa, varlığa, yabancı kadınların güzelliğine, yağmura ve kara geniş, hafif dalgın bir gülümsemeyle bakarak raylardan Grand Central'a süzülüyor gibiydi.

Partiden sonraki sabah Nellie silah sesleriyle uyandı.

Kenar mahallelerde isyanlar çıkmıştı; bir an için, saldırganların gettodan çıkıp Chestnut Sokağı'nın beyaz evlerini zorla ele geçirmeye karar verip vermediklerini merak etti. Nailles yatakta değildi, Nellie de pencereye gitti. Geniş bahçede külotuyla Nailles'ı gördü, pompalı tüfeğiyle muazzam bir timsah kapan kaplumbağasına ateş ediyordu. Güneş doğmamıştı ama gökyüzü aydınlıktı, bu saf ve hafif ışıkta soyunuk adam ile tarihöncesi kaplumbağa ilkel ve komik bir kavgaya tutuşmuş gibiydi. Nailles tüfeğini kaldırıp kaplumbağaya ateş etti. Kaplumbağa geri çekildi, yere yığıldı, sonra da bir denizkaplumbağası gibi yavaşça kalktı ve hantal hantal kocasına doğru yürümeye başladı. Nellie hayvanat bahçesi dışında bu kadar büyük bir sürüngen görmemişti; ama sabahın köründe yersiz görünen sürüngen değil, Nailles'tı. Orası kaplumbağanın bahçesi, kaplumbağanın göğü, kaplumbağanın âlemiydi, Nailles ise sahneye yanlışlıkla girmiş gibiydi. Yeniden ateş etti ve ıskaladı. Yeniden ateş etti ve Nellie saçmayı yiyen kaplumbağanın koca kafasının yana savrulduğunu gördü. Nailles yeniden ateş etti, tüfeğini çimenlere koydu ve kaplumbağayı sivri uçlu kuyruğundan tutup kaldırdı.

"Ah, sevgilim, öldüğünden emin misin?" diye seslendi Nellie pencereden aşağıya.

"Evet," dedi Nailles. Onu pencerede gördüğüne şaşırmış gibiydi. "Öldü. Boynu kırıldı."

"Sence nereden gelmiş?"

"Bataklıktan sanırım. Yüz yaşında vardır. Banyoya gitmek için kalktım ve onun bahçeden geçtiğini gördüm. İlk başta rüya gördüğümü sandım. Kabuğu bir metre vardır. Bir çocuğa zarar verebilir ya da bir köpeği öldürebilirdi. Daha sonra gömerim."

Sağ kulağı tüfekten çınlayan ve sağ eli biraz titreyen Nailles yatak odasında bir sakinleştiriciyi, sonuncusunu eline aldı ama eli öyle titriyordu ki sakinleştirici yere düştü ve bir mobilyanın altına yuvarlandı. Nailles, Nellie'nin odadan çıkmasını bekledi. Metal bir elbise askısını kanca biçiminde büktü ve yere yatıp hapı yakalamaya çalıştı. Mobilya –bir tuvalet masası– yere bitişikti ve hap karanlıkta gizleniyordu. Kancayla iki peni, bir de düğme yakaladı. Sonra tuvalet masasının tepesindeki lambaları aldı ve masayı duvardan çekti. Yüklü çekmeceleriyle ağır bir mobilyaydı, onu kımıldatmak çetin bir işti, Nailles onu duvardan uzaklaştırdığında ise ortalıkta hap yoktu; ama yerde bir çatlak vardı, hap içine düşmüş olmalıydı. Elbise askısını çatlak boyunca gezdirdi ama tek yakalayabildiği pislikti.

Hap almadan trene binme düşüncesi, paniğin tüm belirtilerini göstermesine yol açtı. Solunumu hızlandı ve dudakları şişti. Acının hafızasında kapladığı yer tuhaftı –acı hafızası olmadığını sanırdı– ama Greenacres'ta ve tekrar Lascalles'te inmenin, Clear Haven'da ve tekrar Turandot'ta inmenin ıstırabı, şaşkınlığı ve aşağılanması... neredeyse gerçeğin yoğunluğuyla aklına geldi. Yapamayacaktı. Cesaretin, çektiği eziyetle hiçbir ilgisi yoktu. Kendini istasyona gitmeye zorlarsa 07.46'ya binemeyeceğini biliyordu. Soğuk banyolar, özdisiplin, dua, hepsi de İzci Derneği'ndeki ilk yılının ahlaki angaryaları gibiydi. Nellie'yle oğluna bakmak için şehre gitmek zorundaydı. Şehre gidemezse savunmasız kalırlardı; Nailles onların düşmanlar –soğuk, açlık ve korku– tarafından ku-

şatıldıklarını, yakılıp yıkılmış bir şehirden gelen sığınmacılar olduklarını hayal etti. Faydası olabilir ümidiyle soğuk bir duş aldı ama suyun kafasındaki 07.46 imgesi üzerinde yatıştırıcı etkisi olmadı, portatif bir uçurum olarak görüyordu onu. Doktorun hangi saatlerde çalıştığını bilmiyordu ama başka bir şey yapmadan önce yeni bir reçete alması gerektiğini biliyordu.

Doktorun ofisi iki katlı apartmanlardan oluşan bir sitedeydi, bahçeli apartmanlar deniyordu buraya, oysa görünürde bahçe filan yoktu. Zili çaldı, pijamalı bir adam kapıyı açtı.

"Yanlış adrese geldim herhalde," dedi Nailles.

"Doktoru mu arıyorsunuz?"

"Evet. Çok önemli. Acil bir durum. Ölüm kalım meselesi."

"Doğru yere geldiniz ama kendisi artık muayenehanede değil," dedi yabancı. "Eyalet tıp kurumu burayı üç hafta önce kapattı. Şehirde laboratuvar çalışması yapıyor."

"Ne oldu?"

"Haplar. Her tür yasadışı hap veriyordu. Ama tam da kahvaltımın ortasındayım..."

"Affedersiniz," dedi Nailles. Şehre arabayla gidebilirdi, öyle değil mi? Otobüse binebilirdi. Taksiye binebilirdi. Kendininkinin yanına park etmiş arabadan bir adam ona seslendi. "Doktoru mu arıyorsunuz?"

"Hem de nasıl," dedi Nailles, "hem de nasıl."

"Ne veriyordu size?"

"İsmini bilmiyorum. Tren içindi."

"Ne renkti?"

"Gri ve sarı. Yarı gri yarı sarı bir kapsüldü."

"Ne olduğunu biliyorum. İster misiniz?"

"Hem de nasıl, hem de nasıl."

"Laurel Bulvarı'ndaki Katolik mezarlığında buluşalım. Hangisini kastettiğimi anlamışsınızdır. Hani bir askerin heykeli var."

Nailles mezarlığa yabancıdan önce vardı. Birçok heykelin olduğu eski moda bir yerdi; ama askerin heykeli taş melekler sürüsünden bir kafa boyu yüksekti ve bulması kolaydı. Uzakta mezar kazıcılar çalışıyorlardı. Nailles mezarların makinelerle kazıldığını sanıyordu ama bu adamlar kazma kürekle çalışıyorlardı. Bir dizi çeşit çeşit meleğin yanından geçti – bazıları gerçek boyutlardaydı, bazıları cüceydi. Bazıları yarı sarılmış kanatlarıyla kutsadıkları mezarların üstünde duruyor, bazıları sarılmış kanatlarıyla haça tutunuyordu. Askerin üzerinde 1918'lerin üniforması vardı –çukur tabak gibi miğfer, dolaklar, bol pantolon–, sağ elinde de, dipçiği yere dayalı halde, 1912 model, sürgülü mekanizmalı bir Springfield tutuyordu. Beyaz taştan oyulmuştu, taş hiç solmamış ama aşınmıştı, bu da askerin yüz hatlarını ve rütbesini belirsizleştirip onun hayalet gibi görünmesine yol açıyordu. Yabancı adam Nailles'a katıldı, elinde birkaç lale vardı, bir yerlerden çalmış olmalıydı. Bunları hayaletvari piyadenin önündeki muhafazaya koydu ve, "Yirmi beş dolar," dedi. "On dolara koca bir reçete alıyordum," dedi Nailles. "Bakın," dedi yabancı, "bunun için on yıl hapis ve on bin dolar ceza alabilirim." Nailles ona parayı verip karşılığında beş tane hap aldı. "Pazartesi yenisine ihtiyacınız olacak," dedi adam. "Yedi buçukta tren istasyonunun tuvaletinde buluşalım." Nailles ağzına bir hap attı; ama suya ihtiyacı vardı. Hatıra kapları ya da ibriklerinden birinde yağmur suyu birikmişti, elini kepçe gibi yapıp hapı yutmaya yetecek kadar aldı. Arabayla trene giderken hapın etki etmesini, bulutunun toplanmasını bekledi; otoparka vardığı sırada da hap harika işini görmeye başlamıştı. Nailles ılımlı, sakin, biraz canı sıkkın ve dalgındı. Parkmetreye bir çeyreklik atmayı unuttu ama şehre yaptığı acısız yolculuğu tamamladığında Nellie'ye telefon etti ve guruyu bir denemesini istedi.

X

Öğle yemeğinden sonra Nellie kendine viski koydu. Deli doktoruna gitmeliyim, diye düşündü, derken doktorun görünmez dişçi koltuğunu döndürmesini hatırladı. Adamdan nefret ediyordu ama emlakçılık yaptığı için değil; Nellie, herhangi bir krizde psikiyatrinin deva olacağına her zaman güvendiğini ve adamın bu teselliyi elinden aldığını belli belirsiz hissetmişti hep. Temizlikçi kadının –hırsızın– takma dişleri olduğunu hatırladı. Kadının en sevdiği dezenfektan, dağdaki çam ormanları gibi koktuğu şeklinde reklamı yapılan bir kimyasaldı; ama güzelim dağ havasının taklidi olan bu koku öyle kaba, çirkin ve iğrençti ki alay konusu oldu. Karla kaplı klozet kapakları. Eliot guruyu görmesini istemişti, böylece Nellie de gitti.

Köyün en eski kısmı olan kenar mahalleler nehrin iki kıyısı boyunca uzanıyordu. Daha önce Nellie'nin oraya gitmek için hiçbir nedeni olmamıştı. Kadınların orada güpegündüz saldırıya uğrayıp soyulduklarını okumuştu gazetede. Barlarda bıçaklı kavgalar oluyormuş. O akşamüstü yağmur şiddetliydi; ışıksa yetersiz. Bütün yağmurların tadı aynıdır, yine de Nellie için yağmur farklı farklı gökyüzlerinden yağardı. Bazı yağmurlar çocukluğunun hilesiz göğünden bir ağ gibi bırakılırdı sanki, bazı

yağmurlar fırtınalı ve amansızdı, bazılarıysa hafızanın zorlaması gibi yağardı. O günkü yağmurun tadı kan kadar tuzluydu. Böylece Nellie kenar mahallelere girdi, Peyton'ın cenaze evine gitti. Kapısı siperlikli, derme çatma bir binaydı – kutsallığa saplanan bir hançer olan bu kapıdan ölüler (bıçaklı kavgalarda öldürülenler) giriyor ve her şeyin kıyısındaki siyahi mezarlığına doğru yola çıkıyorlardı. Solda bir kapı vardı, Nellie'nin tahminine göre oradan üst kattaki odalara çıkılıyordu; kapıyı açan Nellie merdivenin bulunduğu çıplak bir hole geldi.

Bu ortamın tuhaflığı onu son derece rahatsız etti, sanki kendi evinin odalarında sadece desteklenmiş görgü kurallarını değil, onun kromozomlarını ve anlayışını belirleyen bir özü de içine çekiyordu. Holdeki yabancı koku –böyle yerlerin ezelî kokusu– onu her türlü ahlaki güvenilirlikten mahrum bırakmış gibiydi. Etrafta tanıdık bir şeyler aradı –yangın söndürücü bile iş görürdü– ama holde ona ait hiçbir şey yoktu. Akşam gazetesinde okuduğu efsanevi tecavüzcülerden biri yanına yaklaşsa çaresiz kalırdı. Şaşkına dönmüştü. Korkmuştu. İçinden dönüp gitmek geliyordu, oysa merdiveni çıkmaya mecburdu; bu iki güç arasındaki bölünme, üzerinde köprüler olmayan geniş bir nehir gibiydi – hayatındaki ayrılığın gücü hakkında ona bilgi veriyordu sanki. Bir tren istasyonunda kendi kendine veda ediyor gibiydi; bir mezarın kıyısında, yas tutanların arasında duruyordu. Hoşça kal Nellie.

Bu mekânda rolü yoktu, bunu şiddetle hissetti. Sayım memuru mu? Yardım görevlisi mi? Bedava hap dağıtan, bir planlı ebeveynlik taraftarı mı? Evli olmayan annelere hizmet veren bir danışman mı? Kilise pazarının hasılatını paylaştıran hayırsever hanım mı? O bunların hiçbiri değildi. Oğlu hasta olan bir kadındı, (bir hırsızın tavsiyesiyle) bir büyücüyü arıyordu. Ben *iyi* bir kadınım, diye düşündü. Bu aptallık kasıtlı değildi –dürtüseldi–,

kendini çaresizce gülünç duruma düşürüyor gibiydi. Bir kere bile otoyolda sincap ezmedim. Her zaman kuş yemliğine tohum bıraktım. Merdiveni çıktı. Merdivenin başında pencere vardı, birisi pis cama şöyle yazmıştı: "Sid Greenberg tütün çiğniyor ve sigara içiyor." Koridora açılan iki kapı vardı. Bir tanesindeki tabelada şöyle yazıyordu: "Işık Tapınağı." Kapının ötesinden müzik –şarkı– sesi geliyor, sesler sıkıştırılmış halde radyodan dökülüyordu. Nellie kapıyı çaldı, cevap gelmeyince de seslendi: "Swami Rutuola, Swami Rutuola..."

İkinci kapının arkasından kıkırdama sesleri yükseldi –şehvetli ya da alkollü– sonra bir kadın Nellie'nin aksanını taklit etti. "Ah Swermi Rutaholah, ah Swermi Rutaholah..." Bir adam kıkırdamaya katıldı. Yatakta olmalıydılar. "Ah Swermi..." dedi kadın. Gülmekten neredeyse boğulacaktı. Nellie yeniden kapıyı çaldı, bir adam içeri gelmesini söyledi. Nellie odaya adım attığında, açık tenli bir zenci sandalye çerçevesine döşemelik şerit tutturmaktaydı. Ortalık talaş kokuyordu. Hangisi ağır basıyordu, marangoz İsa mı yoksa yeni tahtanın kutsal kokusu mu? Köşede altar vardı. Oraya konulmuş mumçiçeklerinin arasında adak mumu yanıyordu. Mumçiçekleri ölüm demekti – ölüm ve Çin lokantası. "Işık Tapınağı'na hoş geldiniz," dedi adam. Sesi tizdi, kesinlikle aksanlıydı. Jamaika, diye düşündü Nellie. Adamın yüzü inceydi, gözlerinden biriyse yaralı ve şaşıydı. Savaş mı, ok mu, taş mı? Kımıldamayan bu göz, sürekli bir dinsel isteri tavrıyla göğe bakıyordu. Öteki göz canlı ve parlaktı, iletişim kuruyordu. "Ben Mrs. Nailles," dedi Nellie. "İsminizi Mary Ashton verdi. Oğlum hasta."

"Sizinle hemen gelmemi ister misiniz?" diye sordu adam. Sesi çok hafif ve tekdüzeydi.

"Ah, evet," dedi Nellie. "Eğer gelebilirseniz, eğer ona yardım edebileceğinizi düşünüyorsanız."

"Deneyebilirim," dedi adam. "Ellerimi yıkayayım. Arabam yok, yağmurda taksi bulmak da çok zor."

Arabayla Nellie'nin evine dönerlerken, kadın Tony'nin sıkıntısını ve kısmen bu sıkıntının tarihçesini anlattı. Adamın Jamaika aksanı olmadığına karar verdi. Titizliği ya da inceliği hedefleyen, kökensiz bir konuşması vardı. Nellie onu Tony'nin odasına çıkardı ve bir içki isteyip istemediğini sordu. "Ah, hayır, teşekkür ederim," dedi adam. "Alkolden çok daha uyarıcı olan bir şey var içimde."

"Benim yapabileceğim bir şey var mı?"

"Rahatsız edilmeyeceğimizden emin olmak isterim."

"Hiç merak etmeyin," dedi Nellie ve aşağı inip kendine bir içki daha koydu.

"Adım Swami Rutuola," dedi adam Tony'ye. "Buraya sana yardım etmeye geldim ya da sana yardım edebilmeyi umuyorum. Önce sana gözümden söz edeceğim. On beş yaşındayken bisiklet çalmak için çok talihsiz bir dürtüye kapıldım. Üç vitesli, kıpkırmızı, İngiliz malı bir Schwinn'di. Karşı konulmazdı. Onu kilere sakladım. Babam onu bulunca beni bir temiz dövdü, sonra da geri vermeye giderken benimle beraber geldi. Bisikletin sahibi olan oğlanın babası benden şikâyetçi olmak istemedi; ama öz babamla annem mahkemeye çıkarılmam konusunda ısrar ettiler. Cezalandırılmazsam hırsız olacağımdan korkuyorlardı. Nazik insanlardı ve sanırım nihayet onları anlamaya başladım ama her şeyden çok korkarlardı. Livertown'daki ıslahevinde altı ay cezaya çarptırıldım. Tutuklular arasında, çoğu zaman olduğu gibi, cezaevi içinde cezaevi işleten bazı gangsterler vardı. Aşırı derecede gaddardılar, ben de kendimi korumak için topal numarası yaptım. Topallarsam gaddarlıklarına maruz kalmam diye düşünüyordum ama bir gün yemekhanede topallamayı unuttum; onları nasıl kandırdığımı görünce

de beni fena halde dövdüler. İki hafta revirde kaldım ve vahşiliklerinin bir sonucu olarak sol gözümü kullanma yetimi kaybettim. Bütün bunlara değiniyorum çünkü erkeklerle kadınların birbirleriyle konuşurken neredeyse sesleriyle olduğu kadar gözleriyle de iletişim kurmaya alıştıklarını ve benim gözlerimden birinin iletişim imkânı olmamasını bazı insanların huzursuz edici bulduklarını gözlemledim. Sakat gözüm aklını karıştırmasın diye biz konuşurken başımı gölgede tutacağım; ama başka bir şey yapmadan önce odanı toplamak isterim. İman temizlikten gelir, böyle mi derler, yoksa tam tersi mi?"

"Sanırım tam tersi," dedi Tony.

Swami, koltuklarda ve kapı kollarında asılı giysileri toplamaya başladı. Dolapta bir çamaşır torbası buldu ve kirli çamaşırları bunun içine tıktı. Bir ceketi askıya astı, Tony'nin ayakkabılarını üst üste yığdı, dolabın kapağını kapadı ve koltuk minderlerini silkeledi. "Eh, biraz daha iyi görünüyor, öyle değil mi?" dedi. "İtirazın yoksa bir de tütsü yakmak isterim."

"Yapmak istediğiniz her şeyi yapmanızı isterim," dedi Tony, "ama tütsüyü gerçekten sevmem. Parfümün hiçbir türünü sevmem. Tıraş losyonu asla kullanmam. Kızlarda parfüm kokusunu severim ama her yeri sarmasını sevmem. Büyük mağazaların kokusunu sevmem."

"Sanırım ne demek istediğini anlıyorum," dedi *swami*, "ama tatlı ya da keskin değil bu. Sandal ağacı. Temiz bir kokusu var." Cebinden ince bir tütsü çubuğu çıkarıp yaktı.

"Tamamdır," dedi Tony.

"Baltimore'da fakir bir ailenin çocuğu olarak doğdum," dedi Rutuola, "ama ırkımın yaşadığı zorluklar iyi bilinir, bu yüzden seni onlarla sıkmayacağım. Sekizinci sınıfa kadar okula gittim, çok da iyi okuyabiliyorum ama hesapla aram pek iyi değil. Babam marangozdu, ıslahe-

vinden şartlı tahliye edildiğimde onun yanında çalışmaya başladım. Çok daha sonra New York'a gidip New York Central'da iş buldum. Seçkin bir iş değildi. Yaptığım şey, haftanın beş gecesi, gecenin sekiz saati Grand Central İstasyonu'nun tuvaletlerini temizlemekti. Yerleri paspaslıyordum filan; ama zamanımın çoğunu insanların duvarlara yazdıklarını silmekle geçiriyordum. Duvarlar beyaz, üzerine kolaylıkla yazı yazılır; bir cumartesi gecesinden sonra da o duvarlar kesinlikle yazılarla kaplanmış olurdu. İlk başta bunu sorun ettim, sonra da bu insanların mecbur oldukları için duvarlara yazdıklarını anladım. Yazıların silinmesinden hiç hoşlanmıyorlardı, onların bir parçasıydı sanki. Mesajlarını bıçakla tahta kapılara kazırlardı. Onları ucube diye aşağılayamazdın çünkü onlardan binlerce vardı, insanoğlunun ne kadar yalnız ve azgın olduğunu iyice anlamamı sağlıyordu. Derken bir gece –aslında bir sabah; saat üçü geçmişti, dörde geliyordu– yeri paspaslıyordum ki adamın biri yanıma gelip, bana yardım et, bana yardım et, bana yardım et, galiba öleceğim, dedi. İyi giyimli bir adamdı ama yüzü kül gibiydi. Ben de bir devriye polisinin tam o sırada terminal salonundan geçtiğini, üst kata çıkıp onu getirebileceğimi, polisin ambulans çağırabileceğini söyledim. Ama bunun üzerine, beni bırakma, yalnız ölmek istemiyorum, dedi, ben de bunun üzerine, terminal salonuna birlikte çıkalım o zaman, size yardım edeceğim, dedim. Böylece koluna girdim ve çok yavaşça terminal salonuna çıktık –inliyordu– ama oraya vardığımızda ortalıkta devriye polisi yoktu, ortalıkta kimsecikler yoktu, adam oturması gerektiğini söyledi, biz de merdivene oturduk. Salon çok kasvetli, soğuk, çıplak ve boştu; ama fotoğraf makinesi reklamı yapan kocaman renkli resim aydınlatılmıştı. Kumsalda –göl sanırım– bir erkek, bir kadın ve iki çocuğun olduğu bir resimdi; arkalarında da,

çok uzakta, karla kaplı dağlar vardı. Güzel, mutlu bir resimdi ama terminal salonu çok soğuk ve çıplak olduğu, hiçbir mutlu tarafı olmadığı için resim olduğundan da güzel görünüyordu. Kafasındaki dertleri atmayı denemek için dağlara bakmasını söyledim. Dua edelim, dedim, hiçbir duayı hatırlayamadığını söyledi, ben de birçok duayı hatırlayamadığımı fark ettim, bu yüzden bir dua uyduralım, dedim, sonra da tekrar tekrar, yiğitlik, yiğitlik, yiğitlik, yiğitlik, demeye başladım, kısa bir süre sonra o da bana katıldı. Sonra başka sözler söyledim, o da benimle birlikte söyledi, sonra da kendini daha iyi hissettiğini söyledi, kısa bir süre sonra da taksiyle bir otele gidip biraz uyumayı düşündüğünü söyleyip vedalaştı ve onu bir daha hiç görmedim. Birkaç hafta sonra, marangoz olan kuzenim Mr. Percham'ın yanında çalışmak için buraya geldim."

Yağmur diniyor. Nailles eve geliyor. Havanın kararmasıyla birlikte kırlangıçlar ve karatavuklar ava çıkıyor. Rüzgâr kuzeydoğudan esiyor ve Nailles basamakları çıkarken, içine rüzgâr dolan farklı ağaçların çıkardığı sesleri ayırt edebiliyor: akçaağaç, kayın, lale ve meşe. Bu bilginin oğluna ya da kendisine ne faydası var? Birinin dünyayı gözlemlemesi gerek. Sabit alacakaranlık uzatmalı bir nota gibi, perde aralığı mükemmel. Nellie ona gurunun üst katta olduğunu ama rahatsız edilmemesi gerektiğini söylüyor. Nailles kafayı çekiyor, yemekten sonra da Nellie üst kata çıkıp uzanacağını söylüyor. Guruyu rahatsız etmeyeceğine dair Nailles'a söz verdiriyor. Nailles ona bir öpücük veriyor ve iradesini desteklemek için eline bir roman alıyor. "Kuzey Danimarka'daki küçük Ostervogen kasabasında," diye okuyor, "1869'da aşağıdaki olaylar meydana geldi. Ocak ayında bir sabah anacaddede yürüyen genç bir adam görüldü. Çizmelerinin cilası ve şıklığı, giysilerinin kesimi, onların Kopenhag ya da Paris'ten alındığı izle-

nimini uyandırıyordu. Başı açıktı ve sol elinde, Von Hendreichs armasının işlenmiş olduğu iri bir mühür yüzüğü vardı. Gece boyunca kar yağmıştı ve küçük köyün çatıları beyaza bürünmüştü. Hizmetçiler kuru kar çalı süpürgeleriyle kaldırımlardan süpürüyorlardı. Genç adam –kendisi Kont Eric von Hendreichs'tı– en büyük konağın önünde durup ağır, altın cep saatine baktı. Az sonra Aziz Michael Kilisesi'nin çanları on biri çaldı. Bronz çanların son titreşimi soğuk havada yok olunca, genç adam evin basamaklarını koşar adım çıkıp zili çaldı. O dönemde hizmetkârlar için belirlenmiş önlüğü ve kurdeleyi takmış olan bir hizmetçi kapıyı açtı, ona utangaç bir tavırla gülümsedi ve yerlere kadar eğilerek selam verdi. Güzel bir genç kadındı ama elbisesinin bolluğu bile hamile olduğu gerçeğini gizleyemiyordu. Kont onun peşinden karanlık holü geçti, yaşlı bir hanımın semaverin başında oturduğu büyük bir misafir odasına geldi. Genç kont ev sahibesini sevgiyle Fransızca selamladı ve bir fincan çayı kabul etti. 'Çok kısa bir süre kalabilirim,' dedi. 'Kopenhag'a giden posta arabasına ve Ostend'e giden akşam vapuruna bineceğim.' '*Quel dommage*,'[1] dedi yaşlı kadın. Yanı başında bir gergef, onun aşağısında da renkli iplik çileleri yığılmış altın yaldızlı bir sepet vardı. Kadın sepete uzandı, fildişi kabzalı küçük bir tabanca çıkardı ve genç kontu kalbinden vurdu..."

Nailles bu kitabı pat diye masaya koyup başka bir tanesini alıyor, adı *Yağmurlu Yaz*. İlk cümleyi okuyor: "Çok yağmurlu bir yazdı, yüzme havuzunun etrafındaki masalarda duran kül tablaları her zaman yağmur suyu ve sigara izmaritleriyle doluydu..." Bu kitabı odanın öbür tarafına fırlatıyor. Kapı zili çalıyor. Kapıyı açan Nailles,

1. (Fr.) Ne yazık. (Ç.N.)

komşusu Mrs. Harvey'yi görüyor. Yüzü neden ıslak, diye merak ediyor. Kadının omuzunun ötesinde gökyüzündeki yıldızları görebiliyor. Ağlıyor olabilir mi, peki neden ağlıyor? Ağlama sırası kendisinde. "Lütfen içeri gelin," diyor Nailles. "Lütfen içeri gelin."

"Yatırım fonu için ricacı olduğumdan beri buraya geldiğimi sanmıyorum," diyor kadın. Ağlıyor. "Yine bir ricam var." Kızılhaç mı, diye düşünüyor Nailles, kas zafiyeti mi, kalp sorunu mu? "Bu akşamki gerekçeniz nedir?" diye soruyor Nailles.

"Harvey ailesi," diyor kadın. "Babamız için ricacıyım." Gülüyor; hıçkıra hıçkıra ağlıyor.

"Lütfen içeri gelip oturun," diyor Nailles. "Size bir içki vereyim."

"Uzun hikâye," diyor kadın, "ama sanırım yardım etmenizi bekliyorsam anlatsam iyi olur. Sanırım Charlie'nin Amherst'te üçüncü sınıfa gittiğini biliyorsunuzdur. Boston'a gidip bir gösteriye katılmış. Tutuklandı ve birkaç geceyi kodeste geçirdi; ama cezasını tecil ettiler ve para cezasıyla serbest bıraktılar. Derken, iki hafta önce, yoklama heyeti onun klasmanını tecilli öğrenciden 1A'ya çevirdi. Önceki gün askere başvurması emredildi. Güzellik salonundayken onun askere alınacağından söz ettim, yanımdaki kadın da –aslında onu tanımıyorum– köyde bir psikiyatrist olduğunu söyledi; genç adamları askerlikten nasıl men edilecekleri konusunda eğitmekte uzmanlaşmış. Beş yüz dolar alıyormuş. Bu konuda babamızla konuşmayı düşündüm ama dürüstçe gelmedi. Charlie asker olmak istemiyor ama yalancı olmak da istemiyor. Yani bu, öldürülmekten kaçınmak için kendini öldürmek gibi bir şey. Her neyse, bunun sözünü etmedim. Perşembe günü askere başvurması bekleniyordu, çarşamba günü de babamız bankaya gidip üç bin dolar çekti. Bütün paramız buydu. Charlie'ye beş yüz nakit, geri kalanını da tasdikli çek

olarak verdi. Onun planlarını bir kere bile tartışmadık. Akşam yemeğinden sonra Charlie üst kata çıktı, valizini toplayıp aşağı indi ve babamız onu arabayla istasyona götürdü. Hiçbir şey söylemediler, veda bile etmediler. Babamız veda etmeye cesaret edemediğini söyledi; ağlamaya başlarmış. Charles sanırım Kanada ya da İsveç'te ama ondan haber almadık. Bir gün sonra bir adam babamızın ofisine gelmiş –hükümetten bir adam– ve oğlunun göç etmesini sağlamak için bankadan üç bin dolar çektiğini bildiğini söylemiş. Babamızla ben banka hesaplarımızın özel olduğunu sanıyorduk ama belli ki değilmiş. Babamızı evde görmek istediğini söylemiş, o yüzden babamız bugün erken trene bindi, adam da –hükümetin adamı– ofisinin bulunduğu eyalet merkezinden arabayla geldi. Önce babamızı bir yoklama kaçağına yardım etmekle suçladı, sonra da kısa keseceğini söyledi, cebinden bir sigara çıkarıp masaya koydu ve babamızın tehlikeli uyuşturucular bulundurmaktan tutuklandığını söyledi. Sigara marihuanaydı ama babamız hayatında ilk defa görüyordu bunu. Adam Almanya'daki bir savaş esirleri kampında sıçan ve fare yiyerek bir buçuk yıl geçirdiği için yoklama kaçaklarının peşinde olduğunu açıkladı. Genç neslin bütün bunları öğrenmesini istiyordu. Bunun üzerine babamız avukatı buraya çağırdı –Harry Marchand– ve hep beraber arabayla eyalet merkezine gittiler, babamız uyuşturucu bulundurmaktan tutuklanıp kodese tıkıldı. Kefaleti iki bin dolar olarak belirlediler, ay sonu olduğundan o para bizde yok, o yüzden ben de ev ev dolaşıp toplamaya çalışıyorum."

"Sanırım üst katta iki yüz var," diyor Nailles, "eğer işe yararsa."

"Ah, yarar."

Karanlık yatak odasında Nellie alt katta kimin olduğunu soruyor. "Grace Harvey," diyor Nailles. "Sonra anla-

turum." Duvardaki kasayı açıp parayı aldığı sırada Nellie soruyor: "*Swami*'nin işi bitti mi? Onun ücretini mi ödüyorsun?"

"Hayır," diyor Nailles. "Sonra anlatırım."

"Makbuz yazmamı ister misiniz?" diye soruyor Grace.

"Hayır. Tabii ki istemem."

"Yatırım fonunu beş yıl yürüttüm," diyor kadın, "ama kapı kapı dolaşıp babamız için kefalet parası toplayacağımı hiç düşünmemiştim."

Bu arada Tony'nin odası buram buram sandal ağacı kokuyor. "İstasyonda yaşadığım deneyimden beri," diyor *swami*, "duaya inandım. Herhangi bir organize dine üye olmadığıma göre kime dua ettiğimi sorabilirsin tabii ama sana verecek bir cevabım yok. Duaya bir güç olarak inanıyorum, Tanrı'yla sohbet olarak değil; dualarıma cevap verildiğinde de, ki bu bazen oluyor, minnet ifadelerimi nereye yönlendireceğimi gerçekten bilmiyorum. Çeşitli arterit vakalarını tedavi ettim ama yöntemlerim her zaman işe yaramıyor. Sende işe yaraması için dua ediyorum.

Annen bana senin bir zamanlar sporcu olduğunu ve futbol oynadığını söyledi. Beni ruhsal amigo olarak gör lütfen. Tezahüratlar sayı yerine geçmez, öyle değil mi; ama bazen faydaları dokunur. Bende türlü türlü tezahürat var. Aşk tezahüratlarım, şefkatli tezahüratlarım, umutlu tezahüratlarım, bir de yer tezahüratlarım var. Yer tezahüratlarında, olmak istediğim bir yeri düşünüyorum, sonra da oranın tarifini kendi kendime tekrarlayıp duruyorum. Örneğin bir yer tezahüratında, deniz kenarında bir evde olduğumu söylerim. Sonra, istediğim saati ve havayı seçerim. Akşamüstü dörtte deniz kenarında bir evde olduğumu ve yağmur yağdığını söylerim. Sonra, bir tür sandalyede, yatay çıtalı arkalığı olan bir sandalyede oturduğumu ve kucağımda bir kitap olduğunu söylerim.

Sonra, sevdiğim kızın bir işi halletmeye gittiğini ama geri döneceğini söylerim. Bunu tekrar tekrar söylerim. Akşamüstü dörtte deniz kenarında bir evde olduğumu ve yağmur yağdığını, yatay çıtalı arkalığı olan bir sandalyede kucağımda bir kitapla oturduğumu ve bir işi halletmeye giden ama geri dönecek olan sevdiğim kızı beklediğimi söylerim. Türlü türlü yer tezahüratı var. Sevdiğin özel bir şehir varsa –ben Baltimore'u severim– saati, havayı, koşulları seç ve bütün bunları tekrarla. Şimdi, dediklerimi yapacak mısın?"

"Evet," diyor Tony, "her şeyi yapacağım."

"Söyleyeceklerimi benden sonra tekrarlamanı istiyorum."

"Elbette," diyor Tony.

"Deniz kenarında bir evdeyim."

"Deniz kenarında bir evdeyim."

"Saat dört, yağmur yağıyor."

"Saat dört, yağmur yağıyor."

"Yatay çıtalı arkalığı olan bir sandalyede kucağımda bir kitapla oturuyorum."

"Yatay çıtalı arkalığı olan bir sandalyede kucağımda bir kitapla oturuyorum."

"Sevdiğim kız bir işi halletmeye gitti ama geri dönecek."

"Sevdiğim kız bir işi halletmeye gitti ama geri dönecek."

"Temiz pak giyinmiş, bir elma ağacının altında oturuyorum. Halimden memnunum."

"Temiz pak giyinmiş, bir elma ağacının altında oturuyorum. Halimden memnunum."

"Çok iyiydi," diyor *swami*. "Şimdi de aşk tezahüratını deneyelim. Aşk kelimesini yüz kez tekrarla. Saymana gerek yok. Söylemekten yorulana dek aşk, aşk, aşk de. Beraber yapalım."

"Aşk, aşk, aşk, aşk, aşk..."

"Güzeldi," diyor *swami*. "Çok iyiydi. Samimi olduğundan eminim. Bakalım dik oturabiliyor musun."

"Çılgınca," diyor Tony, "çılgınca olduğunu biliyorum ama kendimi çok daha iyi hissediyorum. Bir dua daha denemek isterim."

Nailles tekdüze bir melodiyle UMUT, UMUT, UMUT dediklerini duyduğu sırada bir viski daha içiyor. Adam vudu rahibi miydi? Tony'ye büyü yapar mıydı? Nailles sihre inanmadığını iddia ettiğine göre, sihir neden onu korkutsundu ki? Pencereden bakınca bahçesini yıldızların ışığında görebiliyor. UMUT, UMUT, UMUT, UMUT. Sesleri davul sesi gibi çıkıyor. Bahçe ve sihirli sözler farklı krallıklardan geliyordu. Hiçbir şeyin anlamı yoktu.

"Şimdi dik oturmaya çalış," diyor *swami* Tony'ye. "Dik otur ve ayaklarını yere basıp basamadığına bak."

Tony ayağa kalkıyor. Kilo ve kas kaybetmiş. Kemikleri sayılıyor. Kalçaları eriyip bitmiş, sırtında da kırmızı yaralar var.

"Birkaç adım at," diyor *swami*. "Fazla değil. Sadece iki-üç tane."

Tony öyle yapıyor. Sonra gülmeye başlıyor. "Ah, kendimi kendim gibi hissediyorum," diyor. "Kendimi yeniden kendim gibi hissediyorum. Güçsüzüm tabii ama artık üzgün değilim. O korkunç duygu yok oldu."

"Madem öyle, üzerine bir şeyler giy de aşağı inip annenle babanı görelim," diyor *swami*.

Tony giyiniyor ve birlikte aşağı iniyorlar. "Daha iyiyim baba," diyor Tony. "Hâlâ güçsüzüm ama o korkunç hüzün yok oldu. Artık kendimi üzgün hissetmiyorum, ev de iskambil kâğıtlarından yapılmış gibi görünmüyor. Ölmüşüm de dirilmişim gibi hissediyorum."

Nellie sabahlıkla merdivenden inip holde duruyor. Ağlıyor.

"Size nasıl teşekkür edebiliriz?" diye soruyor Nailles. "Bir içki getirelim mi?"

"Ah, hayır, teşekkür ederim," diyor *swami* ince, tekdüze sesiyle. "Alkolden çok daha uyarıcı olan bir şey var içimde."

"Ücretinizi ödememe izin verin."

"Ah, hayır, teşekkür ederim," diyor *swami*. "Sahip olduğum şey Tanrı vergisi, benim de onu başkalarına vermem gerek. Ancak beni arabayla eve bırakabilirsiniz. Bazen taksi bulmak çok zor oluyor."

İşte böyle oldu. Tony on gün sonra okula döndü, her şey eskiden olduğu gibi harikaydı; oysa Nailles, her pazartesi sabahı, süpermarketin otoparkında, halka açık tuvalette, çamaşırhanede ve çeşitli mezarlıklarda torbacısıyla buluşmaya devam etti.

İKİNCİ BÖLÜM

XI

Nailles'tan ilk olarak (diye yazdı Hammer) Ashburnham'daki bir dişçinin bekleme odasında haberdar oldum. Saffron'da Ağız Bakım Suyu Bölümü'nün başına getirildiğine dair kısa bir makale ve bir fotoğraf vardı. Makale onun Roma'da geçirdiği yıllara değiniyor, Bullet Park Gönüllü İtfaiyesi ve Gorey Brook Golf Kulübü'ne üye olduğunu belirtiyordu. Herkesin arasından neden onu seçtiğimi o zaman da bilmiyordum, şimdi de bilmiyorum. İsimlerimiz denk geldi, görünüşünü de sevdim. Kararımı vermem birkaç ayımı aldı. Kumsalda oturuyordum. Yüzmüştüm ve kitap okuyordum.

Yalnızdım ve o dönemde aile hayatına duyulan saygı öyle yoğunlaşmıştı ki, doğal var olma biçimi olan tek başınalık, kuşku duyulan bir hassas nokta haline gelmişti. İnsan kumsalda mecburen karısıyla, çocuklarıyla, bazen anne babasıyla ya da bir çift konukla boy gösterirdi. Yalnız bir adam nadiren görülürdü. Güzel bir kumsaldı; açık seçik hatırlıyorum. Çıplaklığı geleneksel olarak hükümlerle ve ebediyetle ilişkilendiririz, o yüzden çoğunlukla çıplak olduğumuz o kumsallardaki sahne kıyamet günü gibi gelir. Kıyıya vuran dalgaların hizasında dururken, son derece masum bir şekilde, zamansız bir ahlaki girdaba kapılmış gibi görünürüz. O öğleden sonraki hü-

küm kitaba uygun gibiydi ve tek hüzünlü ses dalgalardan korkan bir çocuğun ağlamasıydı. Az sonra nonoşun teki sahil boyunca yürüyüp geldi ve benim yattığım yerin üç metre kadar ilerisinde durdu. Benim yalnız oluşumun direkt bir sonucuydu bu. Yürüyüşü onu töhmet altında bırakmıyordu ama kendini beğenmiş olduğu kesindi. Vücudu çekiciydi ve bronzlaşmıştı, mayosuysa fazlasıyla dardı. Bana şehvetli, şehla bir bakış attı, sonra da başparmaklarını mayosuna geçirip kıçını bir-iki santim gösterecek şekilde indirdi. Aynı anda başka bir adam sahneye çıktı. Nonoştan bir hayli yaşlıydı –kırkındaydı belki– ve kumsalda günleri ya da saatleri sayılı biri gibi, güneşte pek yanmamıştı. Kesinlikle adaleli ya da çekici değildi – hafif kamburu çıkmış ve yıllarca emek harcamaktan kıçı yassılmış, işine bağlı bir masa başı çalışanı. Yanında karısı ve iki çocuğu vardı, adam uçurtma uçurmaya çalışıyordu. Kumullarda rüzgârdan tarafa duruyordu, uçurtma havalanmıyordu, ip de dolaşmıştı. Nonoş bana bir daha yan yan baktı, denize göz gezdirdi ve dalgın dalgın mayosunu bir daha çekti. Ayağa kalkıp uçurtmalı adamın yanına gittim. Kumsalın en yüksek noktasında durursa uçurtmanın büyük ihtimalle uçacağını açıkladım ve ipi çözmesine yardım ettim. Bunun üzerine nonoş iç geçirdi, mayosunu yukarı çekti ve yürüyüp gitti, benim de niyetim buydu; niyetimi nonoşa kısa ve öz bir şekilde ilan eden, parmaklarımın arasındaki sağlam ve ince uçurtma ipi bir an için olağanüstü bir ahlaki güce sahipmiş gibi göründü, içinde yaşadığımı ilan ettiğim dünya ancak bu uzunlukta bir iple tutturulmuştu sanki – ucuz, uzun ömürlü ve renksiz. İp çözülünce uçurtmayı kumsalın en yüksek noktasına taşıdım ve yukarıda tutarak rüzgârın onu doğruca mavi gökyüzüne yükseltmesini seyrettim. Çocuklar çok sevindiler. Yabancıyla karısı yardımım için bana teşekkür etti. Kitabıma

geri döndüm. Nonoş ortadan kaybolmuştu ama ben çocukların sevincinden, yabancıların güven dolu gülümsemelerinden ve uçurtma ipinin uzunluğundan daha etkili olan ahlaki bir yaratıma özlem duydum.

Evlilik dışı doğmuşum – Franklin Pierce Taylor ve eski sekreteri Gretchen Shurz Oxencroft'un oğlu olarak. Annemi yıllardır görmedim ama şu an onu zihnimde canlandırabiliyorum – kır saçları uçuşuyor, haşin mavi gözleri bir çayırdaki su birikintileri gibi yüzüne oturtulmuş. Indiana'daki bir taşocağı kasabasında, dört kız kardeşin dördüncüsü ve açık ara en çirkini olarak doğmuş. Ne annesi ne de babası lise eğitiminden fazlasını görmüş. Orta Batı taşrasının zorlukları ve sıkıcılığı, öğrenmenin kaçış yollarına inatla ve neredeyse huşuyla itibar etmeye zorlamış onları. Shakespeare'in toplu eserlerinin olduğu bir cildi bir tür tören asası gibi salondaki masalarında tutarlarmış. Annemin babası gür, açık kumral saçlı ve iri yüz hatlı bir Yorkshire'lıymış. Boylu boslu ve sırım gibiymiş, kırklı yaşlarında tüberküloz olduğu anlaşılmış. Taşocağı işçisi olarak çalışmaya başlamış, taşocağı ustabaşılığına terfi etmiş; sonra da, kireçtaşı piyasasında düşüş yaşandığı sırada işsiz kalmış. Annemin büyüdüğü evde, onun annesinin Philadelphia'dan getirdiği altın yaldızlı bir ayna, atkılı kumaşla kaplı bir kanepe, porselenler ve gümüşler varmış. Bunların hiçbirinin yitirilmiş ihtişamın ya da yitirilmiş konforun izi olduğu iddia edilmiyordu ama yine de Philadelphia! Philadelphia! Kireçtaşı düzlüklerinde nasıl da ışıklar şehri gibi görünmüştür kim bilir. Gretchen, isminden nefret ediyor ve zaman zaman isminin Grace, Gladys, Gwendolyn, Gertrude, Gabriella, Giselle ve Gloria olduğunu iddia ediyormuş. Ergenlik çağında yaşadığı köyde bir halk kütüphanesi açılmış ve Gretchen kazara ya da yanlış yönlendirmeyle John Galsworthy'nin bütün eserlerini hatmetmiş. Bunun neti-

cesinde hafif bir İngiliz aksanı benimsemiş ve hayallerinin dünyası ile kireçtaşı diyarı arasında daimi bir çatışma içinde kalmış. Bir kış akşamüstü tramvayla kütüphaneden eve giderken, babasını elinde sefertasıyla sokak lambasının altında dururken görmüş. Sürücü onu almak için durmamış, Gretchen da yanındaki kadına dönüp feryat etmiş: "Şu zavallıcığı *gördünüz* mü? Tramvaya durması için işaret etti ama sürücü *basbayağı* görmezden geldi." Bütün öğleden sonra içine gömüldüğü Galsworthy'nin vurgularıydı bunlar, babasını bu manzaraya nasıl oturtabilirdi? Adam uşaklığı ya da bahçıvanlığı beceremezdi. Seyis olarak iş görebilirdi, gerçi tek bildiği atlar taşocağında arabalara koşulan atlardı. Gretchen onun ne kadar dürüst, cesur ve temiz bir adam olduğunu biliyordu, onun yalnızlığının uyandırdığı dayanılmaz his Gretchen'ı onu alçakça inkâr etmeye zorlamıştı. Gretchen –ya da o sıralar kendine verdiği isimle Gwendolyn– liseden dereceyle mezun olmuş ve Bloomington'daki üniversiteden burs kazanmış. Üniversiteden mezun olduktan bir hafta kadar sonra, New York'ta servet yapmak için kireçtaşı diyarından ayrılmış. Annesiyle babası onu uğurlamak için istasyona gelmişler. Babası bitik haldeymiş. Annesinin mantosu lime limeymiş. El sallarlarken başka bir yolcu onun annesiyle babası olup olmadıklarını sormuş. Ziyaret ettiği fakir insanlar olduklarını Galsworthy'nin vurgularıyla açıklamak gelmiş içinden ama onun yerine şöyle demiş: "Ah, evet, evet, onlar benim annemle babam."

Anarşi ve değişimin çocukları esrarengiz, genetik bir prenslikte yetiştirilir; Gretchen da (artık Gloria) buranın pasaportunu taşıyordu. Üniversitedeki son yılında sosyalist olmuş, dünyanın kötülükleri, adaletsizlikleri, eksiklikleri, eşitsizlikleri ve çirkinlikleri onu akıllandırmış. Kendini az çok New York şehrinin kucağına atmış ve kısa sürede Franklin Pierce Taylor'ın sekreteri olarak işe alınmış.

Taylor varlıklı ve ileri görüşlü bir genç adammış, Sosyalist Parti'nin de üyesiymiş. Gretchen onun sekreteri, çok geçmeden de sevgilisi olmuş. Söylenenlere bakılırsa birlikte çok mutluymuşlar. Aralarına giren şey –babamın iddiasına göre– bu noktada annemin devrimci şevkinin hırsızlık ya da kleptomani biçimine bürünmesiymiş. Çok seyahat ediyorlarmış, ne zaman bir otelden ayrılsalar annem hep havluları, gümüş sofra takımlarını, tabak kapaklarını ve yastık kılıflarını bavula koyarmış. Amacı onları fakirlere dağıtmakmış ama babam bunun gerçekleştiğini hiç görmemiş. "Birilerinin bu şeylere *ihtiyacı var*," dermiş annem, bavullarını ona ait olmayan şeylerle doldurarak. Bir akşamüstü Washington'daki Hay-Adams Oteli'ne gelen babam onu bir sandalyenin üstüne çıkmış, avizenin kristallerini sökerken bulmuş. "Birileri bunları *kullanabilir*," demiş annem. Toledo'daki Commodore Perry'de banyodaki tartıyı bavula koymuş ama onu yerine koyana kadar babam bavulu kapatmayı reddetmiş. Cleveland'da bir radyo, San Francisco'daki Palace Hotel'den ise bir tablo çalmış. Bu onulmaz çalma alışkanlığı –babamın iddiasına göre– onları sert tartışmalara sürüklemiş ve New York'ta ayrılmışlar. Herhangi bir aleti kullanırken –ekmek kızartma makinesi, ütü ve otomobil– Gretchen'ın işi hep ters gidermiş ve doğum kontrol malzemesiyle tam donanımlıyken talihsizliği yeniden yakasına yapışmış. Ayrılıktan kısa süre sonra hamile olduğunu anlamış.

Taylor'ın onunla evlenmek gibi bir niyeti yokmuş. Doğum masraflarını karşılayıp ona bir gelir bağlamış, o da Batı Yakası'nda küçük bir apartman dairesi tutmuş. Her zaman kendini Miss Oxencroft olarak tanıtıyormuş. Şaşırtıcı biriymiş. Sanırım ortak gayrimeşruluğumuzda bir orijinallik gördü. Ben üç yaşındayken babamın annesi beni görmeye gelmiş. Kıvır kıvır sarı saçlarım olması hoşuna gitmiş. Beni evlat edinmeyi teklif etmiş. Bir ay düşü-

nüp taşındıktan sonra annem –ki kendisi asla çok tutarlı biri olmadı– bunu kabul etmiş. Dünyayı gezip zihnini geliştirmeyi kendine has bir ayrıcalık, adeta bir görev olarak görüyormuş. Bana bir bakıcı tutulmuş ve taşrada büyükannemle yaşamaya gitmişim. Saçım kumrala dönmeye başlamış. Sekiz yaşlarındayken saçım epey koyulmuştu. Büyükannem ne sert ne de acayip biriydi ve aslında bunun için bana asla sitem etmedi ama bunun ona sürpriz olduğunu sık sık söylerdi. Doğum belgemde ismim Paul Oxencroft'tu ama bunun yetersiz olduğu düşünüldü ve bir avukat bunu halletmek için bir akşamüstü eve geldi. Bana ne isim vereceklerini tartışırlarken bir bahçıvan pencerenin önünden geçti, elinde çekiç vardı, böylece ismim konuldu. Gretchen'a düzgün bir gelir temin edilmesi için bir fon oluşturulmuştu, o da Avrupa'ya doğru yola çıktı. Bu da onun Gloria sahtekârlığına bir son verdi. Çekleri, ciroları ve seyahat belgeleri onun Gretchen olduğunda ısrar ediyordu, öyleydi de.

Babam genç bir adamken yazları Münih'te geçirirmiş. Hayatı boyunca halterlerle, dambıllarla filan vücut çalışmıştı ve başka bir egzersiz biçimiyle edinilemeyecek özel bir fiziği vardı. Yaşlı bir adamken bile iyi durumdaydı, beden eğitimi kursları verip şekerkamışı şurubu içen kocamış jimnastikçileri andırıyordu. Münih'te, Prinz-Regenten Hotel'in ön cephesini bezeyen mimar-heykeltıraş Fledspar'a kibirden ya da zevkten poz vermiş. Omuzlarında birçok opera binasının, tren istasyonunun, apartmanın ve adalet sarayının üst pervazlarını tutan erkek karyatitlerden biri olarak poz vermiş. Prinz-Regenten kırklı yıllarda bombalandı; ama babamın hatırı sayılır yüz hatlarının ve aşırı gelişmiş kollarıyla omuzlarının, o zamanlar Avrupa'nın en zarif otellerinden birinin ön cephesini desteklemesini bundan çok önce görmüştüm zaten. Fledspar yüzyıl dönümünde popülerdi ve ben babamı yeniden gördüm, bu

kez tüm vücuduyla Frankfurt am Main'daki Hotel Mercedes'in üst üç katını tutuyordu. Onu Yalta, Berlin ve yukarı Broadway'de gördüm, bu tür anıtsal cepheler gözden düştükçe onun mevkisini, yüzünü ve duruşunu kaybettiğini gördüm. Batı Berlin'de ayrıkotu bürümüş bir tarlada yattığını gördüm. Ama tüm bunlar çok sonra oldu; omuzlarında Prinz-Regenten'i, Mercedes'in iyi süitlerini ve Malsburg'da keza bombalanan Opera Binası'nı tuttuğu düşüncesi, gayrimeşruluğuma dair her türlü kötü hissi ve onun her zaman amcam olarak bilindiği gerçeğini alt etti. Çok sorumluluk sahibi görünüyordu ve onu seviyordum.

Eskiden bir kız arkadaşım vardı, annemin nasıl biri olduğunu bildiğini söyleyip dururdu. Şehvetli oynaşmalara dayalı bir ilişki neden yaşlı annemle ilgili anıları çağrıştırsın, bilmiyorum; ama öyle oldu. Kız her şeyi yanlış tahmin etmişti, gerçi ben de zahmet edip onu düzeltmedim. "Ah, anneni hayal edebiliyorum," diye iç çekerdi kız. "Onu bahçede gülleri budarken görebiliyorum. Şifon elbiseler giyip kocaman şapkalar taktığını biliyorum." Annem bahçeye çıkacak olsa, büyük ihtimalle emekleyerek bir köpeğin toprağı eşelemesi gibi ayrıkotlarını eşelerdi. Arkadaşımın hayal ettiği narin ve zarif varlık değildi. Meşru babam olmadığı için annemden bana verebileceğinden fazlasını beklemiş olabilirim; ama bende hep hayal kırıklığı, bazen de şaşkınlık yarattı. Şimdi aralık ayının ortasına kadar –ne zaman kar yağmaya başlarsa– Kitzbühel'de yaşıyor, sonra da Estoril'de bir pansiyona taşınıyor. Karlar eridiğinde Kitzbühel'e geri dönüyor. Bu taşınmalar güneşe olan düşkünlüğünden çok, ekonomik nedenler tarafından belirleniyor. Hâlâ ayda en az iki kez bana mektup yazıyor. Mektupları açmadan çöpe atamıyorum çünkü önemli haberler içerebiliyorlar. Yazdıklarının neye benzediği hakkında bir fikir vermek için, en son aldığım mektubu ekliyorum.

Dün gece rüyamda bütün bir film gördüm, **diye yazmış,** senaryo değil, renkli film, Chardin isimli bir Japon ressam hakkında. Sonra da Indiana'daki eski evin bahçesine döndüğümü ve her şeyi bıraktığım gibi bulduğumu gördüm. Yıllar önce kestiğim çiçekler bile arka verandadaydı, taptazeydi. Hepsi oradaydı, uyanık olsam öyle hatırlamazdım çünkü bugünlerde hafızam tekliyor ve her şeyi böyle ayrıntılı değil de, ruhumun hafızamdan daha derin bir kısmının armağanı olarak hatırlayabiliyorum. Ondan sonra da rüyamda trene bindiğimi gördüm. Pencereden mavi denizi ve mavi gökyüzünü görebiliyordum. Nereye gittiğimden pek emin değildim ama çantamı karıştırınca Robert Frost'la bir hafta sonu geçirme davetiyesi buldum. Elbette öldü gitti ve sanırım beş dakikadan fazla geçinemezdik ama böyle bir ziyareti uydurmuş olmak hayal gücümün takdiri ya da cömertliği gibiydi.

Hafızam bazı yerlerde tekliyor ama diğerlerinde gayet güçlü, hatta yorucu geliyor. Sürekli müzik yapıyor gibi. Her an müzik duyuyor gibiyim. Uyandığımda zihnimden müzik geçiyor ve bütün gün çalıyor. Beni hayrete düşüren, nitelikteki çeşitlilik. Bazen birinci Razumovski'nin ağır temposuna uyanıyorum. Onu nasıl sevdiğimi bilirsin. Kahvaltıda Vivaldi konçertosu, biraz sonra da Mozart alabiliyorum. Ama bazen ürkütücü bir Sousa marşına uyanıyorum, arkasından bir çiklet reklamı ve Chopin'den bir tema geliyor. Chopin'den nefret ederim. Hafızam neden nefret ettiğim müziği çalarak bana eziyet eder ki? Kimi zaman hafızam beni ödüllendiriyor, kimi zaman da intikam alıyor gibi; hafızadan söz etmişken, küçük Jamsie'ye değinmeliyim. [Jamsie onun Border teriyeri.] Geçen hafta bir gece üç sularında tuhaf bir sesle uyandım. Bildiğin gibi Jamsie yatağımın yanında uyur, gürültüyü yapan da Jamsie'ydi. Sayı sayıyordu. Sayı saydığını bariz şekilde duydum. 1'den 12'ye kadar saydı. Bundan sonra alfabeye geçti. S'lerde sıkıntı yaşadı tabii ama alfabeyi saydığını açıkça duydum. Deli olduğumu düşüneceğini biliyorum ama domuzbalıkları konuşabiliyorsa Jamsie neden

konuşmasın? Alfabeyi bitirdiğinde onu uyandırdım. Ders çalışırken yakalandığı için biraz utanmış görünüyordu ama sonra bana gülümsedi ve ikimiz de uykuya geri döndük.

Herhalde bütün bunların aptalca olduğunu düşünüyorsundur ama en azından Tarot kartları ya da astrolojiyle uğraşmıyorum; arkadaşım Elizabeth Howland'ın yaptığı gibi, cam sileceğimin bana borsa yatırımlarımla ilgili bilgece ve tutarlı tavsiyeler verdiğine inanmıyorum. Daha geçen ay cam sileceğinin ona Merck Ecza'ya yatırım yapması konusunda ısrar ettiğini iddia etti, o da öyle yapmış ve binlerce dolar kâr etmiş. Sanırım kumarbazların her zaman yaptığı gibi kayıpları hakkında yalan söylüyor. Dediğim gibi, cam silecekleri benimle konuşmuyor ama en olmayacak yerlerde müzik duyuyorum – özellikle de uçakların motorlarında. Okyanusu geçen jetlerin tekdüze sesine alışkın olduğumdan, Portekiz ve Cenova'ya giderken bindiğim eski DC-7'ler ve Constellation'ların çaldığı karmaşık müzik dikkatimi çekti. Bu uçaklar havadayken motorlarının armonileri kulağıma evrensel bir müzik gibi geliyor, rüyaların oluşumu kadar rasgele, kaynaktan ve zamandan bağımsız. Coşkun bir müzik olmaktan çok uzak; ama ona hüzünlü demek hata olurdu. Constellation'ın çıkardığı sesler bana daha kaynaşık melodili geliyor – bir bakıma DC-7'den daha az evrensel. Majörden kısaltılmış yediliye geçişi, sekizliye çıkışı, minöre inişi ve telin değişimini, şimdiye dek bir konser salonunda dinlediklerim kadar açıkça takip edebiliyorum. Seslerde barok müziğin canlı ve törensel havası var; ama deneyimlerimden biliyorum ki asla doruk noktasına ve çözülmeye ulaşmayacaklar. Küçük bir kızken Indiana'da gittiğim kilisede bir orgcu çalışıyordu, maddi zorluklardan ya da sebat etmeyi beceremediğinden ötürü müzik eğitimini tamamlayamamıştı. Orgu doğal bir deha ve ustalıkla çalardı ama müzik eğitimi yolun sonuna varmadığından, içten ve coşkulu bir füg olarak başlayan şey biçimsizliğe ve kabalığa bürünürdü. Constellation'lar da aynı müzikal kararsızlıktan, aynı sebat etme bece-

riksizliğinden mustarip gibi. Füğün birinci, ikinci ve üçüncü sesleri açıkça duyuluyor ama sonra, orgcuda olduğu gibi, yaratıcılığın gücü bir dizi armonik dolambacın içine düşüyor. DC-7'nin motorları hem daha kapsamlı hem de daha sınırlı gibi. Bir gece Frankfurt'a uçarken, pervanelerin Gounod'nun kaba Bach versiyonlarını yarı yarıya yakaladığını bariz şekilde duydum. Händel'in "Su Müziği"ni, "Tosca"nın ölüm temasını, "Mesih"in açılışını filan da duydum. Ama bir gece Innsbruck'ta DC-7'ye binerken –şiddetli soğuk fark yaratmış olabilir– motorların hayatın bütün seslerinin coşkulu bir sentezini ürettiğini bariz şekilde duydum – tekne ve tren düdükleri, demir kapıların ve yatak yaylarının gıcırtısı, davullar, yağmur rüzgârları, gök gürültüsü, adımlar ve şarkı sesleri, hepsi de havadaki bir ipe ya da şeride dokunmuş gibiydi ve hostes Sigara İçilmez (*Nicht Rauchen*) işaretine uymamızı istediğinde sona erdi; bu anonsun artık benim için anlamı, evde değilsem bile en azından gideceğim yere varmış olduğum.

Bütün bunların önemsiz olduğunu düşündüğünü biliyorum tabii. Adım gibi eminim ki daha geleneksel bir anneyi tercih ederdin –sana unlu mamuller yollayan ve doğum gününü hatırlayan birini– ama birbirimizle ilgili bilgimiz, birbirimizi öğrenme çabamız konusunda elverişsiz ölçüde ihtiyatlı ve ürkeğiz gibi geliyor bana. Bir insanın ruhunu görmek için çabalarken –ki en çok arzu ettiğimiz şey budur– çaresizlikten ileri gelen bir dürüstlüğe sahip olduğumuzu iddia ederiz; oysa aslında makul gerçeklikten oluşan suni yapılar kurar ve yaşadığımız koşulları kabul etmeyi inatla reddederiz. Mektubuma son vermeden önce, bir vaka gözlemiyle daha içini bayacağım. Söylemem gereken şeyi çoğu gezgin iyi biliyor olmalı, yine de, deli olduğum düşünülmesin diye, bildiklerimi samimi bir arkadaşla paylaşmaya cesaret edemezdim. Sen zaten benim deli olduğumu düşündüğünden, söylememin bir zararı olmaz sanırım.

Seyahatlerimde şunu fark ettim ki, oteller ve pansiyonlarda yattığım yabancı yatakların hepsinin farklı bir havası var ve

hepsi de rüyalarımı derinden etkiliyor. Yattığımız şiltelere kendimizden bir şeyler –ruhumuzu ve arzularımızı– bıraktığımız basit bir gerçek, elimde bunu kanıtlayacak bol bol delil var. Geçen kış Napoli'de bir gece rüyamda, ütü istemeyen giysiler yıkadığımı gördüm; çok iyi bildiğin gibi, böyle bir şeyi asla yapmam. Rüya gayet netti – anılarımda böyle bir şey olmamasına rağmen duşta asılı olan giysileri görebiliyor, ıslak kumaşın kokusunu alabiliyordum. Uyandığımda etrafımı kendiminkine benzemeyen bir hava sarmış gibiydi – çekingen, ağırbaşlı ve iffetli. Odada kesinlikle bir varlık vardı. Sabah resepsiyoniste, yatağımda en son kimin yattığını sordum. Kayıtlarını gözden geçirip en son Amerikalı bir turistin yattığını söyledi –Miss Harriet Lowell diye biri–, kendisi daha küçük bir odaya geçmiş ama o sırada yemek salonundan çıkarken görmek mümkünmüş. Bunun üzerine, ütü istemeyen beyaz elbisesi rüyalarıma giren; çekingen, iffetli ve ağırbaşlı ruhu bıraktığı odadan hâlâ ayrılamayan Miss Lowell'ı görmek için döndüm. Bunu tesadüfe dayandıracaksın, biliyorum ama bırak da devam edeyim. Bir süre sonra, Cenova'da, kendimi içinde bulduğum yatak öyle nahoş ve zührevi bir hava yayıyor gibiydi ki, rüyalarım oldukça iğrençti. At ve binici gibi üst üste çıkmış iki çıplak erkek gördüm. Sabah resepsiyoniste eski kiracıların kimler olduğunu sordum, o da şöyle dedi: "*Oui, oui, deux tapettes.*"[1] O kadar çok gürültü yapmışlar ki kovulmuşlar. Bundan sonra, yatağımın önceki sahibinin kim olduğuna karar vermeyi, sonra da sabah resepsiyoniste sormayı âdet haline getirdim. Her durumda doğru bildim – yani resepsiyonistin işbirliğine hazır olduğu her durumda. Fahişeleri ilgilendiren durumlarda bazen yardıma yanaşmıyorlardı. Yatağımda bir varlık bulmazsam, yatağın bir hafta ya da on gün boş kaldığı kanısına varırdım. Her zaman doğru bilirdim. O yıl seyahat ederken işadamlarının, turistlerin, evli çiftlerin, hem iffetli ve

1. **(Fr.) Evet, evet, iki ibne. (Ç.N.)**

düzgün insanların hem de orospuların rüyalarını paylaştım. Yaşadığım en olağanüstü deneyim ilkbaharda Münih'te oldu.

Her zaman yaptığım gibi Bristol Oteli'nde kaldım ve rüyamda samur bir manto gördüm. Bildiğin gibi kürklerden nefret ederim ama bu mantoyu en ince ayrıntısına kadar gördüm – yakanın kesimi, bal rengi deri, sarı ipek astar, ipek ceplerden birinde de bir çift opera bileti koçanı. Sabah bana kahve getiren kadın kat görevlisine, odanın önceki sahibinin kürk mantosu olup olmadığını sordum. Kat görevlisi ellerini kenetledi, gözlerini devirdi, evet, evet, dedi, Rus malı bir samur mantoymuş ve onun, kat görevlisinin, şimdiye dek gördüğü en güzel mantoymuş. Kadın mantosuna âşıkmış. Sevgilisi gibiymiş. Peki, mantonun sahibi olan kadın, diye sordum kahvemi karıştırarak ve olağan görünmeye çalışarak, hiç operaya gitti mi? Ah, evet, evet, dedi kat görevlisi, Mozart festivali için geldi ve iki hafta boyunca her akşam samur mantosunu giyerek operaya gitti.

Çok da şaşırmamıştım –hayatın karşı konulmaz bir gizemi olduğunu her zaman bilirdim– ama uyuduğumuz odalarda kendimizden, rüyalarımızdan ve ruhlarımızdan parçalar bıraktığımız gerçeğine ilişkin su götürmez kanıtlarım yok mu sence de? İyi ama bu bilgiyle ne yapabilirdim? Keşfimi bir arkadaşa açsam büyük ihtimalle deli olduğumu düşünürdü, yatağımda bir kız kurusunun ya da fahişenin yattığını ya da hiç kimsenin yatmadığını tahmin etme becerim bir işe yarar mıydı ki zaten? Doğuştan yetenekli miydim yoksa bu gerçekleri bütün gezginler bilir miydi ve doğuştan yeteneklilik sömürülemeyecek bir yetiye verilen yanlış bir isim olmaz mıydı? Nihayet, rüyalarımızın evrenselliğinin her şeyi –giysiler ve tiyatro bileti koçanları– kapsadığı sonucuna vardım; birbirimizi gerçekten de o kadar yakından tanıyorsak, barışçıl bir dünyaya hayal ettiğimizden daha yakın olmamız gerekmez mi?

XII

Büyükannemin Ashburnham'daki evinde büyüdüm ve taşradaki bir gündüz okuluna gittim. On-on bir yaşlarına dek yemeklerimi kilerde yedim, o yaşlarda ise büyük yemek masasına terfi ettim. Genellikle konuklar olurdu. Yetişkinlerin sohbetinin acı verecek kadar sıkıcı geldiği bir dönemdi. Suratsız biriydim sanırım. Her neyse, büyükannem bana fırça çekti. "Madem benim soframda yemek yiyecek kadar büyüdün," dedi, "sohbete katkıda bulunmanı bekliyorum. İnsanlar akşamları toplandıklarında yemek yemek için toplanırlar ama görüş, deneyim ve bilgi alışverişinde bulunmak için de toplanırlar. Her gün bir şey öğreniyoruz, değil mi? Her gün ilginç bir şey görüyoruz. Eminim gün boyunca, bana ve konuklarıma ilginç gelecek bir şey öğreniyor ya da gözlemliyorsundur; ben de yapılan sohbette daha etkin rol almanı istiyorum." Kilere geri götürülmek istedim ama büyükannem beni duymamış gibiydi, ben de o akşam sofraya oturduğumda gergindim. Habire konuşuldu, sonra da büyükannem sıramın geldiğini belirtmek için bana gülümsedi. Hatırlayabildiğim tek şey, okuldan eve gelirken parkta kadife çiçeği çalan bir hanım gördüğümdü. Ayak seslerimi duyunca kadife çiçeklerini mantosunun altına gizledi. Ben geçer geçmez çiçek toplamaya devam etti.

"Parkta bir hanım gördüm," dedim, "kadife çiçeği çalıyordu."

"Bütün gördüğün bu mu?" diye sordu büyükannem.

"Basketbol maçını izledim."

Yetişkinler yeniden sohbete başladılar ama ben çuvalladığımı ve hazırlanmış olmam gerektiğini biliyordum. Antik tarih dersi alıyordum ve her gece ders kitabımdan iki sayfalık özet ezberlemeye başladım. "Karadeniz'den Akdeniz'in batı kıyılarına kadar uzanan Yunan devletleri içinde," dedim, "hiçbiri Atina'nın yanına bile yaklaşamıyordu; bu başarıdan sorumlu adam da Perikles'ti..." Ertesi akşam Sardes'teki Solon'u, ondan sonraki akşam da Atina anayasasını ele aldık. Haftanın sonunda büyükannem kibarca şöyle dedi: "Sanırım sohbeti dinlesen daha iyi olur."

Büyükannem zengindi; ama bu konuya girmeyeceğim. Ablak suratlı tıknaz bir kadındı ama hiçbir zaman para konusunda endişelenmemiş olduğu gerçeği onda, yaşlı bir kadın olarak bile, sıra dışı bir dirilik bırakmıştı. Şans ve para sayesinde temel endişe kaynaklarından birini atlatmış gibiydi. Bazen ona sataşsam da sıkı dosttuk. Ben on iki yaşlarındayken –okula gitmemiştim– Penwright adında bir İngiliz kontunu yemeğe bekliyordu. Unvanlar onu heyecanlandırırdı ve nedense Lord Penwright'ın gelişinden ötürü duyduğu heyecan keyfimi kaçırdı. Yemeğe katılmam bekleniyordu. İstiridye yiyeceğimizi öğrendim ve yürüyerek köye gidip Woolworth's'ten iri bir sahte inci satın aldım. Hizmetçi Olga'ya bunu Lord Penwright'ın tabağındaki istiridyelerden birinin içine koydurdum. Sofrada belki on iki kişi vardı ve hepimiz çene çalıyorduk ki Lord Penwright, "Aman Tanrım!" ya da "Yok artık!" diye bağırıp incisini gösterdi. Woolworth's'teki en büyük inciydi ve mum ışığında paha biçilmez görünüyordu. "Ne hoş bir lütuf," dedi lord hazretleri.

"Hımmm," dedi büyükannem. Genelde ışıl ışıl olan yüzü sıkıntılıydı.

"Yaptırıp karıma vereceğim," dedi lord.

"Ama o benim incim," dedi büyükannem. "Burası benim evim. Bunlar benim istiridyelerim. İnci de benim."

"Bu şekilde düşünmemiştim," dedi lord. İç çekip inciyi büyükanneme verdi.

Büyükannem onu eline alır almaz Woolworth's malı olduğunu anladı ve sofranın ucundaki bana dönerek, "Odana git," dedi. Mutfağa gidip yemek yedim, sonra da odama gittim. Bir daha incinin adını anmadı; ama aramız hiçbir zaman eskisi gibi olmadı. Eylülde başka bir okula gönderildim.

XIII

Büyükannem okuldaki son yılımda öldü, benim de Noel'de gidecek başka yerim yoktu. Hatırladığım kadarıyla bir sürü arkadaşım vardı ama ya Noel daveti almadım ya da hiçbirini kabul etmedim. Okul tatil dolayısıyla kapandığında yatakhanede tek başıma kaldım. Boş binada yapayalnızdım ve gayrimeşruluğumun zalim bir adaletsizlik olduğunu düşünüyordum. Okuldaki diğer herkesin en azından annesi ya da babası varken bende hiçbiri yoktu. Babam en azından Noel tatilinde bana bir bira ısmarlayabilirdi. Ondan tek istediğim buydu. Evli olduğunu ve Boston'da yaşadığını biliyordum, o gece uçakla Boston'a gittim. Banliyö telefon rehberlerinden birinde ismini buldum ve yaşadığı Dedham'a arabayla gittim. Alt tarafı bana bir bira ısmarlamasını isteyecektim. Gerçekten de aklımda sadece bu vardı. Zili çaldım, karısı kapıyı açtığında da son derece çirkin, beyaz saçlı bir kadın gördüğüme şaşırdım. Yüzü solgun ve dişleri uzundu; ama fiziksel çekicilikle uzaktan yakından ilgisi olmadığından başka türde bir çekicilik geliştirmiş gibiydi. Kibar ve zeki görünüyordu. Ağzı kocaman ve dudakları inceydi ama gülümsemesi güzeldi. Paul Hammer olduğumu ve Mr. Taylor'ı görmek istediğimi söyledim. Bence kim olduğumu anladı. Onun şehre indiğini söyledi.

"Çarşamba günü yapılacak bir partiye gitti," dedi, "partiye gittiğinde de genellikle birkaç günden önce dönmez. Ritz'te kalır."

Sesinde çilekeş bir hava yoktu. Belki de adamın evden gitmesinden dolayı mutluydu. Ona teşekkür edip arabayla Ritz'e gittim. Otelde kayıtlıydı ama oda telefonuna cevap vermedi, ben de asansörle onun katına çıktım. Kapı ziline de cevap vermedi ama kapı kilitli değildi, ben de içeri girdim.

Adamakıllı bir parti olmuştu. Oturma odası alışıldık boş şişeler ve kirli bardaklarla doluydu, bunlarsız parti verilmez zaten. Babam yatak odasındaydı. İki tane dağınık yatak vardı, ikisi de epey cinsellik görmüştü. Babam bir tanesinde kütük gibi uyuyordu; sızmıştı, çıplaktı. Boynunda şampanya mantarlarından –on yedi tane– oluşan bir kolye vardı, herhalde küfelik olduktan sonra bir arkadaşı takmıştı. O sıralarda yaşı ellinin üzerindeydi ama ağırlık kaldırmak işe yaramıştı; gözünüz pek iyi görmüyorsa çok daha genç bir adam olduğunu sanabilirdiniz. Zarifti, gerçekten zarifti ama bu vakitsiz zarafet yakışıksız görünüyordu. Alkol tarafından yatağına fırlatılmış haldeyken, eski moda, ikinci sınıf bir İtalyan restoranının duvarında bulabileceğiniz, sinek lekeli ve kötü çizilmiş, soluk bir İkarus ya da Ganymedes figürünü andırıyordu. Kulağına bağırsam bile uyanmazdı bence, zaten uykuya ihtiyacı vardı. O kadar merhametliydim. Hatta daha merhametliydim. O benim babamdı, kalbimin, hayati organlarımın, gözlerimin ve aklımın oluşmasında payı vardı, insan böyle bir yaratıcıya karşı nereye kadar gidebilir ki? Onu öldürebilirdim, onu istismar edebilirdim, onu affedebilirdim ama bir şey yapmam gerekiyordu; ben de tedirgin bir afta karar kıldım ve çekip gittim. Bir sonraki durağım Kitzbühel'di. Madem babam bana bira ısmarlamıyordu, belki de annemden bir fincan çay alabilirdim.

Seyahatten –dünyayı gezmekten– en doğal insani koşulmuş gibi söz ederiz. "Mr. X," diye okuruz, "daha sonra Boston'dan Kitzbühel'e seyahat etti." Gerçeklerden ne kadar uzak! Londra'ya gitmek için Logan Havaalanı'ndan akşam uçağına bindim. Uçak rötar yaptı, ben de havaalanı barında beş tane martini içtim ve Atlantik'i sarhoş bir halde geçtim. Gün doğarken Londra'ya vardık, orada çantamın kaybolduğunu fark ettim. O akşamüstü üçe kadar havaalanında dolandım, çantam bulununca da taksiyle Dorchester Oteli'ne gittim. Biraz uyumaya çalıştım, başaramadım, sonra da sinemaya gittim ve bir birahanede kafayı çektim. Frankfurt am Main'a sabah uçağına bilet almıştım ama o sabah Londra'nın üzerinde kesif bir sis vardı, ben havaalanına vardığımda da bütün uçuşlar ertelenmişti. Yarım saatte bir yapılan anonslarda, sisin dağılmasının beklendiği söyleniyordu. Hediye olarak verilen kahvaltımı ettim. Sonra, hediye olarak verilen öğle yemeğimi yedim. Saat üçte, havaalanının o gün için kapatıldığı bildirildi. Dorchester'a geri döndüm ama oda yoktu, dört otel daha denedikten sonra kendimi Parkman Meydanı'nda bir pansiyonda buldum ve tercihen tarif etmeyeceğim gürültüler yüzünden neredeyse bütün gece uyanık kaldım. Sabah hâlâ sis vardı ama dağılıyor gibiydi, ben de havaalanına geri döndüm. Bir fincan berbat kahve ve bir bardak portakal rengi su içtim. Bunun sindirimim üzerindeki etkisi elektrik çarpması gibi oldu, hızlı adımlarla tuvalete gittim. İçeri gireli on beş dakika kadar olmuştu ki uçuşumun anons edildiğini duydum. Pantolonumu yukarı çektim, havaalanının bir ucundan öbür ucuna koştum ve Frankfurt uçağına ucu ucuna yetiştim. Sindirim sorunlarım geçmemişti, Londra'dan Frankfurt'a tüm yolu tuvalette geçirdim. Üç dilde ışıklı işaretler koltuğuma geri dönmemi buyuruyordu ama nasıl dönebilirdim? Frankfurt'ta hava çok soğuktu; burada Inssbruck uçağına bin-

dim. Innsbruck'tan Kitzbühel'e giden Trans Alpler trenine bindim, gideceğim yere akşamüstü dörtte vardım ama aslında herhangi bir yere varmış gibi değildim. Dünyanın üçte birini dolaşarak bağırsaklarımı ve hayati organlarımı dağıtmış gibiydim.

Annemin adresi Bellevue Pansiyonu'ydu. Ahşap binanın ön cephesi boynuzlarla donatılmıştı, Tirollüler boynuzlanma bağlantısını kurmayı beceremediler mi diye merak ettim, yoksa o biçim bir pansiyon muydu? Annemi görmek istediğimi söylediğimde şaşırmış göründüler. O bir *fräulein*'dı[1]. Bir kadın kat görevlisi üst kata çıkıp annemi aşağı indirdi. Annem beni görünce sevinçten ağladı, ben de onu kollarımın arasına aldım. Saçı kırlaşmaya başlamıştı ama kederli biri değildi. Gözleri parlak mavi rengini korumuştu.

"Noel için mi geldin Paul?" diye sordu. "Noel'i annenle geçirmeye mi geldin? Genelde çoktan Estoril'e gitmiş olurum ama bu yıl kar yağmadı, ben de ilk taneler düşene kadar sallanıyorum."

Bana onunkinin yanında bir oda verdiler ve birlikte üst kata çıktık. İspirto ocağının üzerinde çay yapıp bana bir fincan koydu. Derken kapı savrularak açıldı ve kemikleri sayılan bir kadın içeri dalıp şöyle bağırdı: "Şekerliğimizi aldınız! Dün çay vakti şekerliğimizi ödünç aldınız ve geri getirmeyi ihmal ettiniz."

"Ama ben sizin şekerliğinizi geri getirdim," dedi annem kibarca. "Kitaplığınıza koydum. Orada bulursunuz." Yabancı gittiğinde annem bana dönüp, "Korkunç ülken nasıl?" diye sordu.

"Korkunç değil anne," dedim. "Hem senin de ülken."

"Amerikan pasaportuyla seyahat ettiğim doğru," dedi. "Ama bürokrasiyle uğraşırken insanın vermesi gereken

1. (Alm.) Bayan. Bekâr kadınlar için kullanılan hitap. (Ç.N.)

türden bir taviz bu. Gelgelelim, korkunç bir yer. Babanla birlikte Sosyalist Parti'deyken tekrar tekrar söyledim: Amerikan kapitalizmi çıkarcı ve namussuz insanları göklere çıkarmaya devam ederse, ekonomi yozlaşıp uyuşturucu imalatına dönüşür ve öyle yaşam biçimleri ortaya çıkar ki düşünmeyi –düşünceliliğin ya da duygusal derinliğin herhangi bir türünü– imkânsız hale getirir. Haklı çıktım." Parmağıyla beni dürttü. "Kafede Amerikan dergileri görüyorum, içindeki metinlerin büyük bir kısmı tütün, alkol ve saçma sapan otomobil reklamlarından oluşuyor, bunlar sefaleti, ruhsal fakirliği ve bencilliğin tekdüzeliğini unutmanızı sağlamayı vaat ediyor – kelimenin tam anlamıyla vaat ediyor. Uygarlık tarihinde, kendini kararlı bir şekilde uyuşturmaya meyilli büyük bir ulus hiç görülmemiştir. Geçen yıl California'ya gittim..."

"Memlekete geldiğini bilmiyordum," dedim.

"Geldim işte," dedi. "Seni aramadım."

"Önemli değil," dedim.

"Önemli olmayacağını biliyordum," dedi sertçe. "Uzun lafın kısası, Los Angeles'ta arkadaşları görmeye gittim, onlar da beni otoyolda arabayla gezdirdiler, orada unutkanlık, intihar, belediyenin yozlaşması ve doğal kaynakların har vurulup harman savrulmasının bir başka örneğini gördüm. Bir daha gitmem; çünkü gidersem ne yapardım biliyor musun?"

"Hayır anne."

"Bullet Park gibi bir yere yerleşirdim. Bir ev alırdım. Hiç göze batmazdım. Briç oynardım. Hayır işleriyle uğraşırdım. Amacımı gizlemek için milleti oyalardım."

"Ne olurdu amacın?"

"Örnek olarak genç bir adamı seçerdim, tercihen reklam müdürü, evli ve iki-üç çocuklu, hakiki bir duygu ya da değer olmadan yaşanan hayata iyi bir örnek."

"Ne yapardın ona?"

"İsa'nın Kilisesi'nin kapısında çarmıha gererdim," dedi tutkuyla. "Dünyayı uyandırsa uyandırsa çarmıha gerilme uyandırır."

"Nasıl çarmıha gererdin onu?" diye sordum.

"Ah, ayrıntıları hesaplamadım," dedi. Birden nazik, kır saçlı bir yaşlı hanım oldu yine. "Herhalde bir kokteyl partisinde uyuşturucu verirdim ya da zehirlerdim. Acı çekmesini istemezdim."

Bavulumu boşaltmak için odama gittim. Alçı duvar inceydi, duvarın öbür tarafından annemin konuşmasını duyabiliyordum. İlk başta, ben gittikten sonra birisinin ona katıldığını sandım; ama sonra sesinin seviyesinden kendi kendine konuştuğunu anladım. Onu açık seçik duyabiliyordum. "Babam sıradan bir taşocağı işçisiydi, çoğunlukla işsizdi. Bir yerde okumuştum, bir kişinin kariyerinin gidişatı başlangıcından itibaren planlanabilirmiş; böyle mütevazı başlangıçlara bakınca, onları kabul edersem kendimi bir lokantada garson ya da olsa olsa küçük bir kasabada kütüphaneci olarak bulacağımı düşündüm. Kariyer anlamında daha fazla serbestliğim olsun diye boyuna köklerimle oynamaya çalıştım. Küçük bir kasabada büyüdüğümden, kısıtlanmaktan çok korkuyordum..."

Koridordan geçip kapısını açtım. Ayakkabılarını çıkarmış, tamamen giyinik halde yatağında yatıyor, tavana ya da havaya konuşuyordu.

"Ne yapıyorsun anne?"

"Ah, kendimi analiz ediyorum," dedi neşeyle. "Psikanalizden yararlanabileceğimi düşündüm. Köyde bir doktora gittim. Saatine yüz şilin istedi. Bunu vermeye gücüm yetmezdi, böyle söyleyince de arabamdan kurtulmamı ve öğünlerimi azaltmamı önerdi. Düşünsene. Bunun üzerine kendi kendimi analiz etmeye karar verdim. Şimdi, haftada üç kez yatağıma uzanıp bir saat kendi kendime konuşuyorum. Çok açıksözlüyüm. Nahoş şey-

leri söylemezlik etmiyorum. Terapi son derece etkili görünüyor ve tabii bana bir sente bile mal olmuyor. Hâlâ kırk beş dakikam var, sakıncası yoksa beni yalnız bırakır mısın..." Dışarı çıkıp kapıyı kapadım ama koridorda dururken şunu söylediğini duydum: "Sırtüstü uyuduğumda rüyalarım çok düz, kendi halinde ve usturuplu. Sırtüstü yatarken çoğu kez rüyamda bir Palladio villası görüyorum. Yani Palladio'nun çizgilerinde yapılmış bir İngiliz evi. Fetüs pozisyonunda uyuduğumda rüyalarım tantanalı, ahlaksız, bazen de erotik. Yüzüstü uyuduğumda..."

Odama geri dönüp bavulumu topladım, Mercedes Hotel'in üst üç katını tutan erkek karyatidin ve çılgın bir yaşlı kadının tek oğluydum. Birden yerimde duramaz hale geldiğimi söyleyen bir not bıraktım ona. Bir görünüp bir kaybolmak pis bir numara gibi gelmedi bana. Kendi acayipliklerine o kadar dalmıştı ki, gidişimin pek farkına varmayacağını düşündüm. Taksiyle istasyona gittim ve seyahatlerime yeniden başladım. O akşam yemek zamanı Londra'ya dönmüştüm. Aralık ayının 23'üydü. Yemekten sonra yürüyüşe çıktım. Kar yağıyordu. Bir tiyatro ya da sinemanın önünden geçtim, ismini hatırlayamadığım bir gezici vaiz toplantı düzenliyordu. Meraktan içeri girdim. Salon yarı yarıya doluydu.

Gezici vaiz sade bir şekilde gri giyinmiş –çirkin değil– sade bir adamdı; ama uyum barındırmayan şu şaşırtıcı yüzlerden birine sahipti. Burnu patlıcan gibi ve kırmızıydı. Dudakları narin ve inceydi. Saçıyla kulakları, sonradan akla gelip eklenmiş gibiydi. Binanın ışıkları yanıyordu, ben de etraftaki cemaate baktım. Bir sürü pansiyon tipi vardı –ibadetleri aptallık ve can sıkıntısından kaynaklanan yalnız yaşlı erkekler ve yalnız yaşlı kadınlar– ama aydınlık yüzler de vardı, geniş yüzler, iç huzuru için şerefli bir mücadele veren erkeklerin ve kadınların yüzleri. Dua ederken başlarını şevkle eğmeleri ve

paylaşılan insanlık hissi beni derinden etkiledi. Dar görüşlülük, kuşku, yalnızlık, korku ve endişenin amansız yükleri kalkmış gibi geldi. Hayat doğaldı, biz de, hep birlikte, doğal erkekler ve kadınlardık. Yanımdaki adam dua etmeye dalmış gibiydi. Vaazın sonunda tiyatronun ön tarafına gelmemiz, günahlarımızı itiraf edip affedilmemiz istendi. Bunun üzerine cemaat, küçük gruplar halinde, tiyatronun ön tarafına gidip kutsandı.

Kutsamadan sonra dönüp giderlerken çoğunun yüzü ışıl ışıldı; coşkun hallerinin ne kadar süreceğini sormamın ne anlamı olurdu ki? Çoğu boş odalara, yatalak bakımına, iflas etmiş evliliklere, hakarete, alaya ve çaresizliğe geri dönmek zorunda; ama bir şeyler vaat edilmişti. Ben de son gruplardan biriyle ortadaki koridordan geçtim. Ah peder, günah işledim. Piknikte payıma düşen sandviçlerden fazlasını yedim. Cinsel ahlaksızlığın bilinen her biçimini uyguladım. Yeni bisikletimi yağmurda bıraktım. Annemle babamı sevmiyorum. Aynada kendime hayran hayran baktım. Beni arındır ve affet, merhametli peder.

O sırada, başım eğik halde dururken, tamamen arındığımı ve affedildiğimi hissettim. Hayat basitti, doğaldı, bir ayrıcalıktı. Henüz bana açıklanmamış olsa da, hayatımın bir amacı vardı. Güle oynaya otele geri döndüm.

XIV

Yale'daki ikinci yılımda, ismimi Paul Hammer'dan Robert Levy'ye çevirmek için New Haven Mahkemesi'ne dilekçe verdim. Nedeninden pek emin değilim. Hammer bir isim bile değildi tabii. Levy'nin benim için temiz, basit bir tınısı vardı ve aslında hiçbir topluma ait olmadığımdan, sanırım Yahudi toplumuna sızmayı umdum. Avukatım, evlilik dışı doğduğum ve ismimi pencerenin önünden geçen mütevazı, ilkel bir aletten aldığım gerçeğini tane tane anlattı. İsmi Weinstock[1] olan yargıç dilekçemi reddetti. New Haven gazetesi, ismimin kökeni dahil, tüm hikâyeyi yazdı; sonuç olarak da elit tabakanın kaydedildiği rehberden çıkarıldım ve en az bir düzine arkadaşımı kaybettim. Piçliğin organize topluma tehdit oluşturmayı sürdürdüğünü görmek beni her zaman şaşırtmıştır.

Lise ve üniversiteyi geçeceğim. Yirmi dört yaşında Cleveland'da yaşarken, büyükannemin bana bıraktığı paranın elli bin dolarını, üniversiteden tanıdığım bir adamın işlettiği bir yayınevine yatırdım. İkimiz de deneyimsizdik, işler iyi gitmedi. Bir yılın sonunda firmamızı daha büyük bir yayınevine ipotekledik, o da altı ay sonra ipoteği kaldırıp yatırımımı iç etti. Arada bağlantı oldu-

1. (Alm.) Asma kütüğü. (Ç.N.)

ğunu sanmıyorum –hâlâ yeterli bir gelirim vardı– ama aşağı yukarı o dönemde melankoliye –efkâra– kapıldım; bazen elle tutulur tarafları olan bir umutsuzluk biçimine. Galiba bir-iki kez bazı fiziksel özelliklerini görür gibi oldum. Tüyle kaplıydı –klasik *bête noire*'dı[1]– ama genel olarak hareketli bir hava sütunundan daha görünür değildi. Sonra New York'a taşınıp Eugenio Montale'nin şiirlerini çevirmeye karar verdim. Mobilyalı bir apartman dairesi tuttum; ama şehirde neredeyse kimseyi tanımıyordum, bu da beni çoğu zaman tek başıma, çoğu zaman da efkârımla baş başa bırakıyordu.

Trenlerde ve uçaklarda başıma geliyordu. Kendimi sağlıklı hissederek ve planlarla dolu halde uyanırdım, tıraş olurken ya da ilk kahvemi içerken efkâr beni ezip geçerdi. Trafik gürültüsüyle uyandığım şafak vakti onun en güçlü olduğu, benimse en kolay incindiğim zamandı. En iyi savunmam, tek savunmam, başımı yastıkla örtüp benim için yitirdiğim mükemmellik ve güzelliği temsil eden imgeleri aklıma getirmekti. Bunlardan ilki bir dağdı – belli ki Kilimanjaro'ydu. Zirvesi kusursuz, karla kaplı bir koniydi, gelip geçici bir parıltıyla aydınlanmıştı. Dağı binlerce kez gördüm –görmek için yalvardım– ve ona daha aşina olunca, eteğindeki ilkel bir köyün ateşini gördüm. Görüntü, sanırım, bronz ya da demir çağından kalmaydı. Bundan sonra en sık gördüğüm şey, tahkim edilmiş bir Ortaçağ kasabasıydı. Mont-St-Michel ya da Orvieto veya Tibet'teki büyük lama manastırı olabilirdi; ama duvarla çevrili kasaba imgesi, karla kaplı dağ gibi, güzellik, coşku ve sevgiyi temsil ediyor gibiydi. Daha nadiren ve daha bulanık olarak, kıyıları çimenle kaplı bir nehir de görüyordum. Bunların Elysian Tarlaları olduğunu tahmin ettim, gerçi onlara ulaşmakta zorlandım ve

1. (Fr.) Kara koyun. (Ç.N.)

bir noktada, demiryolu hattı ya da çevreyolu oranın güzelliğini bozmuş gibi geldi.

Efkârı dağıtmak için kafayı çekmeye başlamıştım; bir sabah –New York'a geleli bir ay kadar olmuştu– tıraş olurken cin yuvarladım. Sonra yatağa döndüm ve başımı yastıkla örtüp dağı, tahkim edilmiş kasabayı ya da yeşil tarlaları hatırlamaya çalıştım ama onun yerine açık mavi çizgili gömlek giymiş solgun bir kadın gördüm. Onu gördüğüm bir-iki saniye boyunca ona içtenlikle, açıkça acır gibi oldum ama sonra ortadan kayboldu.

O gün on bire ya da daha geç saate kadar yataktan çıkmadım, daha sonra köşedeki markete gidip kahvaltı sipariş ettim. Mekân öğle tatili kalabalığıyla dolmaya başlamıştı, gürültü ve kokular midemi bulandırdı. Kahve ve portakal suyu içip daireme geri döndüm ve bir içki daha aldım. Sek cin içiyordum. Kendimi daha iyi hissetmemi sağladı, üçüncü kadehi içtim ve bir şeyler yiyemez miyim acaba diye bir daha dışarı çıktım. Bu kez, alkol hassasiyetimin rencide edilmeyeceği bir Fransız restoranına gittim. Martini, ezme ile bir tabak çırpılmış yumurta sipariş ettim ve hepsini yutmayı becerdim. Sonra daireme geri döndüm, soyunup yeniden yatağa girdim ve örtüyü yüzüme kadar çektim. Gün ışığından nefret ediyordum, efkârımın özü gibiydi; karanlık sayesinde yılgınlıklarım azalacaktı sanki, gece unutkanlığın bir kılıfıydı sanki. Ne uyur ne uyanık halde yatakta kaldım. Yeniden giyinip sokağa çıktığımda hava kararmaya başlıyordu. Tekrar Fransız restoranına gittim, salyangoz ve sığır fileto yedim, sonra da sinemaya gittim. Bir casus filmiydi ve o kadar eski moda görünüyordu ki, zaten zayıf olan zaman ve gerçeklik duygumu sarstı. Filmin yarısında çıkıp yeniden yatağa döndüm. On suları olmalıydı. İki tane uyku hapı aldım ve ertesi gün öğleden sonra ikiye kadar yataktan çıkmadım, daha sonra giyinip restorana gittim ve bir tabak çırpılmış

yumurta daha yedim. Sonra yatağa döndüm ve ertesi sabah ona kadar çıkmadım. O sırada istediğim uzun mu uzun bir uykuydu ve bunu başarmak için yeterince hapım vardı. Hapları tuvalete atıp sifonu çektim ve az sayıdaki arkadaşımdan birini arayıp doktorunun ismini sordum. Sonra doktoru arayıp ondan bir psikiyatrist ismi istedim. Doheny adında bir adamı tavsiye etti.

Doheny beni o akşamüstü kabul etti. Bekleme odasında büyük bir dergi koleksiyonu vardı ama kül tablaları temizdi, yastıklar kırışık değildi; belki de uzun zamandır ilk müşterisi olduğum hissine kapıldım. Acaba işsiz bir psikiyatrist miydi, başarısız bir psikiyatrist miydi, popüler olmayan bir psikiyatrist miydi; aylak bir avukat, berber ya da antikacı gibi boş bir ofiste vakit mi öldürüyordu? Biraz sonra boy gösterdi ve beni antikalarla döşeli bir görüşme odasına götürdü. Bir psikiyatristin eğitiminin bir kısmının görüşme odasını döşemek olup olmadığını merak ettim. Kendileri mi yapıyorlardı? Kanları mı yapıyordu? Bir profesyonel tarafından mı yapılıyordu? Doheny'nin uzun bir yüzü ve iri, kahverengi gözleri vardı. Hasta koltuğuna oturduğumda, aynen bir dişçinin matkabın üzerindeki ışığı çevirmesi gibi kahverengi gözünün tatlı bakışını bana çevirdi ve sonraki elli dakika boyunca beni süzmesinin tadını çıkardım; dürüst ve mert olduğumu kanıtlamak için bakışlarına ciddiyetle karşılık verdim. Sarhoşluğun yarattığı göz yanılgısından mıdır nedir, iki yüzü var gibiydi, birinin öbürünü yuttuğunu seyretmeyi çok ilginç buldum. Dakikasına bir dolar aldı.

Dördüncü-beşinci görüşmemizden sonra, eve gittiğimde mastürbasyon yapmamı ve tepkilerimi ona bildirmemi istedi. İstediğini yaptım ve kendimden utandığımı bildirdim. Bu habere çok sevindi; bunun, efkârımın kaynağının cinsel suçluluk olduğunu kanıtladığını söyledi. Bastırılmış travesti bir homoseksüeldim. Babamın Fled-

spar'a poz vermesinden söz etmiştim; otelleri, adalet saraylarını ve opera binalarını destekleyen bu çıplak erkek imgesinin gözümü korkuttuğunu ve beni doğal olmayan bir yaşam biçimine zorladığını anlattı. Ona cehenneme kadar yolu olduğunu, terapiye devam etmeyeceğimi söyledim. Bir şarlatan olduğunu, onu Amerikan Psikiyatri Derneği'ne ihbar edeceğimi söyledim. Eğer şarlatan değilse, neden diğer doktorlar gibi duvarında diplomalar asılı değildi? Buna çok kızdı, masasının çekmecesini hışımla açtı ve bir yığın diploma çıkardı. Yale, Columbia ve Nöroloji Hastanesi'nden diplomaları vardı. Derken bütün bu belgelerin Howard Shitz diye bir adam adına düzenlendiğini fark ettim ve onları bir sahaftan toplayıp toplamadığını sordum. Her dangalağın anlayacağı nedenlerden dolayı, mesleğe adım atarken ismini değiştirdiğini söyledi. Çıktım.

Doheny'den sonra kendimi daha iyi hissetmiyordum –daha kötüydüm– ve babamın kireçtaşına oyulmuş başıyla omuzlarının her yerde karşıma çıkmasının köstekleyici olup olmadığını ciddi ciddi merak etmeye başladım; iyi ama öyleyse de ne yapabilirdim ki? Malsburg'daki opera binası ve Prinz-Regenten yıkılmıştı; ama onu yukarı Broadway'deki yerinden kıpırdatamazdım, Frankfurt'taki Mercedes'i de hâlâ tutuyordu. İçmeye devam ettim –günde bir litreden daha fazla–, ellerim çok kötü titremeye başlamıştı. Bir bara girdiğimde, kadehi ağzıma götürmeye çalışmadan önce barmenin sırtını dönmesini beklerdim. Bazen barın her yerine cin dökerdim. Diğer müşterileri eğlendirirdi bu. Bir hafta sonu bazı ayyaş arkadaşlarla Pennsylvania'ya gittim, dönüşte bindiğim tren pazar gecesi on bir sularında beni Penn İstasyonu'na getirdi. İstasyon o sırada yıkılıp yeniden yapılıyordu ve öyle karmaşık bir harabe halindeydi ki, bana kendi kafa karışıklıklarımın ürkütücü bir yansıması gibi geldi; ben de

sokağa adım atıp bir bar aradım. İstasyonun etrafındaki barlar elleri titreyen bir adam için fazla parlak ışıklıydı, ben de doğuya doğru yürümeye başladım; kusurumun pek de göze çarpmayacağı karanlık bir bar aradım. Bir yan sokaktan geçerken ışıklı iki pencere ve sarı duvarlı bir oda gördüm. Pencereler perdesizdi. Tek görebildiğim sarı duvarlardı. Gözümü dikip duvarlara bakmak için valizimi yere koydum. Orada her kim yaşıyorsa, faydalı ve şerefli bir hayat yaşadığından emindim. Benim gibi bekâr bir erkekti; ama ılımlı mizacı, kıvrak zekâsı, etkin yapısı olan bir erkek. O iki pencere içimi utançla doldurdu. Hayatımın düzgün olmakla kalmayıp örnek de oluşturmasını istiyordum. Faydalı, ılımlı ve huzurlu olmak istiyordum. Alışkanlıklarımı değiştiremiyorsam en azından çevremi değiştirebilirdim; böyle sarı duvarlı bir oda bulursam efkârımı ve sarhoşluğumu gidereceğimi düşündüm.

Ertesi akşamüstü bir çanta hazırlayıp taksiyle şehrin öbür ucundaki Hotel Milton'a gittim; şerefli hayatıma başlayabileceğim o odayı arıyordum. Bana ikinci katta, hava boşluğuna bakan bir oda verdiler. Oda hazırlanmamıştı. Yazı masasında boş bir viski şişesiyle iki kadeh vardı, iki yataktan sadece bir tanesi kullanılmıştı. Şikâyet için resepsiyonu aradım, ellerindeki diğer tek boş odanın onuncu katta bir süit olduğunu söylediler. Bunun üzerine oraya geçtim. Bir salon, iki yataklı bir oda ve çiçek resimlerinden oluşan büyük bir koleksiyonla karşılaştım. Cin, vermut ve bir kova buz sipariş edip kafayı çektim. Niyetim bu değildi; sabah Hotel Madison'a geçtim.

Madison'daki odam, Doheny'nin görüşme odasında olan türden antikalarla döşenmişti. Onun üç çocuğunun renkli fotoğrafları eksikti sadece. Masa ya da masanın bir kısmı, bir zamanlar klavsenmiş. Sehpa, aletle işlenmiş, yaldızlanmış ve sigaralarla yakılmış deriyle kaplıydı. Bütün duvarlarda aynalar vardı, öyle ki kendi görüntümden

kaçamıyordum. Kendimi sigara içerken, içki içerken, giyinirken, soyunurken görüyordum ve sabah uyandığımda ilk gördüğüm şey kendim oluyordu. Ertesi gün oradan ayrılıp Waldorf'a gittim, yüksek tavanlı, güzel bir oda verdiler bana. Geniş bir manzarası vardı. St. Bartholomew's Kilisesi'nin kubbesini, Seagram Binası'nı ve iki kola ayrılan şu sarı binalardan birini görebiliyordum; ön cephesi teraslı ve pencereli, arka tarafı ise sarı tuğlalı ve düzdü; yağmur oluğundan başka yaşam belirtisi yoktu. Bıçakla dilimlenmiş gibiydi. New York'un neredeyse her yerinde on beşinci kattan yukarıda manzaranıza birkaç karyatit, su perisi, bildik su depoları ve Floransa usulü kemerler girer; bunlara hayran hayran bakarken, efkârdan sokağa atlayarak kaçmanın ne kadar kolay olacağı geldi aklıma ve Waldorf'tan çıkış yapıp uçakla Chicago'ya gittim.

Chicago'da, Palmer House'ta bir oda tuttum. On altıncı kattaydı. Mobilyalar ayırt edilebilir bir dönemden kalmaydı sanki ama inceledikçe kendi halinde bir doğaçlama gibi geldi ve sonra, Waldorf'taki odamda gördüğüm mobilyaların aynısı olduğunu fark ettim. Jaluzileri bir çırpıda açtım. Pencerem çitle çevrili bir yere bakıyordu; yukarıda, aşağıda ve yanda tıpkı benimkine benzeyen yüzlerce pencere görebiliyordum. Odamın benzersizliğinin olmaması kendi benzersizliğimi ciddi anlamda tehdit ediyor gibiydi. Yoğun bir duygusal vertigoya kapıldım. Düşmekten değil, ortadan kaybolmaktan korktum. Odamda onu diğer yüzlercesinden ayırt edecek bir şey yoksa, bende de beni diğer erkeklerden ayıracak bir şey olmayabilirdi; jaluzileri pat diye kapatıp odadan çıktım. Asansör beklerken bir adam, asılan bir ibnenin o yavan, umutlu bakışını attı bana, ben de otel pencerelerinin aynılığının onu doğal olmayan cinsel uygulamalarla kimliğini doğrulamaya itmiş olabileceğini düşündüm. Bakışlarımı namuslu bir şekilde yere eğdim. Alt katta üç martini içtim ve sinemaya gittim.

Chicago'da iki gün kalıp Zephyr treniyle San Francisco'ya geçtim. Tren kompartımanının yeni hayatıma başlayabileceğim ortam olabileceğini düşünmüştüm ama öyle olmadı. San Francisco'da iki gece Palace'ta, iki gece de St. Francis'te kaldım; sonra uçakla sahilden aşağı inip Los Angeles Biltmore'a giriş yaptım. Burası en son isteyeceğim yerdi, ben de oradan Château Marmont'a geçtim. Oradan da Beverly Hills'e geçtim ve bir gün sonra uçakla kuzey rotasından Londra'ya gittim. Connaught'ta oda bulmaya çalıştım ama otel doluydu, ben de onun yerine Dorchester'a gittim; orada iki gün dayanabildim. Sonra uçakla Roma'ya gidip Eden'a giriş yaptım. Efkârım benimle birlikte dünyayı dolaşmıştı ve hâlâ küp gibi içiyordum. Bir sabah Eden'da yüzümde yastıkla yatakta yatarken Kilimanjaro'yu ve kadim köyünü, Elysian Tarlaları'nı ve tahkim edilmiş kasabayı hatırladım. Derken, kasabanın Orvieto olabileceğini düşündüğüm aklıma geldi. Kapı görevlisinden bir Fiat kiralayıp kuzeye doğru yola çıktım.

Öğle yemeğinden sonra Umbria'ya vardım, duvarla çevrili bir kasabada durup makarna yedim ve şarap içtim. Burası buğday diyarıydı, İtalya'nın çoğundan daha sık ormanlıktı ve çok yeşildi. Çoğu gezgin gibi ben de aptal aptal benzerlikleri gözlemleyip duruyor, gördüklerimin ışığında New Hampshire'da ya da Heidelberg'in dış mahallelerinde olabileceğimi kendime söyleyip duruyordum. Niçin? Dolambaçlı yoldan Orvieto'yu çevreleyen geniş vadiye indiğimde saat yediye geliyordu.

Kuleler hakkında yanılmıştım ama diğer her şey doğru görünüyordu. Şehir yüksekteydi, binaları taş tepenin bir varyasyonu gibiydi ve şehir efkârı savuştururken gördüğüm yere benziyordu. Hayalime karşılık geliyor gibiydi. Heyecanlanmıştım. Hayatım, akıl sağlığım söz konusuydu. Papalık katedrali, buyurgan pozisyonunda, amaçlandığı gibi huşu, hayranlık ve korku gibi bir şey uyandı-

nıyordu; sanki hafızamın bir kısmı bir kâfirinkiydi de piskoposlar tarafından sorgulanmaya gidiyordum. Aşağı kasabadan arabayla geçip tepenin üstündeki şehre çıktım ve Hotel Nazionale'ye giriş yaptım, muazzam bir gardırobu ve kristal avizesi olan büyük, lüks bir Avrupa odası verdiler bana. Aradığım oda bu değildi. Sokaklarda dolaştım ve hava kararmadan hemen önce, katedralden uzak olmayan bir binada ışıklı pencereleri ve sarı duvarları gördüm.

Kaldırımdan onlara bakarken, yeni bir hayatın eşiğinde duruyor gibiydim. Bu bir sığınak değil, her şeyi içine çeken burgaçtı ama efkârın giremeyeceği bir yerdi. Binanın kapısı açıktı, bir merdiveni çıktım. İki sarı oda ikinci kattaydı. Tahmin ettiğim gibi, dayalı döşeli değillerdi ve yeni boyanmışlardı. Her şey benim oturmam için hazırdı. Kitaplarım için raf takan bir adam vardı. Adamla konuşup odaların kime ait olduğunu sordum. Kendisinin olduğunu söyledi. Satılık ya da kiralık olup olmadığını sordum, gülümseyip hayır dedi. Bunun üzerine onları istediğimi ve ne isterse ödeyeceğimi söyledim ama gülümseyip hayır demeye devam etti. Derken koridorda bazı adamların sesini duydum, ağır bir şey taşıyorlardı. Gergin seslerini, nefes alışlarını ve taşıdıkları cismin, her ne ise, duvara çarptığını duyabiliyordum. Büyük bir yataktı, sarı odalardan ikincisine taşıdılar. Ev sahibi bana bunun evlilik yatağı olduğunu açıkladı. Ertesi gün katedralin şapelinde evlenecekmiş ve evli hayatına burada başlayacakmış. Odaların, en azından manevi olarak, benim mülküm olduğundan hâlâ o kadar emindim ki, aşağı kasabadaki yeni apartmanlardan birinde oturmayı tercih edip etmeyeceğini sordum. Kiradaki farkı ben öderdim, nikâh için ona büyük bir hediye vermeye de hazırdım. Etki altında kalmadı tabii. Her damat gibi, gelinini sarı odalara getireceği ânı yüzlerce kez hayal etmişti, öyle ki hiçbir para miktarı bu anıyı zihnindeki ye-

rinden oynatamazdı. Yine de ona iyi dileklerimi sunup merdiveni indim. Sarı odalarımı bulmuş ve kaybetmiştim. Sabah Orvieto'dan ayrılıp Roma'ya, ertesi gün de Roma'dan ayrılıp New York'a gittim.

Dairemde bir gece geçirdim, bu sırada bir litre viski içtim. Ertesi akşamüstü bir sınıf arkadaşımla –Charlie Masterson– karşısını ziyaret etmek için arabayla Pennsylvania'ya gittim. İkisi de ayyaştı, akşam yemeğinden önce cini tükettik. Arabayla küçük Blenville köyüne gidip içki dükkânından yenisini tedarik ettim ve dönmek üzere yola çıktım. Yanlış bir dönüş yaptım ve kendimi çıkmaz sokak gibi görünen dar bir kırmızı toprak yolda buldum. Derken solumda, yoldan içerlek bir yerde ve onun biraz yukarısında, sarı duvarları üçüncü kez gördüm.

Kontağı kapatıp farları söndürdüm ve arabadan indim. Yol ile ev arasında bir dere vardı, bunu tahta bir köprüden geçtim. Bir çayır ya da tarla –çimlerin biçilmesi gerekiyordu– eğimli olarak bir terasa çıkıyordu. Ev taştandı –dikdörtgen–, eski bir Pennsylvania çiftlik eviydi, sarı oda da ışıklı olan tek odaydı. Duvarlar Orvieto'da gördüğüm rengin aynısıydı. Bir hırsız kadar dikkatimi vererek terasa çıktım. Bir kadın sarı odada oturmuş, kitap okuyordu. Siyah bir elbise ve yüksek topuklu ayakkabılar giymişti, yanındaki masanın üstünde bir kadeh viski vardı. Yüzü solgun ve güzeldi. Sanırım yirmilerindeydi. Siyah elbise ve yüksek topuklu ayakkabılar taşrada uygunsuz görünüyordu, az önce kasabadan mı geldiğini, yoksa gitmek üzere mi olduğunu merak ettim, gerçi viski kadehinin büyüklüğü bunun ihtimal dışı görünmesine yol açıyordu. Ama benim istediğim kadın değil, odaydı –limon sarısı duvarları basitçe ışıklandırılmış kare bir oda–, ona bir sahip olabilsem yeniden kendim olabileceğimi hissettim, çalışkan ve düzgün. Varlığımı sezmiş gibi birden başını kaldırıp baktı, ben de pencereden uzaklaştım. Çok mutluydum.

Arabaya geri dönerken, garaj yolunun sonundaki posta kutusunda Emmison isminin yazdığını gördüm. Soluğu Masterson'ların yanında aldım ve Mrs. Masterson'a, Emmison isminde birini tanıyıp tanımadığını sordum. "Tabii tanıyorum," dedi. "Dora Emmison. Galiba Reno'da."

"Evinde ışık yanıyordu," dedim.

"Onun evinde ne işin vardı?"

"Kayboldum."

"Reno'daydı. Herhalde yeni dönmüş. Onu tanır mısın?" diye sordu.

"Hayır," dedim, "ama tanımak isterdim."

"Eğer dönmüşse, yarın bir şeyler içmeye çağırırım."

Kadın ertesi akşamüstü geldi, üzerinde siyah elbise ve aynı topuklu ayakkabılar vardı. Biraz çekingendi ama onu büyüleyici buldum; fiziksel ve entelektüel cazibesinden değil, sarı odalara sahip olduğu için. Akşam yemeğine kaldı, ben de evini sordum. Biraz sonra, satmak isteyip istemeyeceğini sordum. Zerre kadar ilgilenmiyormuş. Bunun üzerine evi görüp göremeyeceğimi sordum, o da kayıtsızca kabul etti. Erken kalkacakmış, evi görmek istiyorsam onunla gelebilirmişim, ben de öyle yaptım.

Sarı odaya adım atar atmaz, Pennsylvania İstasyonu yakınlarındaki asansörsüz bir binada duvarları ilk gördüğümde gıpta ettiğim o huzuru hissettim. Bazen bir koşum takımı odasına, bir marangozun dükkânına ya da bir taşra postanesine adım atarsınız ve kendinizi beklenmedik şekilde dünyayla barışık hissedersiniz. Genellikle günün geç saatlerinde olur bu. Mekânın hoş bir kokusu vardır (fırınları da dahil etmeliyim). Seyis, marangoz, posta müdürü ya da fırıncının yüzü öyle aydınlık, öyle tasasızdır ki, burada kötü hiçbir şey olmadığını, olmayacağını hissedersiniz; benim deneyimlerime göre, herhangi bir kilise tarafından hiçbir zaman ulaşılamamış bir uygunluk ve kutsallık hissi.

Bana bir içki verdi, ben de evi satıp satmayacağını yeniden sordum. "Evimi neden satayım ki?" diye sordu. "Evimi seviyorum. Sahip olduğum tek ev. Mahallede bir ev istiyorsanız Barkham'ların evi satılık ve gerçekten de bundan çok daha cazip."

"Benim istediğim ev bu."

"Bu eve neden bu kadar deli olduğunuzu anlamıyorum. Benim seçeneğim olsa Barkham'ların evini tercih ederdim."

"Barkham'ların evini satın alıp bununla takas ederim."

"Taşınmak istemiyorum," dedi kadın. Saatine baktı.

"Burada yatabilir miyim?" diye sordum.

"Nerede?"

"Burada, bu odada."

"İyi ama niçin burada yatmak istiyorsunuz ki? Kanepe taş gibi sert."

"İstiyorum işte."

"Madem istiyorsunuz, yatabilirsiniz sanırım. Yaramazlık yok."

"Yaramazlık yok."

"Yatak takımı getireyim."

Üst kata çıkıp çarşaf ve battaniyeyle aşağı indi; yatağımı yaptı. "Ben de gidip yatacağım," dedi, merdivene doğru yürüyerek. "Her şeyin yerini bulursunuz herhalde. Bir içki daha isterseniz kovada buz var. Sanırım kocam ecza dolabında bir tıraş bıçağı bıraktı. İyi geceler." Gülümsemesi nazikti, o kadar. Merdiveni çıktı.

İçki hazırlamadım. Nasıl derler, ihtiyacım yoktu. Sarı duvarların dinginliğinin beni yenilediğini hissederek pencerenin önündeki koltukta oturdum. Dışarıdan dereyi, bir gece kuşunu, kıpırdayan yaprakları duyabiliyordum, gece dünyasının bütün sesleri tatlı geliyordu, geceyi kelimenin tam anlamıyla insanın bir kadını sevmesi

gibi seviyormuşum gibi; yıldızları, ağaçları, çimlerin arasındaki ayrıkotlarını, insanın bir kadının göğüsleri ile onun kül tablasına bıraktığı elma çöpünü aynı şevkle sevebilmesi gibi seviyordum. Hepsini ve yaşayan herkesi seviyordum. Hayatım yeniden başlamıştı ve bu başlangıçtan hareketle herhangi bir doğal rotadan ne kadar çıktığımı görebiliyordum. Burada gerçeklik duygusu vardı – ait olduğum hoş, kutlu, işe yarar bir yapı. Terasa çıktım. Hava bulutluydu ama birkaç yıldız hâlâ görülebiliyordu. Rüzgâr yön değiştiriyor ve yağmur kokusu taşıyordu. Köprüye indim ve soyunup gölcüğe daldım. Su insanı kaldırıyordu, bataklıktan çıktığı için hafif tuzluydu; ama bir havuzun dezenfekte camgöbeği renginin tersine, güçlü ve apaçık erotik bir vurgusu vardı. Gömleğimin eteğine kurulandım ve çıplak halde eve döndüm; yeryüzü benim rahatlığım için döşenmiş gibi hissediyordum. Dişlerimi fırçaladım, ışığı söndürdüm; yatağıma girdiğim sırada yağmur başladı.

Bir yıldan fazladır yağmurun sesi sadece şemsiyeler, yağmurluklar, lastik çizmeler, üstü açık otomobillerin ıslak koltukları anlamına gelmişti ama şimdi mutluluğumun büyümesi, bir ikramiye gibi geliyordu. Esneklik ve masumiyet duygumu artırıyor gibiydi ve onu, müziği takip ettiğimiz dikkat ve merakla dinlemek için uykuyu savuşturdum. Uyuduğumda rüyamda sırasıyla dağı, duvarla çevrili kasabayı ve nehrin kıyılarını gördüm, gün ağarırken uyandığımda ise efkârdan eser yoktu. Yeniden gölcüğe daldım ve giyindim. Mutfakta bir kavun buldum, kahve yaptım ve domuz pastırması kızarttım. Kahveyle pastırmanın kokusu yeniliğin kokusu gibi geldi; afiyetle yedim. Kadın daha sonra sabahlıkla aşağı indi ve kahve yaptığım için teşekkür etti. Fincanı dudaklarına götürürken eli öyle titredi ki kahve döküldü. Kilere gitti, bir şişe viskiyle geri döndü ve kahvesine viski ekledi. Ne özür

diledi ne de açıklama yaptı; ama alkollü kahve elinin titremesini durdurdu. Çimleri biçmemi isteyip istemeyeceğini sordum. "Açıkçası isterim," dedi, "eğer yapacak daha iyi bir şeyiniz yoksa. Buralarda iş yaptıracak birini bulmak çok zor. Bütün gençler evden ayrılıyor, bütün yaşlılarsa ölüyor. Çim biçme makinesi alet kulübesinde, galiba benzin de var."

Çim biçme makinesiyle benzini buldum ve çimleri biçtim. Büyük bir çayırdı, öğlene kadar, belki daha da uzun sürdü. Kadın terasta oturmuş, kitap okuyup bir şeyler içiyordu – buzlu su ya da cin. İşe yararlığımı nasıl zorunlu hale dönüştürebileceğimi düşünerek ona katıldım. Ona asılabilirdim; ama sevgili olmamız sarı odayı paylaşmak anlamına gelirdi, benim istediğim de bu değildi. "Gitmeden önce bir sandviç yemek isterseniz, buzdolabında jambon ve peynir var," dedi. "Saat dört treniyle bir arkadaşım geliyor ama herhalde ondan önce dönmek istersiniz."

Korkuyordum. Dönmek, dönmek, Lethe'nin[1] bulanık yeşil sularına dönmek; rezil korkaklığıma, korkudan sindiğim yatağımın sığınağına, bir tabak çırpılmış yumurta yemek için kendimi cinle uyuşturmaya. Ziyaretçisinin cinsiyetini merak ettim. Eğer kadınsa, elinden her iş gelen biri gibi kalmaya, yemeğimi mutfakta yiyip sarı odada yatmaya devam edemez miydim? "Yapmamı istediğiniz başka bir şey var mı?" dedim. "Yakacak odun?"

"Yakacak odunumu Blenville'den alıyorum."

"Biraz çıra çıkarmamı ister misiniz?"

"Sanmıyorum," dedi.

"Mutfaktaki kapı sinekliği gevşemiş," dedim. "Tamir edebilirim."

1. Yunan mitolojisinde, yeraltı dünyasında akan, suyundan içenin geçmiş acılarını unuttuğu nehir. (Ç.N.)

Beni duymuyor gibiydi. Eve girdi ve biraz sonra iki sandviçle geri döndü. "Hardal ister misiniz?" diye sordu.

"Hayır, teşekkür ederim," dedim.

Sandviçi bir tür kutsal yemek olarak aldım; zira sarı odaya dönene kadar hevesle yaklaşabileceğim son şey olacaktı ve odaya ne zaman döneceğimi kim bilirdi? Çaresizdim. "Ziyaretçiniz erkek mi, kadın mı?" diye sordum.

"Bunun sizi ilgilendirdiğini gerçekten sanmıyorum," dedi.

"Özür dilerim."

"Çimleri biçtiğiniz için teşekkür ederim," dedi. "Bu halledilmesi gereken bir işti ama şunu anlamalısınız ki yabancı bir erkeği kanepemde yatırırsam itibarım illa ki belli bir miktarda zarar görecektir; üstelik itibarım mutlak suretle alt edilmez de değil."

"Gideceğim," dedim.

Bunun üzerine arabayla New York'a döndüm; sürgüne mahkûmdum, kendi kendime zarar verme eğilimimden de sahiden korkuyordum. Dairemin kapısını kapar kapamaz cin, Kilimanjaro, çırpılmış yumurta, Orvieto ve Elysian Tarlaları'ndan oluşan eski rutinin içine düştüm. Ertesi sabah geç saate kadar yataktan çıkmadım. Tıraş olurken cin içtim ve kahve almak için dışarı çıktım. Apartmanın önünde Dora Emmison'a rastladım. Siyahlar giymişti –başka bir şey giydiğini hiç görmedim–, alışveriş yapıp tiyatroya gitmek için birkaç günlüğüne şehre indiğini söyledi. Onu öğle yemeğine davet ettim ama meşgul olduğunu söyledi. Birbirimizden ayrılır ayrılmaz arabama atlayıp Blenville'e döndüm.

Evin kapısı kilitliydi ama mutfak penceresindeki bir cam paneli kırıp içeri girdim. Sarı odada yalnız kalmak tam beklediğim gibiydi. Kendimi mutlu, huzurlu ve güçlü hissediyordum. Montale'yi yanımda getirmiştim, akşamüstünü okuyup notlar alarak geçirdim. Zaman geçiverdi, saatimin kollarının zorba olduğu duygusu kaybol-

muştu. Altıda yüzmeye gittim, bir içki içtim ve yemek hazırladım. Kadının büyük bir erzak stoku vardı, çaldıklarımı not aldım ki gitmeden önce yerine koyayım. Işıklı pencerelerin birilerinde merak uyandırma ihtimalini göze alarak yemekten sonra okumaya devam ettim. Saat dokuzda soyundum, bir battaniyeye sarındım ve uyumak için kanepeye uzandım. Birkaç dakika sonra bir arabanın farlarının garaj yolundan geldiğini gördüm.

Kalkıp mutfağa gittim ve kapıyı kapadım. Soyunuktum tabii. Gelen kadınsa, arka kapıdan kaçabileceğimi düşünüyordum. Gelen o değilse, bir arkadaş ya da komşuysa, büyük ihtimalle çekip giderdi. Gelen her kimse, kilitlemeden bıraktığım kapıyı çalmaya başladı. Sonra bir adam kapıyı açıp yumuşak bir sesle sordu: "Doree, Doree, uyuyor musun? Uyan bebeğim, uyan, Tony geldi, eski aşkın." Merdiveni çıkarken, "Doree, Doree, Doree," deyip durdu, yatak odasına girip yatağı boş bulduğunda da, "Hassiktir," dedi. Sonra merdivenden aşağı inip evden ayrıldı, bense arabasının uzaklaştığını duyana kadar titreyerek mutfakta kaldım.

Kanepeye geri döndüm, oraya gideli belki yarım saat olmuştu ki başka bir araba garaj yolundan geldi. Yeniden mutfağa çekildim, Mitch adında bir adam az çok aynı performansı sundu. Kadına seslenerek merdiveni çıktı, bir hayal kırıklığı nidası kopardı ve çekip gitti. Bütün bunlar beni tedirgin etti; sabah evi temizledim, kül tablalarını boşalttım ve New York'a geri döndüm.

Dora şehirde birkaç gün kalacağını söylemişti. Birkaç denince genellikle dört kastedilir; bunlardan ikisi geçmişti. Taşraya döneceğini düşündüğüm gün en pahalısından bir koli burbon alıp akşama doğru Blenville'e gitmek üzere yola koyuldum. Kırmızı toprak yola saptığımda hava kararmıştı. Kadının ışıkları yanıyordu. Önce pencereden içeri baktım, tek başına olduğunu ve evi ilk bulduğumda

olduğu gibi kitap okuduğunu gördüm. Kapıyı çaldım; açıp da beni gördüğüne şaşırmış ve sinirlenmiş gibiydi. "Evet?" diye sordu. "Evet? Yine ne istiyorsunuz?"

"Size bir hediyem var," dedim. "Geceyi evinizde geçirmeme izin verme nezaketinize teşekkür etmek için size bir hediye vermek istedim."

"Pek de hediye gerektirecek bir durum değil," dedi, "ama iyi burbona zaafım vardır. İçeri buyurmaz mısınız?"

Koliyi hole getirdim, yırtarak açtım ve bir şişe çıkardım. "Tadına bakmayalım mı?" diye sordum.

"Ee, tam da dışarı çıkıyordum," dedi, "ama sanırım bir içki için vakit var. Çok cömertsiniz. İçeri buyurun, içeri buyurun, ben de buz getireyim."

Gördüm ki, bir dişçinin diş çekimi için alet edevatını hazırlaması gibi alet edevatını hazırlayan şu ciddi içkicilerdendi. Koltuğunun yanındaki masanın üstüne kadehleri, buz kovasını, su sürahisini, ayrıca bir kutu sigarayı, kül tablasını ve çakmağı düzgünce dizdi. Bütün bunlar elinin altında olunca koltuğa kurulup içkileri koydu.

"Çin çin," dedi.

"Şerefe," dedim.

"New York'tan arabayla mı geldiniz?" diye sordu.

"Evet," dedim.

"Yol nasıl?" diye sordu.

"Otoyol sisli," dedim. "Epey sisli."

"Allah kahretsin," dedi. "Arabayla Havenswood'da bir partiye gitmem gerek ve sisli olduğunda otoyoldan nefret ediyorum. Keşke gitmem gerekmeseydi ama Helmsley'ler okuldan tanıdığım bir kız için parti veriyorlar, ben de katılacağıma söz verdim."

"Okula nerede gittiniz?"

"Gerçekten öğrenmek istiyor musunuz?"

"Evet."

"Ee, iki yıl Brearley'ye gittim. Sonra bir yıl Finch'e

gittim. Sonra iki yıl taşrada Fountain Valley diye bir gündüz okuluna gittim. Sonra bir yıl Cleveland'da bir devlet okuluna gittim. Sonra iki yıl Cenova'daki Uluslararası Okul'a, bir yıl Roma'daki Parioli Okulu'na gittim, Birleşik Devletler'e geri döndüğümüzde de bir yıl Putney'ye, sonra da üç yıl Masters'a gittim. Masters'dan mezun oldum."

"Annenizle babanız çok mu seyahat ederlerdi?"

"Evet. Babam Dışişleri Bakanlığı'ndaydı. Siz ne iş yapıyorsunuz?"

"Montale çeviriyorum."

"Profesyonel çevirmen misiniz?"

"Hayır."

"Sadece oyalanmak için mi yapıyorsunuz?"

"Bir şeyle meşgul olmak için."

"Paranız var herhalde," dedi.

"Var."

"Benim de, Tanrı'ya şükür," dedi. "Parasız olmak hiç hoşuma gitmezdi."

"Bana evliliğinizden söz edin," dedim. Yılışıklık gibi görünmüş olabilir ama evliliğini konuşmaya isteksiz olan boşanmış bir adam ya da kadın hiç tanımadım.

"Eh, tam bir keşmekeşti," dedi, "sekiz yıllık bir keşmekeş. İçip içip beni başka erkeklerle ilişki kurmakla suçladı ve arkadaşlarımın çoğuna isimsiz mektuplar yazıp bir orospunun temel özelliklerine sahip olduğumu iddia etti. Ona rüşvet verdim, mecburdum, ona çuvalla para ödedim ve Reno'ya gittim. Geçen ay döndüm. Sanırım küçük bir içki daha alacağım," dedi, "ama önce tuvalete gidiyorum."

Kadehini tekrar doldurdum. İlk şişeyi neredeyse bitirmiştik. Tuvaletten dönerken yalpalamıyordu, hem de hiç; çok daha esnek bir şekilde, çok daha özgüvenli bir zarafetle yürüyordu. Kalkıp onu kollarımın arasına aldım ama beni iterek uzaklaştırdı –öfkeyle değil– ve şöyle

dedi: "Lütfen yapma, lütfen yapma. Bu gece havamda değilim. Bütün gün kendimi çok kötü hissettim, burbon beni toparladı ama hâlâ havamda değilim. Bana kendinden söz et."

"Ben bir piçim," dedim.

"Ah, gerçekten mi? Hiç piç tanımadım. Nasıl bir his?"

"Çoğunlukla berbat galiba. Yani bir annem ve babam olması hoşuma giderdi."

"Anne babalar korkunç olabiliyorlar tabii; ama sanırım korkunç anne babalar hiç olmamasından daha iyi. Benimkiler korkunçtu." Yanan sigarayı kucağına düşürdü ama eteğinin kumaşını yakmadan önce çekti.

"Annenle baban hâlâ yaşıyor mu?"

"Evet, Washington'dalar, çok yaşlılar." İç çekip ayağa kalktı. "Eğer Havenswood'a gideceksem," dedi, "galiba yola koyulsam iyi olur." Şimdi sallanıyordu işte. Kadehine azıcık viski koyup buzsuz ve susuz içti.

"Neden Havenswood'a gidiyorsun?" diye sordum. "Neden telefon edip otoyolda sis olduğunu ya da üşüttüğünü filan söylemiyorsun?"

"Anlamıyorsun," dedi boğuk bir sesle. "Doğum günleri ya da düğünler gibi şu gitmen gereken partilerden biri bu."

"Bence gitmesen daha iyi olurdu."

"Neden?" Şimdi aksileşmişti.

"Bence öyle olurdu işte, hepsi bu."

"Sarhoş olduğumu mu düşünüyorsun?" diye sordu.

"Hayır."

"Öyle düşünüyorsun, değil mi? Sarhoş olduğumu düşünüyorsun, her şeye burnunu sokan orospu çocuğu seni. Burada ne işin var ki zaten? Seni tanımıyorum. Buraya gelmeni ben istemedim, hem beni tanımıyorsun. Okula nerelerde gittiğim dışında hakkımda hiçbir şey bilmiyorsun. Kızlık soyadımı bile bilmiyorsun, değil mi?"

"Hayır."

"Hakkımda hiçbir şey bilmiyorsun, kızlık soyadımı bile bilmiyorsun, yine de orada oturup bana sarhoş olduğumu söyleyecek yüzün var. İçtim, orası doğru, sana nedenini de söyleyeyim. Lanet olası Jersey Otoyolu'nda ayık halde dikkatli araba kullanamıyorum. O yol ve geri kalan çevreyollarıyla otoyolların hepsi soytarılarla sarhoşlar için yapılmış. Serinkanlı bir soytarı değilsen o zaman sarhoş olman gerek. Duyarlı, zeki bir erkek ya da kadın o yollarda araba kullanamaz. California'daki bir arkadaşım çevreyoluna çıkmadan önce ot içiyor. Harika bir sürücü, muhteşem bir sürücü ama trafik kötüyse eroin kullanıyor. Benzincilerde ot ve burbon satmalılar. O zaman bu kadar çok kaza olmaz."

"Öyleyse birer içki daha içelim," dedim.

"Defol," dedi.

"Pekâlâ."

Sarı odadan terasa çıktım. Onu pencereden seyrettim. Sendeliyordu. Bir çantaya bir şeyler tıkıştırdı, saçına eşarp bağladı, ışıkları söndürdü ve kapıyı kilitledi. Güvenli bir mesafeden onu takip ettim. Arabasının yanına geldiğinde anahtarları çimlere düşürdü. Işıkları yaktı; anahtarları bulana kadar çimleri el yordamıyla aramasını seyrettim. Sonra arabayı hızla garaj yolundan çıkardı ve sağ ön farını posta kutusu direğine çarptı. Küfrettiğini duydum, bir saniye sonra da düşen camların sesini duydum; bu ses neden böyle tekinsizdir, neden kıyamet günü çanı gibidir? Havenswood'a devam etmeyeceğini düşünerek sevindim ama yanılmıştım. Arabayı geri geri sürerek posta kutusu direğinden uzaklaştı ve basıp gitti. Geceyi Blenville'de bir motelde geçirdim ve sabah otoyol polisine telefon ettim. On beş dakika kadar dayanmış.

XV

Avukatım evin satın alınmasıyla ilgili düzenlemeleri yaptı. Evi ve üç hektar araziyi otuz beş bin dolara almayı başardım. Annesi Washington'dan gelip Dora'nın özel eşyalarını aldı, ben de üç hafta sonra eve taşınıp düzenli hayatıma başladım. Erkenden uyanıyor, gölcükte yüzüyor, mükellef bir kahvaltı ediyor ve sarı odadaki masanın başında işe koyuluyordum. Bire ya da bazen daha geç saate kadar güle oynaya çalışıyor, sonra da bir kâse çorba içiyordum. Alet edevat alıp akşamüstlerini evin etrafındaki ormanlık alanı temizlemekle, şömine için odun kesip istiflemekle geçirmeye başladım. Saat beşte bir kere daha yüzüyor ve günlük üç viskinin ilkini içiyordum. Akşam yemeğinden sonra on buçuğa kadar Almanca çalışıyor, kendimi çevik, temiz ve bitkin hissederek yatmaya gidiyordum. Eğer rüya görürsem, rüyalarım istisnai bir masumiyet ve saflıkta oluyordu. Dağa, vadiye ve tahkim edilmiş şehre ihtiyacım kalmamıştı.

Schwartz adında bir kedi besliyordum; kedileri sevdiğimden değil, farelerle sivrifarelerin eski evi istila etmesini engellemek için. Blenville'de bulunan eczanedeki adam verdi bana Schwartz'u, geçmişi hakkında hiçbir şey bilmiyordum. Sanırım orta yaşlı bir kediydi ve aksi bir mizacı var gibiydi; bir hayvanda böyle bir şey müm-

künse eğer. Ona günde iki kez konserve kedi maması veriyordum. Sevmediği bir kedi maması markası vardı, unutup da ona bunu verirsem sarı odaya gidip yerin ortasına sıçardı. Meramını anlatırdı ve sevdiği mamayı verdiğim sürece terbiyeli davranırdı. Kullanışlı, sevgisiz bir ilişki geliştirdik. Kedileri kucağıma almayı sevmem; ama ara sıra görev icabı onu yerden alıp iyi biri olduğumu kanıtlamak için okşardım. Havanın erkenden dona çekmesiyle beraber tarlafareleri evi kuşatmaya başladı, Schwartz neredeyse her gece bir kurban yakalıyordu. Onunla gurur duyuyordum. Bir avcı kedi olarak verimliliğinin zirvesindeyken Schwartz ortadan kayboldu. Bir gece onu dışarı saldım ve sabah geri dönmedi. Kedilerden pek anlamam ama evlerine sadık olduklarını sanıyor, bir köpek ya da tilkinin dostumu öldürdüğünü tahmin ediyordum. Bir hafta sonra bir sabah (yerde hafif kar vardı) Schwartz geri döndü. Ona en sevdiği markadan bir kutu mama verdim ve görev icabı birkaç kez kucakladım. Buram buram Fransız parfümü kokuyordu. Ya parfüm süren birinin kucağına oturmuştu ya da üzerine parfüm sıkılmıştı. Buruk, mis gibi bir kokuydu. Benimkine en yakın evin sahipleri Polonyalı çiftçilerdi, kadını tesadüfen tanıyordum, buram buram ahır kokuyordu, başka bir şey değil. Bir sonraki en yakın ev kış için kapalıydı ve Blenville'de Fransız parfümü sürecek biri aklıma gelmiyordu. Schwartz o dönem bir hafta-on gün kadar yanımda kaldı, sonra yine bir hafta ortadan kayboldu. Geri döndüğünde, Noel furyasında Bergdorf Goodman mağazasının giriş katı gibi kokuyordu. Burnumu postuna gömdüm, şehre ve kadınlarına bir an özlem duydum. O akşamüstü arabama atlayıp evim ile Blenville arasındaki arka yollardan geçtim, büyüleyici bir kadını barındırabilecek bir yer aradım. Onun büyüleyici olduğunu, kedimi parfüme bulayarak beni kasten ayartmaya çalış-

tığını düşünüyordum. Gördüğüm bütün evler ya çiftliklerdi ya da tanıdıkların evleriydi, ben de eczanede durup hikâyemi anlattım. "Schwartz," dedim, "hani şu kedi, bana verdiğiniz avcı kedi, iki haftada bir çıkıp gidiyor ve eve, genelevlerin pazar sabahı kokusuyla dönüyor."

"Buralarda genelev yok," dedi eczacı.

"Biliyorum," dedim. "Peki sizce parfümü nereden alıyor?"

"Kediler gezip tozar," dedi eczacı.

"Herhalde," dedim. "Peki siz Fransız parfümü satıyor musunuz? Yani kimin aldığını bulabilirsem..."

"Geçen Noel'den beri bir şişe bile sattığımı hatırlamıyorum," dedi eczacı. "Avery'deki çocuk kız arkadaşı için bir şişe almıştı."

"Teşekkür ederim," dedim.

O akşam yemekten sonra Schwartz kapıya gidip dışarı salınmak istediğini belli etti. Paltomu giyip onunla çıktım. Doğruca bahçeden geçip evin sağındaki ormanlık alana girdi; ben de peşinden. Yollara düşmüş bir âşık kadar heyecanlıydım. Derenin rutubetiyle ormanlık alandan yükselen koku, tepedeki yıldızlar, özellikle Çobanyıldızı, aşk maceramın uzantıları gibiydi. Kadının kuzguni saçları ve mermer gibi bir cildi, kaşının yanında da tek bir mavi damarı olacağını düşünüyordum. Otuzlarında olacağını düşünüyordum. (Ben yirmi üç yaşındaydım.) Schwartz ara sıra miyavlıyordu, bu yüzden onu takip etmek çok da zor değildi. Güle oynaya ormanlık alandan geçtim, Marshman'ın otlağını kat ettim ve Marshman'ın ormanına girdim. Burası birkaç yıldır temizlenmemişti, fidanlar pantolonuma ve yüzüme vuruyordu. Derken Schwartz'u kaybettim. Seslenip durdum. Schwartz, Schwartz, gel Schwartz. Sesimi karanlık ormanda duyan herhangi biri, onun bir âşığın sesi olduğunu anlar mıydı? Kedime seslenerek ormanlık alanda do-

laştım, sonunda uzun bir fidan gözlerime kör edici bir darbe indirdi, ben de pes ettim. Kendimi yılgın ve yalnız hissederek eve doğru yola koyuldum.

Schwartz haftanın sonunda geri döndü, kadının hâlâ yem atıp atmadığından emin olmak için onu kaptığım gibi postunu kokladım. Atıyordu. Schwartz o dönem on gün yanımda kaldı. Ortadan kaybolduğu gece kar yağmıştı, sabah da izlerinin takip edilecek kadar belirgin olduğunu gördüm. Marshman'ın ormanından geçip ormanın kenarındaki, griye boyalı küçük bir ahşap eve geldim. İş görsün diye yapılmış, kaba saba bir evdi, çok çalışan amatör bir marangoz tarafından cumartesi pazarları ve havanın geç karardığı yaz geceleri yapılmış olabilirdi. Kuzguni saçlı bir güzelin yuvası olduğundan ciddi ciddi şüphelenmeye başlamıştım. Kedinin izleri evin etrafından dolanıp arka kapıya gidiyordu. Kapıyı çaldığımda yaşlı bir adam açtı.

Ufak tefekti, en azından benden daha ufak tefekti, seyrek kır saçları briyantinliydi ve taranmıştı. Sağ kulağında, bir kordona bağlı beyaz bir düğme vardı. Yüzünün hatlarından ve renksizliğinden, yetmişine merdiven dayadığını tahmin ettim. Kibrin ve zamanın değişmez gerçekleri arasındaki çatışma ona canlılık veriyor gibiydi. Yaşlıydı ama gösterişli bir elmas yüzük takmıştı, ayakkabıları cilalıydı, bir de şu briyantin vardı. Çorak arazide sinema işleten şu atik tetik adamları andırıyordu biraz.

"Günaydın," dedim. "Kedimi arıyorum."

"Ah," dedi, "öyleyse siz sevgili Henry'nin sahibi olmalısınız. Henry'nin benim yanımda değilken nerede kaldığını sık sık merak etmişimdir. Henry, Henry, ikinci sahibin bizi görmeye gelmiş." Schwartz bir koltukta uyuyordu. Kımıldamadı. Oda bir mutfak ve kimya laboratuvarı karışımıydı. Alışıldık mutfak mobilyaları vardı, uzun bir sıranın üstünde de çeşit çeşit test tüpleri ve

imbikler duruyordu. Hava kokudan ağırlaşmıştı. "Kedilerin koku alma yetenekleri hakkında hiçbir bilgim yok ama Henry parfümlerden hoşlanıyor gibi, öyle değil mi Henry? Kendimi tanıtayım. Ben Gilbert Hansen, Beauregarde et Cie'nin eski baş kimyageriyim."

"Hammer," dedim. "Paul Hammer."

"Nasılsınız? Oturmaz mısınız?"

"Teşekkür ederim," dedim. "Burada parfüm mü üretiyorsunuz?"

"Kokularla deneyler yapıyorum," dedi. "Artık üretim tarafında değilim ama sevdiğim bir şey bulursam patentini satarım tabii. Beauregarde et Cie'ye değil ama. Kırk iki yıl çalıştıktan sonra durup dururken pat diye işten atıldım. Gerçi bugünlerde sektörde genel bir uygulama gibi bu durum. Patentlerimden gelirim var. Étoile de Neige, Chous-Chous, Muguet de Nuit ve Naissance de Jour'un yaratıcısı benim."

"Gerçekten mi?" dedim. "Nasıl oldu da deneyleriniz için böyle bir yer –gözlerden uzakta, ormanlık alanda– seçtiniz?"

"Göründüğü kadar ücra değil. Bahçem var, kendi kekiğimi, lavantamı, süsenimi, gülümü, nanemi, keklik üzümümü, kerevizimi ve maydanozumu yetiştiriyorum. Limon ve portakallarımı Blenville'den ve Charlie Hubber'dan alıyorum, kendisi dört eyaletin sınırlarının kesiştiği yerde yaşıyor, benim için kapanla kunduz ve misk faresi yakalıyor. Onlardan çıkan yağı misk yağı kadar kalıcı buluyorum ve onları marketten çok daha ucuza alıyorum. Zamklı reçine, metil salisilat ve benzaldehit alıyorum. Çiçek parfümleri uzmanlık alanım değil zira çok sınırlı afrodizyak güçleri var. Chous-Chous'un temel maddesi sedir kabuğu, Naissance de Jour'un içindeyse maydanoz ve kereviz var."

"Kimya mı okudunuz?"

"Hayır. Mesleğimi çıraklıktan öğrendim. Kimyadan çok simya olduğunu düşünüyorum. Simya, elbette, adi metallerin asal metallere dönüştürülmesidir; kunduz miski, sedir kabuğu, vanilya çiçeği, kereviz ve zamklı reçinenin özütü bir erkekte ölümsüz arzular uyandırabildiğinde simyaya yaklaştık demektir, sizce de öyle değil mi?"

"Ne demek istediğinizi anlıyorum," dedim.

"Evrenin bütün parçalarını içinde barındıran mikrokozmos olarak insan kavramı Babil'den kalmadır. Elementler sabittir. Damıtımlar ve dönüşümler onların içsel gücünü açığa çıkarır. Bu sadece parfüm üretiminde işe yaramakla kalmaz; bence bu dönüşümler karakter gelişiminde de işe yarayabilir."

Yan odada bir kadının topuk seslerini duydum – hafif, çevik; genç birinin adımları. Marietta mutfağa girdi. "Bu benim torunum," dedi adam. "Marietta Drum."

"Paul Hammer," dedim.

"Ah, merhaba," dedi kız. Bir sigara yaktı. "Sekiz," dedi.

"Dün kaç taneydi?" diye sordu adam.

"On altı," dedi kız. "Ama önceki gün sadece on iki taneydi."

Kaban giymişti, omzunda beyaz bir iplik vardı. Saçları koyu sarıydı. Güzel değildi – henüz. Bir şey, yalnızlık ya da mutsuzluğun bir biçimi bakışlarını maskeliyor, karartıyor gibiydi. Giysilerinde her zaman beyaz bir iplik olduğunu –ona vizon manto alsam bile üzerinde beyaz iplik olacağını– söylemek yalan olurdu ama beyaz ipliğin esrarengiz bir gücü vardı, duyarlılıklarımı berraklaştıran bir katalizördü sanki. Sihir gibiydi, ipliği kabanından alıp yere attığında da sihir kaybolmadı.

"Şimdi nereye gidiyorsun?" diye sordu adam.

"Ah, arabayla New York'a giderim diye düşünmüştüm," dedi kız.

"Neden? New York'a niçin gitmek istiyorsun ki? New York'ta yapacak bir şeyin yok."

"Yapacak bir şey bulurum," dedi kız. "Doğa Tarihi Müzesi'ne giderim."

"Erzak alacaktın?"

"Sonra alırım. Dükkânlar kapanmadan önce dönerim." Gitmişti.

"Eh, hoşça kal Schwartz," dedim. "Canın ne zaman isterse eve gel. Her zaman bol miktarda farem var. Sizinle tanışmak güzeldi," dedim yaşlı adama. "Siz ve torununuz bir gün içki içmeye uğramalısınız. Emmison evindeyim."

Yürüyüp karlı ormanın içinden geçerek evime döndüm, üzerimi değiştirdim ve şehrin yolunu tuttum. Marietta'ya âşık olmuştum, bütün belirtiler mevcuttu. Hayatım sınır tanımıyordu – dizlerimin bağı çözülmüştü. Bunun Étoile de Neige, Chous-Chous, Muguet de Nuit ve Naissance de Jour'un afrodizyak buharlarını içime çekmiş olmam gerçeğiyle hiçbir ilgisi yoktu. Aniden vurulmam toyluk diye küçümsenebilirdi ama işin gerçeği şu ki sık sık erkeklere, kadınlara, çocuklara ve köpeklere âşık oluveririm. Bu bağlanmalar öngörülemez, ateşli ve sayısızdır.

Örneğin, hâlâ yayıncılık işindeyken New York'ta bir matbaacıyla buluşmak için randevum vardı. Otel lobisinden telefon ettim, o da odasına çıkmamı istedi. Kapıyı açıp kendini tanıttığında, onun ilerisinde, odanın ortasında duran karısını gördüm. Güzeller güzeli değildi ama çarpıcı bir sevimliliği, bir pırıltısı vardı. Adam şapkasıyla paltosunu alana kadar konuştum kadınla ama bu sürede âşık olmuş gibiydim. Öğle yemeğinde bize katılması için ısrar ettim ama Bloomingdale's mağazasına gidip mobilya bakması gerektiğini söyledi. Vedalaştık ve matbaacıyla ben yemeğe çıktık. İş görüşmesi beni sıktı ve tartışmamız gereken sözleşmelere aklımı vermekte

zorlandım. Tek düşünebildiğim kadının sarışınlığı, şıklığı ve adam kapıyı açtığında o otel odasının ortasında dururken yaydığı parlaklıktı. Yemeği acele acele yedim, başka bir randevum olduğunu söyledim ve tersyüzü Bloomingdale's'ın mobilya bölümüne gittim; orada onu bir şifonyerin fiyat etiketini okurken buldum.

"Merhaba," dedim.

"Merhaba," dedi. "Nedense gelebileceğini düşünmüştüm..." Sonra koluma girdi ve Bloomingdale's'dan çıktık, ayaklarımız yerden kesilmişti, gittiğimiz restoranda o çay içti, bense bir içki aldım. Birbirimize kapılmış gibiydik – ihtiyacım olan sıcaklık ve ışığı üretiyor gibiydi. Ne söylediğimizi pek hatırlamıyorum ama çok mutlu olduğumu ve etrafımızdaki herkesin –garsonlar ve barmenler– mutluluğumuzu paylaşıyor gibi göründüğünü hatırlıyorum. Connecticut'ta yaşıyorlarmış, hafta sonu için gelmemi istedi. Onu otele bıraktım, lobide veda öpücüğü verdim ve bir saat sokaklarda dolaştım, mutluluktan kulaklarım çınlıyordu. Cuma günü Connecticut'a gittim, beni istasyonda karşıladı. Arabada birbirimizi öpücüklere boğduk. Onu sevdiğimi söyledim. O da beni sevdiğini söyledi. O akşam yemekten sonra kocası üst kata tuvalete çıktığında, çocukları hakkında ciddi bir konuşma yaptık –üç çocukları vardı– ve kocasının yedi yıldır psikanaliste gittiğini söyledi. Bu noktada ilişkilerinde herhangi bir aksama felakete yol açabilirdi. Karısıyla benim birbirimizin arkadaşlığından aldığımız zevk bariz olsa gerekti çünkü cumartesi adam somurtmaya başladı. Pazar günü alenen huysuz ve suratsızdı. Başkalarının mutluluğuna göz diken uyumsuz insanlardan her şeyden çok tiksindiğini söyledi. Parazit kelimesini beş kez kullandı. Sabah Cleveland'a gitmek üzere yola çıkacağımı söyledim, kadın da beni arabayla havaalanına götüreceğini söyledi. Adam ona götürmeyeceğini söyledi. Tartış-

tılar ve kadın ağladı. Ben sabah çıkarken hâlâ uyuyorlardı ve kediden başka veda edilecek kimse yoktu.

Onu unutmak aşağı yukarı bir ayımı aldı; ama bu arada Londra'ya gitmem gerekti. Uçakta yan yana oturduğum adam hoş biriydi, konuşmaya başladık. Havadan sudan konuştuk ama çok iyi anlaştık ve bir noktada, uyumak isteyip istemeyeceğimi sordu, yoksa konuşmaya devam etse miydik? Konuşmaya devam etmek istediğimi söyledim ve Atlantik'i geçerken bütün yol boyunca konuştuk. Londra'da aynı taksiye bindik. Ben Connaught Oteli'ne gidiyordum, o ise Army-Navy'de kalıyordu. Vedalaşırken, birlikte öğle yemeği yemeyi teklif etti. Verilmiş başka sözüm yoktu, öğle yemeğinde benimle Connaught'ta buluştu. Yemekten sonra yürüyüşe çıktık ve bütün Londra'yı dolaştık –Westminster'a ve Embankment'a kadar yürüdük–, barlar yeniden açıldığında da bir birahaneye gidip birkaç içki içtik. Grosvenor Meydanı yakınlarında güzel bir restoran bildiğini söyledi, oraya akşam yemeğine gidip neredeyse gece yarısına kadar kaldık, sonra da vedalaştık. Kartvizit değiştokuşu yaptık ve New York'ta birbirimizi aramaya söz verdik ama hiç aramadık, onu bir daha da görmedim.

Algılayabildiğim kadarıyla bu karşılaşmada anormal bir durum yoktu; ama olaylar her zaman bu kadar basit değildir. Kışın sonlarında, golf oynamak için güneydeki Wentworth'e gittim. Vardığım gece bardaki sıcakkanlı bir adam, skorlarımız neredeyse aynı olduğu için eşleşmemizi teklif etti. Sabah, aşağı yukarı üçüncü ya da dördüncü delikte, kondisyonumu övdüğünü, öve öve bitiremediğini fark ettim. Kondisyonumun övgüyü hak eden bir yanı yoktur, yaptığı yağcılığın –iş oraya vardı– içinde bir âşıklık iması olduğunu hissetmeye başladım. Sonra oyunu bilerek kaybettiğini hissetmeye başladım – benden daha iyi golf oynamasına rağmen bana hafif bir

avantaj sağlamak için toplarını havalandırıyordu. On dokuz delik oynadık, giderek duygusal ve korumacı bir tutum takındı – ya da bana öyle geldi. Duşta araya mesafe koydum, bara gittiğimizde de bir şeyler olduğunu kesin olarak hissettim. Boyuna bana çarpıp dokunuyordu. Tiksinmedim; ama cinselliğimi Wentworth'te bir yabancıyla tek gecelik ilişkiye harcamak istemedim ve sabah oradan ayrıldım.

Çocuklara gelince; tek bir örnek vereceğim. Hamptons'ta bir hafta sonu için Maggie Fowler'ın evine gittim. Sekiz-dokuz yaşlarındaki oğlu da yanındaydı. Kadının ilk evliliğinden olmuştu ve belli ki vaktinin çoğunu babasıyla ya da okulda geçiriyordu. Maggie'yle arası biraz tuhaf gibiydi. Bazı çocukların zevk aldığı o sıra dışı mahremiyet havası onda da vardı. Bu durum boşanmanın zorluklarından kaynaklanmış olabilirdi; ama bunu her tür çocukta gördüm. Cumartesi sabahı erkenden kalktım ve alt katta onu bulunca, onunla birlikte kumsala yüzmeye gittim. Yürürken elimi tuttu –onun yaşında bir çocuk için olağandışı bir özen–, yalnız olduğunu tahmin ettim; ama davranışını bu şekilde açıkladıysam ben de yalnız olmalıydım çünkü arkadaşlığından zevk aldım. Bana kendi çocukluğumu hatırlatmış olabilir. Yaşadığım şey derin bir sevginin yansımasıydı ki bu kuşkusuz kısmen anılardan kaynaklanıyordu. Güzelce yüzdük ve birlikte kahvaltı ettik; sonra da, çok çekingen bir tavırla, top tutmaca oynamak isteyip istemeyeceğimi sordu. Topu bir aşağı bir yukarı atarak arka bahçede belki bir saat geçirdik. Sonra diğerleri aşağı indiler ve Bloody Mary içmeye başladık; bir hafta sonunun olağan etkinlikleri yapıldı, bunların çoğu onun yaşında bir çocuğunun katılamayacağı şeylerdi. O akşam dışarı çıkmak için giyinirken Maggie kapımı çaldı ve oğlunun ona iyi geceler dememi istediğini söyledi. Ben de dedim. Pazar sabahı kalktığım-

da yatak odamın kapısının önünde bir sandalyede oturuyordu; yeniden kumsala gittik. Pazar günü onu pek görmedim ama onun farkında gibiydim – adımları, sesi, evdeki varlığı. Pazar akşamüstü arabayla geri döndüm, onu bir daha da görmedim, ondan haber almadım ama birlikte geçirdiğimiz birkaç saatte ona karşı kesinlikle aşk gibi bir şey hissettim.

Köpeklere gelince; yine tek bir örnekle yetineceğim. İlkbaharda Powers'larla bir hafta sonu geçirmek için Connecticut'a gittim. Cumartesi öğle yemeğinden sonra, dağ dedikleri şeye tırmanmaya karar verdik. Aslında bir tepeydi. Francey adında pis, yaşlı bir İskoç çoban köpekleri vardı, o da geldi. Zirvenin yakınlarında sarp bir kayalık vardı, Francey'ye fazla geldi, ben de onu kollarıma alıp yukarıya taşıdım. Tırmanışın ve yürüyüşün geri kalanında yanımdan ayrılmadı, dönüşte de sarp mevkiden inerken onu taşıdım. Biz kokteyl içerken Francey yanımdan ayrılmadı, ben de boynundaki tüyleri kabarttım. O benim arkadaşlığımdan memnun olduğu gibi ben de onunkinden memnundum. Üstümü değiştirmek için üst kata çıktığımda Francey de gelip yere yattı. Gece yarısına doğru yatmaya gittim ve tam yatak odası kapısını kapatacaktım ki Francey koridordan gelip bana katıldı. Yatağımda uyudu. Francey'le pazar günü hiç ayrılmadık. Nereye gitsem peşimden geldi, ben de onunla konuştum, ona kraker verdim ve boynunu kabartıp okşadım. Pazar günü gitme vaktim geldiğinde, ben veda ederken Francey garaj yolunu hızla geçip arabama bindi. Gururum okşanmıştı tabii ama gururun okşanması hassaslığın bir parçasıdır; eve dönerken bütün yol boyunca, bir sevgiliyi bırakmışım gibi yaşlı köpeği şefkatle düşündüm.

Arabayla New York'a gitmek bir buçuk saatimi, müzenin yakınlarında park yeri bulmaksa yirmi dakikamı

daha aldı. O labirentte onu bulma ihtimalim düşüktü, biliyordum ama mağarayı andıran dolambaçlı, loş bir labirent olması amacım için elverişliydi; böylece bodrum girişinden müzeye kaygısızca adım attım. Kendimi bildim bileli yılda bir-iki kez ziyaret ettiğim bir yerdi burası ve zaman içinde değişmiş olsa da, bu değişiklikler duvarların dışında yaşananlardan daha azdı – çok daha az. On beş yılda Alaska savaş kanosu belki yirmi metre ilerlemiş, totem direklerinin bulunduğu galeriden ayrılıp giriş holüne gitmişti. Vitrinlerdeki Eskimo kadınları, ben çocukken ve Gretchen Oxencroft'un elini sıkı sıkı tutarken yerine getirdikleri mütevazı görevlerin aynısını yerine getiriyorlardı. En üst kattan başlayıp aşağı inmeye karar verdim. Asansöre bindim, camdan moleküler parçacık örnekleri ile değerli taşların bulunduğu bir galeride arayışıma başladım. Işıklandırma bir sorundu; zira galeriler iyi ışıklandırılmış olsaydı herhangi bir kapıda durarak onun içeride olup olmadığını görebilirdim; ama galerilerin çoğu gece gibiydi ve loş ışıklarda onun yüzünü arayarak sergi sergi dolaşmam gerekti. Buzul çağı salonunu bir bakışta tarayabildim –havada asılı duran o tarihöncesi iskelet ve ıslak giysilerdeki yoğun insan kokusu–, doldurulmuş bakır kafalı yılanların olduğu salon da iyi ışıklandırılmıştı. Mavi balinayı ve doldurulmuş karıncayiyeni geçtim, sonra bir başka loş galeriye adım attım; tek aydınlatma, büyütülmüş tekhücrelilerin vitrinlerinden geliyordu. Oradan Afrika galerisinin daha da derin alacakaranlığına, oradan da Kuzey Amerika habitat gruplarına indim. Buradaki ekşi ekşi kokan ve mağarayı andıran karanlıkta heyecan verici bir süreklilik duygusu vardı. Burada, hayatım boyunca bir yaprağın ya da kar tanesinin değiştirmediği manzaralar, mevsimler, anlar vardı. Flamingolar aynen ben çocukken uçtukları gibi uçuyorlardı. Kızışan Kanada geyiklerinin çatal boynuzları hâlâ

birbirine kenetliydi, Amerika bozkurtları hâlâ mavi kardan geçip onları karmaşa ve değişimden ayıran cam panele doğru usulca yürüyorlardı ve muhteşem sonbahar yapraklarının bir tanesi bile düşmemişti. Alaska ayısı kendi mıntıkası gibi görünen bir koridorun sonunda hâlâ arka ayaklarının üzerinde duruyordu ve işte burada, ayıya hayran hayran bakarken buldum onu.

"Merhaba," dedim.

"Ah, merhaba," dedi.

Hızlı oldu bu. Sonra koluma girip şöyle dedi: "Harika bir fikrim var. Beni öğle yemeğinde Plaza'ya götürsene."

Parktan geçip Plaza'ya doğru yürüdük. "Öğle yemeğine yetecek kadar param olduğunu sanmıyorum," dedim, "buralarda çek bozdurabileceğim bir yer de yok." Cüzdanımdaki parayı saydım. On yedi dolarım vardı. "Ama on yedi beni öğle yemeğine götürmeye yeter," dedi. "Yani sen hayatında bir kere öğle yemeği yemesen de olur, değil mi?" Biz de öyle yaptık. Komple öğle yemeği ve bir şişe şarap sipariş etti. Garsona daha önce öğle yemeği yediğimi söyledim ama bir kadeh şarap içtim. Kız otelin önünde bana veda etti. "Büyükbabamın erzakını almak için vakitlice Blenville'e dönmem gerek," dedi. "Hapishaneme, kodesime..." Köşede hamburger yiyip portakallı gazoz içtim ve ben de arabayla Blenville'e döndüm.

Ertesi akşamüstü dört sularında oraya uğradım. Kapıyı kız açtı. Gri bir elbise giymişti, omzunda beyaz bir iplik vardı. "Bir şey yedin mi?" diye sordu.

"Hamburger yedim."

"Bütün paranı harcadığım için üzgünüm."

"Önemli değil. Bende daha çok var. Evime gelmez misin?"

"Nerede oturuyorsun?"

"Dora Emmison'ın evini aldım."

"Paltomu alayım. Burada kendimi tutsak gibi hissediyorum."

Evde şömineyi yakıp birer içki hazırladım; sarı odada otururken bana hikâyesini anlattı. Yirmi üç yaşındaymış ve hiç evlenmemiş. On iki yaşına kadar Fransa'da yaşamış, annesiyle babası bir kazada ölmüşler ve büyükbabası vasisi olmuş. Bennington Koleji'ne gitmiş. Büyükbabası taşraya taşınınca kız bir apartman dairesi tutmuş ve Macy's mağazasında kabul görevlisi olarak işe girmiş. Şehirde yalnız başına sıkılmış ve sonbaharda iş bulma umuduyla Blenville'e gelmiş ama Blenville'deki tek iş sahası motelmiş, o da fahişe ya da oda hizmetçisi olmak istemiyormuş.

O konuşurken büyük bir çatırtıyla gök gürledi. Yılın o zamanında –kışın sonları– gök gürlemesi olağandışı olduğundan ilk patlamada bir uçağın ses duvarını aştığını sandım. İkinci gürültü –gümbür gümbür, darbeli– şüphe götürmez bir şekilde gör gürlemesiydi. "Allah kahretsin," dedi kız.

"Ne var?"

"Gök gürültüsünden korkarım. Saçma olduğunu biliyorum ama bu, durumu değiştirmiyor. Macy's'de çalıştığım dönemde yalnız yaşarken, gök gürültülü fırtına olduğunda dolaba saklanırdım. Sonunda, bir şey yapabilir mi diye psikiyatriste gittim, o da gök gürültüsünden çok bencil biri olduğum için korktuğumu söyledi. Gök gürültüsünün yok etmek için beni seçeceği kadar önemli biri olduğumu düşünüyormuşum. Hepsi doğru olabilir ama beni titremekten alıkoymuyor." O sırada titriyordu, ben de onu kollarımın arasına aldım ve fırtına arazimin üzerinden geçip gitmeden önce sevgili olduk. "Bu iyi geldi," dedi, "bu çok iyi geldi. Güzel bir şey yaptık."

"Daha iyisini hiç yaşamadım," dedim. "Haydi evlenelim."

Altı hafta sonra Blenville'deki kilisede evlendik. Marietta gri bir tayyör giymişti, yakasında beyaz bir iplik vardı. (Bunca iplik nereden geliyordu? Daha sonra, Avrupa'da seyahat ederken, bazen omzunda beyaz bir iplikle boy gösterirdi.) Nikâhtan sonra uçakla Curaçao'ya gittik ve Santa Martha Körfezi'nde iki hafta geçirdik. Çok güzeldi, Blenville'e döndüğümüzde de dünyada istediğim her şeye sahip gibiydim. Montale'yi bitirip New York'a götürdüğümde şiirlerin zaten çevrilmiş olduğunu öğrendim; ama nedense bu beni hayal kırıklığına uğratmadı. O zamanlar hiçbir şey beni hayal kırıklığına uğratamaz gibiydi. Cicim aylarının ne zaman sona erdiğini bilmiyorum... Blenville'deki bir geceyi seçeceğim. Saat on bir. El yordamıyla, yatağın Marietta'ya ait olan tarafını boş buldum. Mutfakta ışık yanıyordu. Işıklı pencerenin gölgesi çimenliğe uzanıyordu. Marietta hasta mıydı? Ben çıplak uyurum, merdivenden mutfağa da çıplak indim. Marietta orta yerde duruyordu, üzerinde nikâh yüzüğünden başka bir şey yoktu. Eğik bir çatalla konserve kutusundan somon yiyordu. Ona sarıldığımda beni öfkeyle iterek uzaklaştırdı, "Yemek yediğimi görmüyor musun?" dedi. Somondan deniz kokusu geliyordu, taze ve neşeli. Canım yüzmek istedi. Ona yeniden dokunduğumda şöyle dedi: "Beni yalnız bırak, beni yalnız bırak! İnsan taciz edilmeden bir şey yiyemez mi?" O geceden sonra –eğer o geceyse– şefkatten çok delilik gördüm ve çoğu zaman tek başıma uyudum; ama Marietta'nın delilikleri yorucu olmakla birlikte rüzgâr gibi geçiyordu. Hatta zaman zaman rüzgârdan etkileniyor gibiydiler. İlkbahar ve ilkbaharın değişken meltemleri –her tür ılıman hava– onun mizacında barometrik bir rahatsızlık yaratıyor gibiydi, bu da onda derin tedirginliklere yol açıyordu. Öte yandan şiddet –kasırgalar, gök gürültülü fırtınalar ve tipiler– mizacını yumuşatıyordu. Sonbaharda, kız isimleri taşıyan tayfunlar

Bermudaları yerle bir ettiğinde ve Hatteras'ı geçip kuzeydoğuya çıktığında, Marietta nazik ve uysal olabiliyor, örnek bir eşe dönüşüyordu. Kar yolları kapatıp trenleri durdurduğunda Marietta melek gibi oluyordu; bir keresinde, asrın tipisinin doruk noktasında, beni sevdiğini söyledi. Aşkın, doğa ve tarihin kasılmaları tarafından üretilen evrensel bir ikilem olduğunu düşünüyor gibiydi. Altına dayalı para düzenini bıraktığımız gün ne kadar şefkatli olduğunu hiç unutmayacağım; Parthia kralını vurduklarında da tutkusu sınır tanımamıştı. (Adam bazilikada dua ediyordu.) Tek ortak noktamız çatı kirişi ve mobilyalar olduğunda, gaddar bir köle taciri tarafından satıldığı iğrenç bir hödükmüşüm gibi bakıyordu bana; ama gök gürültüsünün çarkları döndüğünde, suikastçının bıçağı tam yerine indiğinde, hükümetler düştüğünde ve depremler şehir surlarını parçaladığında benim gurur kaynağımdı, benim eserimdi.

Shitz gibi bir hekim uyarılmış olduğumu söylerdi ama o başından beri yanılıyordu. Benim hatam, aşkın sarhoş eden bir özlem damıtımı olduğunu sanmamdı – sibernetiğin analizine karşı koymuş bir hafıza gücü. Âşık olmayız –diye düşünüyordum– aşka geri döneriz, ben de bir anıya âşık olmuştum – bir parça beyaz iplik ve gök gürültülü bir fırtınaya. Kendi gerçek aşkım bir parça beyaz iplikti, işte o kadar.

O sıralar, sık sık yaptığım gibi yalnız uyurken, bir yeniyetmenin, bir askerin ya da bir tutsağın hayallerine zorla girerken buluyordum kendimi. Fiziksel ihtiyaçlarımı bastırıp uykusuzluğumu gidermek için hayalî kızlar yaratma alışkanlığı edindim. Hayalî bir şey ile gök gürültülü bir pazar akşamüstü yaşanan sağlam ve terli bir sikişmenin gerçekleri arasındaki geniş ayrımı biliyorum; ama hücre hapsindeki bir tutsak gibi, devam etmek için anılarım ve hayal gücümden başka bir şeyim yoktu. Hafızamla

işe başladım ve Ashburnham'dan tanıdığım bir kızla yatıyormuş gibi yaptım. Koyu sarışınlığını ayrıntılı olarak hatırlıyordum, kasık kıllarını çıplak kalçamda hissediyor gibiydim. Her gece, o güne dek aşk macerası yaşadığım bütün kızları çağırdım. Her gece teker teker, bazen de çifter çifter geldiler; öyle ki her iki yanımda çıplak birer kadınla güle oynaya yüzüstü yatıyordum. Onları çağırmakla işe başladım ama bir süre sonra kendi iradeleriyle geliyor gibiydiler. Bütün yalnız erkekler gibi, dergi kapaklarındaki kızlarla korse reklamı yapan modellere –umutsuzca– âşık oldum. Fotoğraflarını cüzdanımda taşıyacak kadar ileri gitmedim ama kendimi zor tuttum ve bu yabancılara âşık olunca onların isteyerek yatakta bana katıldıklarını gördüm. Hatırladığım kadınlar ve fotoğraflarını gördüğüm kadınlarla çevriliyken üçüncü bir rahatlatıcı grup bana katıldı, sanırım mizacımdaki bir bölme yaratmıştı onları. Bunlar hiç görmediğim kadınlardı. Bir gece yarısı uyandığımda kendimi hayalî bir Çinlinin yanında yatarken buldum, küçücük göğüsleriyle yuvarlak hatlı bir poposu vardı. Onu şuh bir zenci, onu da sevimli ama çok şişman bir kızıl takip etti. Hatırlayabildiğim kadarıyla şişman bir kadınla aşk macerası yaşamamıştım. Ama geldiler, beni teselli ettiler, beni uyuttular; sabah uyandığımda da az çok umutlu oluyordum.

Nailles gibi erkeklere imreniyordum, sanırım Nellie'ye bakarak onu sarıp sarmaladığı yerlerin sayısını ve çeşitliliğini hatırlayabilirdi. Atlantik, Pasifik, Tiren Denizi ve Akdeniz kıyılarında, tek direkli küçük yelkenlilerde, deniz motorlarında, dıştan motorlu teknelerde, yolcu gemilerinde ve transatlantiklerde; otellerde, motellerde, şatolarda, çadırlarda; yataklarda, kanepelerde, yerlerde, çimenli tepeciklerde, çam iğnelerinin üstünde, güneşten ısınmış kaya çıkıntılarında; gece gündüz her saatte; İngiltere'de, Fransa'da, Almanya'da, İtalya ve İspanya'da;

bense Marietta'ya bakarak terslendiğim yerlerin sayısını hatırlardım. Stockbridge'deki motelde ben uykuya dalana kadar kendini banyoya kilitlemişti. Onu iki haftalık bir gemi yolculuğuna çıkardığımda doğum kontrol haplarını bavuluna koymayı unuttu, gemi doktorunda da satılık hap yoktu. Chicago'da kasığıma bir tekme attı. Easthampton'da et bıçağıyla kendini savundu. Âdet dönemleri sık ve uzatmalı gibiydi, çoğu gece de aceleyle yatağa girip ben soyunamadan battaniyeyi yüzüne kadar çekerdi. Çok yorgunum, derdi, çok uykum var. Nezleyim. Dişim ağrıyor. Hazımsızlık çekiyorum. Grip oldum. Nantucket'taki kumsalda benden kaçtı, yelkenli teknede onu köşeye sıkıştırdığımı sandığımda da denize atlayıp kıyıya yüzdü.

Bir-iki yıl sonra duvarlardaki sarı boya çatlayıp solmaya başlamıştı, Marietta da Blenville'deki boyacıyı arayıp ona bazı örnekler getirtti. Sarı duvarların öneminden hiç söz etmemiştim ona, dolayısıyla pembeyi art niyetinden seçmedi; yine de seçtiği renk pembeydi. Karşı çıkabilirdim ama sarı takıntım gözüme saçma görünmeye başlamıştı. Kişiliğim normal bir renk yelpazesiyle yaşamaya elverişliydi elbette, ben de boyacının işe başlamasına izin verdim. Boyacılar işlerini bitirdikten iki-üç hafta sonra efkârla uyandım. Yataktan kalkarken paniğin bütün belirtilerini yaşadım. Dudaklarım şişmişti, nefes almakta zorluk çekiyordum ve ellerim titriyordu. Giyindim ve kahvaltıdan önce iki kepçe dolusu cin içtim. O gün çoğunlukla sarhoştum. Hayatımın temposunu değiştirmem gerektiğini biliyordum, cuma günü de uçakla Roma'ya gittik.

Efkâr o gezi boyunca beni takip etti; ama fazla kurnazlık yapmadan takip etti çünkü ya tembeldi ya da avından o kadar emin bir suikastçıydı ki çaba harcamaya ihtiyacı yoktu. Cumartesi sabahı kendimi neşeli ve azgın

hissederek uyandım. Pazar da en az o kadar neşeliydim ama pazartesi o kadar derin bir melankoliyle uyandım ki yataktan sürünerek çıktım ve duşa sendeleyerek, adım adım girdim. Salı günü trenle Fondi'ye, taksiyle de dağlardan Sperlonga'ya gidip arkadaşların yanında kaldık. Orada iki günüm iyi geçti ama *bête noire* üçüncü gün bana yetişti, biz de Formia'dan Napoli trenine bindik. Napoli'de dört günüm iyi geçti. *Bête noire* kurbanının izini mi kaybetmişti yoksa sadece deneyimli bir katilin telaşsız yolundan mı ilerliyordu? Napoli'deki beşinci günüm beni mahvetti, biz de akşamüstü treniyle Roma'ya döndük. Burada yine üç günüm iyi geçti ama dördüncü gün hayati tehlikeyle uyandım ve bir ayağımı diğerinin önüne koyarak yürüyüşe çıktım. İsmini hatırlayamadığım geniş, dönemeçli bir sokakta bir dizi motosikletli polisin bana doğru geldiğini gördüm; o kadar yavaş tempoyla ilerliyorlardı ki motosikletleri dik tutmak için ayaklarını boyuna kaldırıma koymak zorunda kalıyorlardı. Arkalarında yüzlerce erkek ve kadın PACE, SPERANZA ve AMORE[1] yazan dövizler taşıyordu. Bunun, küvetinde vurulan komünist delege Mazzacone'nin anısına yapılan bir geçit töreni olduğunu anladım. Onun hakkında bildiğim tek şey, *L'Unità* gazetesinde aziz gibi tarif edilmiş olmasıydı. Görüşlerini bilmiyordum, konuşmalarının da hiçbirini okumamıştım ama ağlamaya başladım. Gözyaşlarımı kurulamanın anlamı yoktu. Yüzümden aşağı şarıl şarıl akıp ceketimi ıslatıyorlardı, sel gibiydiler. Geçit törenine katıldım ve uygun adım yürümeye başlar başlamaz efkârın uçup gittiğini hissettim. Tören alayını düzenli tutmak için pazıbentli görevliler vardı, bize konuşmamamız söylendi, o yüzden Roma'nın

1. (İt.) Barış, umut ve sevgi. (Ç.N.)

içinden geçerken, çoğu aşınmış olan ayakkabı köselelerinin sürtünmesi ve hışırdamasından başka ses duyulmuyordu; sayıca çok olduğumuz için de yüksek, tuhaf ve organik bir sesti bu, tören alayına arkası dönük birinin deniz sesiyle karıştırabileceği bir iç çekiş.

Venezia'dan geçip Colosseum'a yürüdük. Sürtünme sesine rağmen, erkek, kadın, çoluk çocuk gururla yürüdük. Benim durumumda kazara paylaştığımız bu acı, başka ne kadar az ortak yanımız olduğunu hatırlattı bana. Üç şehir bloku boyunca bu yabancılara karşı çok güçlü bir sevgi hissettim. Colosseum'da anma töreni yapıldı – geçit töreni kadar dokunaklı değildi ama otele döndüğümde kendimi iyi hissettim. Kısa süre sonra uçakla New York'a döndük ve ertesi yaz kumsalda otururken (dişçilikle ilgili dergideki resmi görmüştüm) uçurtma ipine dayanarak, çılgın yaşlı annemin bir adamı çarmıha germe planının akla yatkın olduğuna ve Bullet Park'a yerleşip Nailles'ı öldürmeye karar verdim. Bir süre sonra kurbanımı Tony olarak değiştirdim.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

XVI

Nailles, Hammer'ı balık tutmaya çağırdı. Olay şu şekilde gelişti: Nailles, Gönüllü İtfaiye Teşkilatı'nın üyesiydi, eski kırmızı La France itfaiye aracını kullanıyordu. Gece geç saatte çanını çalıp sirenini öttürerek Bullet Park'ta dere tepe düz gitmek, değişken hayatının doruk noktası gibi geliyordu. Ağız bakım suyu, itfaiye araçları, motorlu testereler ve Amerikan futbolu! Köy yıldızların ışığında baş aşağı görünüyor, yanan yegâne ışıklar banyolarda yanıyordu. Ona göre en güzel saatti bu.

Ayın ilk perşembesi itfaiye kuruluşunun toplantısı ve yemeği vardı, Nailles da katıldı. Kırmızı itfaiye aracı binanın önüne park edilmişti. Garaj alanı süpürülüp hortumla yıkanmış, örtülerle kaplı masalar büfe ve bar olarak kurulmuştu. İki acemi itfaiyeci kadehleri parlatıyor, kendinden menkul itfaiye aşçısı Charlie Maddux ise köşedeki gazocağında pişen kuzu budunun üzerine erimiş yağ döküyordu. Charlie kullanılmış araba satıcısıydı. Yüz kilo vardı. Yemek almayı, yemek pişirmeyi, yemek yemeyi severdi; büyük ihtimalle rüyasında iri et parçaları ve kovalar dolusu kabuklu deniz hayvanı görürdü. Karısı, tahmin edileceği gibi, şekerkamışı şurubu ve buğday rüşeymi diyetine düşkün sıska bir kadındı. Adam, itfaiye aşçısı olarak, karısıyla ya da kullanılmış arabalarıyla key-

fini çıkaramadığı bir gerçeklik duygusunun keyfini çıkarıyor gibiydi; kendini tam anlamıyla vererek yemeği karıştırıyor, yağlıyor, çeşnilendiriyor, tadıyordu ve çoğu amatör aşçı gibi onulmaz derecede aceleciydi, herkes hazır olmadan yarım saat önce yemeği sofraya getirdi. Nailles üst kattaki toplantı salonuna çıktı.

O dönemde itfaiye teşkilatının otuz üyesi vardı. Yirmi kadarı toplanmıştı. Mekânın havasını kısmen belirleyen, bizzat itfaiyecilerin orayı bir çatı katından yaşanabilir bir kulüp odasına dönüştürmüş olmalarıydı. Cumartesi pazarları vinil zemini döşemişler, duvar kaplamasını çivileyip boyamışlar ve floresan ışıkları elektriğe bağlamışlardı. Çıkardıkları işle gurur duymaları anlaşılır bir şeydi. Toplantı elbette erkeklere özeldi; ama kulüpteki soyunma odası dışında kasabada erkeklere özel son toplanmaydı ve özel olmasına meydan okunmuştu. Hanımlardan oluşan takviye kuvvetin bazı üyeleri, sırf yemeğin pişirilmesini denetlemek için bile olsa aylık toplantıya katılmak istemişti. Charlie Maddux'ın gaspçı, mutfak alışverişi faturalarının da muhtemelen bir skandal olduğunu düşünüyorlardı. Önleri kesilmişti; ama mekânın erkeksiliğinin takviye edildiği duygusu ona bir ağaç evin rahatlığını veriyordu. Ağaç ev havası, sıradaki merasim ortamında da sürdü. Şef anıtsal bir tokmakla toplantıyı açtı, sonra da sekreter kalın altın saçaklı, ham ipekten bir Amerikan bayrağı açtı. Sekreter son toplantının tutanağını okudu, tutanak kabul edildi, sayman üye de hazinede seksen üç dolar on dört sent olduğunu bildirdi. Bütün bunlar ve devamı, işin içindeki birkaç veriyle açıklanamayacak, değişmez bir ciddiyetle yerine getirildi. Araç yıkama yerine gelip bira içmekten başka bir şey yapmayan itfaiyecileri kınayan kasvetli bir tartışma yaşandı. Birisi mizah yollu konuşsaydı, bu törenlerin ağırlığını yanlış anlamış sayılırdı. "Yeni bir üyelik başvurumuz var,"

dedi sekreter. "Mr. Hammer, biz başvurunuzu değerlendirirken odadan çıkar mısınız lütfen?"

Nailles dönüp Hammer'ın arka sırada olduğunu gördü. Hammer odadan çıktı. "Mr. Hammer," dedi sekreter, "Powder Hill'de yaşıyor ve kuruluşa yakışacak türden bir insana benziyor; ama deneyimini sorduğumuzda Ashburnham diye bir yerdeki itfaiye teşkilatının üyesi olduğunu söyledi. Cleveland'ın dışında. Yazıp belgelerini istedik ama mektup iade edildi. Ashburnham'da itfaiye teşkilatı yok. Hiç olmadı. Bir insanı yalancılıkla suçlamak istemem ama aynı zamanda ekipte şarlatan istemeyiz, değil mi?"

"Ashburnham'da itfaiye teşkilatı olmadığını nereden biliyoruz?" diye sordu Nailles.

"Mektup iade edildi."

"Postanede bir aksilik yaşanmış olabilir. Neden onu almıyoruz? Kadro dolu değil, deneyimi olmasa bile araç yıkamada yardımcı olabilir."

"Bunu bir önerge olarak sunmak ister misin?"

"Paul Hammer'ın itfaiye teşkilatına üye olarak seçilmesini öneriyorum."

"Önergeyi destekliyorum."

"Lehte olanlar evet desin."

"Evet."

"Aksini düşünenler?"

"Her şey yirmi dakikadır hazır," diye bağırdı Charlie Maddux merdivenden yukarı. "Hemen kalkıp gelmezseniz hepsi berbat olacak. Yemek pişirmeye itirazım yok ama her şeyin soğuduğunu görmekten hoşlanmıyorum."

Toplantı ertelendi. Eliot barda Hammer'a katıldı ve balık tutup tutmadığını sordu. Tamamen nezaketten sormuştu. Hammer tuttuğunu söyledi. "Venable'da, cumartesi sabahı bazen gittiğim küçük bir çay var," dedi Eliot. "Denemek istersen seni saat sekiz gibi alırım. Yılın bu zamanında yem kullanıyorum."

Cumartesi sabahı Eliot, arka koltukta Tessie'yle, Hammer'ı aldı ve 61 numaralı karayolunda kuzeye doğru yola çıktılar. 61 numaralı yol yeni otoyolların en tehlikelilerinden ve görünüşte en insanlık dışı olanlarından biriydi. Sismolojik bir müdahale gibi Doğu kırsalının doğasını kökünden değiştirmiş, görünüşe bakılırsa onu Montana'nın bazı kesimlerine uymaya zorlamıştı. Düz kesimlerinde her yıl en az elli erkek ve kadın ölüyordu. Cumartesi sabahları yerel ve endüstriyel trafiğin karışımı feciydi. Barbarların şatoları kadar heybetli ve yüksek kamyonlar zafer kazanmışçasına kükreyerek yokuş aşağı inip yürüyüş temposunda ağır ağır yokuş yukarı çıkıyordu. Onları tekrar tekrar geçmek bu basit yolculuğun savaş gibi görünmesine yol açıyordu. Nailles gençliğinin yollarını hatırladı. Onlar arazinin hatlarını takip ederdi. Vadiler serin, tepelerin dorukları sıcak olurdu. İnsan burnuyla mesafeleri ölçebilirdi. Ortalık okaliptüs, akçaağaç, mis gibi çimen kokardı; bir inek ahırından gübre kokusu, dağlara varınca da çam kokusu yükselirdi. Belirli noktalar –terk edilmiş çiftlikler–, bir taş kule ve mavi bir göl vardı. İnsan önünden geçtiği evlerin pencerelerinde bir kedi, bir sıra sardunya, bir çocuğun ya da yaşlı adamın yüzünü görürdü. İnsanın barbarlarla yarıştığı bu sıkıntılı çorak araziyle kıyasla Nailles hepsini samimi, insani ve hoş şeyler olarak hatırlıyordu.

Venable'da 61 'den saptılar, köyden biraz yem aldılar ve ormanın içlerine doğru yola koyuldular. Bu yaklaşık üç kilometrelik bir yürüyüştü; Tessie için çok zahmetli olmasına rağmen yaşlı dişi köpek topallayarak cesurca ilerledi. Vadiye inerken çayın sesini duydular. Bariz şekilde kahkaha sesiydi – başka bir şey değil. Uçarı kahkaha, salak kızların ve su perilerinin kahkahası, rüzgârlı ilkbahar ormanında çınlıyordu. Çay sığdı –inatçı ve kesintisiz kahkahanın nedenini açıklıyordu bu–, derin bir

gölcük bulana kadar akıntıya karşı yürüdüler. "Daha da ileriye gidip avlanacağım," dedi Nailles. "Öğle sularında burada buluşmaya ne dersin? Öğle yemeği için dönmek istiyorum." Tessie'yle birlikte uzaklaştı.

Öğlen buluştuklarında Nailles iki alabalık yakalamıştı. Hammer hiçbir şey tutamamıştı. İkisinde de burbon dolu mataralar vardı, –sulu kahkaha sesine dalmış halde– çayın kıyısında oturup içki içtiler. Aşağı yukarı aynı kiloda, boyda ve yaştaydılar, ikisi de kırk bir numara ayakkabı giyiyordu. Nailles'ın saçı koyuydu ve kaşlarına kadar iniyordu. Saçlarını parmaklarıyla tarama ya da yukarı itme alışkanlığı vardı. Babası bu hareketi eleştirmişti, o da asilik ve bağımsızlık belirtisi olarak iyice benimsemiş olabilirdi. Hammer'ın saçı kumraldı ve kısacık kesilmişti. Nailles'ın yüzü ablaktı ve tabak gibiydi. Hammer'ın yüzü inceydi ve sık sık parmaklarıyla ona dokunurdu – kaybettiği bir şeyi el yordamıyla ararmışçasına bir hareket. Birinin elinin bir anahtarın bırakıldığı karanlık bir dolabın rafında gezinmesi gibi, onun sağ eli de zaman zaman yüzünde gezinirdi. Kahkahası tizdi – üç tane sert, patlama benzeri ses. Düşünce süreci bir dizi niyet ve karardan oluşuyormuş gibi gergin bir tavırla başını kımıldatır, dişlerini sıkar ve omuzlarını dikleştirirdi. Sigarayı azaltmalıyım. (Dişleri sıkma.) Hayat güzel olabilir. (Omuzları dikleştirme.) Çoğu zaman yanlış anlaşılıyorum. (Başı birden kaldırma.) Nailles'ın tavrı çok daha sakindi.

Arkadaşlığın gücü –Nailles'ın tarif edildiğini hiç görmediği bir güç– neredeyse aşk kadar önemliydi onun için, oysa aşk ile arkadaşlık arasında hiçbir benzerlik yoktu. Cinsellik, kıskançlık, özlem ve coşkunluktan oluşan donanımıyla aşkı tanımak arkadaşlığı tanımaktan daha kolaydı, arkadaşlığın (atletik ekipman dışında) hiçbir donanımı yok gibiydi. Nailles'ın kendini bildi bileli çok sayıda arkadaşı olmuştu. Arkadaşlarının çoğu oyunlarda –kayak, ba-

lıkçılık, iskambil ya da içki– partnerleriydi. Arkadaşlarının yanında halinden çok memnundu –artık Hammer'ı da onların arasında sayıyordu– ama bu memnuniyetin içinde kıskançlıktan, cinsellikten ya da özlemden eser yoktu. Çocukken –büyüdüğünde de– hem kıskanç hem de onu sahiplenen arkadaşları olduğunu hatırlıyordu ama kendisinin bunu hissettiğini doğrusu hatırlayamıyordu. Üyesi olduğu kulüplerde popülerlik –belki de sevgi– için az gelişmiş, ergence bir yarış vardı ama Nailles buna dahil değildi. Duygusuzluk değildi bu. Dağda bir arkadaşla arka arkaya kaymak, Nailles'a göre en büyük mutluluk olmaya yakındı; ama onun mutluluğu analizi bozuyordu. Eski bir arkadaşla karşılaştığına gerçekten seviniyordu ama ayrılırlarken üzülmüyordu. Arkadaşları rüyalarında kullanışlı bir rol oynuyorlar ama arzularında hiçbir rol oynamıyorlardı. Ayrı olduklarında mektuplaşmıyordu –onları pek hatırlamıyordu bile– ama yeniden bir araya geldiklerinde mutlak bir mutluluk duyuyordu. Sevgiyi tanınabilir kılan bütün duygulardan sıyrılmış bir sevgi vardı burada. Nailles, Hammer'la ormanda burbon içerken çok mutluydu.

Hammer'ın balıkçılık arkadaşını öldürmeyi planlaması, bu noktada ona kesinlikle garip gelmiyordu. Hammer kurbanına bakınca, iddianamesinden bütün fevri şikâyet klişelerini çıkarmak isteyeceğini düşünüyordu. Nailles'ın Spang ticareti yaptığını biliyordu, reklamların en kötüsünü de televizyonda duymuştu. (*Giysilerinizden utansaydınız onları değiştirmez miydiniz? Evinizden utansaydınız onu güzelleştirmez miydiniz? Arabanızdan utansaydınız onu elden çıkarmaz mıydınız? Öyleyse neden nefesinizden utanasınız ki, Spang size altı saate varan süreyle ferah nefes sunuyor...*) Bu türden bir şeye sövüp saymanın çocukça olduğunu düşündü Hammer. Yirmi beş yıldır milli eğlence haline gelmişti, düzeleceğe de benzemiyordu. Değişiklik, yenilik istiyordu; ama isteklerinin

olgun olmasını da istiyordu. Şimdi cebinden çıkardığı altın çakmağı seviyor diye neden Nailles'ı hor görsündü ki? Ekonomi açıkça kapitalistti, başlıca tılsımının da altın olduğu gözlemi ancak bir çocuğu şaşkına çevirirdi. Vizon mantonun hayalini kuran kadın –diye düşündü Hammer– cennetin hayalini kuran kadından daha sağduyuluydu. İnsanın yaradılışı ürkütücü ve tekildi, çevresi de karmakarışıktı. Nailles'ın ibadetlerinin numara olduğunu söylemenin yanlış olacağını düşündü. Belirsiz, belki de duygusal olduklarını tahmin ediyordu ama İsa' nın Kilisesi Bullet Park'ta esrarın benimsendiği tek yer olduğundan, Nailles'ın hayatında da birçok esrarengiz şey bulunduğundan (Nellie'nin kalçaları, Nailles'ın oğluna olan sevgisi) haftada bir dizlerinin üzerine çökmesinde bir sakınca yoktu. Hammer kurbanını mükemmelliğinden ötürü seçmişti.

"Brown'larda trafiği idare eden kişi oğlun değil miydi?" diye sordu Hammer.

"Evet," diye güldü Nailles. "Kokteyl partilerinde trafiği idare ediyor. Çok hastalandı."

"Nesi vardı?"

"Mononükleoz."

"Doktorunuz kim?"

"Kızağa çekilene kadar Mullin'di, sonra da yaşlı Dr. Feigart'a gittik; ama ikisi de Tony'yi gerçek anlamda iyileştiremedi. Çok tuhaf bir şeydi. Hastalığı bir ayı geçmişti ki birisi bize bir gurudan söz etti. Kendine Swami Rutuola diyor. River Caddesi'ndeki cenaze evinin üzerinde oturuyor. Bir gece eve geldi ve nasıl yaptığını bilmiyorum ama Tony'yi iyileştirdi."

"Kutsal bir adam mı?"

"Gerçekten bilmiyorum. Hakkında hiçbir şey bilmiyorum. Ne yaptığını bile bilmiyorum. Odaya girmeme izin verilmedi. Ama Tony'yi düzeltti. Şimdi iyi. Basket-

bol oynuyor ve kokteyl partilerinde trafiği idare ediyor. Lewellen'ların cuma günü parti vereceklerini ona hatırlatmalıyım. Ee, gidelim mi?"

Ormandan geçerek geri döndüler, cellat ve kurbanı, peşlerinde de yaşlı seter. Nailles takımları arabanın bagajına yerleştirdi, sonra da Tessie'ye kapıyı açtı. "Atla Tessie," dedi. "Atla kızım." Tessie inledi. Sonra koltuğa bir hamle yapıp yere düştü. "Zavallı ihtiyar," dedi Nailles. Köpeğin bacakları biçimsizce kucağından fırlayacak şekilde onu yerden kaldırıp arabanın arka koltuğuna koydu.

"Neden onunla ilgili olarak bir şey yapmıyorsun?" diye sordu Hammer.

"Yapabileceğim her şeyi, en azından neredeyse her şeyi yaptım," dedi Nailles. "Bir tür serum var, Novocain'in distile hali. Köpeklerin hayatını uzattığı söyleniyor ama bir dozu elli dolar ve haftada bir almaları gerek."

"Bunu kastetmedim," dedi Hammer.

"Neyi kastettin?"

"Neden onu vurmuyorsun?"

Yeni arkadaşının rezil vurdumduymazlığı, sevilen ve insana güvenen yaşlı bir köpeği öldürme düşüncesiyle ilişkili kalpsiz gaddarlık Nailles'ın içinde öyle büyük, öyle katıksız bir öfkeye yol açtı ki, Hammer'ı oracıkta öldürebilirdi.

Hiçbir şey söylemedi, arabaya binip Bullet Park'a geri döndüler.

XVII

Hiç cinayet işlediniz mi? Katilin hissettiği yüce doğruluk duygusunu hiç tattınız mı? Vicdanlı insanlar yağmurlu bir sınır ülkesinin vatandaşları gibi yaşarlar, bir düzine milli marşa aşinadırlar, pasaportları vizelerle doludur ama yasaya karşı gelene kadar sevmekten ve bağlanmaktan âciz olacaklardır. Bir yaz sabahı uyanıp da bunun bir insanı öldüreceğiniz gün olduğunu anladınız mı hiç? Sabahın açıklayıcı ihtişamı emsalsizdir. Kusur bulmak için bir yaprağı kaldırın, bulamazsınız. Her ot sapının gölgesi mükemmeldir. Hammer o sabah çimlerini biçti. Sahtekârlık heyecan vericiydi. Çimlerini biçen Mr. Hammer'a bakın hele. Mr. Hammer çok iyi bir adam olsa gerek.

Marietta hafta sonu için Blenville'e gitmişti. Hammer öğlene kadar çimleriyle meşgul oldu, öğlen bir içki içti. Arabayla süpermarkete gidip "Meşru Müdafaa" reyonundan bir kutu göz yaşartıcı sprey ve yaylı bir cop aldı. Her şey hazırdı, benzin dışında her şey. Çim biçme makinesine yeniden benzin doldurduğu kutuyu salladı. Boştu. Bunu doldurttu, sonra da terasına oturdu. Saat üçte postacı, her yürüyüş ve garaj yolunun alt ucunda duran posta kutularına uğrayarak kamyonetiyle sokaktan geçti. Hammer'a posta yoktu ama her evden biri çı-

kıp –bir aşçı, bir kayınvalide, bir sakat– kaçamak, gizli, neredeyse erotik görünen bir şekilde kutusunu açtı. Birinin pantolonunu çıkarmaya benziyordu biraz. Kutunun içinde el yordamıyla çalkantılı dünyaya dair bir bağlantı aradılar – faturalar, aşk mektupları, çekler ve davetiyeler. Sonra geri döndüler. Bulutsuz bir gündü. Ağaçlardaki kuşlar ya bir davetiye listesini ya da bir avukatlık firmasının isimlerini şakıyor gibi geldi Hammer'a. *Tichnor, Cabot, Ewing, Trilling* ve *Swope,* diye şakıyorlardı. Kilere girip şişelere gülümsedi. Bunu üç kez yaptı ve dördüncü gidişinde kendine sert bir içki koydu. Cesaret ya da uyarılma için değil, kanunsuzluğunun coşkusunu çekilir kılmak için içtiğini düşündü. Çok fazla içti. Hammer, tekrar tekrar aynı şeyleri söyleyen, kekeleyen, tehlikeli araba süren sarhoşlardan değildi; ama düşüncelerinin iltihaplanması riskliydi. Günbatımına doğru birine planlarını anlatmak istedi; bir sırdaşa ihtiyacı vardı.

Cenaze evinin üzerindeki kutsal adamda karar kıldı, o kadar kesin karar kıldı ki, farkında olmadan bu kararı önceden vermiş olmalı. Arabayla kenar mahalleye gidip Işık Tapınağı'nın kapısına güm güm vurdu. "İçeri gelin," dedi Rutuola. Sağ eliyle sakat gözünü örterek koltukta oturuyordu.

"Siz kutsal adam mısınız?" diye sordu Hammer.

"Ah, hayır, aslında değilim. Hiç öyle olduğumu iddia etmedim. Beni bağışlamalısınız. Bu akşam çok yorgunum."

"Hastaları iyileştiriyor musunuz?"

"Bazen, bazen. Dualarla yardım ediyorum ama bu akşam o kadar yorgunum ki kendime bile yardım edemem. Saat dörtte deniz kenarında bir evde oturduğumu ve yağmur yağdığını yüz kere söyledim ama beş buçuk olduğunu ve cenaze evinin üzerindeki eski bir koltukta oturduğumu biliyorum."

"Tony Nailles'ı hatırlıyor musunuz?"

"Evet."

"Onu öldüreceğim," dedi Hammer. "Onu İsa'nın Kilisesi'nin altarında yakacağım."

"Defol git buradan," dedi *swami*. "Defol git Işık Tapınağı'ndan."

Lewellen'ların konukları yedi buçukta gelmek üzere davet edilmişlerdi. Tommy Lewellen terasında duruyordu. Onun partiden anladığı, Batı Berlin'de Kurfürstendamm'lı üç orospuyla geçirdiği bir gün ve geceydi. Parti buna denirdi. Yemek şirketinin garsonlarının kâğıt fenerlerle ışıklandırılmış bir çadırın altında elli kişilik sofra kurmalarını seyrederken, Bullet Park'ta işlerin farklı olduğunu düşündü. "Birleşik Gelişim Kuruluşu ile Mr. ve Mrs. Lewellen bize bu zevki bağışlamanızı içtenlikle..." Davetiyedeki ticari unvan, Lewellen partiyi vergiden düşebilsin diye konulmuştu. Talep kabul edilirse partiyi bedavaya getirecek ve bin dolar kâr edecekti. Lewellen karısının partilerinin en çok maddi düzenlemeleriyle ilgiliydi. Bazen o kadar sıkılırdı ki, zarafet görüntüsünü geçip doğruca faturaları, iptal edilen çekleri, hatta yerdeki çivileri görür gibi olurdu. Dostane sohbette, iyi giyimli erkeklerle kadınların jambonla tavuk yemesinde ne sorun vardı ki? Hiç, hiç, sahnenin tatlılığının itici olması dışında kesinlikle hiçbir sorun yoktu. Kimse sarhoş olmayacaktı, kimse kavga etmeyecekti, büyük ihtimalle kimse kazık yemeyecekti; hiçbir şey kutlanmayacak, anılmayacak, öne çıkarılmayacaktı. Beklediği topluluğun durduğu bir eşik varsa, o da ahlaksızlık eşiğiydi. Katıksız kibarlığın bir insanı, konuklarını üstünde sadece bir horoz peruğuyla karşılamaya itebileceğini düşünüyordu. Büyük ve kamusal uygunsuzluklar akşamın zamansızlığını giderecek, onu güçlü bir şekilde ölümle ilişkilendi-

recekti. Garsonlar çiçek kâseleri diziyorlardı. Çiçekler yeterince taze görünüyordu ama Lewellen akşamüstünü bir nikâh töreninde geçirdiklerini ve bir gece buzdolabında kaldıktan sonra Greenwich, Connecticut'taki bir yardım yemeği sırasında boyunlarını bükeceklerini tahmin etti.

Değişimin gücü Lewellen için neredeyse meçhul bir şeydi; ama başlamak üzere olan sahnenin hiçbir değişim içermediği iddiası onu yarım sahne yapıyordu, yarım ekmek, yarım herhangi bir şey, bir dergiden kesilip akşam göğüne yapıştırılmış bir resim; gökyüzüyse ne kadar da sefil bir şeydi –böyle düşündü Lewellen– sıkıcı, mavi bir uzantı; fırtına bulutları da eski moda bir Batı Yakası apart otelinin –kirli çamaşırlarını koridora bırakan şık Macar dulların son meskeni– kuleleri gibi batıya yığılmıştı. Gökyüzü ne kadar da sıkıcıydı! Gök gürültüsü duyuldu. Gök gürültüsünün ritminin büyük bir orgazmın ritmi gibi olduğunu düşündü Lewellen. Bunu sevdi.

Günbatımı sonrası kuzeybatıdaki parlak kızıllığa karşı, nehir kenarındaki gettodan yükselen siyah duman bulutlarını görebiliyordu. Rüzgâr güneyden esiyordu ve Lewellen ateş edilse duymazdı.

Trafiği idare edecek olan Tony Nailles el feneriyle çimenlikten geldi. "Selam Tony," dedi Lewellen. "İçki ister misin?" "Bira isterim," dedi Tony. "Bira yok," dedi Lewellen. "Cin tonik alsana." Tony iki bardan birine doğru giderken, bir araba garaj yolundan gelip çimenlikte durdu. Gelenler Wickwire'lardı. Her zamanki gibi iki dirhem bir çekirdek giyinmişlerdi ve göz kamaştıracak kadar çekiciydiler; ama erkek siyah gözlük takmıştı ve tek gözünün üzerinde yara bandı vardı. "Çadır kurmak ne harika bir fikir!" diye haykırdı kadın. Tekerlekli sandalyedeydi.

Banyoya adım atan Nailles, Nellie'yi çıplak buldu ve kollarının arasına aldı. "Eğer bunu yapacaksak," dedi Nellie, "ben yıkanmadan önce yapalım." Yaptılar. Sonra Nailles giyinmek için hazırlandı. Nellie onun giysilerini yatağın üstüne koymuştu, Nailles onların tepesinde çıplak dururken giyinmeye karşı şiddetli bir isteksizlik hissetti. Tren deneyimi sayesinde, hayatına yön veren gizemli kutupluk haliyle ilgili bir şeyler öğrendiğinden, giyinmeye olan gönülsüzlüğü bir fobiye dönüşse ne olurdu diye merak etti. Ömrünün geri kalanını yatak odasında çıplak dolaşarak geçirirken, zavallı Nellie onun durumunu dünyanın geri kalanından gizlemeye mi çalışırdı? Çıplaklığını baş tacı etmiyordu ama takım elbisesinden nefret ediyordu. Yatağa serilmiş olan takım elbise, onun mizacına iğrenç bir şekilde aykırı olan bir doğruluk ve değişmezlik iddiasında gibiydi. Partiye incir yaprağıyla, kaplan postuyla, hiçbir şey giymeden mi gitmek istiyordu? Onun gibi bir şey.

Nailles annesini düşündü. Salı akşamı onu ziyarete gitmişti. "Daha iyi misin anne?" diye sormuştu. "Tony'nin gelip seni görmesini ister misin? Sana getirebileceğim bir şey var mı?" Kadın yaklaşık bir ay karşılık vermemişti. Derken Nailles aklının hafızadan daha derin bir kısmından bir şarkı duydu:

Zavallıcık iç çekerdi
Altında incir ağacının,
Şarkısını söyle yeşil söğüdün:
Eli göğsünde, başı dizindeydi,
Şarkısını söyle söğüdün, söğüdün, söğüdün.[1]

1. Shakespeare, *Othello*, çev. Özdemir Nutku, İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2008, s. 124. (Ç.N.)

Giyinen Nailles cüzdanını aramaya başladı. O akşamüstü giydiği takımın ceket cebinde olacaktı. Elini soktuğunda cebini boş buldu. Boş cep esrarengiz bir şekilde uğursuz göründü, sanki Nailles acı ve ölüme dair önemli sorular sormuş da cevap almamıştı; ona cevabın olmadığı söylenmişti. "Eve geldim," dedi yüksek sesle, "bir içki hazırladım, sonra da üst kata çıkıp soyundum ve duş aldım, öyleyse yatak odasında bir yerlerde olmalı." Cüzdanı yatak odasında bir yüzeye koymuş olmalıydı, şimdi de bunların hepsini gözden geçirdi – tuvalet masası, şifonyer vb. Hiçbir yerde yoktu. Diğer yatak odalarından herhangi birine gittiğini hatırlayamıyordu ama onları da gözden geçirdi. Nellie'nin topuklu ayakkabılarının holden geldiğini duydu. "Cüzdanımı kaybettim," dedi. "Hay Allah," dedi Nellie. Nailles'ın o akşam cüzdana ihtiyacı olmadığını biliyordu ama partiye onsuz gitmeyeceğini de biliyordu. Herhangi bir nesnenin kaybı ikisi için de vahimdi, hayatları tılsımlardan oluşan bir altyapıya dayanıyordu sanki. "Eve geldim," deyip duruyordu Nailles, "bir içki hazırladım, sonra da üst kata çıkıp soyundum ve duş aldım, öyleyse buralarda bir yerlerde olmalı."

Sonraki yarım saat boyunca ya da daha uzun bir süre üst kata çıktılar, alt kata indiler, oturma odasına girip çıktılar, Noel kurdelesi koleksiyonlarının olduğu kullanılmayan çekmeceleri açtılar, koltukların altını yokladılar, gazete ve dergileri kaldırdılar, yastıkları silkelediler ve minderlerin altını elledilər. Yüzlerine bakınca kutsal kâselerini, haçlarını, dayanaklarını kaybettiklerini sanırdınız. Nailles neden partiye cüzdanı olmadan gidemiyordu? Gidemezdi. "Eve geldim," dedi, "bir içki hazırladım, sonra da üst kata çıkıp soyundum ve duş aldım." "Ah, işte burada!" diye bağırdı Nellie. Bu, kabalık ve tutkunun ölümcül bağlarından kurtulmuş bir meleğin saf sesiydi. "Kilerde, son toplantınızın tutanağının altında-

dı. İçkini hazırlarken oraya koymuş olmalısın." "Teşekkür ederim sevgilim, teşekkür ederim," dedi Nailles kurtarıcısına. Partiye gitmek üzere yola koyuldular. Gök gürültüsü duyuldu. Bu ses Nailles'a, genç ve tasasız olmanın nasıl bir şey olduğunu yeniden hatırlattı. "Biliyor musun, Tirol'de tırmanış yaptığım o yaz çok mutluydum," dedi. "Büyük Kaiser'e ve Pengelstein'a tırmandım. Tirol'de gök gürültülü fırtına çıktığında bütün kilise çanlarını çalıyorlar. Vadinin baştan aşağı her yerinde. Çok heyecan verici. Bunları sana neden anlattığımı bilmiyorum. Sanırım fırtınadan olmalı."

Eliot ile Nellie sekize çeyrek kala partiye gittiler. On dakika sonra Hammer arabasını garaj yolunun alt ucuna park etti. Çok sarhoştu ve üstünü değiştirmemişti. Sırtında bir süveter vardı. Tony yukarıdan ona seslendi: "Lütfen arabanızı yukarı getirin. Çimenlikte bol bol yer var. Lütfen arabanızı yukarı getirin." Hammer kıpırdamayınca Tony yavaşça koşarak garaj yolundan indi. "Lütfen arabanızı garaj yolundan yukarı getirin," dedi. "Tepede hâlâ bol bol yer var."

"Çok kalamayacağım," dedi Hammer. "Buraya park edersem gitmek daha kolay olur diye düşündüm."

"Sıkıntı yaşamazsınız," dedi Tony. "Sadece otuz kadar araba bekliyorlar."

"Eh, atla o zaman," dedi Hammer, "seni de tepeye çıkarayım."

Tony arabaya biner binmez Hammer gözlerine göz yaşartıcı spreyi sıktı. Tony yüksek sesli, boğuk bir acı haykırışı koyuverip öne doğru düştü, başını ön panele çarptı. Hammer copla ona şiddetli, canice bir darbe indirdi. Kısa mesafedeki kiliseye arabayla gitti; kapı, her zamanki gibi, dua ve meditasyon için açıktı.

Sandığından daha şanslıydı. On dakika önce Miss Templeton altardaki gülleri düzenlemeyi bitirmişti. Ham-

mer, Tony'yi nartekse sürükledi, sonra da arabasına geri dönüp benzini aldı. Sonra, giyinme odasının kapısı dışında kiliseye açılan tek kapı olan narteks kapısını kilitledi. Yanan tek ışık adak mumuydu, Hammer bu cılız ışıkta Tony'yi koridordan mihraba sürükledi. Mihrap ışıklarının düğmesini buldu, benzini Tony'nin üzerine dökmek üzereydi ki önce bir sigara içmeyi düşündü. Yorgun ve nefes nefeseydi. Altardaki Tanrı'nın Kuzusu'nun ahşap Hıristiyanlık sembolüne toynağını nasıl da ustalıkla geçirdiğini fark edince güldü. Narteksten bir ses duydu, önemli bir şey olmadığını anlayana kadar yüreği ağzına geldi. Yağmur yağmaya başlamıştı. Hepsi buydu.

Rutuola, Lewellen'ların evinde taksiden inerken şef garson onu durdurdu. "Teslimat varsa," dedi, "arka yoldan gitmeniz gerekecek."

"Mr. Nailles'ı görmem gerek," dedi *swami*.

"İçeri giremezsiniz."

"Mr. Nailles, Mr. Nailles!" diye bağırdı *swami*. "Mr. Nailles, çabuk buraya gelin lütfen."

Barlardan birinde durmakta olan Nailles kendisine seslenildiğini duyup çadırdan ayrıldı. "İsa'nın Kilisesi'ne gidin," dedi Rutuola. "Bana soru sormayın. Hemen İsa'nın Kilisesi'ne gidin."

Nailles, Rutuola'nın sesinden Tony'nin tehlikede olduğunu sezdi ama arabaya koşmadı, aceleyle başka bir şey de yapmadı. Dudakları şişmişti. Sinirleri alışılmadık şekilde sağlamdı. Son trenin az önce vardığı istasyondan gelen bazı arabalar onu yavaşlattı ama riske girip onları geçmeye çalışmadı. Kiliseye vardığında Hammer'ın arabasını tanıdı. Bir şekilde bunu beklemişti. Kilitli kapıya güm güm vurdu.

"Kim o?" diye sordu Hammer.

"Nailles."

"İçeri giremezsin. Bütün kapıları kilitledim."

"Ne yapıyorsun, ne yapacaksın?"

"Tony'yi öldüreceğim."

Nailles arabasına geri döndü. Kulaklarında yüksek sesli ve acı dolu bir çınlama vardı, amaca yönelik hareket etmesinin bir parçası gibiydi. Ne korkmuştu ne de kafası karışmıştı. Arabayla doğruca Chestnut Sokağı'na gitti, motorlu testereyi bodrumdan aldı ve kiliseye döndü.

"Hammer?"

"Evet."

"Tony iyi mi?"

"Şu anda iyi ama onu öldüreceğim. Önce şu sigarayı bitirmek istiyorum."

Nailles ayağını testerenin gergisine koyup çalıştırma kordonunu sıkıca çekti. Silindirler *pata pata* diye ses çıkardı, sonra da, şanzıman çalışınca, zincir uğuldamaya başladı. Sivri kemerli kapı lambri kaplıydı ama aralıklar ince tahtadan yapılmıştı, zincir onları parçalayıp deldi. Nailles kapıya çapraz bir yarık açıp omzuyla onu kolayca kırdı. Hammer ön sıralardan birine oturmuş, ağlıyordu. Kırmızı benzin bidonu yanındaydı. Nailles oğlunu altardan kaldırıp yağmura çıkardı. Bardaktan boşanırcasına yağıyordu. Su, ışığa doluşuyor gibiydi. Yağmur öyle şiddetli yağıyordu ki ağaçların yapraklarını koparıyordu; havada sintine kokusu vardı. Tony'yi ayıltan da soğuk yağmur oldu. "Baba," diye mırıldandı. "Baba. Süveterli adam kimdi? Ne istiyordu?"

"Yaralandın mı? Yani ciddi bir yaran var mı? Hastaneye gidelim mi?"

"Hayır, ben iyiyim. Başım ağrıyor ve gözlerim acıyor ama eve gitmeyi tercih ederim."

Gazeteler hikâyeyi yazdı. "Motorlu testere tuhaf cinayeti engelledi. Chestnut Sokağı, Bullet Park, New York'ta oturan Eliot Nailles, dün akşam İsa'nın Kilisesi'nin kilitli kapısını motorlu testereyle kesip oğlu Anthony'nin

hayatını kurtarmayı başardı. Yine Bullet Park'ta oturan Paul Hammer cinayete teşebbüsü itiraf etti ve cezai ehliyeti olmadığı gerekçesiyle devlet hastanesine kaldırıldı. Hammer itirafında, genç adamı Marlborough Circle'lı Mr. ve Mrs. Lewellen tarafından verilen yemek davetinden kaçırdığını belirtti. Anthony Nailles'ı mihrapta yakarak öldürmek amacıyla kiliseye taşıdı. Niyetinin dünyayı uyandırmak olduğunu iddia etti."

Tony pazartesi okula geri döndü, Nailles ise –uyuşturucu etkisi altında– işe gitti; her şey eskisi gibi harika, harika, harika, harikaydı.

Kaderleri adlarının esrarengiz bağıyla kesişen iki komşu, Eliot Nailles ile Paul Hammer: çiviler ile çekiç. Nailles, banliyö treniyle şehirdeki işine gidip gelen, ailesine sonsuzca bağlı bir adamdır. Hammer ise evlilik dışı doğmuş, kendi deyimiyle "efkâr"dan mustarip bir yarı delidir. Dünyayı gezdikten sonra, içindeki huzursuzluğu dindirebilmenin tek çaresinin banliyöde birini öldürmek olduğuna karar verir ve bunun için Bullet Park'a yerleşir.

20. yüzyılın en önemli yazarlarından John Cheever, bu çarpıcı romanında, öykülerinin de ana mekânı olan Amerikan banliyösünü teşrih masasına yatırıyor; birbirinin kopyası beyaz evlerde yaşayanların şaibeli "normallik"lerini hicivli bir dille irdeliyor. *Bullet Park*, Amerikan rüyasının trajikomikliğini ifşa eden bir kara mizah romanı.

"Sadece Cheever külliyatı değil, bildiğim tüm romanlar içinde başlı başına bir sınıf oluşturan bir eser."

– Joseph Heller

"John Cheever büyülü bir gerçekçi ve ışıltılı öykülerinde, *Bullet Park*'la *Falconer* gibi eşsiz romanlarında karşılaştığımız üslubu, savaş sonrası Amerikan edebiyatının diğer bütün öncü yazarlarının üslubu gibi renkli ve özgün."

– Philip Roth

can

18,5 TL
KDV DAHİL

ISBN: 978-975-07-3360-4

9 789750 733604

canyayinlari.com twitter.com/canyayinlari facebook.com/canyayinevi